

GENEL MUHASEBE

MUHASEBE TEMEL KAVRAMLARI

EKONOMİ (Economy): Dilimizde Arapçadan giren iktisat kelimesi ile İngilizceden giren ekonomi kelimesi eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Ekonomi sosyal bir bilimdir. Her kavram gibi çeşitli şekillerde tanımlanabilir. İnsanların çeşitli seçeneklerle kullandığı kıt kaynakları ile karşıladığı sonsuz ihtiyaçları arasındaki ilişkileri inceleme şeklinde de tanımlayabiliriz.

İnsanlar sahip olduğu kıt kaynakları kullanarak elde ettiği mal ve hizmetler ile sonsuz ihtiyaçlarının bir kısmını karşılayabilmektedir.

KAYNAK:(Source) İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları mal ve hizmetleri elde edebileceği bütün olanakları ifade eder. Bir kişinin elde ettiği geliri ve borçlanma miktarının toplamı o kişinin kaynaklarıdır. Kaynakların kıtlığı ihtiyaçlara göreler.

İnsanlar sahip olduğu kaynaklar ile ihtiyaçlarını gideren mal ve hizmetleri temin ederler.

MAL (Good): İnsanların ihtiyaçlarını karşılayan fiziksel, somut varlıklardır. Ekmek, elbise, kitap vb.

HİZMET (Service): ihtiyaçlarını karşılamada kullanılan fiziksel olmayan (soyut) varlıklardır. Ders, muayene, danışmanlık vb.

Ancak insanoğlunun bu sonsuz sayıdaki ihtiyaçlarını karşılayan mal ve hizmetleri tek başına kendisinin üretmesi mümkün değildir. Kendisi bir mal veya hizmetin üretilmesinde uzmanlaşmıştır. (Marangoz, bakkal, çiftçi, İşçi vb.) Toplumdaki bütün insanların bir mal veya hizmetin üretiminde uzmanlaşması ve iş bölümü ile verimlilik artmaktadır. Ürettiği bu mal ve hizmeti satarak elde ettiği gelirle, bütçe olanaklarına göre ihtiyacı olan mal ve hizmetleri işletmelerden satın almaktadır. Ekonomideki bütün üretici birimler birer işletmedir.

İŞLETME(Company): Ekonomik Teknik ve hukuki bir bütünlüğü ifade eden işletmeler, İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile en uygun üretim faktörlerini minimum maliyetle elde ederek, insan, zaman ve araç değişkenlerini verimliliği sağlayacak şekilde belli bir optimum (en uygun) organizasyonla kullanarak, mal ve hizmetlerin üretilmesini, pazarlamasını veya hem üretilip hem pazarlamasını sağlayan ekonomik birimlerdir.

Bu tanıma göre, seyyar olarak çalışan ayakkabı boyacısı da işletmedir. Bir pastanede işletmedir. Bir otelde işletmedir. Bir holding de işletmedir. Bir okulda işletmedir.

Her işletmenin kendine özgü amaçları vardır. Ancak işletmelerin bu özel amaçları dışında her işletme için geçerli olan işletmelerin genel amaçlarını üç grupta toplayabiliriz.

1. İşletmeler müşteriye tatmin ederek kar sağlama,
2. Topluma fayda sağlama
3. Pazarda belli bir büyüklüğe ulaşarak yaşamını sürekli kılma

Amaçlarını birbiri ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek üzere faaliyette bulunur.

İşletmelerin amaçlarına ulaşmaları için ödemeleri zamanında yapabilmesini sağlayacak likiditeye (para ve paraya çevrilmesi kolay varlıklardır.) sahip olması gerekir. Çünkü zarar eden işletmeler gibi nakit sıkıntısına düşen işletmeler de (Teknik başarısızlık) zamanla kapanma riski ile karşılaşır.

İşletmelerin hem amaçlarını gerçekleştirebilmeleri hem de işletmenin sağlıklı bir şekilde faaliyetini sürdürebilmesi ancak iyi bir yönetimle mümkündür.

YÖNETİM (Management): Bir amaca ulaşmak üzere insan araç ve zaman değişkenlerini en uygun şekilde temin ederek ve bu değişkenleri en optimum (en uygun) şekilde kullanarak amaca ulaşacak stratejilerin belirlenmesi ve uygulanmasıdır. İyi bir yönetimin sağlanabilmesi Planlama, Örgütlenme, Koordinasyon (Eşgüdüm), Yürütme, Denetim ve eğitim aşamalarının bilimsel olarak yapılmasına bağlıdır.

Yöneticinin işletmeyi iyi bir şekilde yönetebilmesi için işletme hakkında bilgiye sahip olması gerekir. İşletme yöneticilerine bu bilgiyi sağlayan araçların başında ise **muhasabe** gelmektedir. Muhasebe yöneticilere işletmenin Likitide durumu, Verimlilik durumu, finansal yapısı ve karlılık durumu hakkında bilgi vermektedir. Muhasebe aynı zamanda işletme ile ilgili taraflara da gerekli bilgiyi sağlayan bir kaynaktır.

MUHASEBE (Accounting): Bir işletmenin veya **ekonomik birimin**, kaynakları ve kaynaklarının kullanım yerleri üzerinde meydana gelen mali işlemlerdeki (**İşletmenin varlıkları ve kaynakları üzerinde değişme yaratan para ile ifade edilen işlemler.**) değişimlerin incelenmesi şeklinde tanımlayabiliriz. Bu inceleme, dönemsellik olarak, bir sistem dâhilinde, tarih sırasına göre, **hukuk kurallarına göre düzenlenmiş** belgelere dayanarak işlem bazında kaydedilmesi, (yevmiye defterine) hesap bazında sınıflandırılması, (defter-i kebir veya diğer adı ile büyük defter) tablolar halinde özetlenmesi, (temel mali tablolar ve ek mali tablolar) analiz edilerek ilgili kişi ve kurumlara raporlar halinde sunulması şeklinde yapılmaktadır. Muhasebe diğer bir ifade ile işletme yöneticilerine ve işletme ile ilgili taraflara bilgi veren en önemli kaynaktır şeklinde tanımlanabilir.

Muhasebenin bu tanımdaki işlevler ve bu işlevleri yerine getiren araçları şöyle açıklayabiliriz:

KAYDEDİLME (Save): İşletmede meydana gelen mali işlemlerin tarih sırasına göre belgelere dayanarak belirli kurallar içinde bir sistem dâhilinde yevmiye defterine kaydedilmesidir.

Örnek bir yevmiye defteri kaydı:

İşletmemiz 128 numaralı dekontla 06.04.2021 tarihinde İş Bankası Tekirdağ Şubesindeki hesabından 5.000.- TL çekmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 12 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
2	12	-----06.04.2021----- 100 KASA HESABI 100. 01 T.L. Kasası 5.000.-	5.000.-	
9		102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank Tekirdağ 5.000.- 128 Nolu dekontla İşbank Tekirdağ Şb. çekilen -----		5.000.-

Yevmiye defteri beş sütundan meydana gelmektedir. İlk sütuna hesapların defter- i- kebirdeki sayfa numaraları yazılır. İkinci Sütunda bir numaradan başlayarak (Bir numara daima açılış veya kuruluş kaydıdır.) işlemler müteselsilen (birbirini takip eden numara ile) numaralandırılır. Üçüncü sütun açıklama sütunudur. Bu sütunda ikinci sütundaki madde numarasının hizasına iki çizgi arasına işlem tarihi yazılır. Eğer pratik çalışma da tarih kullanmıyorsak iki çizgi arasına tarih yerine / işareti konulur. Borç kayıt edilecek hesaplar sola dayalı, alacak kayıt edilecek hesaplar ortadan önce hesap numarası sonra hesap ismi şeklinde büyük harfle yazılır. Hesapların altına yardımcı hesaplar küçük harfle kodlama işletme tarafından yapılarak yazılır. Yardımcı hesapların tutarları hesabın isminden sonra yazılır. Hesapların altına da bir cümle ile işlem açıklanır. Dördüncü sütun borç sütunudur. Bu sütuna borç kayıt edilen hesapların tutarları yazılır. Beşinci sütun alacak sütunudur. Bu sütuna alacak kayıt edilen hesapların tutarları yazılır.

SINIFLANDIRMA (classification) : Yevmiye defterine işlem bazında kaydedilen bilgilerin ortak özelliklerine göre sınıflandırarak hesap bazında işlem ve tarih sırasına göre bir sistem dâhilinde Defter-i Kebire (Büyük defter) kaydedilmesidir.

Örnek bir defteri kebir kaydı

120 – ALICILAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
10.06.2021	25		19.800	22.06.2021	37		19.800
			-----				-----
		TOPLAM	19.800			TOPLAM	19.800
			=====				=====

Defter-i- Kebir’de (Büyük defterde) sayfanın üstüne ilgili hesabın hesap numarası ve ismi yazılmaktadır. Sol sayfalarına borç kayıtlar, sağ sayfalarına alacak kayıtlar yapılmaktadır. İlk sütuna işlemin tarihi, ikinci sütuna yevmiye madde numarası, üçüncü sütuna işlemin açıklaması, dördüncü sütuna borç sayfasında borç tutarı, alacak sayfasında alacak tutarı yazılmaktadır.

Ancak pratik çalışmalarda aşağıda örnekte olduğu gibi T şeklinde defter -i- kebir’ e kayıt yapılır. Tablonun üstünde sol tarafına B harfi ile borç sütun, sağ tarafına A harfi ile alacak sütun belirtilerek, ortasına hesabın kodu ve ismi yazılır. Hesabın borç tutarı borç tarafına parantez içinde işlem numarası ile birlikte yazılır. Alacak tutarı alacak tarafına parantez içinde işlem numarası ile birlikte yazılır. **Hesap pratik çalışmada ters bakiye (yanlış bakiye) verirse pratik çalışma nedeni ile oluştuğunu vermemesi gerektiğini belirtmek için karşı sütuna (XXX) işareti ile belirtmekteyim.**

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	100 KASA HESABI	A
	5.000.- (12)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	5.000.- (12)

TABLolar HALİNDE ÖZETLENMESİ: Kaydedilen ve sınıflandırılan bilgilerin daha kolay analiz edilebilmesi için mali tablolar düzenlenir. Mali tablolar temel mali tablolar ve ek mali tablolar olmak üzere ikiye ayrılır.

Mali Tablolar aşağıdaki tabloda sistematik olarak gösterilmiştir.

<i>Temel mali tablolar</i>	<i>Ek Mali Tablolar</i>	
Bilanço	Satışların maliyeti tablosu	Muhasebe sistemi uygulama genel tebliği sıra no 1'e göre
Gelir Tablosu	Fon Akım Tablosu	
	Nakit Akım Tablosu	
	Kar Dağıtım Tablosu	
	Öz Kaynak Değişim Tablosu	
	Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu	Piyasada kullanılan ilave mali tablolar
	Net İşletme Sermayesi Kaynak ve Kullanım Tablosu	

TTK m.88 f.1'e göre; 64 ila 88'inci madde hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişiler münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorundadır. (Kayıhan, Karaca, Çetiner, 2014: 19)

Bu üç işleve muhasebenin klasik işlevleri de denmektedir. Bu işlevler Genel muhasebenin (Finansal Muhasebenin) konularıdır.

Günümüz dünyasında işletme yöneticileri muhasebeden klasik bilgilerin yanı sıra (borcu ne kadar alacağı ne kadar vb.) karar almalarına yardımcı olacak işlevleri (borçlarını ödeme kabiliyeti vb.) istemektedirler. İşletme yöneticilerinin karar almalarına yardımcı olacak muhasebe işvelerini ve araçlarını şöyle açıklayabiliriz:

a) Yapılan işlemlerin analiz edilmesi: Tablolar halinde özetlenen mali bilgilerin belirli tekniklere göre analiz edilmesidir.

b) İlgili kişi ve kurumlara raporlar halinde sunulması: Analiz edilen bilgilerin ilgili kişilere belirli tekniklere göre düzenlenen raporlar halinde sunulmasıdır.

Yapılan işlemlerin analiz edilmesi ile ilgili kişi ve kuruluşlara raporlar halinde sunulması Mali Analiz ve finansal yönetimin konusudur.

“Bugünkü muhasebe teorisinin temelini oluşturan “çift taraflı kayıt yöntemi” nin 13. yüzyıldan itibaren İtalya’da kullanılmaya başlandığı, 1296 yılında Floransa’da

tutulmuş kayıtlara dayanılarak ileri sürülmüştür. Ancak çift taraflı kayıt sisteminin daha önceleri doğuda kullanılmış olması ihtimali de mevcuttur.

Uygulamalar sonucu olgunlaşan çift taraflı kayıt yöntemi, din adamı ve matematikçi Luca Pacioli tarafından yazılı bir metin haline getirilerek 1494 yılında Venedik'te yayımlanmıştır. (Sevilengül, 2020: 6, 7)”

MUHASEBE TEMEL KAVRAMLARI (Basic Accounting concepts):

26.12.1992 Tarih 21447 sayılı Resmî Gazete de yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği sıra no bire göre muhasebe sistemi temel kavramları 12 tanedir.

1. Sosyal Sorumluluk Kavramı: Yapılan muhasebe çalışmalarında, işlemlerinde sadece belli kişi ve kuruluşların değil tüm toplumun çıkarlarına hizmet edecek şekilde yapılmasını ifade etmektedir.

2. Kişilik Kavramı: Muhasebesi yürütülen işletmenin bağımsız bir kişilik olduğu ve işlemlerin bu kişilik adına yürütüldüğünü ifade etmektedir.

3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı: İşletmenin belli bir süreye bağlı olmadan devamlı yaşamını sürdüreceği esasını ifade etmektedir.

4. Dönemsellik Kavramı: İşletmenin yaşamının süresiz olduğu temel kavram olarak benimsenmesinin yanında işletmenin faaliyetlerinin performansının ölçülmesinde işletmenin faaliyetlerinin dönemlere ayrılmasını ifade etmektedir. Ülkemizde özel durumlar hariç işletmelerin dönem başlangıcı kuruluş tarihi ile takip eden yıllarda 1 Ocak olarak uygulanmaktadır. Dönem sonu işletme kapanırsa veya tasfiye olursa kapanış veya tasfiye tarihi bu durumun dışında 31 aralık olarak uygulanmaktadır.

5. Parayla Ölçülme Kavramı: İşletmede işlemler para birimi ile değerlendirilerek yapılmaktadır. Genellikle her ülke muhasebe kayıtlarını kendi para birimi ile tutmaktadır. Ülkemizde de muhasebe kayıtları Türk Lirası ile ifade edilerek tutulmaktadır.

6. Maliyet Esası Kavramı: İşletmede değerleme ölçüsü olarak maliyet esası geçerlidir. Ancak maliyet ölçüsü ile değerlendirilemeyen işlemler (kasadaki para, çek, alacaklar vb.) diğer ölçüler ile değerlendirilir.

7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı: Muhasebe kayıtlarında hukuk kurallarına göre düzenlenen objektif kriterlere dayanan belgeler kullanılmalıdır. Muhasebe yöntemlerinin tarafsız esaslara göre belirlenmesidir.

8. Tutarlılık Kavramı: Muhasebede uygulanacak politikaların (stok değerlendirme vb.) değiştirilmeden takip eden yıllarda da kullanılmasını ifade eder. Şayet değiştirilirse bilanço dipnotlarında belirtilmesi gerekir.

9. Tam Açıklama Kavramı: İşletmenin mali tablolarını inceleyen herkesin anlayacağı açık ve net bir şekilde düzenlenmesini ifade eder.

10. İhtiyatlılık Kavramı: İşletmenin oluşacak risklere karşılık ilgili kanunlara ve kurallara göre karşılık ayrılmasını ifade eder. Ancak ayrılan karşılıkların gereğinden fazla olmamasına özellikle dikkat edilmelidir.

11. Önemlilik Kavramı: İşletmede işlemler hesap bazında sınıflandırılmaktadır. Bir hesap içinde yer alan diğer işlemlerden farklı aynı özellikteki işlemler mali tabloları ve yapılacak değerlendirmeleri etkileyebilecek düzeyde ise farklı bir hesapta takip edilmelidir. Örneğin son yıllarda yaygınlaşan kredi kartları slipleri kısa vadeli alacak senetlerinde takip edilmeyip ayrı hesap açılmaktadır.

12. Özün Önceliği Kavramı: Yapılan işlemlere ait kayıtlarda işleme ait biçim ve özünün aynı olması gerekir. Biçim ve özü farklı olursa özünün esas alınması gerekir. Bu kavrama örnek olarak vadeli çeklerin çekte vade olmaması nedeni ile dönem sonunda senetler hesabına aktarılması gösterilmektedir.

MUHASEBE SÜRECİ:

Muhasebenin dönemsellik kavramı gereği işletmelerin faaliyetleri dönemlere ayrılarak takip edilmektedir. Ülkemizde muhasebe dönemi bir yıl olarak belirlenmiştir.

1. İşletme yeni kuruluyorsa kuruluşunda kuruluş envanteri düzenlenir. Faaliyetine devam eden işletmelerde dönem başı envanteri düzenlenir. Envanter işletmenin bütün varlıklarının borçlarının ve alacaklarının ayrıntılı dökümüdür. Envantere ait dökümler envanter defterine kayıt edilir. Büyük işletmeler envanter defterinin ekine varlıkların, borçların, alacakların ayrıntılı dökümünü bilgisayar çıktısı olarak ekleyebilirler.

2. Envantere dayanarak yeni kurulan işletmelerde kuruluş bilançosu faaliyetine devam eden işletmelerde açılış bilançosu düzenlenir. Kuruluş bilançosu veya açılış

bilançosu işletmenin bir numaralı yevmiye maddesi olarak yevmiye defterine kayıt edilir. Yevmiye defterinde kuruluş veya açılış kaydındaki hesaplar hesap bazında defter-i kebir e (Büyük defter) aktarılır.

3. İşletmenin dönem içinde yaptığı işlemler tarih sırasına göre belgelere dayanarak **muhasabe fişlerine** kayıt edilir. (Bilgisayar ortamında yevmiye kaydı yapılırken muhasabe fişleri de otomatik olarak oluşmaktadır.) Muhasebe fişlerinden yevmiye defterine aktarılır. Yevmiye defterinden hesap bazında defter-i kebir e aktarılır.

Muhasebe Fişi: İşletmenin muhasabe kayıtlarında kullandığı belgeleri arkasına ekleyerek yetkili kişilerin belgeleri ve muhasabe kaydının doğruluğunu kontrol ederek imzaladıkları fişlerdir. İşlem numara sırasına göre arşivledikleri belgelerdir. Tahsil fişi, tediye fişi ve mahsup fişi olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

3.1. Tahsil Fişi: İşletme nakit girişi olunca bu fiş kullanılır. Bu fişte kasa hesabına borç kayıt yapılır.

3.2. Tediye Fişi: İşletme nakit çıkışı olunca bu fiş kullanılır. Bu fişte kasa hesabına alacak kayıt yapılır.

3.3. Mahsup Fişi: İşletme de nakit hareketi olmayan muhasabe kayıtlarında bu fiş kullanılır.

4. Her ay sonu ve gerekli görüldüğü hallerde yevmiye defterinden kayıtların defteri kebir e doğru aktarıldığının kontrolünü sağlamak (bilgisayar ortamında yevmiye defterinden hesap bazında defteri kebir e aktarma olduğundan hatalı aktarma ihtimali yoktur.) ters kayıt varsa tespit edebilmek ve işletmenin hesaplarını dökümünü toplu görmek amacı ile ve işletmenin finansal durumunu incelemek amacı ile mizan düzenlenir. Dönem sonu işlemlerine kadar düzenlenen mizanlara geçici mizan, dönem sonu işlemlerinden sonra düzenlenen mizana kesin mizan denmektedir. Kesin mizanda gelir ve gider hesapları bakiye vermez.

5. Her ay sonu işletmenin 191 İndirilecek KDV hesabı ile 391 Hesaplanan KDV hesabı birbiri ile mahsup edilir. İndirilecek KDV fazla ise fark gelecek ay 391 Hesaplanan KDV hesabından mahsup edilmek üzere 190 Devreden KDV hesabına aktarılır. 391 hesaplanan KDV hesabı fazla ise fark 360 Ödenecek Vergi resim Harçlar hesabına aktarılarak takip eden ayın 26 sına kadar KDV beyannamesi verilerek ödenir. Aynı tarihlerde muhtasar beyanname, SGK beyannamesi ile birlikte verilerek çıkan muhtasar vergisi aynı tarihte vergi dairesine ödenir. Sosyal Güvenlik Kurumuna ait yapılan kesintiler her ayın otuzunda ödemesi yapılır.

6. Her işletme dönem sonunda dönem sonu işlemleri yapmaktadır. Dönem sonu işlemlerine başlamadan önce çıkarılan geçici mizan ile işletmenin hesapları hesap bazında incelenir.

İşletmenin üçüncü kişiler ile olan ilişkilerine ait hesap bazında yazılı olarak mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak düzeltme kaydı yapılır. Düzeltmeden sonra yazılı mutabakat tekrar yapılmalıdır.

Amortisman (aşınma ve yıpranma payı) tabi maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar ve Özel tükenmeye tabi varlıklar gruplarında yer alan varlıklar için seçilen amortisman yöntemine göre amortisman ayrılarak muhasebe kayıtları yapılır.

Yabancı paralar güncel kur üzerinden değerlendirilerek muhasebe kayıtlarına gerçek değerleri ile aktarmak için evalüasyon a tabi tutulur.

Çekte vade yoktur. Çek görüldüğünde ödenmesi gereken kıymetli bir evraktır. Ancak ülkemizde teamüller gereği vadeli olarak kullanılmaktadır. Keşide (düzenlenme) tarihi vade tarihi gibi kabul edilmektedir. Muhasebe temel kavramlarından özün önceliği gereği çeklerin bilançoda yer almaması gerekir. Bu nedenle dönem sonlarında:

101 Alınan çekler hesabı İşletmeler faaliyetleri sırasında üçüncü kişilerden aldıkları henüz tahsil edilmemiş veya ciro ile üçüncü kişilere devredilmemiş çekleri bu grupta takip etmektedirler. Bu hesaptaki çekler ticari işlemlerden kaynaklanmış ise 121 Alacak senetlerine ticari işlemlerden kaynaklanmamış ise 136 diğer çeşitli alacaklar hesabına aktarılır. Takip eden gün ise ters kayıtla düzeltilir.

103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabı Bankalardaki hesabımızdan çekle ödeme yapmak üzere bankalardan işletmenin aldığı çek karnesinin yapraklarını kullanarak üçüncü kişilere ödeme yapmak üzere keşide ettiğimiz (düzenlediğimiz) çeklerin ve bankaya verilen ödeme talimatlarının; ödeme gerçekleşinceye kadar takip edildiği hesaptır. Dönem sonunda özün önceliği gereği ticari işlemlerden kaynaklanmış ise 321 Borç senetleri hesabına ticari işlemlerden kaynaklanmamış ise 336 diğer çeşitli borçlar hesabına aktarılır. Takip eden gün ise ters kayıtla kapatılır.

Alacak senetleri ve Borç senetlerini dönem sonunda tasarruf değeri (peşin değeri) ile değerlemek amacı ile reeskonta tabi tutarlar. Ancak alacak senetlerini reeskonta tabi tutan işletmeler borç senetlerini de reeskonta tabi tutamak zorundadırlar. Sermaye Piyasasına kayıtlı işletmeler ile Banka ve sigorta şirketleri ise reeskont işlemini yapmak zorundadırlar. Reeskont formülü şu şekildedir.

Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal değer} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36000 + (\text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı})}$$

Stoklara ilişkin dönem sonu stok değerlemeleri yapılarak gerekli muhasebe kayıtları yapılır. Stok değerlemesinde devamlı envanter yöntemi ile aralıklı envanter yöntemlerinden birisi kullanılmaktadır.

Devamlı envanter yönteminde stokların satış veya elden çıkarılma anında maliyet kayıtları da dönem içinde yapıldığı için yalnızca muhasebe kayıtları ile fiili envanter arasındaki fire farkları kanuni miktarlar içinde ise muhasebe kayıtlarında düzeltilir. Kanuni miktarları aşan kısımlar düzeltilir. Ancak kanunen kabul edilmeyen giderdir. Nedeni araştırılarak bulunur.

Aralıklı envanter yönteminde dönem içinde stoklara ilişkin satış anında maliyet kaydı yapılmadığı için dönem sonunda fiziki sayımı takiben elden çıkarılan veya satılan stokların maliyet kaydı hesaplanarak muhasebe kaydı yapılmaktadır. Elden çıkarılan veya satılan stokların maliyeti aşağıdaki formüle göre bulunmaktadır.

Dönem Başı Stok +	153 Ticari Mallar Hesabının Bakiyesi bize yandaki işlemin sonucunu vermektedir.
Dönem İçi Alışlar +	
Dönem İçi Alış Giderleri +	
Dönem İçi Alış İadeleri -	
Dönem İçi Alış İskontoları -	
Dönem Sonu Stok -	Fiziki sayımla bulunur.
Satılan Ticari Malın Maliyeti	Sonuç Satılan Ticari Malın Maliyetini verir.

Tek düzen hesap planında 6 gelir tablosu sınıfındaki yer alan sonuç hesapları (gelir hesapları ve gider hesapları) 690 Dönem karı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır. 690 Dönem karı veya zararı hesabı alacak bakiye (Kalan) verirse işletme dönemi karlı kapatmıştır. Borç bakiye verirse işletme dönemi zarar ederek kapatmıştır.

İşletme kar elde etmiş ise ödenecek vergi ve yükümlülük karşılıkları için 691 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabına borç kayıt, 370 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 691DÖN. KAR. VER.DİĞ. YAS. YÜK. KAR. 370DÖN. KAR. VER.DİĞ. YAS. YÜK. KAR. Ödenecek vergi ve yükümlülükler. -----	XXX	XXX

Bu işlemi takiben 690 Dönem karı veya zararı hesabına borç kayıt, 691 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabı ile 692 Dönem net karı veya zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 690 DÖNEM KAR ZARAR HESABI 691DÖN. KAR. VER.DİĞ. YAS. YÜK. KAR. 692 DÖNEM NET KAR/ZARAR HESABI Dönem net karının kaydı. -----	XXX	XXX XXX

Net kar 692 Dönem net karı veya zararı hesabına borç kayıt, 590 Dönem net karı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 692 DÖNEM NET KAR/ZARAR HESABI 590 DÖNEM NET KARI Dönem net karının ilgili hesaba aktarılması. -----	XXX	XXX

Dönem içinde peşin ödenen vergi ve fonlar 371 Dönem karının peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükler hesabına borç kayıt, 193 Peşin ödenen vergi ve fonlar hesabına alacak kayıt yapılarak mahsup edilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 371 DÖN. KAR.PEŞ.ÖDE.VER.VE FONLAR HS. 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR Dön. Karından peş. Öde. Vergilerin mahsubu. -----	XXX	XXX

Bu işlemi takiben 370 Dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabına borç kayıt 360 ödenecek vergi ve fonlar ile 371 Dönem karının peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükler hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 370 DÖN. KAR.VER.DİĞ.YAS.YÜK.KAR. HS. 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 371 DÖN. KAR. PEŞ. ÖDE. VER. VE FONLAR Ödenecek verginin kaydı. -----	XXX	XXX XXX

Faaliyet sonucu zarar olmuş ise 692 Dönem Net Kar/zarar hesabına borç kayıt 690 Dönem Kar/Zarar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 692 DÖN. NET KAR/ZARAR HESABI 690 DÖNEM KAR/ZARAR HESABI Dönem net zararının kaydı. -----	XXX	XXX

591 Dönem net zararı hesabına borç kayıt, 692 Dönem net karı veya zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		----- / ----- 591 DÖNEM NET ZARARI HESABI 692 DÖNEM NET KAR/ZARAR HESABI Dönem net zararının kaydı. -----	XXX	XXX

Zarar ettiği için vergi çıkmadığından dolayı dönem içinde peşin ödenen vergi ve fonlar Vergi dairesinden mahsup etmek üzere 136 Diğer Çeşitli Alacaklar hesabına aktarılır.

<i>Büyük Defter Sayfa No</i>	<i>Madde No</i>	<i>AÇIKLAMA</i>	<i>BORÇ</i>	<i>ALACAK</i>
		----- / ----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR Peşin ödenen vergilerden akacaklar. -----	XXX	XXX

Bu işlemleri takiben genel kesin mizan çıkarılarak son kontrol yapılır. Genel kesin mizana dayanarak, kapanış kayıtları ve mali tablolara çıkarılır.

İşletmeler üç ayda bir dönem sonu işlemlerini geçici vergi amacı ile çıkarmaktadırlar. Üç ayda bir yapılan dönem sonu işlemlerinde yalnızca kapanış kayıtları yapılmamaktadır.

Geçici vergi dönemleri

<i>Geçici Vergi Dönemi</i>	<i>Beyanname Verilme ve Ödeme Tarihi</i>	Geçici vergi dönemlerinde, envanter çalışmaları ve dönem sonu işlemleri yapılır. <i>Kapanış kayıtları yapılmaz.</i>
Ocak- Mart	17 Mayıs	
Nisan – Haziran	17 Ağustos	
Temmuz- Eylül	17 Kasım	
Ekim – Aralık	17 Şubat	

MUHASEBENİN SINIFLANDIRILMASI:

İşletmelerin faaliyet alanlarına göre muhasebeyi sınıflandırmamız mümkündür.

1. **Genel Muhasebe** (Financial Accounting): Diğer bir ismi finansal muhasebedir. İşletmenin ve işletme ile ilgili bilgi isteyen tarafların bilgi ihtiyacını karşılayan muhasebedir. İşletmenin kaynakları ve kaynaklarının kullanım yerleri hakkında bilgi veren muhasebe türüdür. Bütün işletmelerde finansal muhasebe kullanılmaktadır.

2. **Turizm Muhasebesi** (Tourism Accounting): Turizm İşletmelerine yönelik olarak tutulan muhasebe türüdür. Konaklama muhasebesi ile de ifade edildiği görülmektedir.

3. **Tarım Muhasebesi (Agricultural Accounting):** *Diğer sektörlerle göre yapısal olarak oldukça farklılık gösteren tedarik, üretim ve pazarlama işleyici nedeni ile tarım sektöründe faaliyette bulunan işletmeler, esasta muhasebenin genel ilkelerine uymakla birlikte, tarım işletmelerinin diğer sektör işletmelerinden göstermiş olduğu farklılıkları dikkate alınarak geliştirilmiş tarımsal faaliyete özgü kayıt tutma, sınıflandırma, özetleme ve analiz işlemleri yapmaktadır. (Çetin ve Tipi,2016:4)*

4. **Banka Muhasebesi (Bank Accounting):** Bankaların faaliyet alanları diğer işletmelerden tamamen farklıdır. (Mevduat ve kredi hesaplarının olması, çok şubeli bankalarda şubeler arası mutabakat işlemlerinin olması, dış ticaret işlemlerinde muhabir banka işlemlerinin olması vb.) bu nedenle banka ve sigorta şirketlerinin uyguladıkları tek düzen hesap planı diğer şirketlerin uyguladığı tek düzen hesap planından farklıdır.

5. **Dış Ticaret Muhasebesi (Foreign Accounting):** Dış Ticaret şirketlerinin dış ticaret işlemleri gerek ülke gerek diğer ülke kanunlarına uygun yapılması gerektiği için özellikle dövizli işlemler ve muhasebe kayıtları nedeni ile farklılık arz eden işlemler bulunmaktadır. Bu işlemler nedeni ile dış ticaret muhasebesi de bir ihtisas muhasebesi olmuştur.

6. **Şirketler Muhasebesi (Corporate Accounting):** Şirketlerin hukuki mevzuatla uyumlu olarak kuruluşundan tasfiyesine kadar bütün muhasebe kayıtlarının takip edildiği muhasebe türüdür.

İşletmelerin faaliyetlerine göre muhasebe sınıflandırılmasında daha birçok muhasebe sınıfından bahsetmemiz mümkündür.

Ancak daha anlamlı bir sınıflandırma Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi ve Yönetim Muhasebesi şeklinde bir sınıflandırma olmalıdır.

1. **Genel Muhasebe (Financial Accounting)** İşletmenin ve işletme ile ilgili bilgi isteyen tarafların bilgi ihtiyacını karşılayan muhasebedir. İşletmenin kaynakları ve kaynaklarının kullanım yerleri hakkında bilgi veren muhasebe türüdür.

2. **Maliyet Muhasebesi (Cost Accounting):** *Üretilen mamul ya da hizmetlerin maliyetini oluşturan gider türlerinin, oluş yerleri ve ilgili oldukları mamul ya da hizmet cinsleri bakımından belirlenmesi ve izlenmesine olanak sağlayan bir hesap ve kayıt sistemidir. (Abdioğlu, 2012:3)*

3. **Yönetim Muhasebesi** (Management Accounting): *Bir işletmede yönetim tarafından, yürütme, planlama, değerlendirme ve kontrol etme faaliyetleri için kullanılan finansal bilgilerin belirlenmesi, ölçülmesi, analiz edilmesi, yorumlanması ve iletişim süreci olarak tanımlanabilir. (Ertaş,2015:5)*

MUHASEBE DENKLEMİ (ACCOUNTING EQUATION)

Muhasebeyi **denklem** halinde aşağıdaki şekilde gösterebiliriz.

$$Kaynakların kullanım yeri = Kaynaklar$$

$$Varlıklar = Yabancı kaynaklar + Özkaynaklar$$

$$Aktifhesaplar = Pasif hesaplar$$

Bu denklem Bilanço da aktif hesaplar ile pasif hesaplar şeklinde ayrıntılı gösterilmektedir.

İşletmelerin kurularak, faaliyete başlayabilmesi, işletme sahibinin veya ortaklarının işletmeye sermaye koyması ile mümkün olmaktadır.

SERMAYE (Capital): İşletme sahibi veya ortaklarının kendi kişiliklerinden ayrı bir kişilik olan işletmeye vermiş olduğu varlıkları ifade etmektedir. Sermaye nakit veya ayni (mal) şeklinde olabilir. Sermaye işletme sahibi veya ortaklarının işletmenin varlıkları üzerindeki haklarını ifade eder.

ÖZ KAYNAKLAR (Equity): İşletme sahibi veya ortaklarının işletmeye koymuş oldukları sermaye ile dağıtılmamış karlar, yeniden değerlendirme değer artışı ve İşletmenin faaliyeti sonucu elde ettiği dönem kar veya zararı vb. işletmenin öz kaynaklarını meydana getirir. Öz kaynakların diğer adı öz sermayedir.

Ancak bir işletmenin faaliyetlerini yürütebilmesi için yalnızca öz kaynakları yeterli olmaz. Faaliyetlerini devam ettirebilmesi için öz kaynaklarının yanı sıra üçüncü kişilerden temin etmiş olduğu yabancı kaynaklarda işletmenin faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

YABANCI KAYNAKLAR (Liabilities): İşletmenin faaliyetlerini devam ettirebilmesi için üçüncü kişilerden aldığı borçlar, banka kredileri alınan sipariş avansları, kıdem tazminatı karşılıkları, borç ve gider karşılıkları vb. yabancı kaynakları meydana getirir. Yabancı kaynakların belli bir süre sonra geri ödenmesi veya borç karşılığında belli bir edimin yerine getirilmesi zorundadır.

İşletme öz kaynakları ve yabancı kaynakları ile işletmenin faaliyetinde ihtiyaç duyduğu varlıkları ve alacaklarını tedarik eder.

Öz kaynaklar ve yabancı kaynaklar işletmenin kaynakları iken varlıklar ve alacaklar işletmenin kaynaklarının kullanım yerlerini meydana getirir.

Varlıklar (Assets): İşletmenin kullandığı değerleri ifade etmektedir.

Alacaklar (Receivables): İşletmenin üçüncü kişilerden alacaklarını ifade etmektedir.

MUHASEBE MESLEĞİ

Ülkemizde 1989 tarihine kadar herhangi bir kanuna ve belgeye sahip olmadan yapılabilen muhasebecilik mesleği 13.06.1989 tarihinde çıkan 3568 sayılı yasa ile kurallara ve kanunlara uyularak yapılması gereken bir meslek haline gelmiştir. 3568 sayılı kanun 10.07.2008 yılında 5786 sayılı yasa ile değişikliğe uğramıştır. Muhasebecilik mesleği üç gruba ayrılmıştır.

1. Serbest Muhasebeci: Ticaret lisesi ve maliye meslek okulu mezunları altı yıl staj iki yıllık muhasebe işletme vb. meslek yüksekokulu mezunları dört yıllık staj yaptıktan sonra açılan sınavlarda başarılı olarak serbest muhasebeci unvanı alırlar. Gerçek ve Tüzel Kişilere ait defterleri tutarak vergi beyannamelerini ve mali tabloları düzenlemektir.

Ancak 10.07.2008 tarihinde çıkan 5786 sayılı yasanın geçici 11 maddesi ile serbest muhasebecilik kaldırılmıştır. Bu tarihten sonra Serbest muhasebeci unvanı alma hakkı kaldırılmıştır. Mevcut serbest muhasebeciler kanunla belirtilen şartlar dâhilinde sınavları vererek serbest muhasebeci mali müşavir olurlar. Sınavlara başaramazlarsa veya sınavlara girmezler ise hayatları boyunca serbest muhasebeci olarak çalışırlar.

2. Serbest Muhasebeci Mali Müşavir: Hukuk, iktisat işletme siyasal bilgiler vb. dört yıllık okullardan lisans mezunu olanlar staja başlama sınavın kazanıp iki yıllık staj süresini takiben yapılan sınavlarda başarılı olurlar ise mali müşavir olmaya hak kazanırlar. Ancak 10.07.2008 tarih 5786 sayılı yasa ile **staj süresi üç yıla çıkarılmıştır**. Gerçek ve Tüzel Kişilere ait defterleri tutarak vergi beyannamelerini ve mali tabloları düzenleme, işletmelere muhasebe sistemleri kurma, muhasebe mali mevzuat, finans konularında danışmanlık yapma ve mahkemelerde mali konularda bilirkişilik yapma yetkisine sahiptirler. Ülkemizde şu an itibari ile 120.000 civarında mali müşavir bulunmaktadır.

3. **Yeminli Mali Müşavir:** En az on yıl mali müşavirlik yapanlar yeminli mali müşavirlik sınavına girmeye hak kazanırlar sınavı başaranlar yeminli mali müşavir olur. Üniversitelerde ilgili konularda profesör unvanını alanlar ile maliye müfettişleri hesap uzmanları ve gelirler kontrolleri yeminli mali müşavir olmaya hak kazanırlar. İşletmelere muhasebe sistemleri kurmak, muhasebe mali mevzuat, finans konularında danışmanlık yapmak, işletmelerde denetim ve vergi beyannameleri ile ekleri ve mali tabloları tasdik yapmaktır.

Başta İşletmeler olmak üzere tüm kişiler mali konularda tereddüde düştükleri konularda maliye bakanlığından illerde defterdarlıklardan yazılı olarak bilgi isteme hakkına sahiptirler. Maliye Bakanlığından yazılı olarak bilgi istenmesine **mukteza** (Özelge) denmektedir

TEK DÜZEN HESAP PLANI (Uniform Chart Of Accounts)

Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından 1992 yılında 21447 sayılı Resmî Gazete de yayınlanan 01.01.1994 Yılından itibaren kullanılması zorunlu hale gelen Tek Düzen Hesap Planı tebliğine kadar her işletme kendine uygun hesap planı oluşturmuyordu. Bankalar, Katılım bankaları, Sigorta şirketleri, leasing şirketleri faktöring şirketleri ve aracı kurumların (menkul kıymet alım satımı ile ilgili) hesap planları farklıdır.

Tek Düzen Hesap Planı olmayışının sakıncaları:

- İşletmeleri finansal yönden karşılaştırmak için önce işletmelerin muhasebe sistemlerini inceleyerek, ortak bir hesap planına aktarılması gerekiyordu.
- İşletmeye kredi verecek finans kuruluşlarının mali analistleri önce işletmenin hesap planını incelemesi gerekiyordu.
- Vergi denetmenleri şirketi incelemekten önce şirketin hesap planı hakkında çalışıyordu.
- İşletme de muhasebe de sorumlu muhasebeciler gereksiz veya yanlış hesaplar açıyorlardı. Örneğin Tahta baş hesabı gibi.

Tek Düzen hesap planı kodlama üçlü sisteme göre yapılmıştır. 1- 9 arası tek basamaklı sayılar ile *hesap sınıfları*, iki basamaklı sayılar ile *hesap grupları* (10 hazır değerler, 11 menkul kıymetler vb.) üç basamaklı sayılar ile de *hesaplar* oluşturulmuştur. 1994 yılından itibaren bazı ufak değişikliklere uğramıştır. İşletmeler hesap sınıflarında değişiklik yapamazlar ancak hesap grupları içinde ihtiyaca göre hesap açabilirler. Örneğin bazı yazarlar 123 Kredi Kartlarında alacaklar hesabı açmıştır.

HESAPLAR (Accounts)

İşletmede meydana gelen mali işlemlerin her seferinde işletmenin durumunu gösteren bilanço ve gelir tablosunda gerekli işlemler yapılarak işlenmesi ve takip edilmesi imkansızdır. **Yevmiye defterine tarih sırasına göre bir sistem dahilinde kayıt edilen mali işlemler özelliklerine göre sınıflandırılması sonucu her bir sınıftaki işlemlerin kaydedilerek artış ve azalışların takip edildiği çizelgeye hesap denir.** Hesaplar bazında işlemler defter-i kebirde takip edilir. Bilanço ve gelir tablosu kalemlerini oluşturan unsurlardaki (Kasa, Ticari mallar, Sermaye, satıcılar pazarlama giderleri yönetim giderleri vb.) artış veya azalışların kaydedildiği çizelge olarak ta tanımlayabiliriz. Hesap bazında işlemler defter-i kebire kaydedilmektedir. Ancak yapılan çalışmalarda çalışma amacı ile T şeklinde ki tablolarda yapılacaktır.

Örnek:

B	 HESABI	A
	XXXX ()	XXXX ()
	XXXX ()	XXXX ()
	XXXX ()	

Tablonun üstünde sol tarafa Borç kelimesi sağ tarafa alacak kelimesi yazılır. Ortasına hesap numarası, büyük harflerle hesabın ismi ve hesabı kelimesi yazılır. Borç bölümünde borç kayıt edilecek işlemler yevmiye defterindeki işlem sırasına göre () Yevmiye Madde Numaraları ve XXXXX tutarlar yazılır. Alacak bölümünde de alacak kayıt yapılacak işlemler aynı düzende kaydedilir.

HESAPLARA AİT TEMEL KAVRAMLAR:

Hesap Açmak: Hesaba yapılan ilk kayıt hesabı açmak şeklinde ifade edilir. Aktif hesaplarda, gider hesaplarında ve pasifi düzenleyici aktif hesaplarda borç tarafa kayıt yapılarak, pasif hesaplarda, gelir hesaplarında ve aktifi düzenleyici pasif hesaplarda alacak tarafa kayıt yapılarak hesap açılır.

Hesabın Borç Tarafı: Defteri kabir in sol tarafı ile çalışma amacı ile T şeklinde hesap çizelgesin de dikey çizginin sol tarafı borç kayıt tarafıdır. Bu bölüme aktif hesaplarda, gider hesaplarında ve pasifi düzenleyici aktif hesaplarda artış olunca, pasif hesaplarda, gelir hesaplarında ve aktifi düzenleyici pasif hesaplarda azalış olunca, kayıt yapılır.

Hesabın Alacak Tarafı: Defteri kabir in sağ tarafı ile çalışma amacı ile T şeklinde hesap çizelgesin de dikey çizginin sağ tarafı alacak kayıt tarafıdır. Bu bölüme aktif hesaplarda, gider hesaplarında ve pasifi düzenleyici aktif hesaplarda azalış olunca, pasif hesaplarda, gelir hesaplarında ve aktifi düzenleyici pasif hesaplarda artış olunca, kayıt yapılır.

Borçlandırmak: Hesabın borcuna yapılan kayıt hesabı borçlandırmak olarak ifade edilir.

Alacaklandırmak: Hesabın alacağına yapılan kayıt hesabı Alacaklandırmak olarak ifade edilir.

Borç Kalanı (Borç Bakiyesi): Hesabın borç tarafının toplamının alacak tarafının toplamından fazla olması durumunda borç taraf toplamından alacak taraf toplamının çıkarılması ile bulunan sonuçtur. Aktif hesaplar gider hesapları ve pasifi düzenleyici aktif hesaplar borç kalan verir.

Alacak Kalanı (Alacak Bakiyesi): Hesabın alacak tarafının toplamının borç tarafının toplamından fazla olması durumunda alacak taraf toplamından borç taraf toplamının çıkarılması ile bulunan sonuçtur. Pasif hesaplar gelir hesapları ve aktifi düzenleyici pasif hesaplar alacak kalan verir.

Hesabın Kapalı olması: Hesabın borç toplamının alacak toplamına eşit olması durumudur. Dönem sonunda bütün hesaplar kapatılır.

HESAP SINIFLARI:

1- DÖNEN VARLIKLAR	6- GELİR TABLOSU HESAPLARI
2- DURAN VARLIKLAR	7- MALİYET HESAPLARI
3- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8- SERBEST HESAPLAR
4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	9- NAZIM(BİLGİ) HESAPLARI
5- ÖZ KAYNAKLAR (ÖZ SERMAYE)	

HESAPLARIN TÜRÜNE GÖRE KAYITLARININ ŞEMASI

<i>HESAP SINIFI</i>	<i>HESAP SINIFINA AİT NUMARALAR</i>	<i>ARTIŞ</i>	<i>AZALIŞ</i>	<i>BAKİYE</i>
1 AKTİF HESAPLAR	100- 299	BORÇ	ALACAK	BORÇ
2 PASİF HESAPLAR	300- 599	ALACAK	BORÇ	ALACAK
3 GELİR HESAPLARI	600- 699	ALACAK	BORÇ	ALACAK
4 GİDER HESAPLARI	600- 699	BORÇ	ALACAK	BORÇ
5 MALİYET HESAPLARI	700- 799	BORÇ	ALACAK	BORÇ
7a	700-789	BORÇ	ALACAK	BORÇ
7b	790-799	BORÇ	ALACAK	BORÇ
6 AKTİFİ DÜZENLEYİCİ HESAPLAR	100 -299 ARASI SONU (-) OLAN HESAPLAR	ALACAK	BORÇ	ALACAK
7 PASİFİ DÜZENLEYİCİ HESAPLAR	300 -599 ARASI SONU (-) OLAN HESAPLAR	BORÇ	ALACAK	BORÇ

Hesaplar bakiye vermeyebilir. Bu takdirde hesap kapalıdır. Düzenleyici hesaplar ise asli hesapların net değerlerini görmek amacı ile takip eden hesap numarası ile gösterilen hesaplardır. Düzenleyici hesapların önünde (-) işareti vardır. Örneğin 102 Bankalar hesabında net tutarı görebilmemiz amacı ile bu hesap üzerine keşide edilen ve verilen ödeme emirlerinin takip edildiği 103 Verilen Çekler ve Ödeme emirleri hesabı düzenleyici hesaptır.

ENVANTER VE DEĞERLEME

Envanter: Fransızca *İnvantaire* kelimesinden dilimize girmiştir. Türk Dil Kurumunda “Bir Ticaret kuruluşunun para, mal ve diğer varlıkları ile genel olarak borçlu ve alacaklı durumlarını, nicelikleri (sayısal olarak) ve değerleri ile ayrıntılı olarak gösterme (<http://www.tdk.gov.tr/index.php?option>)” şeklinde tanımlanmıştır. Gerek 6102 sayılı TTK ve

gerek 213 sayılı VUK da envanter çıkarma ifadesi ile envanter tanımlanmıştır. Envanter defteri şekil olarak defter-i kebire benzer. İlk işe başlayan işletmeler işe başlama tarihinde, işletmenin mevcutlarını, alacaklarını, borçlarını cinsi, miktarı ve değeri üzerinden envanter defterine kaydederler. **Kuruluş bilançosunu** sol sayfaya aktif hesaplar sağ sayfaya pasif hesaplar gelecek şekilde kaydederler. Her işletme dönem sonunda işletmenin mevcutlarını, alacaklarını, borçlarını envanter defterine sıra numarası vererek cinsi, miktarı ve değeri üzerinden kaydederler. **Dönem sonu bilançosunu** sol sayfaya aktif hesaplar sağ sayfaya pasif hesaplar gelecek şekilde kaydederler. Faaliyetine devam eden işletmeler bir önceki yılın envanter kayıtlarına dayanarak açılış envanteri ve bilançosunu düzenleyerek kayıt ederler.

Envanter Çıkarma Nedenleri:

1. Dönem içinde yapılan hatalı kayıtların tespit edilerek düzeltilmesidir.
2. Muhasebe kayıtları ile gerçek değerler arasında fark var ise söz konusu farkın tespit edilerek, kanunlara uygun şekilde düzeltilmesidir.
3. Stoklar iki yönetime göre değerlendirilmektedir. 1- Aralıklı Envanter yöntemi 2- Devamlı Envanter Yöntemi. Aralıklı envanter usulüne göre muhasebe kaydı tutan işletmeler dönem sonunda stok ambarını fiziki sayımla tespit ederek hem dönem sonu stok miktarının kaydını yaparlar, hem de satılan stokların maliyetini tespit ederek gerekli düzeltme kaydını yaparlar. Bu yüzden aralıklı envanter yönteminde aşınma ve yıpranma payı ile ilgili bir işlem yapılamaz. Buna karşılık Devamlı envanter yöntemini kullanan işletmeler stokların satış anında maliyet kaydını da yaptığı için dönem sonu stok miktarı satılan stokların maliyet tutarları muhasebe kayıtlarından otomatik olarak çıkmaktadır. Ancak stoklardaki fiili durumla muhasebe kayıtlarındaki gösterilen stok miktarı arasındaki fark kanuni sınırlar içinde ise aşınma ve yıpranma payına atılır. Diğer olağan giderler hesabında muhasebeleştirilir. Şayet kanuni sınırların üzerinde fark var ise gene aşınma ve yıpranma payına atılır. Diğer olağan giderler hesabında muhasebeleştirilir. Ancak atılan bu kısım kanunen kabul edilmeyen giderdir. Nedeni araştırılmalıdır.
4. Duran varlıklara ayrılan aşınma ve yıpranma payını gösteren amortisman kayıtları için envanter işlemleri gereklidir. Amortisman kayıtları ya normal amortismanla göre yapılır ya da azalan bakiyeler (Hızlandırılmış amortisman) yöntemine göre yapılır. Azalan bakiyelerde amortisman oranı normal amortisman oranının iki misli olup %50 yi geçemez. Ancak Arazi ve arsaların aşınma ve yıpranması olmadığı için amortisman ayrılmaz. Duran varlıklar grubunda yer alan 258 yapılmakta olan yatırımlar bir duran varlığın yapılmasına kadar bütün giderlerin kayıt edilerek takip edilmesi olduğu için bu hesaba da amortisman ayrılmaz.

5. Tespit edilen gelir ve giderlerin ilgili dönemlere aktarılması için envanter işlemlerine ihtiyaç vardır. Gelir ve giderler farklı dönemler ait ise, ilgili dönemlere **reeskont** işlemleri ile aktarmaktayız.

İşletmelerin envanter işlemlerini muhasebe içi envanter ve muhasebe dışı envanter olarak ikiye ayırırız.

Muhasebe dışı envanter: İşletmenin dönem sonu itibari ile veya inceleme günü (envanter çıkarma günü) itibari ile varlıkları, borçları ve alacaklarının fiziki sayımla fiilen tespit edilerek miktarları ve değerleri ile dökümlü hale getirilmesine muhasebe dışı envanter demekteyiz.

Muhasebe içi envanter: Varlıklara alacaklara ve borçlara ilişkin muhasebe dışı envanterle tespit edilen fiili durumla, genel geçici mizanda bulunan muhasebe kayıtlarındaki durum karşılaştırılır. Bulunan değerler arasında fark yoksa herhangi bir işlem yapılmaz. Fark var ise muhasebe kayıtları fiili duruma göre hukuk kurallarına uygun şekilde düzeltilerek gerekli muhasebe kayıtları yapılır. Bu değerler dönem sonu bilançosunda yer alır. Gelir ve gider hesapları ise kapatılarak 690 Dönem kâr zarar hesabına aktarılır.

Envanter Çıkarma Zamanı: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunumuzun 72. Maddesinde ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunumuzun 185 maddesinde envanter çıkarma zamanı belirtilmiştir.

1. Yeni işe başlayan işletmeler işe başlarken işe başlama envanteri düzenlemek zorundadırlar.
2. Faaliyetine son veren işletmeler faaliyetlerine son verdikleri tarih itibari ile kapanış envanteri düzenlemek zorundadırlar.
3. Faaliyetine devam eden işletmeler dönem sonunda dönem sonu envanteri çıkartarak, takip eden dönemin başında dönem sonu envanterindeki bilgilere dayanarak dönem başı envanterini düzenlerler.
4. Dönem içinde de ihtiyaç halinde envanter çıkarılır. Örneğin denetim yapılacak ise denetim envanteri çıkarılır.
5. Bir işletmenin başka bir işletmeye devri yapılırsa işletmeler devir veya birleşme envanteri çıkarırlar.
6. İşletmeler dönem sonunda dönem sonu envanteri çıkarmak zorunda iken, eczaneler ve büyük mağazalar 3 yılda bir envanter çıkarma yetkisine sahiptirler. Maliye Bakanlığı vergi usul kanunun 213 maddesi gereği büyük sanayi işletmelerine de üç yılda

envanter çıkarma yetkisi tanımıştır. Bu işletmelerin döküm çıkarmadıkları dönemlerde muhasebe kayıtları gerçek değer olarak kabul edilmektedir.

Değerleme: Fiziki sayım sonucu bulunan varlıkların, borçların ve alacakların fiziki tutarlarının parasal olarak ifade edilmesi için yapılan işlemlerdir. İşletmeler değerleme işlemlerini Türk Ticaret Kanunu'na, Vergi Usul Kanununa, Sermaye Piyasası kanunu ve Genel Kabul Görmüş Muhasebe ilkelerine göre yapmaktadırlar. **Vergi usul kanunumuzun 258.inci maddesinde değerleme, vergi matrahının tespiti amacı ile iktisadi kıymetlerinin değerinin tespit ve takdiri şeklinde tanımlanmıştır.**

Tespit: VUK kanuna ait değerleme ölçülerine uygun olarak yapılan değerleme işlemidir.

Takdir: VUK kanuna ait değerleme ölçülerine uygun olarak yapılan değerleme yapılamadığı takdirde VUK 267 ye göre idarenin yaptığı değerlemedir.

Vergi usul kanunumuzun 261. maddesi değerleme değeri olabilecek varlığın nevi ve özelliğine göre aşağıdaki maddelere göre yapılır şeklinde izah etmiştir.

VERGİ USUL KANUNUMUZA GÖRE DEĞERLEME ÖLÇÜLERİ ŞUNLARDIR.

1 Maliyet Bedeli: Vergi usul kanunumuza göre ilk değerleme ölçümüz maliyet bedelidir. Vergi usul kanunumuzun 262.inci maddesi maliyet bedelini tanımlamıştır. **Bir iktisadi varlığı temin ederken veya mevcut bir iktisadi varlığın değerini artırmak amacı ile yapılan her türlü ödeme ve katlanılan fedakârlıklar iktisadi varlığın maliyetini oluşturmaktadır.** Muhasebede esas olan değerleme yöntemi maliyet yöntemidir. Ancak maliyet bedeli ile değerleme imkânı yok ise diğer değerleme yöntemlerine başvurulur.

2 Borsa Rayici: Vergi usul kanunumuzun 263. Maddesinde açıklanmıştır. Gerek menkul kıymetler borsasında gerek kambiyo borsasında gerekse ticaret borsasında son işlem gününde borsada oluşan rayiç bedelin ortalamasını ifade etmektedir. Şayet borsa değerinde normal dalgalanmaların dışında dalgalanma görülürse Maliye bakanlığı borsa rayicini son otuz günün ortalama değerini alarak değerleme yaptırabilir. Yabancı paralarda ülkemizde borsa olmadığı için yabancı paraların değeri maliye bakanlığı tarafından tespit edilen kurlar üzerinden yapılır.

3 Tasarruf Değeri (Peşin Değer): Vergi usul kanunumuzun 264. Maddesinde açıklanmıştır. Bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değer şeklinde tanımlanmıştır. Tasarruf değeri ile değerlendirme gününde işletmenin borçlarının ve alacaklarının işletme için arz ettiği gerçek değeri tespit edilmektedir.

1 Nolu Muhasebe sistemi uygulama genel tebliği uyarınca borç ve alacak senetleri şirketler tarafından reeskonta tabi tutulabilir. Ancak Bankalar ve sigorta şirketleri reeskonta tabi tutulmak zorundadır. Sermaye piyasası kanununa tabi şirketler, borç ve alacak senetlerinin yanı sıra vadeli çeklerini de reeskonta tabi tutmak zorundadır. Ancak vadeli çeklerin reeskontu sonucu oluşan giderler vergi usul kanunu gereği kanunen kabul edilmeyen giderdir. Vergiden düşülemez.

Reeskont işleminde iç iskonto formülü uygulanır.

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal Değer} \times \text{Faiz Oranı} \times \text{Gün Sayısı}}{36.000 + (\text{Faiz Oranı} \times \text{Gün Sayısı})}$$

Senedin gerçek değeri aşağıdaki formülle de bulunabilir.

$$\text{Tasarruf Değeri} = \frac{\text{Nominal Değer} \times 36.000}{36.000 + (\text{Faiz Oranı} \times \text{Gün Sayısı})}$$

4 Mukayyet Değer: Vergi usul kanunumuzun 265. Maddesinde açıklanmıştır. Mukayyet kelimesi dilimize Arapçadan girmiştir. Anlamı kayıt altına almadır. Bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen değeri olarak açıklamıştır.

5 İtibari Değer (Nominal Değer): Vergi usul kanunumuzun 266.maddesinde açıklanmıştır. İtibari değer nominal değer kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. İlgili belgenin üzerinde yazılı olan değerlerdir şeklinde açıklanmıştır.

6 Rayiç Bedel: Vergi usul kanunumuzun mükerrer 266. Maddesinde açıklanmıştır. Bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki piyasada normal alım satım değeridir. Şeklinde tanımlanmıştır.

7 Emsal Bedel (Emsal Ücret): Değeri tespit edilemeyen bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde emsallerinin satışına göre belirlenen değer emsal değerdir. Vergi usul

kanunumuzun 267 maddesi emsal bedel değeri bilinmeyen veya tespit edilemeyen bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde satışı anın da haiz olacağı değerdir. Şeklinde tanımlamıştır.

8 Vergi Değeri: Arazi ve arsaların maliyet değeri ile değerlendirilmesi esastır. Ancak değerlendirme gününde maliyet bedeli tespit edilemeyen arazi ve arsalar vergi değeri ile değerlendirilir. Emlak vergisi kanunun 29 maddesinde belirtilen ölçülere göre arazi veya arsanın değeri tespit olunur. Vergi usul kanunumuzun 268 maddesi değerlendirme gününde maliyet bedeli ile değerlendirme imkânı olmayan arazi ve arsalar vergi değeri ile diğer iktisadi kıymetler emsal bedel ile değerlendirilir ifadesi yer almaktadır.

TİCARİ KAR, MALİ KAR, TİCARİ BİLANÇO, MALİ BİLANÇO (Commercial Profit, Financial Profit, Commercial Balance Sheet, Financial Balance Sheet)

Türk Ticaret Kanunu'na göre düzenlenen bilanço ticari bilanço, Türk Ticaret Kanunu'na göre bulunan kar ticari kardır. Ticari karın tespitinde oluşan bütün gelirler ve bütün giderler dikkate alınmaktadır. Vergi usul kanununa göre düzenlenen bilanço mali bilanço vergi usul kanununa göre bulunan kar mali kardır. Mali kar elde edilen vergi matrahına kanunen kabul edilmeyen giderler eklenmekte vergi istisnasına konu olan gelirler düşülmektedir. Bu şekilde bulunan kar mali kar bu şekilde düzenlenen bilanço mali bilançodur.

Karın Hesaplanması: Karın hesaplanması Öz sermaye karşılaştırması veya gelir ve giderlerin karşılaştırılması yöntemi olmak üzere iki şekilde hesaplanabilir.

Öz sermaye karşılaştırması yöntemi ile karın hesaplanması: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nu 38.inci maddesine göre bilanço esasına göre karın tespiti öz sermayenin dönem sonu ve dönem başı değerleri arasındaki olumlu farktır. Olumsuz fark olursa zarardır. Ancak bulunan değer den işletme sahipleri tarafından dönem içinde eklenen değerler düşülür. İşletme sahipleri tarafından çekilen değerler eklenir. Şu şekilde formülle gösterebiliriz.

$$\text{Dönem Sonu Kâr} = \text{Dönem Sonu Öz Sermaye} + \text{Dönem Başı Özsermaye} - \text{İşletmeye Eklenen Varlıklar} + \text{İşletmeden Çekilen Varlıklar}$$

Gelirlerin ve Giderlerin karşılaştırması yöntemi ile karın hesaplanması: İşletmenin ilgili dönemde elde ettiği gelirler ile giderler arasındaki olumlu fark kardır. Olumsuz fark zarardır. İşletmelerin gelirlerini faaliyet konusu işlemlerden elde edilen gelirler ile faaliyet dışı konulardan elde edilen gelirler olmak üzere ikiye ayırırız. Giderleri ise satışların maliyeti, faaliyet giderleri ve faaliyet dışı giderler olmak üzere üçe ayırırız. İşletmenin karını aşağıdaki şekilde formülle gösterebiliriz.

$$\text{Kar} = \text{Gelirler} - \text{Giderler}$$

1- DÖNEN VARLIKLAR: (current assets):

İşletmenin bir yıla kadar nakit e çevirebileceği varlıkların takip edildiği yer alan grupları ve hesapları kapsayan bilançonun aktifinde yer alan sınıftır. Bu hesaplar aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılır (düzenleyici hesaplarda ise tam tersi yapılır). Bu hesaplar daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Düzenleyici hesaplar dışında kesinlikle alacak bakiye vermezler. Şayet alacak bakiye verirse yanlış bir işlem vardır. Yanlış işlem bulunup ters kayıtlarla hata düzeltilerek doğru kayıt yapılmalıdır. Alacak bakiye vermesinde diğer bir hatada işlenmedik muhasebe kaydı olabilir. İlgili işlem bulunarak muhasebe kaydı yapılmalıdır. Dönen varlıklar sınıfında yer alan gruplar likitide derecesine göre sıralanmıştır.

Dönen varlıklar Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır:

10- HAZIR DEĞERLER	15- STOKLAR
11- MENKUL KIYMETLER	17- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
12- TİCARİ ALACAKLAR	18- GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI
13- DİĞER ALACAKLAR	19- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER: (Liquid Assets)

Nakit ve değer kaybına uğramadan (menkul kıymetler hariç) nakde çevrilebilen varlıklar hazır değerlerdir.

Tek Düzen Hesap Planında aktif hesapların içinde dönen varlıklar sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

100- Kasa	103- Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)
101- Alınan Çekler	108- Diğer Hazır Değerler
102- Bankalar	

104 KREDİ KARTI SLİPLERİ (Credit Card Receipts)

İşyerleri tahsilatlarını POS (Point of Sale) cihazları ile de yapmaktadırlar. POS cihazı ile müşterinin kredi kartı veya banka kartından tahsilat yapılarak belli bir süre sonra işletmenin bankadaki hesabına geçmektedir. Tek düzen hesap planında bu işlemleri takip edileceği bir hesap açılmamıştır. Ancak uygulamada muhasebeciler tarafından bu hesabın açılarak takibinin yapıldığı görülmektedir. Bu tür işlemin kaydında bazı işletmeler ise *108 Diğer Hazır Değerler* hesabını kullanmaktadırlar.

Hazır değerler aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu grupta yer alan 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabı (-); aktif düzenleyici *pasif karakterli* hesap olduğu için artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bu hesap özün önceliği kavramı gereği bilançoda yer almaz.

100 KASA HESABI (Cash)

İşletmelerin ulusal paralarının nakit olarak, yabancı paraların (efektif) ulusal para karşılıklarının (Türkiye’de Türk Lirası karşılıklarının) takip edildiği hesaptır. Yabancı paralar, yabancı para olarak aynı anda nazım hesaplarda ya da günümüz dünyasında bilgisayar ortamında ilave bir programda takip edilmektedir. İşletmeler kasadan hemen ödenmesi gereken belli bir tutara kadar ödemelerini karşılamak ve bu şekilde yaptıkları tahsilatlarını takip etmek amacı ile kasa hesabını kullanmaktadırlar.

Tek düzen hesap planında aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında hazır değerler grubunda yer almaktadır. Ulusal para ve yabancı para bazında yardımcı hesap ayrımı ile ana kasa ve diğer kasaları belirten şekilde yardımcı hesap açılması uygundur.

Aktif hesap olduğu için bu hesapta artış olduğunda borç kayıt; azalış olduğunda alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Borç bakiye tutarı kadar kasada para mevcudu olması gerekir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır, kasada para yoktur. Alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi aranarak bulunup düzeltilmelidir. Şayet düzeltilmez ise defterler tutulmamış sayılır. Vergi kanunları bakımından re’sen takdir sebebidir.

01.08.2003 tarihli 323 numaralı VUK tebliğine istinaden şirketlerin Personel maaşları, kira ödemeleri ile her türlü tahsilat ve tediye işleminin işlem bazında 7.000.- T.L.’sını aşan kısmını Bankalar, Katılım Bankaları veya PTT aracılığı ile yapmaları zorunludur. (Eğer aşılırsa

VUK kanunu gereği yapılan tahsilat veya tediyeinin %5 i kadar özel usulsüzlük cezası kesilir. Bu tutar bir milyon sekiz yüz bin Türk Lirasını aşamaz.) Kasa da bulunan para miktarı işletmenin günlük ödemeleri ile ve büyüklüğü ile orantılı olmalıdır.

Dönem sonunda Kasa hesabı itibari değer ile yani paraların yazılı değeri ile değerlendirilir. Yabancı paralar ise VUK 280'e göre TCMB'nin ilan ettiği kur üzerinden değerlendirilme a¹ tabii tutularak güncel hale getirilir.

Kasa mutabakatının yalnızca dönem sonunda değil her gün sonu yapılarak fiziki kasa sayımı ile kasa hesabının muhasebe kayıtlarının mutabakatı sağlanmalıdır. Gün içinde gerekli görüldüğü hallerde de mutabakat sağlanabilir. Bu mutabakat bir tutanak ile kayıt altına alınmalıdır. Bu tutanak yapılacak kaydın dayanağıdır. Yapılan kasa sayımında; mutabakat, kasa fazlası veya kasa açığı şeklinde üç durumla karşılaşılır.

- Kasanın fiziki sayımı sonucu bulunan tutar ile kasa hesabının borç bakiyesi birbirini tutmaktadır. Bu durumda bir muhasebe kaydı yapılmasına gerek yoktur. Ancak kasa sayımının yapıldığına ve mutabakat sağlandığına dair tutanak tutulmalıdır.
- Kasanın fiziki sayımı sonucu bulunan tutar, muhasebe hesabının borç bakiyesinden azdır. Bu durumda kasa noksanı oluşmuştur.
- Kasanın fiziki sayımı sonucu bulunan tutar, muhasebe hesabının borç bakiyesinden fazladır. Bu durumda kasa fazlası oluşmuştur.

Kasa noksanının sebebi:

Sehven (yanlışlıkla) yapılmış eksik bir tahsilat olabilir.

Sehven (yanlışlıkla) yapılmış fazla bir tediye (ödeme) olabilir.

Yapılan bir ödemenin muhasebe kaydı unutulmuş olabilir.

Kasa yetkilisi kötü niyetle kasa açığı vermiş olabilir.

Hırsızlık sonucu kasa açığı verilmiş olabilir. Vb.

Kasa açığının sebebi araştırılarak bulunmaya çalışılır. Bulunursa gerekli düzeltme kaydı yapılır. Sebebi bulunamazsa Kasa yetkilisi, muhasebe yetkilisi ile yöneticinin kasa açığının

¹ *Değerlendirilme : Yabancı paraların giriş işleminden sonra değerlendirilme gününde veya çıkış işlemindeki kur ile güncel hale getirilmesi işlemidir.*

oluştduğuna, gerekli araştırmanın yapılmasına karşılık sebebinin bulunamadığına ait tutanak tutulur.

Kasa fazlasının sebebi:

Sehven (yanlışlıkla) yapılmış fazla bir tahsilat olabilir.

Sehven (yanlışlıkla) yapılmış eksik bir tediye (ödeme) olabilir.

Yapılan bir tahsilatın muhasebe kaydı unutulmuş olabilir.

Kasada ilgisiz kişi ve kurumlara (patron dahil) ilişkin para bulunmasından. (Yükçü, 2014: s.217).

Kasa fazlasının sebebi araştırılarak bulunmaya çalışılır. Bulunursa gerekli düzeltme kaydı yapılır. Sebebi bulunamazsa Kasa yetkilisi, muhasebe yetkilisi ile yöneticinin kasa fazlasının oluştuğuna, gerekli araştırmanın yapılmasına karşılık sebebinin bulunamadığına ait bir tutanak tutulur.

Örnek olaylar ve muhasebe kayıtları:

1) İşletmemiz 128 numaralı dekontla 06.04.2021 tarihinde İş Bankası Tekirdağ Şubesindeki hesabından 5.000.- TL çekmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 12 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	12	-----06.04.2021----- 100 KASA HESABI 100. 01 T.L. Kasası 5.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank Tekirdağ 5.000.- 128 Nolu dekontla İşbank Tekirdağ Şb. çekilen -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	100 KASA HESABI	A
	5.000.- (12)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	5.000.- (12)

Not: Bankalar hesabı daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bu kayıt da Bankalar hesabının alacak toplamı fazla olduğu için ters kayıt vermektedir. Ancak bu bir çalışma olduğu için bu kayda kadar borç tarafına yapılan kayıtların alacak tarafından fazla olduğunu göstermek amacı ile bankalar hesabının gerçekte borç bakiye verdiğini göstermek için (XXX) işareti koyduk.

2) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Girgin Ticaret'e olan 5.000.- TL tutarında olan senetli borcunu nakit olarak ödemiştir. Yevmiye defteri kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 13 dür.

Yevmiye Defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	13	-----06.04.2021----- 321 BORÇ SENETLERİ HESABI 321.01 Girgin Ticaret 5.000.- 100 KASA HESABI 10.01 TL kasası 5.000 Girgin Ticaret'e senetli borcun ödenmesi -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	321 BORÇ SENETLERİ HESABI	A
	5.000.- (13)	XXX

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	5.000.- (13)

3) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde yapılan kasa sayımında kasanın fiziki sayım sonucu 25.000 TL'dir. Kasa Hesabının borç toplamı 150.000 TL, alacak toplamı 120.000 TL'dir. Yapılan araştırma sonucunda farkın sebebi bulunamamıştır. Düzenlenen tutanağa istinaden yapılması gereken muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 14 dür.

Kasa Hesabının Bakiyesi = Kasa hesabı borç toplamı – Kasa hesabı alacak toplamı

Kasa Hesabının Bakiyesi = 30.000 TL (150.000 – 120.000)

Kasa hesabının bakiyesine göre kasa da 30.000.- TL olması gerekir. Ancak fiziki kasa sayımında 25.000.- TL bulunmaktadır. Bu durumda kasamız 5.000.- TL açık vermektedir.

Yevmiye Defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	14	-----06.04.2021----- 197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 197. 01 Kasa Noksanı 5.000 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 5.000.- ...Tutanağa istinaden kasa noksanı kaydı. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	A
	5.000.- (14)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	5.000.- (14)

4) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde yapılan kasa sayımında kasanın fiziki sayım sonucu 25.000 TL'dir. Kasa Hesabının borç toplamı 150.000 TL, alacak toplamı 130.000 TL'dir. Yapılan araştırma sonucunda farkın sebebi bulunamamıştır. Düzenlenen tutanağa istinaden yapılması gereken muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 15 dır.

Kasa Hesabının Bakiyesi = Kasa hesabı borç toplamı – Kasa hesabı alacak toplamı

Kasa Hesabının Bakiyesi = 20.000 TL (150.000 – 130.000)

Kasa hesabının bakiyesine göre kasada 20.000.- TL olması gerekir. Ancak fiziki kasa sayımında 25.000.- TL bulunmaktadır. Bu durumda kasamız 5.000.- TL fazla vermektedir.

Yevmiye Defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	15	-----06.04.2021----- 100 KASA HESABI 100. 01 TL Kasası 5.000.- 397 SAY.VE TES. FAZLALARI 397.01 Sayım ve Tes. Fazlaları 5.000Tutanağa istinaden kasa fazlasının kaydı. -----	5.000.-	5.000.-

Defter- i Kebir

B 100 KASA HESABI A

(15) 5.000.-	
--------------	--

B 397 SAYIM VE TESEELÜM FAZLALARI A

	(15) 5.000.-
--	--------------

101 ALINAN ÇEKLER (Cheques Received)

İşletmeler faaliyetleri sırasında üçüncü kişilerden aldıkları henüz tahsil edilmemiş veya ciro ile üçüncü kişilere devredilmemiş çekleri bu grupta takip etmektedirler. Çek görüldüğünde ödenmesi gereken kıymetli bir evraktır. Ancak ülkemizde teamüller gereği vadeli olarak kullanılmaktadır. Keşide (düzenlenme) tarihi vade tarihi gibi kabul edilmektedir. 5941 sayılı çek kanunu çekleri tacir çek, tacir olmayan çek diye ikiye ayırmıştır. Tacir çekler ile tacir olmayan çekleri de kendi içinde hamiline çek ve emre çek şeklinde bölümlendirmiştir. Bankalar kanununa göre bankada her bir çek türü için ayrı hesap açılması gerekmektedir. Alınan çekler Türk Lirası üzerinden düzenlenmiş ise nominal (itibari) değeri ile değerlendirilir. Diğer bir ifade ile çekin üzerindeki değer ile değerlendirilir. Çekler yabancı para cinsinden düzenlenmiş ise bu çekler VUK 280'e göre değerlendirme günündeki maliye bakanlığı tarafından belirlenen kur ile değerlendirilir.

Alınan çekler dönen varlıklar sınıfında hazır değerler grubunda yer almaktadırlar. Alınan çekler hesabı Türk parası ve yabancı para ayrımı şeklinde alt hesap açıldıktan sonra

açılan ikinci alt hesapta tahsilde, teminatta veya portföyde (işletmede) oluşuna göre yardımcı hesaplara ayrılabilir.

Çekler alındığında bu hesaba borç kayıt yapılır. Tahsil edildiğinde veya ciro ile üçüncü kişilere devredildiğinde bu hesaba alacak kayıt yapılır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Çek görüldüğünde ödenmesi gerekmektedir. Ancak ülkemizde vadeli çek kullanılmaktadır. Muhasebe temel kavramlarından özün önceliği gereği alınan çekler hesabının bakiye vermemesi gerektiği için dönem sonunda ticari işlemlerden oluşan çekler 121 Alacak Senetleri hesabına borç, 101Alınan Çekler hesabına alacak kayıt verilerek alacak senetleri hesabına aktarılır. Alınan çekler ticari işlemlerden doğmamış ise 121 Alacak Senetleri hesabı yerine 136 diğer çeşitli alacaklar hesabı kullanılır. Dönem sonunu takip eden iş günü ters kayıtla tekrar eski durumuna getirilir. Vadeli çeklerin alındığında vade gününe kadar ilgili senetler hesabında takip edilmesi gerektiğini savunan görüş te vardır.

5) 06.04.2021 tarihinde Muammer Girgin borcuna karşılık işletmemize İş Bankası Tekirdağ Şubesine ait, tutarı 5.000.- TL olan çek vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 16 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	16	-----06.04.2021----- 101 ALINAN ÇEKLER 101. 01 Portföydeki Çekler 5.000.- 120 ALICILAR HESABI 120. 01 Muammer Girgin 5.000.- Muammer Girginden alınan İşbank çeki -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	A
	5.000.- (16)	

B	120 ALICILAR HESABI	A
---	---------------------	---

XXX	5.000.- (16)
-----	--------------

6) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Muammer Girginden alacağına karşılık İş Bankası Tekirdağ Şubesine ait 5.000.- TL tutarındaki aldığı çeki tahsil amacı ile Vakıfbank’a vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 17 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	17	-----06.04.2021----- 101 ALINAN ÇEKLER 101.02 Tahsildeki Çekler 5.000.- 101 ALINAN ÇEKLER 101.01 Portföydeki Çekler 5.000.- Çekin tahsil amaçlı Vakıfbank’a verilmesi. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	A
5.000.- (17)		5.000.- (17)

7) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Vakıfbank’a tahsil amaçlı vermiş olduğu 5.000.- TL tutarındaki İşbank çekini Vakıfbank tahsil ederek Vakıfbank’taki hesabımıza yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 18 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	18	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 5.000.- 101 ALINAN ÇEKLER 101.02 Tahsildeki Çekler 5.000.- İşbank Çekinin tahsili	5.000.-	5.000.-

		-----	-----		
--	--	-------	-------	--	--

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	5.000.- (18)	

B	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	A
	XXX	5.000.- (18)

102 BANKALAR (Banks)

İşletmenin gerek yurt içinde gerek yurt dışında banka ve banka benzeri finans kurumlarında alacaklı olarak bulunan hesaplarına yatırılan ve çekilen tutarların izlendiği hesaptır. Bankalardaki işletme adına bulunan bu hesaplara mevduat hesabı veya eş anlamlısı olarak tevdiat hesabı denmektedir. Bankalar ve benzeri finans kurumlarındaki işletmelere ait mevduat hesaplarına işletmeler nakit olarak para yatırabilir. İşletme adına üçüncü kişiler para yatırabilir. İşletmenin hesabına, işletme veya üçüncü kişiler, havale, EFT, virman, SWIFT kanalı ile para yatırabilirler. İşletmeler banka ve banka benzeri finans kurumlarındaki mevduat hesaplarından nakit çekebilirler, havale, EFT, virman, SWIFT kanalı ile aynı bankadaki veya başka bankadaki hesaplarına para gönderebilirler üçüncü kişilere ödeme yapabilirler. Bankalarda açılan mevduat hesabı bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir.

Bankalar hesabı dönen varlıklar sınıfında, hazır değerler grubunda yer almaktadır. Hesapta artış olunca borç kayıt, hesapta azalış olunca alacak kayıt yapılır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Kesinlikle alacak bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse ve hata yoksa, hesapta olmayan para çekilmiştir (kredili mevduat hesabı). Hesabın eksi tutarı kadar Banka kredileri hesabına aktararak banka hesabı sıfır bakiye ye getirilmelidir.

İşletmelerin ellerinde bulunan kısa vadeli âtıl fonlarını değerlendirmek amacı ile bankalardan belli bir fiyattan geri satın alma garantisi ile menkul kıymet alması ve süre sonunda alış fiyatının üstünde bir fiyattan geri satması şeklinde gerçekleşen repo işlemi yapabilirler. Repo süresi kısa olmalıdır. “Repo işlemleri eskiden menkul kıymetler içinde gösterilmekteydi. 67 seri nolu K.V.K. Genel Tebliği ile bu uygulama kaldırılmış, repo işlemlerinin de vadeli mevduat olarak değerlendirilebileceği düzenlenmiştir. Bu nedenle dönem sonu itibariyle geri dönmeyen repo bedelleri

de mukayyet bedeli ile bilançonun “102 Bankalar” kalemi içerisinde (vadeli mevduat) gibi gösterilecektir. (Yükçü, 2014: s.236).”

8) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına 3218 numaralı dekontla 5.000.- TL nakit yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 19 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	19	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 5.000.- 100 KASA HESABI 100.01 T.L. Kasası 5.000.- 3218 nolu dekontla yatırılan tutar. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	5.000.- (19)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	5.000.- (19)

9) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Muammer Girgin’in Akbank’taki hesabına, işletmemizden alacağına karşılık 5.000.- TL EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 20 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	20	-----06.04.2021----- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Muammer Girgin 5.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 5.000.- Muammer Girgin’e yapılan EFT -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	320 SATICILAR	A
	5.000.- (20)	XXX
B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	5.000.- (20)

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-) (Outstanding Cheques and Payment Orders)

Bankalardaki hesabımızdan çekle ödeme yapmak üzere bankalardan işletmenin aldığı çek karnesinin yapraklarını kullanarak üçüncü kişilere ödeme yapmak üzere keşide ettiğimiz (düzenlediğimiz) çeklerin ve bankaya verilen ödeme talimatlarının; ödeme gerçekleşinceye kadar takip edildiği hesaptır.

Bu hesap dönen varlıklar sınıfında, hazır değerler grubunda yer almaktadır. Bu hesap bankalardaki net mevduatımızı görmemizi sağlayan aktif düzenleyici bir hesaptır. Keşide edilen çek ve verilen ödeme talimatları bazında yardımcı hesaplarda takip edilir.

Bu hesapta aktif düzenleyici hesap olması nedeni ile artış olunca bu hesaba alacak kayıt, azalış olunca bu hesaba borç kayıt yapılır. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Söz konusu hata bulunarak düzeltilmelidir.

Çek görüldüğünde ödenmesi gerekmektedir. Ancak ülkemizde vadeli çek kullanılmaktadır. Muhasebe temel kavramlarından özün önceliği gereği Verilen çekler ve ödeme emirleri hesabının bakiye vermemesi gerektiği için dönem sonunda ticari işlemlerden doğan verilen çekler ve ödeme emirleri 321 Borç Senetleri hesabına alacak 103 Verilen çekler ve ödeme emirleri hesabına borç kayıt verilerek borç senetleri hesabına aktarılır. Verilen çekler ve ödeme emirleri ticari işlemlerden doğmamış ise 321 Borç Senetleri hesabı yerine 336 diğer çeşitli borçlar hesabı kullanılır. Dönem sonunu takip eden iş günü ters kayıtla tekrar eski durumuna getirilir. Vadeli çeklerin keşide edilmesi ve ödeme talimatının verilmesinde vade gününe kadar ilgili senetler hesabında takip edilmesi gerektiğini savunan görüş te vardır.

10) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabı üzerine keşide ettiği 5.000.- TL tutarındaki çeki Muammer Girgin'e borcu karşılığı vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 21dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	21	-----06.04.2021----- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Muammer Girgin 5.000.- 103 VER. ÇEK. VE ÖDEME EMİRLERİ 103.01 Vakıfbank çeki 5.000.- Muammer Girgin'e keşide edilen çek. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	320 SATICILAR HESABI	A
	5.000.- (21)	XXX

B	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (21)

11) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabımız üzerine keşide ettiğimiz çeki Muammer Girgin bankadan tahsil etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 22 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	22	-----06.04.2021----- 103 VER. ÇEK. VE ÖDEME EMİRLERİ 103.01 Vakıfbank çeki 5.000.- 102 BANKALAR HESABI 102. 01 Vakıfbank 5.000.- Vakıfbank çekinin ödenmesi. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI	A
	5.000.- (22)	XXX

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	5.000.- (22)

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER (Other Liquid Assets)

Hazır değerler grubundaki hesaplarda yer almayan işlemler bu hesapta takip edilir. Daha önceleri damga pulları, posta çekleri bu hesapta takip edilirken gelişen teknoloji sayesinde Maliye Bakanlığı damga pulunu 2004 yılında 488 sayılı damga vergisi kanununun 22 maddesinde yaptığı değişiklikle damga pulu basarak tahsil etme şekline son vermiştir. Posta pulu ise günümüz dünyasında toplu alıma gerek kalmadığı için bu hesapta takip edilmemektedir. Bu hesapta vadesi gelen menkul kıymetlerin kar payları ve faiz ödemeleri tahsil edilinceye kadar vb. bu hesapta takip edilmektedir. Bazı yazarlarda tahsilatı gereken kredi kartı sililerini bu hesapta takip etmektedirler. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilir.

108 Diğer Hazır Değerler, Dönen varlıklar sınıfında Hazır değerler grubunda yer almaktadırlar. Bu hesapta artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Mukayyet değer ile değerlendirilir.

12) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan Hazine Bonolarının 5.000.- TL tutarındaki faizi tahakkuk etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 23'dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	23	-----06.04.2021----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108. 01 Hazine Bonosu Kuponu 5.000.- 642 FAİZ GELİRLERİ 642. 01 Hazine Bonosu faizi 5.000.- Hazine Bonosunun faiz tahakkuku -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	A
	5.000.- (23)	
B	642 FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (23)

13) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan Hazine Bonolarının 5.000.- TL tutarındaki tahakkuk eden faizini Vakıfbank'tan tahsil ederek bankadaki hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 24 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	24	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102. 01 Vakıfbank 5.000.- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108. 01 Haz. Bonosu Kuponu 5.000.- Hazine Bonosunun faiz tahsili. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	5.000 (24)	
B	108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	A
	XXX	5.000.- (24)

10 MENKUL KIYMETLER (Marketable Securities)

İşletmelerin geçici süre (bir yıla kadar) elinde bulunan nakit fazlalarını değerlendirmek amacı ile; faiz geliri, kâr payı, rüçhan hakkı kazanmak veya alış satış arasındaki fiyat farkından vb. yararlanmak amacı ile satın aldığı menkul kıymetlerin takip edildiği gruptur.

Tek Düzen Hesap Planında aktif hesapların içinde dönen varlıklar sınıfında hazır değerler grubundan sonra yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

110 – Hisse Senetleri	118- Diğer Menkul Kıymetler
111- Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları	119- Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı
112- Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları	

Menkul Kıymetler aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu gruptaki hesaplar daima borç bakiye verir veya bakiye vermez (119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı farklı çalışır). Alacak bakiye verirse hata vardır. Hata bulunarak ters kayıt yapıldıktan sonra doğru kayıt yapılmalıdır.

110 HİSSE SENETLERİ (Common Stocks)

“Hisse senedi, sermayesi paylara bölünmüş ortaklıklar tarafından çıkarılan ve ortaklık sermayesine katılma payını temsil eden değerli evraklardır. Sermayelerini hisse senedi çıkarmak sureti ile toplayan şirketlerin en çok bilineni anonim şirketlerdir. Anonim şirketteki sermayenin bölünmesi sonucu oluşan birime “pay” denilmekte olup, bu şirket payları kıymetli evrak niteliğinde senede bağlamış ise pay senetleri olarak adlandırılmaktadır. 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu’nda eski kanundan farklı olarak “Hisse Senetleri” yerine “Pay Senetleri” ifadesi kullanılmıştır. (Çanakçıoğlu, 2019: s.207).”

İşletmelerin geçici süre (bir yıla kadar) elinde bulunan nakit fazlalarını değerlendirmek amacı ile; kâr payı, rüçhan hakkı kazanmak veya alış satış arasındaki fiyat farkından vb. yararlanmak amacı ile satın aldığı hisse senetlerinin takip edildiği hesaptır. Hisse Senedinin ait olduğu şirket bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

110 Hisse Senetleri, Dönen varlıklar sınıfında Menkul Kıymetler grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Hisse senetleri alındığında hesaba alış değeri ile borç kayıt yapılır. Hisse senetleri alınırken bankaya ödenen komisyon 653 Komisyon Giderleri hesabının borcuna kayıt edilir. Satılırken de alış fiyatı ile alacak kaydı yapılır. Alış fiyatı ile Satış fiyatı arasında olumlu fark

var ise bu fark 645 Menkul Kıymet Satış Karları hesabının alacağına, olumsuz fark var ise bu fark 655 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabının borcuna kayıt edilir.

“V.U.K. ‘un 279. Maddesine rağmen M.S.U.G.T. ‘deki ihtiyatlılık kavramına göre “Bilançada varlıkları, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerler ile gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıklarının ayrılması zorunludur.” Şeklindeki genel kabul görmüş muhasebe ilkesi uyarınca karşılık ayrılır. Karşılık ayrılma işlemi 654 Karşılık giderleri hesabına borç 119 Menkul Kıymetler değer düşüklüğü karşılığı hesabına alacak verilir. Ancak karşılık ayrılması ile ortaya çıkan gider kanunen kabul edilmeyen bir gider özelliğindedir. Vergi matrahının saptanmasında matraha eklenmesi gerekir. (Yükçü, 2014: s.249).”

13) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile A şirketinin 100 adet hisse senedini 50.000.- TL sına Vakıfbank aracılığı ile almıştır. Hisse senetlerinin alımı için banka 250 TL komisyon bedeli dahil toplam olarak Vakıfbank şirketin hesabından 50.250. TL çekmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 25 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	25	-----06.04.2021----- 110 HİSSE SENETLERİ 110.01 A Şirketi Hisse senetleri 50.000.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Hisse Senedi alım komisyonu 250 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank 50.250._ Hisse senedi alımı -----	50.000.- 250.-	50.250.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	110 HİSSE SENETLERİ HESABI	A
	50.000 (25)	
B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	250 (25)	
B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	50.250.- (25)

14) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde elinde bulunan A şirketinin 50.000.- TL'ye aldığı 100 adet hisse senedini 51.000.- TL sına Vakıfbank aracılığı ile satmıştır. Hisse senetlerinin satımı için bankaya 250 TL komisyon bedeli ödemiştir. Vakıfbank şirketin hesabına komisyon giderini keserek 50.750. TL yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 26 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	26	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR 102. 01 Vakıfbank 50.750. 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Hisse Senedi satım komisyonu 250 110 HİSSE SENETLERİ 110.001 A Şirketi Hisse sen. 50.000.- 645 MENKUL KIYMET SATIŞ KAR. 645.01 Hisse Sen. Sat. Karı 1.000.- Hisse senedi satımı -----	50.750.- 250.-	50.000.- 1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	110 HİSSE SENETLERİ HESABI	A
	XXX	50.000.- (26)
B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	250 (26)	
B	102 BANKALAR HESABI	A
	50.750.- (26)	
B	645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI HESABI	A
		1.000.- (26)

15) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan A şirketinin 50.000.- TL'ye aldığı 100 adet hisse senedini 49.000.- TL sına Vakıfbank aracılığı ile satmıştır. Hisse senetlerinin

satımı için bankaya 250 TL komisyon bedeli ödemiştir. Vakıfbank şirketin hesabına komisyon giderini keserek 48.750. TL yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 27 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	27	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank 48.750._ 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Hisse Senedi satım komisyonu 250 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI 655.01 Hisse senedi Satış Zararı 1.000.- 110 HİSSE SENETLERİ 110. 01 A Şirketi Hisse sen. 50.000.- Hisse senedi satımı -----	48.750.- 250.- 1.000.-	50.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	110 HİSSE SENETLERİ HESABI	A
	XXX	50.000.- (27)
B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	250 (27)	
B	102 BANKALAR HESABI	A
	48.750.- (27)	
B	655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI HESABI	A
	1.000.- (27)	

16) İşletmemiz 31.12.2021 tarihinde elinde bulunan A şirketinin 50.000.- TL'ye aldığı 100 adet hisse senedinin değeri 49.000.- TL sına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 28 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	28	-----31.12.2021-----		

		654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654.01 Hisse Senedi Kar. Gideri 1.000.- 119 MEN. KIY. DEĞ. DÜŞ. KARŞILIĞI 119.01 Hisse sen. Düşüklüğü 1.000.- Hisse senedi değer düşüklüğü -----	1.000.-	1.000.-
--	--	---	---------	---------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	1.000.- (28)	
B	119 MENKUL KIYMET DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	A
		1.000.- (28)

111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI (Private sector securities, common stocks and bonds,)

“Anonim şirketlerin ve kamu kurumlarının ödünç para bulmak için çıkardıkları uzun vadeli borç senetlerine Tahvil (obligasyon, tahvilat) denir. Türk Ticaret Kanunu’nda tahvil çıkarabilmenin ön şartı, genel kurul kararıyla ya da genel kurulun yetki vermesi kaydıyla yönetim kurulunca çıkarılmasıdır. Daha önce şirket tahvil çıkarmışsa bunun bedeli tamamen ödenmeden yeni tahvil çıkarılamaz. Çıkarılacak tahvilin tutarı, sermaye ile bilançoda yer alan yedek akçelerin toplamını aşamaz. (Çanakçıoğlu, 2019: s.219).”

İşletmelerin âtıl fonlarından faiz gelir elde etmek amacı ile aldıkları tahviller bu hesapta takip edilir. Tahvillerin, ait olduğu şirket bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları, Dönen varlıklar sınıfında Menkul Kıymetler grubunda yer almaktadırlar. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İşletmeler özel sektör tarafından ihraç edilen tahvili satın aldığı anda alınan tahvil alış fiyatı ile 111 Özel kesim Tahvil Senet ve Bonoları hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. İşletme tahvil alırken bankanın aldığı komisyon da 653 Komisyon Giderleri hesabının borcuna kayıt edilir. İşletmelerin aldıkları tahviller alış tarihine kadar işlemiş olan faizleri de bulunursa, Tahvil satın alındığında alış fiyatı ile tahvilin muhasebe kaydı ile birlikte işlemiş faizinin de muhasebe kaydını yapmalıdır. İşletme

tarafından tahvil alındığında tahvilin değeri ile 111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alış tarihine kadar işlemiş bulunan faiz tutarı 181 Gelir Tahakkukları hesabına borç kayıt, tahsil edilebilir durumdaki faizleri için ise 108 Diğer Hazır Değerler hesabına borç kayıt 642 Faiz Gelirleri Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 108 Diğer Hazır Değerler hesabında bulunan tahsil edilebilir durumdaki faizler ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 108 Diğer Hazır Değerler hesabına alacak kayıt yapılarak tahsil edilir. Tahvillerin tahsilat zamanı geldiğinde ilgili tahsilat hesabı ile 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına borç kayıt 642 Faiz Gelirleri hesabı, 181 Gelir Tahakkukları hesabı ile 111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları Hesabına alış fiyatı ile alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirme sureti ile tahsil edilir. Yapılan tahsilat işleminde zarar oluşmuş ise oluşan zarar 655 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabının borcuna, kar oluşmuş ise oluşan kar 645 Menkul Kıymet Satış Karları hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

16) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan fon fazlasını değerlendirmek amacı ile A şirketinin çıkarmış olduğu değeri 50.000.- TL olan tahvilleri almıştır. Banka Tahvil alımı için 200.- TL komisyon kesmiştir. İşletme Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından ödemeyi EFT olarak Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 29 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	29	-----06.04.2021----- 111 ÖZEL KES. TAH.SEN. VE BONOLARI 111.01 A Şirket Tahvili 50.000.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI 653.01 Tahvil alım Komisyonu 200.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 50.000.- Satın alınan A şirketi tahvili. -----	50.000.- 200.-	50.200.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B

111 ÖZEL KES. TAH.SEN. VE BONOLARI

A

50.000.- (29)	
---------------	--

B 653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI A

200.- (29)	
------------	--

B 102 BANKALAR HESABI A

XXX	50.200.- (29)
-----	---------------

17) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan fon fazlasını değerlendirmek amacı ile almış olduğu A şirketine ait tahvillere 1.000.- TL faiz tahakkuk ettirilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 30 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	30	-----06.04.2021----- 181 GELİR TAHAKKUKLARI 181.01Tavhil Faizleri 1.000.- 642 FAİZ GELİRLERİ 642.01 Tahvil Faiz Geliri 1.000.- Satın alınan A şirketi tahvilinin faiz tahakkuku. -----	1.000.-	1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI A

1.000.- (30)	
--------------	--

B 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI A

	1.000.- (30)
--	--------------

18) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan fon fazlasını değerlendirmek amacı ile A şirketine ait almış olduğu tahvillere tahakkuk eden 1.000.- TL faizi, Vakıfbank Tekirdağ şubesinden %15 Menkul Sermaye İradı Gelir Vergisi Kesildikten sonra tahsil ederek

şubedeki hesabına geçmesini sağlamıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 31 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	31	-----06.04.2021----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108.01 Tahvil Kuponu 1.000.- 181 GELİR TAHAKKUKLARI 181.01Tahvil Faizleri 1.000.-	1.000.-	1.000.-
	32	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 1.000.- 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 193.01 Men. Ser. İr. Gel. Ver. 150 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108.01Tahvil Faizleri 1.000.- Tahakkuk eden faizin tahsilatı.	850.- 150.-	1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	850.- (32)	

B	108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	A
	1.000.- (31)	1.000.- (32)

B	181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	A
		1.000.- (31)

B	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI	A
	150.- (32)	

19) İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde elinde bulunan A şirketine ait değeri 50.000.- TL olan tahvillerin vadesi dolmuştur. Şirketimiz Vakıfbank aracılığı ile tahvillerin anapara ödemesi 50.000.- TL 1.000.- TL faizini tahsil etmiştir. Tahsil ettiği faiz için 150.- TL vergi kesilmiştir.

Toplam tutar Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesaba geçmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 33dur.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	33	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 50.850.- 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 193.01 M.S.I.G.V. 150.- 111 ÖZ. KES. TAH. SEN. VE BONO. 111.01 A Şirket Tahvili 50.000.- 642 FAİZ GELİRLERİ 642.01 Tahvil Faiz Geliri 1.000.- Vadesi dolan A şirketi tahvilleri. -----/-----	50.850.- 150.-	 50.000.- 1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 102 BANKALAR HESABI A

50.850.- (33)	
---------------	--

B 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR A

150.- (33)	
------------	--

B 111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI A

	50.000.- (33)
--	---------------

B 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI A

	1.000.- (33)
--	--------------

112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI (Public sector securities, common stocks and bonds)

İşletmelerin atıl fonlarından faiz gelir elde etmek amacı ile kamu kesimine ait aldıkları tahviller bu hesapta takip edilir. Tahvillerin ait olduğu kurum bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları, Dönen varlıklar sınıfında Menkul Kıymetler grubunda yer almaktadırlar. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İşletmelerin aldıkları tahviller alış tarihine kadar işlemiş olan faizleri de içermektedir. Tahvil satın alındığında alış fiyatı ile işlemiş faizinin muhasebe kaydında ayrı hesaplarda gösterilmesi gerekir. İşletme tarafından tahvil alındığında tahvilin değeri ile 112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları hesabına borç kayıt, alış tarihine kadar işlemiş bulunan faiz tutarı 181 Gelir Tahakkukları hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Faizlerin tahakkuk ve ödeme süresi geldiğinde 108 Diğer Hazır Değerler hesabına borç kayıt, 642 Faiz Gelirleri Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Tahsil edildiği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Tahvilin süre bitiminde şirket, kamu kurumundan anapara ve tahsil etmediği faizi tahsil eder. Tahsil ederken ilgili tahsilat hesabına borç kayıt ödenen vergileri 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına borç kayıt, 642 Faiz gelirleri hesabına alacak kayıt ve 112 Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları hesabına alacak kayıt vererek muhasebeleştirir.

Muhasebe kayıtları 111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları ile aynı mantıkla çalışmaktadır.

118 DİĞER MENKUL KIYMETLER (Other Marketable Securities)

110 Hisse senetleri, 111 Özel Kesim Tahvil Senet ve Bonoları ile 112 Kamu Kesimi Tahvil senet ve Bonolarında takip edilmeyen menkul kıymetler bu hesapta takip edilmektedir.

Bu hesap ta, Dönen varlıklar sınıfında Menkul Kıymetler grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İşletmenin aldığı diğer menkul kıymetler hesabında takip edilen varlıklar alış tarihine kadar işlemiş olan faizleri de içermektedir. Diğer menkul kıymet satın alındığında alış fiyatı ile işlemiş faizinin muhasebe kaydında ayrı hesaplarda gösterilmelidir. İşletme tarafından tahvil

alındığında tahvilin değeri ile 118 Diğer Menkul Kıymetler hesabına borç kayıt, alış tarihine kadar işlemiş bulunan faiz tutarı 181 Gelir Tahakkukları hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Faizlerin tahakkuk ve ödeme süresi geldiğinde 108 Diğer Hazır Değerler hesabına borç kayıt, 642 Faiz Gelirleri Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Tahsil edildiği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer Menkul Kıymetin süre bitiminde şirket ilgili kuruluştan anapara ve tahsil etmediği faizi tahsil eder. Tahsil ederken ilgili tahsilat hesabı ile ödenen vergileri 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına borç kayıt yaparak, 642 Faiz gelirleri hesabı ile 118 Diğer Menkul Kıymetler hesabına alacak kayıt vererek muhasebeleştirir.

Muhasebe kayıtları diğer menkul kıymetler hesapları ile aynı mantıkla çalışmaktadır.

119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (Allowances For Marketable Securities)

Menkul kıymetlerin değerinde meydana gelen azalma neticesinde ortaya çıkan zarar için ihtiyatlık kavramı gereği karşılık ayrılması gerekmektedir. Karşılık ayrılmasından amaç menkul kıymetlerin mali tablolarda gerçek değeri ile görülmesini sağlamaktır. Ancak ayrılan bu karşılık gideri vergi usul kanunu açısından kanunen kabul edilmeyen bir giderdir.

Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı, Dönen Varlıklar sınıfında Menkul Kıymetler Grubunda yer almaktadır. Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri Hesabına Borç Kayıt 119 Menkul Değerler Değer düşüklüğü karşılığı hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Fakat kesinlikle borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hata bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

20) İşletmemiz 31.12.2021 tarihinde, 50.000.- TL'ye satın alınmış olan A şirketinin 100 adet hisse senedinin değeri 49.000.- TL sına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 34'dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
-----------------------------	-------------	----------	------	--------

	34	-----31.12.2021----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654.01 Hisse Senedi Kar. Gideri 1.000.- 119 MEN. KIY. DEĞ. DÜŞ. KARŞILIĞI 119.01 Hisse sen. Düşüklüğü 1.000.- Hisse senedi değer düşüklüğü -----	1.000.-	1.000.-
--	----	---	---------	---------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	1.000.- (34)	

B	119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
		1.000.- (34)

12 TİCARİ ALACAKLAR (Commercial receivables)

İşletmenin ticari ilişkilerinden doğan, vadesi bir yıla kadar olan alacakları bu grupta takip edilmektedir. Bu alacaklar ortaklardan, iştiraklerden, bağlı ortaklıklardan kaynaklanmışsa bilanço dipnotlarında gösterilmelidir.

Tek Düzen Hesap Planında aktif hesapların içinde dönen varlıklar sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

120- Alıcılar	126- Verilen Depozito ve Teminatlar
121- Alacak Senetleri	127- Diğer Ticari Alacaklar
122- Alacak Senetleri Reeskontu (-)	128- Şüpheli Ticari Alacaklar
124- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)	129- Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)

Ticari Alacaklar aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ticari alacaklar düzenleyici hesaplar hariç daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Mutlaka hata bulunarak düzeltilmelidir.

120- ALICILAR (Accounts Receivable) :

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, bir yıla kadar olan senetsiz alacaklarının takip edildiği hesaptır. Bu tip alacaklar karşılıklı güvene dayanarak oluşur. Piyasada kredili satış, açık hesap, cari hesap vb. adlarla ifade edilmektedir.

120 Alıcılar hesabı dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İşletmenin alacaklı olduğu kişi bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

21) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 318 numaralı fatura ile 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret Ödemeyi gelecek hafta yapacaktır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 34 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	34	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 M. Girgin 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600. 01 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8 lik KDV 2.400.- 318 nolu ft ile Muammer Girgin'e satılan gömlek -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	32.400.- (34)	
B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		30.000.- (34)
B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		2.400.- (34)

22) Girgin Ticaret 06.04.2020 tarihinde İşletmemize olan 32.400.- TL borcunu Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 35 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	35	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 32.400.- 120 ALICILAR 120.01 M. Girgin 32.400.- Muammer Girgin'in yaptığı ödeme -----	32.400.-	32.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	32.400.- (35)	

B	120 ALICILAR HESABI	A
	XXX	32.400.- (35)

121- ALACAK SENETLERİ (Notes Receivable) :

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, vadesi bir yıla kadar olan senetli alacaklarının takip edildiği hesaptır. Senet; halk arasında senet diye ifade edilen bono, poliçe veya adi senet olabilir. Vadesi bir yıldan fazla olan senetlerde vade bir yıla indiğinde 221 Alacak Senetleri hesabından bu hesaba aktarılmalıdır. Şüpheli hale gelen alacak senetleri için karşılık ayrılarak 128 Şüpheli Ticari Alacaklar hesabına aktarılır.

121 Alacak Senetleri hesabı dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaplarda artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak senetleri; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez.

Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir. Dönem sonunda reeskont işlemine tabi tutulur.

23) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 318 numaralı fatura ile 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret bir ay vadeli senet vermiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 36 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	36	-----06.04.2020----- 121ALACAK SENETLERİ 121.01 Vadeli çek 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600. 01 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8 lik KDV 2.400.- 318 nolu ft ile Muammer Girgin'e satılan gömlek -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	32.400.- (36)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		30.000.- (36)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		2.400.- (36)

24) İşletmemiz, 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretten almış olduğu tutarı 32.400.- TL olan alacak senedini Vakıfbank Tekirdağ şubesi kanalı ile tahsil ederek bankadaki hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 37 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
---------------------------	------------	----------	------	--------

	37	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 32.400.- 121 ALACAK SENETLERİ 121.01 Tahsildeki senetler 32.400.- Tahsil edilen senet -----	32.400.-	32.400.-
--	----	---	----------	----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	32.400.- (37)	

B	121 ALACAK SENETLERİ HESABI	A
	XXX	32.400.- (37)

122- ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI (-) (Rediscounts on *Notes Receivable*)

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, bir yıla kadar olan senetli alacaklarının dönem sonunda tasarruf değeri (Peşin değeri) ile değerlendirilmesi durumunda hesaplanan reeskont tutarlarının takip edildiği hesaptır.

122 Alacak Senetleri reeskontu hesabı dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap aktif düzenleyici pasif hesap olduğu için, bu hesapta artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak senetleri reeskontu hesabı; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

Dönem sonunda hesaplanan reeskont tutarı 657 Reeskont Faiz Giderleri hesabına borç kayıt, 122 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İzleyen dönemde açılış kaydından sonra; 122 Alacak Senetleri Reeskontu hesabına borç kayıt, 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal değer} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36000 + (\text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı})}$$

25) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 121 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 38 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	38	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Alacak Senetleri Reeskontu 5.000.- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 122.01 Portföydeki Senetler Reeskontu5.000.- Alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (38)	

B	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (38)

26) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 121 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 3 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	3	-----01.01.2021----- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 121.01 Portföydeki Senetler Reeskontu 5.000.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.01 Portföydeki sen. Reeskontu 5.000.- Alacak senetleri reeskontunun iptali -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
---	---------------------------------------	---

	5.000.- (3)	
B	647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (3)

124- KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ HESABI (-)
(Unearn Leasing Interest Revenue) (-):

“Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklarla, kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Finansal kiralama faiz gelirlerinin hesaplanmasına ilişkin bilgilere bilanço dipnotlarında yer verilir. (Kesimli, 2014: s.78).”

126- VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR: (Deposits And Warrenties Paid)

İşletmenin üçüncü kişilere yapacakları bir iş karşılığın da veya yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük karşılığında bir yıla kadar verilen depozito ve teminatların izlendiği hesaptır. Bir yılı aşan sürelerde verilen depozito ve teminatlar duran varlıklar grubunda 226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabında takip edilir.

Bu hesap Aktif hesaplar içinde Dönen Varlıklar sınıfında Ticari Alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Verilen depozito ve teminat bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Depozito ve teminatlar geri alındığında ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şayet verilen depozito ve teminatlar karşılığındaki yükümlülükler yerine getirilmez, depozito ve teminat karşı taraf tarafından alınırsa 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar hesabına borç kayıt, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Süresi bir yıldan uzun olarak verilmiş depozito ve teminatların süresi bir yılın altına inince 226 Verilen Depozito ve Teminatlara alacak kayıt, 126 Verilen Depozito ve Teminatlara borç Kayıt yapılarak bu hesaba aktarılması sağlanır.

27) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'e kiraladığı işyeri için 10.000.- TL teminat olarak Vakıfbank Tekirdağ Şubesinden Muammer Girgin'in İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 40 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
---------------------------	------------	----------	------	--------

	40	-----06.04.2020----- 126 VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR HES. 126.01 Kira Teminatı 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- Muammer Girgin'e verilen teminat -----	10.000.-	10.000.-
--	----	---	----------	----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	10.000.- (40)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (40)

28) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'den kiraladığı işyerini boşaltmıştır. Kiralamak için verilen 10.000.- TL teminatı Muammer Girgin Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki işletmemizin hesabına EFT yaparak iade etmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 41 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	41	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 126 VER. DEP. VE TEM HES. 126.01 Kira Teminatı 10.000.- Muammer Girgin'in teminat iadesi -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (41)	

B	126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (41)

127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI:(Other Trade Receivables)

İşletmenin senetli veya senetsiz alacaklarının, vadesinde tahsil edilmeyip Şüpheli ticari alacak durumuna gelene kadar takip edildiği hesaptır. Kredi Kartı ile yapılan satışlarda kredi kartlarının tahsil edilinceye kadar bu hesapta takip eden muhasebe kayıtları da yapılmaktadır.

Diğer Ticari Alacaklar aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilmektedir. Borçlu bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. 127 Diğer Ticari Alacaklar hesabında artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Bu hesapta takip edilen alacaklar şüpheli hale gelince 128 Şüpheli Ticari Alacaklar hesabına borç kayıt, bu hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ayrılan karşılık için ise 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt 129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

29) İşletmemizin 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'den alacağı olan 10.000.- Türk Lirasının vadesi dolmuştur. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 42 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	42	-----06.04.2020----- 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 127.01 Muammer Girgin 10.000.- 120 ALICILAR HESABI 120.01 Muammer Girgin 10.000.- Alacağın vadesinin geçmesi. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (42)	

B	120 ALICILAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (42)

30) İşletmemizin Muammer Girgin'den alacağı olan 10.000.- Türk Lirasının vadesi dolup, 127 Diğer Ticari alacaklar hesabına aktarıldıktan sonra yapılan işlemler neticesinde alacağın tahsilinin şüpheli hale geldiği tespit edilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 43 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	43	-----06.04.2020----- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 10.000.- 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR 127.01 Muammer Girgin 10.000.- Alacağın şüpheli hale gelmesi	10.000.-	10.000.-
	44	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ 654.01 M. Girgin'e ait karşılık 10.000.- 129 ŞÜP. TİC. ALACAKLAR KAR. 654.01 M. Girgin'e ait kar. 10.000.- Şüpheli hale gelen alacağa karşılık ayrılması.	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	A
	10.000.- (43)	

B	127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (43)

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (44)	

B	129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI	A
	XXX	10.000.- (44)

128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR:(*Bad Depts*)

Bu hesapta vadesi geçmiş, 127 diğer ticari alacaklar hesabına aktarılmış, mahkeme ve icra safhasında bulunan alacakların takip edildiği hesaptır. Yazılı protestoya rağmen ödenmeyen icra ve mahkeme masraflarına değmeyecek alacaklar, icra ve mahkeme işlemlerine gerek kalmadan 128 şüpheli ticari alacaklar hesabına aktarılır.

128 Şüpheli ticari alacaklar aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilmektedir. Borçlu bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. 127 Diğer ticari alacaklar hesabına alınmış alacaklar şüpheli hale gelince 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına borç kayıt, 127 diğer ticari alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ayrılan karşılık için ise 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt 129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şüpheli ticari alacağın tahsili imkânsız hale gelince 129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt, 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

31) İşletmemizin Muammer Girgin'den alacağı olan 10.000.- Türk Lirasının şüpheli ticari alacaklara aktarılmasından sonra yapılan mahkeme ve icra takibine karşılık tahsil edilememiştir. Tahsil edilemeyen tutar ayrılan karşılık ile 06.04.2020 tarihinde kapatılmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 45 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	45	-----06.04.2020----- 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KAR 128.01 Muammer Girgin 10.000.- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 10.000.- Şüpheli alacağın karşılık hesabı ile kapatılması. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI	A
	10.000.- (45)	

B	128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	A
	XXX	10.000.- (45)

Şüpheli ticari alacaklara aktarılan ve karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsil edilen kısmı ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 128 Şüpheli ticari alacaklara alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilirken tahsil edilen alacak kadarda 129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığına borç kayıt 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabı bir gelir hesabıdır.

32) İşletmemizin Muammer Girgin'den alacağı olan 10.000.- Türk Lirasının vadesi dolup, 128 Şüpheli Ticari alacaklar hesabına aktarıldıktan sonra yapılan işlemler neticesinde alacağın 2.500.- Türk Lirası tahsil edilmiştir. 7.500.Türk Lirasının tahsilatının mümkün olmadığı belgelenmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 46 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	46	-----06.04.2020----- 100 KASA HESABI 100.01 T.L. Kasası 2.500.- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 2.500.- Şüpheli alacağın tahsil edilen kısmı.	2.500.-	2.500.-
	47	-----06.04.2020 ----- 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KAR 128.01 Muammer Girgin 2.500.- 644 KONUSU KALMAYAN KAR. 644.01 M. Girgin tahsilatı 2.500.- Şüpheli alacağın tahsilatı.	2.500.-	2.500.-
	48	-----06.04.2020 ----- 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KAR 128.01 Muammer Girgin 7.500.- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 7.500.- Şüpheli alacağın karşılık hesabı ile kapatılması.	7.500.-	7.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	100 KASA HESABI	A
	2.500.- (46)	

B	128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	A
	XXX	2.500.- (46)
		7.500.- (48)

B	129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI	A
	2.500.- (47)	XXX
	7.500.- (48)	

B	644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HESABI	A
---	--	---

	2.500.- (47)
--	--------------

129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-): (Allowances For Doubtful Receivables)

İşletmenin şüpheli hale gelen alacaklarının, şüpheli ticari alacaklara aktarılmasından sonra şüpheli ticari alacaklara aktarılan alacakların teminatını aşan kısmı ile perakende satış işlemi yapan işletmelerinin tahsil edemediği alacakları için son iki yılın vadesinde ödenmeyen tutarlarının ortalaması alınarak o yılın şüpheli alacağına oranlanarak karşılık ayrılır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Bu hesapta artış olduğunda 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt, 129 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak tahsil edilemediğinde 129 şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt, 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şüpheli alacağın tahsil edilen kısmı ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilirken ayrılan karşılık içinde 129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır, bulunarak düzeltilmelidir.

13 DİĞER ALACAKLAR: (Other Recivables)

İşletmenin ticari işlemler dışındaki işlemlerine dayanan bir yıl içinde tahsil etmesi gereken alacakları ile bu gruba ait şüpheli alacakları ve şüpheli alacaklar karşılıklarının takip edildiği hesaplardır.

Bu grup aktif hesaplar içinde dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Vadesi bir yılın üzerinde olan bu tip alacaklar 23 diğer alacaklar grubunda izlenmektedir. 23 diğer alacaklar grubunda olan alacakların vadesi bir yılın altına inince bu gruptaki ilgili hesaplara aktarılır.

Bu aktif hesap olduğu için karşılık hesapları hariç artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu gruptaki hesaplar daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

131- Ortaklardan Alacaklar	136- Diğer Çeşitli Alacaklar
132- İştiraklerden Alacaklar	137- Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)
133- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	138- Şüpheli Diğer Alacaklar
135- Personelden Alacaklar	139 – Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)

131- ORTAKLARDAN ALACAKLAR: (Receivables from shareholders)

İşletmenin esas faaliyet konusu işlemleri dışında ortaklardan alacakları bu hesapta takip edilmektedir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Ortak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 358. Maddesi uyarınca, “iştirak taahhüdünden doğan borç hariç, pay sahipleri şirkete borçlanamaz. Meğerki, borç, şirketle, şirketin işletme konusu ve pay sahibinin işletmesi gereği olarak yapılmış bulunan bir işlemde doğmuş olsun ve emsalleri ile aynı veya benzer şartlara tabi tutulsun” denilmektedir.

6102 Türk Ticaret Kanunu’nun gerekçesinde açıklandığı üzere, pay sahiplerinin şirkete borçlanması, çok yaygın bir uygulama haline geldiği için, kurumsal yönetim ilkeleri gereği şirkete borçlanma yasağı getirmektedir.

*Türk Ticaret Kanunu’nun 562 Maddesinin f bendinin 5-c fıkrasına göre borçlanma yasağına aykırılık halinde cezai sorumluluk öngörülmüştür. Buna göre, 358. Madde hükmüne aykırı şekilde şirkete borçlanan pay sahipleri **üç yüz günden az olmamak üzere adli para cezası** ile cezalandırılacaklardır. (Yükü S, 2014: s.323)”*

32) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde ortağı Muammer Girgin’in İş Bank Tekirdağ şubesindeki borcuna karşılık Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 49 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	49	-----06.04.2020----- 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR 131.01 Muammer Girgin 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- M. Girigin'in borcuna karşılık yapılan EFT -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (49)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (49)

132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR (*Receivables from Affiliates*)

İşletme bir şirketin %10 ile %50 arasında hissesine sahip ise ve şirketin yönetiminde de söz hakkı varsa söz konusu şirkete işletme iştirak etmiştir. İşletmenin iştiraki ile esas faaliyet konusu dışında oluşan alacakları bu hesapta izlenmektedir. İşletme bu alacaklarını bilanço dipnotlarında göstermesi uygun olur.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. İştirak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştirak borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 132 İştiraklerden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda alacaklı olunan iştirak ile mutabakat sağlanmalıdır.

“İştiraklerden alacaklar hesabı yıl içerisinde önemli bakiyelere ulaşır. Böyle olduğunda ana şirket her ay sonu itibarıyla adat hesabı yaparak cari faiz oranları üzerinden iştirak ettiği şirketlere faiz geliri faturası kesmesi gerekir. (Yükçü, 2014: s.329).”

32) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iştiraki olan Girgin AŞ'nin İş Bank Tekirdağ şubesindeki hesabına borç olarak 10.000.- Türk Lirası Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 50 dir.

Yevmiye defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	50	-----06.04.2020----- 132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR 132.01 Girgin Ticaret 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- Girgin AŞ'ye yapılan EFT - -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (50)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (50)

33) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iştiraki olan Girgin AŞ' İş Bank Tekirdağ şubesindeki hesabından borcuna karşılık olarak 10.000.- Türk Lirası Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 51 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	51	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR 132.01 Girgin Ticaret 10.000.- Girgin AŞ'den yapılan tahsilat -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (51)	

B	132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (51)

133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR (Receivables from subsidiaries)

İşletme bir şirketin %50 den fazla hissesine sahip ise ve şirketin yönetimi de kendisine ait ise söz konusu şirket işletmenin bağlı ortaklığıdır. İşletmenin bağlı ortaklığı ile esas faaliyet konusu dışında oluşan alacakları bu hesapta izlenmektedir. İşletme bu alacaklarını bilanço dipnotlarında göstermesi uygun olur.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Bağlı ortaklık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştirak borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 133 Bağlı ortaklıklardan alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

34) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde bağlı ortaklığı olan Girgin AŞ'nin İş Bank Tekirdağ şubesindeki hesabına borç olarak 10.000.- Türk Lirası Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 52 dir.

Yevmiye defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	52	-----06.04.2020----- 133 BAĞLI ORTAKLIK. ALACAKLAR 133.01 Girgin Ticaret 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- Girgin AŞ'ye yapılan EFT - -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (52)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (52)

35) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iştiraki olan Girgin AŞ' İş Bank Tekirdağ şubesindeki hesabından borcuna karşılık olarak 10.000.- Türk Lirası Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 53 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	53	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 133 BAĞLI ORTAK. ALACAKLAR 133.01 Girgin Ticaret 10.000.- Girgin AŞ'den yapılan tahsilat -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (53)	

B	133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (53)

135 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI (Receivables from personnel)

İşletmenin personelden vadesi bir yıla kadar olan alacakları bu hesapta takip edilmektedir. Vadesi bir yıldan uzun olan personelden alacaklar 235 Personelden alacaklar hesabında izlenmektedir. Ancak vadesi bir yılın altına düşen personelden alacaklar 135 Personelden alacaklar hesabına borç kayıt 235 Personelden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek 135 Personelden Alacaklar hesabına aktarılması sağlanır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Personel bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak

kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Personel borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 135 personelden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

36) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz gün sonu kasa sayımında muammer Girgin'in 10.000.- TL kasa açığı verdiği tespit etmiştir. Yapılan inceleme sonucu sebebini bulamamıştır. Tuttuğu tutanağa istinaden kasa açığının muhasebe kaydını yaparak Muammer Girgin'den tahsil edilmesine karar vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 54 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	54	-----06.04.2020----- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR 135.01 Muammer Girgin 10.000.- 197 SAY. VE TES.NOKSANLARI 197.01 Kasa noksanı 10.000.- Kasa açığı nedeni ile M. Girgin'in borçlanması -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	135 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (54)	

B	197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	A
	XXX	10.000.- (54)

37) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz personeli Muammer Girgin verdiği kasa açığına karşılık işletmeye olan 10.000.- TL borcunu İşletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesine yatırarak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 55 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	55	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR 135.01 Muammer Girgin 10.000.- Kasa açığının Muammer Girginden tahsilatı. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (55)	
B	135 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (55)

136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR (Other receivables)

Ticari işlemler haricinde oluşan 13 diğer alacaklar grubundaki bir yıla kadar vadeli olan işlemler bu hesapta takip edilir. Şayet vade bir yılın üstünde ise bu takdirde 236 diğer çeşitli alacaklar hesabında takip edilir. Vade bir yılın altına inince bu hesaba borç kayıt, 236 diğer çeşitli alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek bu hesaba aktarılır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. İşlem oluşunca bu hesaba borç kayıt, işlem sonlandırılınca bu hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesabın işlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir.

38) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz sahip olduğu Girgin AŞ ye ait hisse senetlerine. 10.000.- Türk Lirası kâr payı tahakkuk ettiğini tespit etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 56 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	56	-----06.04.2020----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01 Girgin AŞ Kar Payı 10.000.- 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KAR. 649.01 Girgin AŞ Kar Payı 10.000.- Girgin AŞ den tahakkuk eden kar payı. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (56)	
B	649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI	A
		10.000.- (56)

39) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz sahip olduğu Girgin AŞ'ye ait hisse senetlerine. Tahakkuk eden 10.000.- Türk Lirası kâr payını Vakıfbank Tekirdağ şubesi kanalı ile tahsil ederek bankadaki mevduat hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 57 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	57	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01 Girgin AŞ Kar Payı 10.000.- Tahakkuk eden kâr payının tahsili -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (57)	

B	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (57)

137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI (-) (Rediscounts other notes recicables)

Ticari işlemlerden kaynaklanmayan alacak senetlerinin dönem sonunda reeskonta tabi tutularak Tasarruf değeri (Peşin değeri)ile değerlemesini sağlayan hesaptır. 122 Alacak senetleri reeskontu hesabındaki aynı mantıkla çalışmaktadır.

137 Diğer Alacak Senetleri reeskontu hesabı dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap aktif düzenleyici pasif hesap olduğu için, bu hesapta artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer Alacak senetleri reeskontu hesabı; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

Dönem sonunda hesaplanan reeskont tutarı 657 Reeskont Faiz Giderleri hesabına borç kayıt, 137 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İzleyen dönemde açılış kaydından sonra; 137 Diğer Alacak Senetleri

Reeskontu hesabına borç kayıt, 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal değer} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36000 + (\text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı})}$$

40) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 136 Diğer Çeşitli alacaklar hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 58 dir.

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	58	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Diğ. Alacak Sen. Reeskontu 5.000.- 137 DİĞ. ALACAK SEN. REESKONTU 137.01 Portföydeki Sen. Reeskontu5.000.- Diğer alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (58)	

B	137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (58)

41) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 136 diğer çeşitli alacaklar hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 4dir.

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	4	-----01.01.2021----- 137 DİĞ. ALACAK SENETLERİ REESKONTU 137.01.01 Portföydeki Senetler Reeskontu 5.000.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.01 Portföydeki sen. Reeskontu 5.000.- Diğer alacak senetleri reeskontunun iptali -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
	5.000.- (4)	

B	647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (4)

138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR (Other bad depts)

İşletmenin 136 diğer çeşitli alacaklar hesabında bulunan vadesi geldiği halde tahsil edilemeyen, protesto edilen, mahkeme ve icra safhasına aktarılan tahsili şüpheli hale gelen diğer alacakların takip edildiği hesaplardır. 128 Şüpheli ticari alacaklar mantığındaki aynı mantıkla çalışır.

138 Şüpheli diğer Alacaklar hesabı dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap aktif hesap olduğu için, bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer Alacak senetleri hesabı gibi; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima alacak borç verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

Diğer çeşitli alacak şüpheli hale geldiğinde 138 Şüpheli diğer alacaklar hesabına borç kayıt, 136 diğer çeşitli alacaklar hesabına alacak kayıt yapılır. Aynı anda karşılık gideri ayırmak için 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt, 139 Şüpheli Diğer alacaklar karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Şüpheli hale gelen diğer çeşitli alacak tahsil edilemez ise 139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığına borç 138 şüpheli diğer alacaklar karşılığına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Şüpheli hale gelen diğer çeşitli alacağın bir kısmı tahsil edilirse tahsil edilen kısmı için ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, 138 Şüpheli diğer alacaklar kısmına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Aynı anda daha önce ayrılan karşılık hesabı içinde; 139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt, 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek kapatılır. Tahsil edilemeyen kısımda 139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt, 138 Şüpheli diğer alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

42) 06.04.2020 Tarihinde işletmemizden ayrılan personel Muammer Girgin'den alacağımız olan 10.000.- Türk Lirasının şüpheli hale geldiği anlaşılmıştır. Diğer şüpheli alacaklar hesabına aktarılarak karşılık ayrılmasına karar verilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 59 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	59	-----06.04.2020----- 138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR HES. 138.01 Muammer Girgin 10.000.- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01 Muammer Girgin 10.000.- Şüpheli hale gelen M. Girgin'e ait diğer alacak.	10.000.-	10.000.-
	60	-----06.04.2020 ----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ 654.01 M. Girgin 10.000.- 139 ŞÜP.DİĞ. ALACAKLAR KAR. 139.01 M. Girgin 10.000.- Şüpheli hale gelen alacağa ayrılan karşılık.	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (59)	

B	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (59)

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (60)	

B	139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI	A
		10.000.- (60)

139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-): (Allowances For other Doubtful Receivables)

İşletmenin şüpheli hale gelen diğer alacaklarının, şüpheli diğer alacaklara aktarılmasından sonra şüpheli diğer alacaklara aktarılan alacakların teminatını aşan kısmına karşılık ayrılır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Bu hesapta artış olduğunda 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt, 139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak tahsil edilemediğinde 139 şüpheli diğer alacaklar hesabına borç kayıt, 138 Şüpheli diğer alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şüpheli alacağın tahsil edilen kısmı ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 138 Şüpheli diğer alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilirken ayrılan karşılık içinde 139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabına borç kayıt 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır, bulunarak düzeltilmelidir.

15 STOKLAR (*Inventories*)

İşletmenin üretiminde kullandığı ilk madde ve malzemeler, yarı mamuller üretimi tamamlanan mamuller, satmak amacı ile aldığı ticari mallar, işletme faaliyetlerinde kullanılan sarf malzemeleri vb. bu grupta takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında aktif hesapların içinde dönen varlıklar sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

150- İlk Madde ve Malzeme	157- Diğer Stoklar
151- Yarı Mamuller	158- Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
152- Mamuller	159- Verilen Sipariş Avansları
153- Ticari Mallar	

Stoklar aktif hesap olduğu için artış olunca artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt (158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) hesabı hariç) yapılarak muhasebeleştirilir. Stoklar (158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) hesabı hariç) hariç daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Mutlaka hata bulunarak düzeltilmelidir.

150- İLK MADDE VE MALZEME (Raw Material and Supplies)

İşletmenin üretiminde kullandığı ilk madde ve malzemeler ile işletme faaliyetlerinde kullandığı sarf malzemelerinin takip edildiği hesaptır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap maliyet değeri ile değerlendirilir. Maliyet değeri malzeme depoya girene kadar malzeme ile ilgili yapılan bütün harcamaları kapsar. Bu hesabın malzeme bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir. Depoya ilk madde ve malzeme girişi olunca bu hesaba ve KDV ödenmiş ise 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, malzemenin alınışı ile ilgili hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Depodan ilk madde ve malzeme çıkışı olunca çıkan malzeme;

- Üretim işletmelerinde; üretime sevk edildiğinde direkt ilk madde ve malzeme ise 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme hesabına borç kayıt 150 İlk Madde ve Malzeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

- Üretim işletmelerinde; üretime sevk edildiğinde, en direkt ilk madde ve malzeme ise 730 Genel üretim giderleri hesabına borç kayıt 150 İlk Madde ve Malzeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

- Hizmet işletmelerinde; üretime sevk edildiğinde, direkt ilk madde malzeme ve indirekt ilk madde malzeme olarak her ikisi de 740 Hizmet üretim maliyeti hesabına borç kayıt, 150 İlk madde ve malzeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

- İşletmenin Araştırma geliştirme, Pazarlama satış dağıtım, genel yönetim departmanlarında kullanılan malzemeler ilgili bölüme ait hesaba (750 Ar- Ge Giderleri, 760 Pazarlama satış dağıtım giderleri, 770 Genel yönetim giderleri) borç kayıt, 150 İlk madde ve malzeme giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

43) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde üretimde kullanmak amacı ile metresi 5.TL'dan 1.000Metre gömleklik kumaş 250 TL lık iplik, 250 TL lık düğme 150 TL tutarında 25 Kg deterjan almıştır. Bedeli için Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından Satıcı Girgin Ticaret'e EFT ile ödeme yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 60 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	60	-----06.04.2020----- 150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI 150.01 Kumaş 5.000.- 150.02 İplik 250.- 150.03 Düğme 250.- 150.04 Deterjan 150.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 5.650.- Alınan Malzeme -----	5.650.-	5.650.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	5.650.- (60)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	5.650.- (60)

44) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde gömlek üretimi amacı ile depodan üretime metresi 5 TL olan 1.000Metre gömleklik kumaş 250 TL'lik iplik, 250 TL'lik düğme sevk etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 61 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	61	-----06.04.2020----- 710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME 710.01 Kumaş 5.000.- 730 ENDİREKT İLK MADDE VE MALZEME 150.02 İplik 250.- 150.03 Düğme 250.- 150.04 Deterjan 150.- 150 İLK MADDE VE MALZEME HES. 150.01 Kumaş 5.000.- 150.02 İplik 250.- 150.03 Düğme 250.- 150.04 Deterjan 150.- Üretime malzeme sevk -----	5.000.- 650.-	 5.650.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	5.000.- (61)	

B	730 ENDİREKT İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	650.- (61)	

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	XXX	5.650.- (61)

151- YARI MAMULLER HESABI (*Semi finished products*)

Direkt ilk madde malzeme ve direkt işçilik giderleri ile genel üretim giderlerinden pay almış ancak üretimi devam eden mamul haline gelmemiş durumda bulunan varlıkların takip edildiği hesaptır. Bu hesap ve 152 Mamuller hesabı imalat şeklinde üretim yapan işletmelerde kullanılmaktadır.

Tek düzen hesap planında dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer almaktadır. 151 Yarı mamuller hesabının yarı mamul ve yarı mamulün üretim aşaması bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bu hesapta artış olunca bu hesaba borç kayıt, 711 Direkt ilk madde ve malzeme giderleri yansıtma, 721 Direkt işçilik giderleri yansıtma ve 731 Genel Üretim giderleri yansıtma hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ürünler mamul haline gelince 152 Mamuller hesabına borç kayıt 151 Yarı mamuller hesabına alacak kayıt

yapılarak muhasebeleştirilir. Yarı mamul durumunda iken satılan mallarda önce yarı mamulden mamuller hesabına aktararak mamul olarak satılmalıdır. Örneğin ekmek satan fırınların hamur satımı bu duruma örnektir. Hamur olarak ta mamul yardımcı hesabı açmaları gerekir.

45) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde gömlek üretimi amacı ile depodan üretime sevk ettiği metresi 5 TL olan 1.000Metre gömleklik kumaşı keserek dikime hazır hale getirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 62 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	62	-----06.04.2020----- 151 YARI MAMULLER HESABI 151.01 Gömlek 5.000.- 711 DİR. İLK MAD. VE MAL. GİD. YAN. 711.01 Kumaş 5.000.- Yarı mamule sevk edilen dikime hazır gömlek -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	151 YARI MAMULLER HESABI	A
	5.000.- (62)	

B	711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI	A
		5.000.- (62)

46) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde 10.000.- Türk Lirası maliyetli gömleklerin üretimini tamamlayarak mamul deposuna aktarmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 63 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	63	-----06.04.2020----- 152 MAMULLER HESABI 152.01 Gömlek 10.000.- 151 YARI MAMULLER HESABI 151.01 Gömlek 10.000.- Mamul deposuna sevk edilen gömlek. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	152 MAMULLER HESABI	A
	10.000.- (63)	

B	151 YARI MAMULLER HESABI	A
	XXX	10.000.- (63)

152 MAMULLER (*Finished Goods*)

İşletmenin üreterek satışa hazır hale getirdiği mallar mamul olarak adlandırılmaktadır. 151 yarı mamuller hesabı ile birlikte 152 Mamuller hesabı imalat şeklinde üretim yapan işletmelerde kullanılmaktadır. Hizmet işletmeleri hizmet ürettiği için stoklanması söz konusu değildir. Bu yüzden hizmet işletmelerinde bu hesaplar kullanılmaz.

Tek düzen hesap planında dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer almaktadır. 152 Mamuller hesabı mamul bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Maliyet fiyatı ile değerlendirilir. Mamuller üretilip mamul deposuna aktarılması ile birlikte mamuller hesabında artış olur. Mamuller hesabında artış olunca 152 Mamuller hesabına borç kayıt, 151 Yarı mamuller hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Mamuller satılınca veya işletmede kullanılınca azalır. Mamullerin azalması ile birlikte 152 Mamuller hesabına alacak kayıt 620 *Satılan mamulün maliyeti hesabına* borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

47) *İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde 10.000.- Türk Lirası maliyetli gömleklerin üretimini tamamlayarak mamul deposuna aktarmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 64 dır.*

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	64	-----06.04.2020----- 152 MAMULLER HESABI 152.01 Gömlek 10.000.- 151 YARI MAMULLER HESABI 151.01 Gömlek 10.000.- Mamul deposuna sevk edilen gömlek. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	152 MAMULLER HESABI	A
	10.000.- (64)	

B	151 YARI MAMULLER HESABI	A
		10.000.- (64)

48) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde 10.000.- Türk Lirasına mal ettiği gömleklerini Girgin Ticaret'e 12.000.- Türk Lirasına satmıştır. 12.000.- Türk Lirası gömlek bedeli 960.- Türk Lirası KDV tutarı toplam 12.960.- Türk Lirasını gelecek hafta tahsil edecektir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 65 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	65	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR HESABI 120.01 Girgin Ticaret 12.000.- 600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI 600.01 Gömlek 12.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8 lik KDV 960.- Girgin Ticaret'e satılan gömlek.	12.960.-	12.000.- 960.-
	66	-----06.04.2020----- 620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ 620.01 Gömlek 10.000.- 152 MAMULLER HESABI 152.01 Gömlek 10.000.- Girgin Ticaret'e satılan gömlek maliyeti.	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	12.960.- (65)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		12.960.- (65)

B	620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ HESABI	A
	10.000.- (66)	

B	152 MAMULLER HESABI	A
		10.000.- (66)

153 TİCARİ MALLAR (Commercial Goods)

İşletmenin alıp hiç değişiklik yapmadan sattığı mallar ticari mallardır. Ticari mallar tek düzen hesap planımızda aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer almaktadır. Ticari mal bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Maliyet fiyatı ile değerlendirilmektedir. Bu durum VUK 262’de belirtilmiştir. Ticari malların maliyeti ürün depoya girene kadar ürünle ilgili meydana gelen bütün maliyetleri kapsamaktadır.

Ticari mallar hesabı ticari malların alış maliyetinin takip edilmesini sağlar. Satın alınan ticari mallar hesabı alış fiyatı ile bu hesabın borcuna kayıt, KDV ödendi ise 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna kayıt, ilgili ödeme hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Ticari mal alındıktan sonra depoya girene kadar ticari malla ilgili yapılan bütün giderler 153 Ticari mallar hesabının borcuna, KDV ödendi ise 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna ilgili ödeme hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Alınan ticari mal istenilen niteliklerde değilse, sözleşme şartlarına uyulmamışsa vb. sebeplerle alınan ticari mal iade edildiğinde ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 153 Ticari mallar hesabına alacak kayıt tahsil edilen KDV içinde 391 Hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Alınan ticari mal için satıcı iskonto (indirim) yaparsa yapılan iskonto tutarı kadar ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 153 Ticari mallar hesabına alacak kayıt tahsil edilen KDV içinde 391 Hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Ticari malların satışına ait muhasebe kayıtlarında kullanılan envanter yöntemi önemli rol oynamaktadır. Envanter yöntemlerini devamlı envanter yöntemi ve aralıklı envanter yöntemi olmak üzere ikiye ayrılır.

Devamlı envanter yönteminde; satış anında satılan malın maliyeti bilindiği için satışa ait muhasebe kaydı ile birlikte maliyet kaydı da aynı anda yapılmaktadır. İlgili tahsilat hesabına borç kayıt verilirken, 600 Yurt içi satışlar veya 601 Yurt dışı satışlar hesabına satış fiyatı ile alacak kayıt, tahsil edilen KDV için ise 391 hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Aynı anda 621 Satılan ticari mallar maliyeti hesabına maliyet fiyatı ile borç kayıt yapılırken, 153 Ticari mallar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Aralıklı envanter yönteminde satış anında satılan malın maliyeti tam olarak bilinmemektedir. Satışa ait muhasebe kaydı devamlı envanterde yapılan muhasebe kaydının aynısıdır. İlgili tahsilat hesabına borç kayıt verilirken, 600 Yurt içi satışlar veya 601 Yurt dışı satışlar hesabına satış fiyatı ile alacak kayıt, tahsil edilen KDV için ise 391 hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ancak maliyet fiyatı bilinmediği için yıl sonunda o mala ait maliyet hesaplaması yapılarak bulunan maliyet tutarı yıl içinde o mala ait yapılan bütün satışların toplamına ait maliyet kaydı bir kerede yapılır. Bu maliyet kaydı da devamlı envanter yöntemindeki maliyet kaydının aynısıdır. 621 Satılan ticari mallar maliyeti hesabına maliyet fiyatı ile borç kayıt yapılırken, 153 Ticari mallar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda ticari mala ait maliyet:

Dönem Başı Stok +	153 Ticari Mallar Hesabının Bakiyesi bize yandaki işlemin sonucunu vermektedir.
Dönem İçi Alışlar +	
Dönem İçi Alış Giderleri +	
Dönem İçi Alış İadeleri-	
Dönem İçi Alış İskontoları-	
Dönem Sonu Stok-	Fiziki sayımla bulunur.
Satılan Ticari Malın Maliyeti	Sonuç Satılan Ticari Malın Maliyetini verir.

Formülü ile bulunur.

Satılan ticari mal alıcı tarafından iade edilirse, 610 Satıştan iadeler hesabına borç kayıt, 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Devamlı envanter yöntemi kullanılıyor ise, aynı anda maliyet fiyatı ile 153 Ticari mallar hesabına borç kayıt, 621 Satılan ticari mallar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

İşletme sattığı ticari mal için iskonto (indirim) yapar ise, iskonto tutarı kadar 611 Satış iskontoları hesabına borç kayıt, 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan malın işletmeye taşınması işletme tarafından yapılır ise, VUK 262'ye göre taşıma tutarı kadar 153 Ticari mallar hesabının borcuna, KDV ödendi ise 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna ilgili ödeme hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Satılan mal işletme tarafından müşterinin adresine kadar taşıtılacak ise taşıma tutarı kadar, 7/A seçeneğinde 760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri, 7 /B seçeneğinde 793 Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler hesabının borcuna, KDV ödendi ise 191 İndirilecek KDV hesabının borcuna ilgili ödeme hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

49) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına 500 adet satmak amacı ile erkek gömleği satın almıştır. Ödemeyi gelecek hafta yapacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 67 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	67	-----06.04.2020----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 15.000.- 191 İNDİRİLCEK KDV 191.08 %8'lık KDV 1.200.- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Girgin Ticaret 16.200.- Girgin Ticaretten alınan gömlek. -----	15.000.- 1.200.-	16.200.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	15.000.- (67)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	1.200.- (67)	

B	320 SATICILAR HESABI	A
		16.200.- (67)

50) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten satmak amacı ile aldığı erkek gömleklerini Hız Ticaret'e 100.- TL taşıma bedeli 18. TL KDV olmak üzere 118.- TL sına taşıttırıştır. Ödemeyi nakit olarak yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 68 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	68	-----06.04.2020----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 100.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18'lık KDV 18.- 100 KASA HESABI 100,01 TL Kasası 118 Girgin Ticaretten alınan gömleklerin taşıttırılması. -----	100.- 18.-	118.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	100.- (68)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	18.- (68)	

B	100 KASA HESABI	A
		118.- (68)

50) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına 500 adet satmak amacı ile aldığı gömleklerin 25 adedini iade etmiştir. Bedelini borcundan mahsup etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 69 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	69	-----06.04.2020----- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Girgin Ticaret 810.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 750.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lık KDV 60.- Girgin Tic. alınan gömleklerin 25 tanesinin iadesi -----	810.-	750.- 60.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	320 SATICILAR HESABI	A
	810.- (69)	XXX

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
		750.- (69)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		60.- (69)

51) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına 500 adet satmak amacı ile aldığı erkek gömlekleri için Girgin ticaret 200.- TL ıskonto yapmıştır. Tutarı nakit olarak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 70 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	70	-----06.04.2020----- 100 KASA HESABI 100,01 TL Kasası 216.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 200.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lık KDV 16.- Girgin Tic. alınan gömleklere yapılan ıskonto -----	216.-	200.- 16.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	320 SATICILAR HESABI	A
	216.- (70)	XXX

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
		200.- (70)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		16.- (70)

52) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticarete %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına 500 adet erkek gömleği satmıştır Girgin ticaret ödemeyi gelecek hafta yapacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 71 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	71	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR HESABI 120.01 Girgin Ticaret 16.200.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI 600.01 Gömlek 200.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lık KDV 1.200.- Girgin Tic. alınan gömleklere yapılan ıskonto -----	16.200.-	15.000.- 1.200.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	16.200.- (71)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		15.000.- (71)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		1.200.- (71)

53) İşletmemiz 14.000.- TL sına mal ettiği gömlekleri 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticarete %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına 500 adet erkek gömleği satmıştır Girgin ticaret ödemeyi gelecek hafta yapacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 72 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	72	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR HESABI 120.01 Girgin Ticaret 16.200.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI 600.01 Gömlek 200.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lık KDV 1.200.- Girgin Tic. alınan gömleklere yapılan ıskonto	16.200.-	15.000.- 1.200.-
	73	-----06.04.2020----- 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.01 Gömlek 14.000.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 14.000.- Satılan gömleklerin maliyeti.	14.000.-	14.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	16.200.- (72)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		15.000.- (72)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		1.200.- (72)

B	621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ HESABI	A
	14.000.- (73)	

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	XXX	1.200.- (73)

54) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticarete sattığı erkek gömleklerini Hız Ticaret'e 100.- TL taşıma bedeli 18. TL KDV olmak üzere 118.- TL sına taşıttırmıştır. Ödemeyi nakit olarak yapmıştır. 7/ A seçeneğine göre muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 74 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	74	-----06.04.2020----- 760 PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ HES. 760.01 Taşıma gideri 100.- 191 İNDİRİLCEK KDV 191.18 %18'lık KDV 18.- 100 KASA HESABI 100,01 TL Kasası 118 Girgin Ticaretten alınan gömleklerin taşıttırılması. -----	100.- 18.-	118.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	A
	100.- (74)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	18.- (74)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	118.- (74)

55) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticarete %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına sattığı 500 adet gömleğin Girgin Ticaret 25 adedini iade etmiştir. Bedelini alacağından mahsup etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 75 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	75	-----06.04.2020----- 610 SATIŞTAN İADELER HESABI 610.01 Gömlek 750.- 191 İNDİRİLCEK KDV 191.18 %18'lık KDV 60 120 ALICILAR HESABI 120.01 Girgin Ticaret 810.- Girgin Ticaretten iade alınan gömlekler -----	750.- 60.-	810.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	610 SATIŞTAN İADELER HESABI	A
	750.- (75)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	60.- (75)	

B	120 ALICILAR HESABI	A
	XXX	810.- (75)

56) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticarete %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına sattığı 500 adet gömlek için Girgin Ticarete 200 TL ıskonto yapmıştır. Ödemeyi nakit olarak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 76 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	76	-----06.04.2020----- 611 SATIŞ ISKONTOLARI HESABI 611.01 Gömlek 200.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18'lık KDV16.- 100 KASA HESABI 100,01 TL kasası 216 Girgin Ticarete yapılan ıskonto -----	200.- 16.-	216.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	611 SATIŞ ISKONTOLARI HESABI	A
	200.- (76)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	16.- (76)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	216.- (76)

157 DİĞER STOKLAR (Other Inventories)

Stoklar grubundaki hesaplarda yer almayan malların takip edildiği hesaptır. Bu hesapta yer alan mallara örnek olarak artık, hurda modası geçen, teknolojik olarak kullanımı bitmiş olan mallar, alınan numuneler ve eşantıyon vb. varlıkların takip edildiği hesaptır.

Diğer stoklar hesabı aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer almaktadır. Stok bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Diğer stoklar maliyet bedeli ile takip edilmelidir. Diğer stoklarda artış olduğu zaman bu hesaba borç kayıt, ilgili ödeme veya karşılık hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilir. Diğer stoklarda azalış olduğu zaman bu hesaba alacak kayıt, karşılığı hesaba veya hesaplara borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

57) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına kuruluş yılında dağıtmak üzere promosyon ürünü satın almıştır. Ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabı üzerinden çek keşide ederek gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 77 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	77	-----06.04.2020----- 157 DİĞER STOKLAR HESABI 157.01 Promosyon ürünü 15.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %8'lık KDV 1.200.- 103 VER. ÇEK. VE ÖD. EMİRLERİ 103.01 Vakıfbank Çeki 16.200.- Girgin Ticaretten alınan promosyon ürünü. -----	15.000.- 1.200.-	16.200.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	157 DİĞER STOKLAR HESABI	A
	15.000.- (77)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	1.200.- (77)	

B	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI	A
		16.200.- (77)

58) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten %8 KDV dahil 16.200.- Türk Lirasına kuruluş yılında dağıtmak üzere satın aldığı promosyon ürünlerini halka dağıtmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 78 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	78	-----06.04.2020----- 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİD. 760.01 Promosyon ürünü 15.000.- 157 DİĞER STOKLAR HESABI 157.01 Promosyon ürünü 15.000.- Halka dağıtılan promosyon ürünü. -----	15.000.-	15.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	A
	15.000.- (78)	

B	157 DİĞER STOKLAR HESABI	A
	XXX	15.000.-(78)

158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-) (Provisions for loss on Inventories)

Bu hesap bir karşılık hesabıdır. İşletmenin doğal afetler (yangın, su baskını vb.), teknolojik değişiklikler nedeni ile değer kaybına uğrayan veya piyasa fiyatlarındaki düşme nedeni ile değer kaybına uğrayan varlıklar için ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaplardır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer alan bir karşılık hesabıdır. Ayrılan karşılık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Stok değerinde azalma meydana gelen stok vergi usul kanunu gereğince ilgili stok hesabına alacak kayıt 157 diğer stoklar hesabına borç kayıt şeklinde muhasebeleştirilerek diğer stoklara

aktarılır. Aynı anda 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt, 158 Stok değer düşüklüğü karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak karşılık ayrılma işlemine ait muhasebeleştirme işlemi yapılır. stok değer karşılığı ayrılan stok kullanıldığı zaman veya satıldığı zaman 157 Diğer stoklar hesabına alacak kayıt, 158 Stok değer Düşüklüğü karşılığı hesabına borç kayıt eğer ayrılan karşılık elde edilen gelirden daha büyük değerde ise aradaki fark 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

59) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde sel basması nedeni ile 200.000.- TL tutarında satılmak amacı ile bulunan gömlek kullanılmaz hale gelmiştir. Resmi makamlarca tutulan tutanak ve bilirkişi raporuna istinaden %50 Karşılık ayrılmasına karar verilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 79 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	79	-----06.04.2020----- 157 DİĞER STOKLAR HESABI 157.01 Gömlek 200.000.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 200.000.- Sel basması nedeni ile hasar gören gömlekler.	200.000.-	200.000.-
	80	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654 .01 Gömlek 100.000.- 158 STOK DEĞ. DÜŞ. KARŞILIĞI 158.01 Gömlek 100.000.- Hasar gören gömlekler için ayrılan karşılık.	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	157 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
	200.000.- (79)	

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	XXX	200.000.-(79)

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	100.000.- (80)	

B	158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
		100.000.-(80)

60) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde sel basması nedeni ile 200.000.- TL tutarında maliyeti olan satılmak amacı ile bulunan gömlek kullanılmaz hale gelmesi. Resmi makamlarca tutulan tutanak ve bilirkişi raporuna istinaden %50 Karşılık ayrılmasına karar verilmesine ait işlemlerden sonra yapılan muhasebe kaydını takiben söz konusu gömlekler 50.000.- Türk Lirasına Girgin Ticaret'e satılmıştır. Bedeli gelecek hafta tahsil edilecektir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 81 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	81	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 Gömlek 54.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.01 Gömlek 50.000.- 391 HESAPLANAN KDV	54.000.-	50.000.- 4.000.-
	82	Hasar gören gömleklerin satılması. -----06.04.2020----- 158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI H. 158 .01 Gömlek 100.000.- 623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ 623.01 Gömlek 200.000.- 157 DİĞER STOKLAR HESABI 158.01 Gömlek 100.000.- Hasar gören gömlekler için ayrılan karşılık.	100.000.- 100.000.-	200.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	120 ALICILAR HESABI	A
	54.000.- (81)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		50.000.-(81)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		4.000.- (81)

B	158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
	100.000.- (82)	100.000.- (82)

B	623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ HESABI	A
	100.000.- (82)	

B	157 DİĞER STOKLAR HESABI	A
		200.000.- (82)

159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI (*Advances Given for orders*)

Gerek yurt içinden gerekse yurt dışından stoklara ait bir varlığın alınması amacı ile sipariş için verilen avanslardır. Şayet maddi duran varlıkların alımı ile ilgili sipariş için avans verildiğinde 259 Verilen Avanslar hesabında takip edilir. Şayet maddi olmayan duran varlıkların alımı ile ilgili sipariş için avans verildiğinde 269 Verilen Avanslar hesabında takip edilir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında stoklar grubunda yer alan bir hesaptır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Verilen sipariş avansı bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Sipariş avansı verildiği zaman 159 Verilen sipariş avansları hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Sipariş teslim alındığı zaman ilgili stok hesabı ile 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, 159 verilen sipariş avansları ile birlikte aradaki fark kadar ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

61) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten satmak amacı ile tanesi 30.- Türk Lirası bedelle almak istediği 1.000 adet gömlek üretmesi amacı ile 10.000.- Türk Lirası sipariş avansı vermiştir. Avans için ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Girgin Ticaretin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 83 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	83	-----06.04.2020----- 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI 159.01 Gömlek sipariş avansı 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102 Vakıfbank Tekirdağ 10.000.- Girgin Ticaret'e verilen avans -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	A
	10.000.- (83)	
		A
B	102 BANKALAR HESABI	
		10.000.- (83)

62) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaretten satmak amacı ile tanesi 30 Türk Lirası bedelle almak istediği 1.000 adet gömlek üretmesi amacı ile 10.000.- Türk Lirası sipariş vererek ürettirdiği gömlekleri Girgin Ticaret teslim etmiştir. Gömlekler için işletmemizin ödemesi gereken tutar 30.000.- Türk Lirası gömlek bedeli, 2.400.- Türk Lirası KDV olmak üzere 32.400.- Türk lirasıdır. 10.000.- Türk Lirası verilen sipariş avansı düşüldükten sonra kalan 22.400.- TL için işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Girgin Ticaretin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 84 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	84	-----06.04.2020----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 30.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 2.400.- 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI 159.01 Göm. Sipariş Avansı 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102 Vakıfbank Tekirdağ 32.400.- Girgin Ticaret'e verilen avans -----	30.000.- 2.400.-	 10.000.- 22.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	30.000.- (84)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	2.400.- (84)	)

B	159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	A
		10.000.- (84)

B	102 BANKALAR HESABI	A
		22.400.- (84)

17 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ (Construction And Maintenance Contract Costs Spread Through Out Years)

İş konusu yıllara yaygın olarak İnşaat onarım vb. işleri olan işletmeler bu işlere ait olarak yaptıkları harcamaları bu grupta takip etmektedirler.

Bu grup aktif hesaplar içinde dönen varlıklar grubunda yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI
179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR HESABI

170-177 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ HESABI
(Construction And Maintenance Contract Costs Spread Through Out Years)

İşletmenin yıllara yaygın olarak üstlendiği inşaat ve onarım faaliyetlerine ait işlemlerin takip edildiği hesaptır. Bu hesaplar mukayyet bedel ile değerlendirilir. Bu hesap proje bazında 170 – 177 arası açılan hesaplar, bu hesapların altında açılan yardımcı hesaplarda izlenir. İşletmenin bu hesaplara ait yardımcı hesapları notere tasdik ettirmesi halinde, yardımcı hesaplarda ana hesap gibi ilgili kurumlar karşısında geçerli olmaktadır. Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri grubunda takip edilmektedir.

Yıllara yaygın olarak inşaat ve onarım maliyetleri yapıldıkça 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabı ile ödenen KDV için 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İnşaat ve onarım işleri ile ilgili olarak yapılan Araştırma Geliştirme giderleri, Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri, Genel Yönetim Giderleri ve Finansman giderleri ilgili gider hesapları olan 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri, 760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri, 770 Genel Yönetim Giderleri 780 Finansman giderleri hesabı ile ödenen KDV için 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Birden fazla proje yürüten işletmeler projelerde ortak yaptığı giderleri her projede kullanma oranına göre dağıtarak, projeler arasında dağıtır. Dönem sonunda 170 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri Hesabına borç kayıt, 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabına, 751 Araştırma Geliştirme Giderleri yansıtma hesabına, 761 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri yansıtma hesabına, 771 Genel Yönetim Giderleri yansıtma hesabına, 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

İşletme yaptığı inşaat ve taahhüt işleri sonucunda karşı taraftan hak ediş aldığı zaman ilgili tahsilat hesabı ile hak ediş tutarından kesilen gelir vergisi ve damga vergisi için 295 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına borç kayıt, 350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakkediş Bedelleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

İşletme yaptığı inşaat ve taahhüt işleri sonucunda geçici kabulün yapılmasını takiben 350 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakkeş Bedelleri hesabına borç kayıt, 600 Yurt İçi Satışlar Hesabına alacak kayıt yapılarak satış işlemine ait muhasebe kaydı yapılır. 6 grupta bulunan Gelir tablosuna ait ilgili gider hesaplarına (622 Satılan Hizmet Maliyeti vb.) borç kayıt, 170 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri Hesabına alacak kayıt yapılarak maliyet kaydı da muhasebeleştirilir. Aynı anda önceki yıllarda ödenen vergiler 193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar hesabına borç kayıt, 295 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

63) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatı taahhüdüne ait olarak Girgin Ticaret A.Ş. den 200.000.- Türk Lirası malzeme tutarı %18 KDV tutarı olan malzeme alımı yapmıştır. İşletmemiz ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Girgin Ticaretin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 85 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	85	-----06.04.2020----- 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ 740.01 A Proje Malzemesi 200.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18'lik KDV 36.000.- 102 BANKALAR HESABI 102 Vakıfbank Tekirdağ 236.000.- A projesi için alınan malzeme -----	200.000.- 36.000.-	236.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABI	A
	200.000.- (85)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	36.000.- (85)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		236.000.- (85)

64) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatı taahhüdüne ait olarak Girgin Ticaret A.Ş. den 200.000.- Türk Lirası malzeme tutarı %18 KDV tutarı olan malzeme alımı yapmıştır. 31.12.2020 tarihi itibari ile inşaat devam etmektedir. 31.12.2020 tarihine ait muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 86 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	86	-----31.12.2020----- 170 YIL.YAY. İNŞ. VE ONARIM MALİYET. 170.01 A Projesi maliyeti 200.000.- 741 HİZ. ÜRETİM MAL. YANSITMA 740.01 A Proje Malzemesi 200.000.- A projesi yıl sonu kaydı. -----	200.000.-	200.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ	A
	200.000.- (86)	

B	740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI	A
		200.000.- (86)

65) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatı taahhüdüne ait olarak 300.000.- Türk Lirası hak ediş tahakkuk etmiştir. Söz konusu %3 Gelir vergisi kesintisi, %07,5 Damga vergisi, %18 KDV kesintisi yapılarak kalan tutar Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki işletmenin hesabına yatırılmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 87 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	87	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 295 PEŞİN ÖD. VER. VE FONLAR 295.01 Gelir Vergisi Kesintisi 9.000.- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.01 Damga Vergisi 2.250 350 YIL.YAY.İNŞ.VE ON. HAK. 350.01 A Proje Malzemesi 300.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.18 %18'lik KDV 54.000.- A projesi hakkediş kaydı -----	342.750.- 9.000.- 2.250.-	 300.000.- 54.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	342.750 (87)	

B	295 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	A
	9.000.- (87)	

B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	2.250.- (87)	

B	350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	A
		300.000.- (87)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		54.000.- (87)

66) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatı taahhüdüne ait olarak 300.000.- Türk Lirası hak ediş tahakkuk etmiştir. Söz konusu %3 Gelir vergisi kesintisi, %07,5 Damga vergisi, %18 KDV kesintisi yapılarak kalan tutar Vakıfbank Tekirdağ

Şubesindeki işletmenin hesabına yatırılmıştır. Geçici kabulü yapılmıştır. Geçici kabule ilişkin işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 88 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	88	-----06.04.2020----- 350 YIL.YAY.İNŞ.VE ON. HAK. 350.01 A Proje Malzemesi 300.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.01 A Proje Malzemesi 300.000.- A projesi geçici kabulü	300.000	300.000.-
	89	----- 06.04.2020 ----- 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ 622.01 A Projesi hizmet maliyeti 200.000.- 170 YIL.YAY. İNŞ. VE ONARIM MALİYET. 170.01 A Projesi maliyeti 200.000.- A projesi geçici kabule ait maliyet kaydı	200.000.-	200.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	A
	300.000.- (88)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		300.000.- (88)

B	622 SATILAN HİZMET MALİYETİ HESABI	A
	200.000.- (88)	

B	350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ	A
		200.000.- (88)

178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI (Inflation Adjustments On Contract Progress)

Bu hesap yüksek enflasyon dönemlerinde enflasyon düzeltme hesabının kullanıldığı durumlarda çalışmaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Bu hesap proje bazında açılan yardımcı hesaplarda takip edilir. Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri grubunda takip edilmektedir.

Dönem sonunda 178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabının borcuna, 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Geçici kabul yapılması ile birlikte 658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları hesabına borç kayıt, 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR (Advances Payment to Sub-Contractors)

İşletme aldığı inşaat ve taahhüt işinin bir kısmını veya tamamının yapılmasını devrettiği üçüncü kişilere taşeron denir.

179 Taşeronlara Verilen Avanslar hesabı aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Proje ve taşeron bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Taşeron firmaya avans verildiği zaman 179 Taşeronlara Verilen Avanslar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabı ile tahakkuk eden damga vergisi için 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Hak ediş tahsil edildiğinde taşerona yapılması gereken ödeme; 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabı ile 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına, 179 Taşeronlara Verilen Avanslar hesabına ve kesilen gelir vergisi stopajı ile damga vergisi için 360 Ödenecek vergi ve fonlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

67) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatının yapımını Girgin Ticaret'e 300.000.- Türk Lirası bedelle aktarmıştır. İşe başlaması içinde 100.000.- Türk Lirası avansı Vakıfbank Tekirdağ şubesinden havale yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 90 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	90	-----06.04.2020----- 179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR 179.01 Girgin Ticaret A Projesi 99.250.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 99.250.- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Damga Vergisi 750.- Taşeron M. Girgin'e verilen avans -----	99.250.-	99.250.- 750.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR	A
	99.250.- (90)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	99.250.- (90)

B	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	A
		750.- (90)

68) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Üniversitenin ek bina inşaatının yapımını Girgin Ticaret'e 300.000.- Türk Lirası bedelle aktarmıştır. İşe başlaması içinde 100.000.- Türk Lirası avansı Vakıfbank Tekirdağ şubesinden havale yaparak ödemiştir. İşletme üniversite ek binası inşaatının bitimi ile hakkedişi tahsil ederek taşeron girgin Ticaret'e yapılması gereken ödemeyi yapmıştır. Girgin Ticaret'e ait yapılan ödemeye ilişkin muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 91 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI (Prepaid Expenses And Accrued Income for Coming Months)

Bu dönemde ortaya çıkan gelecek döneme ait giderler ile bu döneme ait olup gelecek dönemlerde sonuçlanacak gelir hesapları bu grupta takip edilmektedir.

Bu grup tek düzen hesap planında aktif hesaplar içinde dönen varlıklar grubunda yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

180 Gelecek Aylara ait Giderler	181 Gelir Tahakkukları
---------------------------------	------------------------

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER: (Prepaid Expenses For Coming Months)

Gelecek dönemlere ait giderlerin bu dönemde peşin ödenmesi durumunda ilgili gider hesaplarına ait olduğu dönemde aktarılmak üzere takip edildiği hesaptır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında gelecek aylara ait giderler ve gelir tahakkukları grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet bedel ile değerlendirilir. Gider bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir. Veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Ancak alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verir ise hatalıdır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Gelecek aylara ait giderlerde artış olunca bu hesaba borç kayıt, ilgili ödeme hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

69) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Muammer Girgin'e gelecek aylara ait 12 aylık iş yeri kirasını 24.000.- Türk Lirası olarak Vakıfbank Tekirdağ şubesinden EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 92 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	92	-----06.04.2020----- 180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER 180.01 İşyeri kira gideri 24.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 19.200.- 360 ÖD. VERGİ VE FONLAR HES. 360.01Kira Stopajı 4.800.- Gelecek aylara ait kira ödemesi. -----	24.000.-	19.200.- 4.800.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	A
	24.000.- (92)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		19.200.- (92)

B	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	A
		4.800.- (92)

181 GELİR TAHAKKUKLARI (Income Accruals)

Bu dönemde oluşan ancak tahsilat yapma durumuna gelmemiş gelirler bu hesapta izlenir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında gelecek aylara ait giderler ve gelir tahakkukları grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet bedel ile değerlendirilir. Gelir bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir. Veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Ancak alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verir ise hatalıdır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Gelecek aylara ait gelirlerde artış olunca bu hesaba borç kayıt, ilgili ödeme hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

70) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Muammer Girgin'e işyerini altı aylık olarak 24.000.- Türk Lirasına kiraya vermiştir. Kira bedelini altı ay sonra alacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 93 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	93	-----06.04.2020----- 181 GELİR TAHAKKUKLARI 180.01 İşyeri kira geliri 24.000.- 649 DİĞ. OLA.GEL. VE KARLAR 649.01 Kira Geliri 24.000.- Gelecek aylara ait kira geliri. -----	24.000.-	24.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	A
	24.000.- (93)	

B	649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI	A
		24.000.- (93)

19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR (Other Current Assdets)

İşletmenin dönen varlıklar gruplarında tanımlanmış işlemlere ait hesaplar bu gruptaki hesaplarda takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında aktif hesapların içinde dönen varlıklar sınıfında yer almaktadır.

Diğer dönen varlıklar aktif hesap olduğu için artış olunca artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt (199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-) hesabı hariç) yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer dönen varlıklar (199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-) hesabı hariç) hariç daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Mutlaka hata bulunarak düzeltilmelidir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

190- Devreden Katma Değer Vergisi	196- Personel Avansları
191- İndirilecek KDV	197- Sayım ve Tesellüm Noksanları
192- Diğer Katma Değer Vergisi	198- Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar
193- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	199- Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-)
195- İş Avansları	

190 DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ (Deferred VAT)

Katma Değer Vergisi (KDV), 3065 sayılı kanunla 25 Ekim 1984 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Ocak 1985 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Katma Değer Vergisi Kanunu (KDVK), tüketim tipi katma değer vergisini benimsemiş ve bu verginin hesaplanmasında da ön vergi indirimini esas almıştır. KDVK'na göre Türkiye'de yapılan şu işlemler kanun kapsamına girmektedir:

1- Ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan mal teslimi ve hizmetler,

2- Her türlü mal ve hizmet ithalatı,

3- Diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler. (Koç Yalkın, 2013: s225)

Ülkemizde işletmeler her ay sonu 191 indirilecek KDV hesabı ile 391 Hesaplanan KDV hesabını mahsup ederler. Eğer 191İndirilecek KDV hesabı 391 Hesaplanan KDV hesabından fazla ise aradaki fark gelecek ay ödenecek KDV hesabından mahsup edilmek üzere 190 Devreden KDV hesabına aktarılır. Gelecek ay ödenecek KDV hesabından mahsup edilir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Devreden KDV'ye ait ay bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Hesabın özelliği gereği artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İşletmeler her ay sonunda 391 Hesaplanan KDV hesabına borç kayıt, 191 İndirilecek KDV hesabına alacak kayıt, şeklinde muhasebe kaydı ile bu iki hesabı birbirine mahsup eder. Eğer 191 İndirilecek KDV hesabı fazla ise, 191 İndirilecek KDV hesabı ile 391 Hesaplanan KDV hesabı arasındaki fark kadar meblağ gelecek ay veya aylarda tahsil edilmek üzere 190 Devreden KDV hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Takip eden ay sonu KDV mahsubunda 391 Hesaplanan KDV hesabına borç kayıt, 190 Devreden KDV hesabı ile, 191 İndirilecek KDV hesabına alacak kayıt edilerek devreden 190 Devreden KDV sıfırlanır.

71) İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde ay sonunda yapacağı KDV mahsubu için 191İndirilecek KDV hesabı 30.000.- TL borç bakiye 391 Hesaplanan KDV hesabı 20.000.-TL

alacak bakiye vermektedir. Bu verilere göre ay sonu KDV mahsup işlemine ait Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 94 dır.

$$190\text{Devreden KDV} = 191\text{ İndirilecek KDV} - 391\text{ Hesaplanan KDV}$$

$$190\text{ Devreden KDV} = (30.000.-) - (20.000.-)$$

Yevmiye defteri Kaydı: 10.000.- Türk Lirası

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	94	-----30.04.2020----- 391 HESAPLANAN KDV 391.01 %1'lik KDV 4.000.- 391.08 %8'lik KDV 6.000.- 391.18 %18'lik KDV 10.000.- 190 DEVREDEN KDV 190.04 Nisan ayı devir KDV'si 10.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.01 %1'lik KDV 7.000.- 191.08 %8'lik KDV 13.000.- 191.18 %18'lik KDV 10.000.- Nisan ayı KDV mahsubu -----	20.000.- 10.000.-	 30.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
	20.000.- (94)	XXX

B	190 DEVREDEN KDV HESABI	A
	10.000.- (94)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	XXX	30.000.- (94)

191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ (Deductible VAT)

İşletmenin mal, hizmet, duran varlık vb. iktisadi varlıkları satın alma işlemine bağlı olarak ödediği KDV'ler bu hesapta takip edilmektedir.

Vergi dairesinden geri alma işlemi ay sonunda 391 hesaplanan KDV hesabından mahsup şeklinde yapılır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. 191 İndirilecek KDV, KDV oranları bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Hesabın özelliği gereği artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İşletmeler her ay sonunda 391 Hesaplanan KDV hesabına borç kayıt, 191 İndirilecek KDV hesabına alacak kayıt, şeklinde muhasebe kaydı ile bu iki hesabı birbirine mahsup eder. Eğer 191 İndirilecek KDV hesabı fazla ise, 191 İndirilecek KDV hesabı ile 391 Hesaplanan KDV hesabı arasındaki fark kadar meblağ gelecek ay veya aylarda tahsil edilmek üzere 190 Devreden KDV hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 191İndirilecek KDV hesabının tutarı 391 Hesaplanan KDV hesabının tutarından az ise aradaki tutar farkı 360 Ödenecek vergi ve fonlar hesabına aktarılarak gelecek ayın 26'sına kadar beyannamesi verilerek ödemesi yapılır.

72) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile %8 KDV dahil 54.000.- Türk Lirasına 2.000 adet gömlek satın almıştır. Bedelini Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Girgin Ticaret'in İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yaparak ödemiştir. İşleme ait Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 95 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	95	-----30.04.2020----- 153 TİCARİ MALLAR 153.01 Gömlek 50.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 4.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 54.000.- Girgin Ticaretten alınan gömlek	50.000.- 4.000.-	54.000.-

		-----	-----		
--	--	-------	-------	--	--

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	50.000.- (95)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	4.000.- (95)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	54.000.- (95)

192 DİĞER KDV HESABI (Other VAT)

İşletmenin teşvikli yatırım malları ithalinde, teşvik kapsamında KDV ödemesinin iptal edileceği tarihe kadar (Bir yıl içinde) takip edildiği hesaptır. Ödeminin iptali ile hesaptan çıkılır. Ödemenin iptali bir yılın üzerinde ise 192 DİĞER KDV yerine 292 DİĞER KDV hesabı kullanılır.

İşletmenin ihraç kaydıyla üretim yaparak, üretimi gerçekleştirerek ihracatı gerçekleştirdiği anda Yeminli mali müşavirin tasdiki veya Maliye bakanlığının inceleyerek tasdiki neticesinde üretimin gerçekleştirilmesi anında ödenen KDV iade alınabilir. İade alınana kadar bu hesapta takip edilir. İşletme ihraç kaydıyla ihracatçı firmaya sattıktan sonra gerekli süre içinde ihracatçı firma işlemleri gerçekleştiremez ise üretici firma 392 Diğer KDV hesabına borç kayıt 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabına alacak kayıt yaparak vergi dairesine ödemeyi gerçekleştirerek, ihracatçı firmaya vergi dairesine yaptığı ödemeyi tahsil etmek amacı ile rücu eder.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. 192 Diğer KDV, İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Hesabın özelliği gereği artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

73) İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Dış Ticaret'e ihraç kaydıyla, tanesi 25.- Türk Lirasından 10.000 adet gömlek satmıştır. Gömleklerin KDV oranı %8dir. Girgin Dış Ticaret ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yatırarak yapmıştır. 06.05.2020

tarihinde Maliye Bakanlığı KDV terkinini kabul etmiştir. İşleme ait Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 96 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	96	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 300.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.01 Gömlek 250.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lik KDV 50.000.- Girgin Dış Ticaret'e satılan gömlek.	300.000.-	250.000.- 50.000.-
	97	-----06.04.2020 ----- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8'lik KDV 50.000.- 392 DİĞER KDV 392. 20 Ertelenen KDV 50.000.- İhraç Kaydıyla KDV ertelemeesi	50.000.-	50.000.-
	98	-----06.04.2020 ----- 192 DİĞER KDV	50.000.-	

		192.20 Ertelenen KDV 50.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 50.000.- Ertelenen KDV'nin kaydı. -----06.05.2020 -----		50.000.-
	99	392 DİĞER KDV 392. 20 Ertelenen KDV 50.000.- 192 DİĞER KDV 192.20 Ertelenen KDV 50.000.- Maliye Bakanlığının KDV terkinin	50.000.-	50.000.-

Defter-i kebir kaydı

B	102 BANKALAR HESABI	A
	300.000.- (96)	50.000.- (98)

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		250.000.- (96)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
	50.000.- (98)	50.000.- (96)

A

B	392DİĞER KDV HESABI	A
	50.000.- (99)	50.000.- (97)

B	192 DİĞER KDV HESABI	A
	50.000.- (99)	50.000.- (99)

193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR (*Prepaid Taxes and Funds*)

İşletmenin içinde bulunan dönemin, dönem sonu işlemleri sonucu oluşan karından mahsup edilmek üzere üçüncü kişiler tarafından dönem içinde işletmeden stopaj yolu ile kesilen vergilerin takip edildiği hesaptır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar, İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Hesabın özelliği gereği artış olunca borç kayıt

azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Dönem sonunda 371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri hesabına borç kayıt, 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ancak Muhasebe kaydına konu olan tutar 370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları hesabının bakiyesinden fazla olamaz. 370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları hesabını aşan kısım 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabında kalarak gelecek dönemlere aktarılır.

74) İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki vadeli hesabına Vakıfbank Tekirdağ şubesi 10.000.- Türk Lirası faiz tahakkuk ettirip, tahakkuk ettirilen tutar üzerinden %5 Menkul sermaye iradı Gelir vergisi Menkul sermaye iradının %02 tutarında Banka sigorta muamele vergisi kesmiştir. Vakıfbank Tekirdağ şubesi tahakkuk ettirdiği faizi işletmemizin mevduat hesabına yatırmıştır. İşleme ait Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 100 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	100	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 9.499.- 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 153.01 MSIGV 500.- 153.02 BSMV 1.- 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI 642.01 Mevduat Faizi 10.000.- Tahakkuk eden faiz. -----	9.499.- 501.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	9.499.- (100)	

B	153 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HESABI	A
	501.- 100)	

B	642 FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		10.000.- (100)

195 – İŞ AVANSLARI (*Work Advances*)

İşletme adına mal veya hizmet almak, işletme adına ödemelerde bulunmak üzere görevlendirilen işletme personeli veya işletme personeli dışındaki kişilere görevlerini yerine getirebilmesi için yapılan ödemelerin takip edildiği hesaptır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. 195 İş Avansları avans verilen kişi ve işlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Aktif hesap olması nedeni ile iş avansında artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

İş avansı verildiğinde 195 İş Avansları hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İşlem bittikten sonra görevli kişi yaptığı işlemlere ait belgeleri işletmeye teslim eder. Teslim edilen belgelere dayanarak ilgili gider, varlık vb. hesaplara borç kayıt, görevli kişinin aldığı avanstaki işletmeye iade ettiği tutarda ilgili tahsilat hesabına borç kayıt ve 195 İş Avansları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 195 İş Avansları hesabının verdiği borç bakiye Bilançonun aktifinde gösterilir.

75) İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde Muammer Girgin'e Trakya bölgesinde işletme adına buğday alım bağlantıları yapması amacı ile 10.000.- Türk Lirası avans vermiştir. Avansı Muammer Girgin'in İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 101 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	101	-----06.04.2020----- 195 İŞ AVANSLARI HESABI 195.01 M. Girgin 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- Muammer Girgin'e verilen avans -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	195 İŞ AVANSLARI HESABI	A
	10.000.- (101)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (101)

76) İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde Muammer Girgin'e Trakya bölgesinde işletme adına buğday alım bağlantıları yapması amacı ile vermiş olduğu 10.000.- Türk Lirası avansın karşılığında Muammer Girgin görev için yaptığı seyahat, konaklama giderlerinin karşılığı olarak 10.000.- Türk Liralık belge teslim etmiştir. Muammer Girgin'in teslim ettiği belgelerin Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 102 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	102	-----06.04.2020----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI 770.01 Seyahat ve konaklama giderleri 10.000.- 195 İŞ AVANSLARI HESABI 195.01 M.Girgin 10.000.- Muammer Girgin'in aldığı avansı iade etmesi. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (102)	

B	195 İŞ AVANSLARI HESABI	A
	XXX	10.000.- (102)

196- PERSONEL AVANSLARI (*Personnel Advances*)

İşletmenin personeline ücret ve yolluklarına karşılık olmak üzere ödenen avanslar bu hesapta takip edilmektedir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. 196 Personel Avansları personel bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Aktif hesap olması nedeni ile personele avansında artış olunca (Personele avans verilince) borç kayıt, azalış olunca (Personel iade edince veya ücret, yolluk vb. tahakkuk eden haklarından mahsup edilince) alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Dönem sonunda hesabın borç bakiyesi bilançonun aktifinde yer almaktadır.

77) İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde pazarlama departmanında çalışan Muammer Girgin'e Trakya bölgesinde işletme adına ürün tanıtımı yapması amacı ile 10.000.- Türk Lirası avans vermiştir. Ödeme Muammer Girgin'in hesabına, işletmenin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yapılarak ödenmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 103 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	103	-----06.04.2020----- 196 PERSONEL AVANSLARI 196.01 Muammer Girgin 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 10.000.- Muammer Girgin'in aldığı avansı -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	196 PERSONEL AVANSLARI HESABI	A
	10.000.- (103)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (103)

78) İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde pazarlama departmanında çalışan Muammer Girgin'e Trakya bölgesinde işletme adına ürün tanıtımı yapması amacı ile vermiş olduğu 10.000.- Türk Lirası avansı, Muammer Girgin 8.000.- Türk Lirası tatarında seyahat ve konaklama belgesi ibraz edip, 2.000.- Türk Lirası tutarı da nakit olarak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 104 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	104	-----06.04.2020----- 100 KASA HESABI 100.01 Türk Lirası Kasası 2.000.- 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİD. 760.01 Seyahat ve Konaklama masrafı 8.000.- 196 PERSONEL AVANSLARI 196.01 Muammer Girgin 10.000.- Muammer Girgin'in aldığı avansı kapaması. -----	2.000.- 8.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	100 KASA HESABI	A
	2.000.- (104)	

B	760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	A
	8.000.- (104)	)

B	196 PERSONEL AVANSLARI HESABI	A
		10.000.- (104)

197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI (*Asset Shortages*)

İşletmenin aktif varlıklarının sayımı sonucu tespit edilen noksanlıkların sebebi bulunamazsa, tutulan tutanağa istinaden bulunana kadar veya giderlere aktarılanaya kadar takip edildiği hesaptır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları aktif çeşidi ve işlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Aktif hesap olması nedeni ile sayım ve tesellüm noksanlarında artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Sayım ve tesellüm noksanı tespit edildiğinde tutulan tutanağa istinaden 197 Sayım ve Tesellüm noksanları hesabına borç kayıt, sayım ve tesellüm sonucu eksik bulunan hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Sayım ve tesellüm noksanları 197 Sayım ve Tesellüm noksanları hesabına aktarıldıktan sonra sebebi bulunursa, sayım veya tesellüm noksanı olan ilgili hesaba borç kayıt, ilgili personele ödettirilirse tahsilat hesabına borç kayıt, 197 Sayım ve Tesellüm noksanları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda sebebi bulunmazsa toplam tutarı belli bir meblağa kadar olan sayım ve tesellüm noksanı 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabına borç kayıt 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları hesabına alacak kayıt yapılarak giderlere aktarılır. Ancak bu gider vergi usul kanunu göre kanunen kabul edilmeyen giderdir. Belli bir tutarın üzerinde olan sayım ve tesellüm noksanları sebebi bulunmaya çalışılarak on yıl süre ile 197 sayım ve tesellüm noksanları hesabında takip edilir. Bilançonun aktifinde bulunur. On yılın sonunda 681 Önceki Dönem Gider ve Zararları hesabına borç kayıt, 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

79) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde yapılan kasa sayımında kasanın fiziki sayım sonucu 25.000 TL'dir. Kasa Hesabının borç toplamı 150.000 TL, alacak toplamı 120.000 TL'dir. Yapılan araştırma sonucunda farkın sebebi bulunamamıştır. Düzenlenen tutanağa istinaden yapılması gereken muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 105dir.

Kasa Hesabının Bakiyesi = 30.000 TL (150.000 – 120.000)

Kasa hesabının bakiyesine göre kasa da 30.000.- TL olması gerekir. Ancak fiziki kasa sayımında 25.000.- TL bulunmaktadır. Bu durumda kasamız 5.000.- TL açık vermektedir.

Yevmiye Defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	105	-----06.04.2020----- 197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI 197. 01 Kasa Noksanı 5.000 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 5.000.- ...Tutanağa istinaden kasa noksanı kaydı. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	A
	5.000.- (105)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXX	5.000.- (105)

80) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz gün sonu kasa sayımında muammer Girgin'in 10.000.- TL kasa açığı verdiğini tespit etmiştir. Yapılan inceleme sonucu sebebini bulamamıştır. Tuttuğu tutanağa istinaden kasa açığının muhasebe kaydını yaparak Muammer Girgin'den tahsil edilmesine karar vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 106 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	106	-----06.04.2020----- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR 135.01 Muammer Girgin 10.000.- 197 SAY. VE TES.NOKSANLARI 197.01 Kasa noksanı 10.000.- Kasa açığı nedeni ile M. Girgin'in borçlanması -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	135 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (106)	

B	197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	A
	XXX	10.000.- (106)

198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR (*Other Current Assets*)

19 Diğer Dönen Varlıklar Grubundaki hesaplarda yer almayan bu gruba ait işlemler bu hesapta takip edilmektedir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Aktif hesap olması nedeni ile artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez, şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Tek düzen hesap planımızda yarı üretilmiş hizmet stoku ve üretilmiş hizmet stoklarını takip edebileceğimiz bir hesap yoktur. Bu durumda işletmeler 198 Diğer Çeşitli Dönen varlıklar hesabının altında yardımcı hesaplarda takip edebilirler.

Dönem sonunda hesabın borç bakiyesi bilançonun aktifinde yer almaktadır.

199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-) (*Provision For Other Current Assets(-)*)

Diğer dönen varlıklar içinde yer alan varlıklarda gelecekte ortaya çıkması muhtemel giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır. (Yılmaz, 2012: s.283)

Bu hesap aktif hesaplar içinde dönen varlıklar sınıfında diğer dönen varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Aktif hesaplar içinde karşılık hesabı olması nedeni ile artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap borç bakiye vermez, şayet borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt 199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ayrılan karşılık tahsil edilirse 199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı hesabına borç kayıt 644 Konusu Kalmayan Karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

2 DURAN VARLIKLAR (*Fixed Assets*)

İşletmenin bir yıldan uzun süreli faaliyetleri için kullandığı bir yıldan kısa sürede paraya çevirmeyi veya elden çıkarmayı düşünmediği varlıklar duran varlık olarak tanımlanır. Duran varlıklar aktif hesap olduğu için bilançonun aktifinde dönen varlıklardan sonra yer alırlar. Bu hesaplarda aktif hesap olduğu için (aktifi düzenleyici pasif hesaplar ile karşılık hesapları hariç) artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılır. Bu hesaplar daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Kesinlikle alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verir ise hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Duran varlıklara arazi ve arsalar hariç Maliye Bakanlığının yayınladığı duran varlığın ekonomik ömrü ile orantılı olarak her yıl amortisman ayrılır. Ancak duran varlığın değeri 2021 yılı itibarı ile 1.500.- Türk Lirasının altında temin edilmişse doğrudan gider yazılır.

Duran varlıklar Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır:

22- Ticari Alacaklar	26- Maddi Olamayan Duran Varlıklar
23- Diğer Alacaklar	27- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
24- Mali Duran Varlıklar	28- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
25- Maddi Duran Varlıklar	29- Diğer Duran Varlıklar

22 TİCARİ ALACAKLAR:(*Commercial Depts*)

İşletmenin ticari işlemlerinden doğmuş vadesi bir yıldan uzun olan senetli ve senetsiz alacakları bu grupta takip edilmektedir. İşletmenin ana kuruluşundan, iştiraklerinden veya bağlı ortaklıklarından ticari işlemlerinden doğmuş alacakları varsa söz konusu bu alacaklarda bu grupta gösterilir. Ancak yardımcı hesaplar vasıtası ile bu durum ayrıntılı olarak gösterilmelidir. Vadesi bir yılın altına düşen alacaklar dönen varlıklar sınıfındaki ilgili hesabına aktarılır.

Bu grup aşağıdaki hesaplardan meydana gelmektedir:

220 -Alıcılar	226- Verilen Depozito ve Teminatlar
221- Alacak Senetleri	227- Diğer Ticari Alacaklar
222- Alacak Senetleri Reeskontu (-)	228- Şüpheli Ticari Alacaklar
224- Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)	229- Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)

220 -ALICILAR (*Accounts Receivables*)

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, vadesi bir yıldan uzun olan senetsiz alacaklarının takip edildiği hesaptır. Vadesi bir yılın altına inince 120 Alıcılar hesabına borç kayıt 220 Alıcılar hesabına alacak kayıt yapılarak kısa vadeli alıcılar hesabına aktarılır. Bu tip alacaklar karşılıklı güvene dayanarak oluşur. Piyasada kredili satış, açık hesap, cari hesap vb. adlarla ifade edilmektedir.

220 Alıcılar hesabı duran varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İşletmenin alacaklı olduğu kişi bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

İşletmeler bir yıldan uzun süreli senetsiz alacaklı olacak şekilde işleme girmekten kaçınmaktadırlar. Uygulamada nadir çalışan bir hesaptır. Çünkü bir yıldan uzun süreli alacaklı duruma gelince finansal yapısında krediye ihtiyaç anında bankadan senet karşılığı kredi almak için senet almayı tercih etmektedirler.

81) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 318 numaralı fatura ile 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret Ödemeyi 18 ay sonra yapacaktır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 107 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	107	-----06.04.2020----- 220 ALICILAR 220.01 M. Girgin 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600. 01 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8 lik KDV 2.400.- 318 nolu ft ile Muammer Girgin'e satılan gömlek -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	220 ALICILAR HESABI	A
	32.400.- (107)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		30.000.- (107)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		2.400.- (107)

221- ALACAK SENETLERİ (Notes Receivable) :

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, vadesi bir yıldan uzun olan senetli alacaklarının takip edildiği hesaptır. Senet; halk arasında senet diye ifade edilen bono, poliçe veya adi senet olabilir. Vadesi bir yıldan fazla olan senetlerde dönem sonunda vade bir yıla indiğinde 221 Alacak Senetleri hesabından 121 Alacak Senetleri hesabına aktarılmalıdır. Şüpheli hale gelen alacak senetleri için karşılık ayrılarak 228 Şüpheli Ticari Alacaklar hesabına aktarılır.

221 Alacak Senetleri hesabı duran varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaplarda artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak senetleri; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir. Dönem sonunda reeskont işlemine tabi tutulur.

82) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 318 numaralı fatura ile 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret ödeme için on sekiz ay vadeli senet vermiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 108 dir.

Büyük DeFTER Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	108	-----06.04.2020----- 221ALACAK SENETLERİ 221.01 Vadeli çek 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600. 01 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8 lik KDV 2.400.- 318 nolu ft ile Muammer Girgin'e satılan gömlek -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	221ALACAK SENETLERİ HESABI	A
	32.400.- (108)	

B	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI	A
		30.000.- (108)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		2.400.- (108)

222- ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI (-) (Rediscounts on *Notes Receivable*)

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanan, bir yıldan uzun olan senetli alacaklarının dönem sonunda tasarruf değeri (Peşin değeri) ile değerlendirilmesi durumunda hesaplanan reeskont tutarlarının takip edildiği hesaptır.

222 Alacak Senetleri reeskontu hesabı duran varlıklar sınıfında ticari alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap aktif düzenleyici pasif karakterli hesap olduğu için, bu hesapta artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Alacak senetleri reeskontu hesabı; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

Dönem sonunda hesaplanan reeskont tutarı 657 Reeskont Faiz Giderleri hesabına borç kayıt, 222 Alacak Senetleri Reeskontu Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İzleyen dönemde açılış kaydından sonra; 222 Alacak Senetleri Reeskontu hesabına borç kayıt, 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal değer} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36000 + (\text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı})}$$

83) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 221 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 109 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	109	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Alacak Senetleri Reeskontu 5.000.- 222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 222.01 Portföydeki Senetler Reeskontu5.000.- Alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (109)	

B	222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (109)

84) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 221 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 3 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	3	-----01.01.2021----- 222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU	5.000.-	

		121.01 Portföydeki Senetler Reeskontu 5.000.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.01 Portföydeki sen. Reeskontu 5.000.- Alacak senetleri reeskontunun iptali -----		5.000.-
--	--	--	--	---------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
	5.000.- (3)	

B	647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (3)

224- KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ HESABI (-)
(Unearn Leasing Interest Revenue) (-):

“224 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri, finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır.

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamayla ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark “Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri” olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan ve her dönem sonunda hesaplanan izleyen döneme ait faiz gelirleri tutarı bu hesaba borç “124 Kazanılmamış Finansla Kiralama Faiz Gelirleri” hesabına alacak kaydedilir. (Lazol, 2012: s.162).”

226- VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR: (Deposits And Warrenties Paid)

İşletmenin üçüncü kişilere yapacakları bir iş karşılığın da veya yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük karşılığında bir yıldan uzun süreli olarak verilen depozito ve teminatların izlendiği hesaptır.

Bu hesap Aktif hesaplar içinde Duran Varlıklar sınıfında Ticari Alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Verilen depozito ve teminat bazında yardımcı hesaplarda takip

edilmesi uygundur. Depozito ve teminatlar geri alındığında ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Süresi bir yıldan uzun olarak verilmiş depozito ve teminatların süresi bir yılın altına inince 226 Verilen Depozito ve Teminatlara alacak kayıt, 126 Verilen Depozito ve Teminatlara borç Kayıt yapılarak 126 Verilen Depozito ve Teminatlara aktarılması sağlanır.

Şayet verilen depozito ve teminatlar karşılığındaki yükümlülükler yerine getirilmez, depozito ve teminat karşı taraf tarafından alınır 659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar hesabına borç kayıt, 226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

85) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'den 3 yıl süreli olarak kiraladığı işyeri için 10.000.- TL teminat olarak Vakıfbank Tekirdağ Şubesinden Muammer Girgin'in İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 110 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	110	-----06.04.2020----- 226 VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR HES. 226.01 Kira Teminatı 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- Muammer Girgin'e verilen teminat -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	10.000.- (110)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (110)

86) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'den 3 yıl süreli olarak kiraladığı işyerini boşaltmıştır. Kiralamak için verilen 10.000.- TL teminatı Muammer Girgin Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki işletmemizin hesabına EFT yaparak iade etmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 111 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	111	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 226 VER. DEP. VE TEM HES. 126.01 Kira Teminatı 10.000.- Muammer Girgin'in teminat iadesi -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (111)	

B	226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	XXX)	10.000.- 111)

227 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI: (Other Trade Receivables)

İşletmenin biri yıldan uzun vadeli 22 Ticari alacaklar grubunda yer almayan hesaplardaki alacaklar bu hesapta takip edilebilir. Vadesi bir yıldan uzun olan kredi kartı slipleri de burada takip edilebilir. Bu hesabın Tek Düzen hesap planında açılmasının yararlı olacağı kanaatindeyim.

228- ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR (Bad Depts)

“Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç kez uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar.

Bu hesap tekdüzen hesap planında bulunmamaktadır. Daha önce bazı yazarlar tarafından açılması önerilmiştir. Kanımızca bu hesabın açılması yararlı olacaktır. Bölümlenmesi şüpheli hale gelen alacağın türüne göre yapılabilir. (Yükçü,2014: s.498)

229- ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-) (Provison For Daupful Revivables(-))

Perakende satış yapan firmaları bir yıldan uzun vadeli alacaklarının muaccel hale gelmesi durumunda son iki bilanço döneminde tahsil edilemeyen alacaklarının toplam satışlara oranının ortalaması alınarak değerlendirme günündeki satışlara uygulanarak bulunan değer

üzerinden ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır. Aynı zamanda Vadesi bir yıldan uzun olan muaccel hale gelmiş teminatlı ticari alacakların teminatlı kısmını aşan tutarlar için ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır. Muhasebe kaydı 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı hesabındaki aynı mantıkla çalışmaktadır.

23 DİĞER ALACAKLAR (Other Receivables)

İşletmenin ticari işlemlerinin dışında doğmuş vadesi bir yıldan uzun olan senetli ve senetsiz alacakları bu grupta takip edilmektedir. Aktif hesaplar içinde duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Vadesi bir yılın altına düşen alacaklar dönen varlıklar sınıfındaki ilgili hesaba aktarılır. Bu hesaplar aktif hesap olduğu için artış olunca (Reeskont ve karşılık hesapları hariç) borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu grup aşağıdaki hesaplardan meydana gelmektedir:

231- Ortaklardan Alacaklar	236- Diğer Çeşitli Alacaklar
232- İştiraklerden Alacaklar	237- Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)
233- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	239- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)
235- Personelden Alacaklar	

231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR (Receivables from shareholders)

İşletmenin ticari faaliyetler konusu dışında ortaklardan bir yıldan uzun süreli alacaklarının takip edildiği hesaptır. Vadesi biri yılın altına düşenler dönem sonunda 131 Ortaklardan Alacaklar hesabına borç kayıt 231 Ortaklardan Alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak 131 Ortaklardan Alacaklar hesabına aktarılır.

231 Ortaklardan Alacaklar hesabı duran varlıklar sınıfında 23 Diğer Alacaklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. İşletmenin alacaklı olduğu yardımcı hesap bazında takip edilmesi uygundur. Aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verir ise hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda alacaklı olunan ortaklarla mutabakat sağlanmalıdır. Vergi incelemesinde vergi incelemesi yapan kişinin öncelikle baktığı hesaplardan birisidir.

“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 358. Maddesi uyarınca, “iştirak taahhüdünden doğan borç hariç, pay sahipleri şirkete borçlanamaz. Meğerki, borç, şirketle, şirketin işletme konusu ve pay sahibinin işletmesi gereği olarak yapılmış bulunan bir işlemde doğmuş olsun ve emsalleri ile aynı veya benzer şartlara tabi tutulsun” denilmektedir.

6102 Türk Ticaret Kanunu'nun gerekçesinde açıklandığı üzere, pay sahiplerinin şirkete borçlanması, çok yaygın bir uygulama haline geldiği için, kurumsal yönetim ilkeleri gereği şirkete borçlanma yasağı getirmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 562 Maddesinin f bendinin 5-c fıkrasına göre borçlanma yasağına aykırılık halinde cezai sorumluluk öngörülmüştür. Buna göre, 358. Madde hükmüne aykırı şekilde şirkete borçlanan pay sahipleri **üç yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılacaklardır.** (Yükçü S, 2014: s.323)”

232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR (Receivables from Affiliates)

İşletme bir şirketin %10 ile %50 arasında hissesine sahip ise ve şirketin yönetiminde de söz hakkı varsa söz konusu şirkete işletme iştirak etmiştir. İşletmenin iştiraki ile esas faaliyet konusu dışında oluşan bir yıldan uzun süreli alacakları bu hesapta izlenmektedir. İşletme bu alacaklarını bilanço dipnotlarında göstermesi uygun olur.

Bu hesap aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. İştirak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Aktif hesap olduğu için artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştirak borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 232 İştiraklerden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 232 İştiraklerden Alacaklar hesabının vadesi bir yılın altına düştüğünde 131 İştiraklerden Alacaklar hesabına borç kayıt, 232 İştiraklerden Alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak 131 İştiraklerden Alacaklara aktarılır. Bu hesap Aktif hesap olduğu için daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda alacaklı olunan iştirak ile mutabakat sağlanmalıdır.

87) İşletmemize 06.04.2020 tarihinde iştiraki olan Girgin A.Ş. 10.000.- Türk Lirası temettü tahakkuk ettirmiştir. Ancak iştirakin mali durumundan kaynaklanan neden ile ödeme 16 ay sonra yapılacaktır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 112 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	112	-----06.04.2020----- 232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR 232.01 Girgin AŞ 10.000.- 640 İŞTİRAKLERDEN TEM GEL. 640.01 Girgin AŞ 10.000.- Temettü geliri taahhüdü. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (112)	

B	640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ HESABI	A
		10.000.-(112)

233 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR (Receivables from subsidiaries)

İşletme bir şirketin %50 den fazla hissesine sahip ise ve şirketin yönetimi de kendisine ait ise söz konusu şirket işletmenin bağlı ortaklığıdır. İşletmenin bağlı ortaklığı ile esas faaliyet konusu dışında oluşan bir yıldan uzun süreli alacakları bu hesapta izlenmektedir. İşletme bu alacaklarını bilanço dipnotlarında göstermesi uygun olur.

Bu hesap aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Bağlı ortaklık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Aktif hesap olduğu için artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Azalış olunca 233Bağlı Ortaklıklar hesabına alacak kayıt diğer ilgili hesap veya hesaplara borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bağlı ortaklık borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 233 Bağlı ortaklıklardan alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 233 Bağlı Ortaklıklar hesabındaki alacağın süresi bir yılın altına inince 133 Bağlı ortaklıklar hesabına borç kayıt, 233 Bağlı Ortaklıklar hesabına alacak kayıt yapılarak 133 Bağlı Ortaklıklar hesabına aktarılır. Dönem sonunda bağlı ortaklıklarla alacak tutarı konusunda mutabakat sağlanması gerekir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye veremez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

88) İşletmemize 06.04.2020 tarihinde bağlı ortaklığı olan Girgin A.Ş. nin finansal sıkıntısını aşması amacı ile Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından Girgin AŞ nin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına 10.000.- Türk Lirası EFT yapmıştır. Bağlı ortaklık geri ödemeyi 16 ay sonra yapacaktır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 113 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
---------------------------	------------	----------	------	--------

	113	-----06.04.2020----- 233 BAĞLI ORT. ALACAKLAR 233.01 Girgin AŞ 10.000.- 102 BANKALR HESABI 012.01 Vakıfbank Tekirdağ 10.000.- Bağlı ortaklığa yapılan havale. -----	10.000.-	10.000.-
--	-----	---	----------	----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	233 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR HESABI	A
	10.000.- (112)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.-(112)

235 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI (*Receivables from personnel*)

İşletmenin personelden vadesi bir yıldan uzun olan alacakları bu hesapta takip edilmektedir. Ancak vadesi bir yılın altına düşen personelden alacaklar 135 Personelden alacaklar hesabına borç kayıt 235 Personelden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek 135 Personelden Alacaklar hesabına aktarılması sağlanır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Personel bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olur. Aktif hesap olduğu için artış olunca bu hesaba borç kayıt, diğer hesaba veya hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Personel borcunu ödediği zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 235 personelden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda personel bazında mutabakatın sağlanması gerekir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmesi gerekir.

89) 06.04.2020 Tarihinde işletmemiz personeli Muammer Girgin'in bankalara olan borçlarını ödemesi amacı ile 16 ay sonra tahsil etmek üzere Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Muammer Girgin'in aynı bankadaki hesabına. 100.000.- Türk Lirası virman yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 114 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	114	-----06.04.2020----- 235 PERSONELDEN ALACAKLAR 135.01 Muammer Girgin 100.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 100.000.- Muammer Girgin'e verilen borç. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	235 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI	A
	100.000.- (114)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (114)

236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR (Other receivables)

Ticari işlemler haricinde oluşan 23 diğer alacaklar grubundaki hesaplarda yer almayan bir yıldan uzun vadeli olan işlemler bu hesapta takip edilir. Vade bir yılın altına inince, 236 diğer çeşitli alacaklar hesabına alacak kayıt, 136 Diğer Çeşitli Alacaklar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirme sureti ile 136 Diğer Çeşitli Alacaklar hesabına aktarılır.

Bu hesap aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Alacağın özelliğine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Aktif hesaplar sınıfında olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Dönem sonunda işletmenin alacaklı olduğu kişiler ile mutabakat sağlanmalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir.

237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI (-) (Rediscounts other notes recicables)

Ticari işlemlerden kaynaklanmayan alacak senetlerinin dönem sonunda reeskonta tabi tutularak Tasarruf değeri (Peşin değeri) ile değerlemesini sağlayan hesaptır. 137 Diğer Alacak

Senetleri Reeskontu hesabındaki aynı mantıkla çalışmaktadır.

237 Diğer Alacak Senetleri reeskontu hesabı duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Bu hesap aktifi düzenleyici pasif karakterli hesap olduğu için, bu hesapta artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer Alacak senetleri reeskontu hesabı; Portföyde (işletmede), tahsilde, teminatta şeklinde yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir.

Dönem sonunda hesaplanan reeskont tutarı 657 Reeskont Faiz Giderleri hesabına borç kayıt, 237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İzleyen dönemde açılış kaydından sonra; 237 Diğer Alacak Senetleri Reeskontu hesabına borç kayıt, 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal değer} \times \text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36000 + (\text{Faiz oranı} \times \text{Gün sayısı})}$$

90) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 236 Diğer Çeşitli alacaklar hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 115 dir.

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	115	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Diğ. Alacak Sen. Reeskontu 5.000.- 237 DİĞ. ALACAK SEN. REESKONTU 237.01 Portföydeki Sen. Reeskontu5.000.- Uzun vadeli diğer alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (115)	

B 237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI A

	5.000.- (115)
--	---------------

91) İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 236 diğer çeşitli alacaklar hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 4'dür.

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	4	-----01.01.2021----- 237 DİĞ. ALACAK SENETLERİ REESKONTU 237.01.01 Portföydeki Senetler Reeskontu 5.000.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.01 Portföydeki sen. Reeskontu 5.000.- Diğer alacak senetleri reeskontunun iptali -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI A

5.000.- (4)	
-------------	--

B 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI A

	5.000.- (4)
--	-------------

239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI (-): (Allowances For other Doubtful Receivables)

İşletmenin uzun vadeli alacaklarının tahsilatının şüpheli hale gelmesi durumunda alacağın teminatlı kısmını aşan tutar için ayrılan karşılıklar bu hesapta izlenmektedir.

Bu hesap aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında diğer alacaklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Bu hesapta artış olduğunda 654 Karşılık giderleri hesabına borç kayıt, 239 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabına alacak kayıt

yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet borç bakiye verirse hata vardır, bulunarak düzeltilmelidir.

24 MALİ DURAN VARLIKLAR (Financial Fixed Assets)

İşletmenin:

- Bir yıldan uzun süreli olarak gelir elde etmek, ortaklık vb. sebeplerle elde tuttuğu menkul kıymetler.

- Yasal olarak elde tutmak zorunda olduğu menkul kıymetler

- Bir yıl içinde paraya çevrilme özelliğini kaybetmiş menkul kıymetler bu grupta takip edilir.

Bu grup hesaplar aktif hesap olduğu için artış olunca (Taahhüt, karşılık hesapları hariç) borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu grup aşağıdaki hesaplardan meydana gelmektedir:

240 -Bağlı Menkul Kıymetler	245- Bağlı Ortaklıklar
241- Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	246- Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri (-)
242- İştirakler	247- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
243- İştiraklere Sermaye Taahhütleri (-)	248- Diğer Mali Duran Varlıklar
244- İştiraklere Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	249- Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı (-)

240 -BAĞLI MENKUL KIYMETLER (Long Term Securities)

İşletmenin elde tutulması amaçlanan veya yasal zorunluluklar nedeni ile bir yıldan uzun süreli olarak elde tuttuğu, sahip olduğu hisse senedi ilgili şirketinin sermayesinin %10'unun altında olan hisse senetleri ile diğer bütün menkul kıymetler bu hesapta takip edilir. 110 Hisse senetleri hesabında takip edilen bir şirketin hisse senetleri o şirkete iştirak edilmesi amaçlanıyorsa 240 Bağlı Menkul Kıymetler hesabına borç kayıt, 110 Hisse Senetleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme kaydı ile 240 Bağlı Menkul Kıymetler hesabına aktarılmış olur. Bir şirketin sahip olunan hisse senetleri bu hesapta takip ediliyorken yeni alınan o şirkete ait hisse senetleri ile şirkete iştirak sağlanmış olduğunda 242

İştirakler hesabına borç kayıt, 240 Bağlı Menkul Kıymetler hesabına alacak kayıt verilerek 242 İştirakler hesabına aktarılır.

240 Bağlı Menkul Kıymetler alış bedeli ile değerlendirilir. 240 Bağlı menkul Kıymetler satıldığında alış bedeli ile alacak kayıt yapılır. Satış fiyatı ile alış fiyatı arasında olumsuz fark var ise bu fark 655 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabının borcuna kayıt edilir. Olumlu fark var ise bu fark 645 Menkul Kıymet Satış Karları hesabının alacağına kayıt edilir.

240 Bağlı Menkul Kıymetler hesabı duran varlıklar sınıfında Mali Duran Varlıklar grubunda yer almaktadır. Bu hesaplarda artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bağlı Menkul Kıymetler menkul kıymet bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Bulunarak düzeltilmelidir. Dönem sonunda bilançonun aktifinde duran varlıkların içinde yer alır.

92) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete ait hisse senetlerinden 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senedi Vakıfbank Tekirdağ Şubesi kanalı ile uzun vadeli amaçla satın almıştır. Vakıfbank 1.000.- Türk Lirası alım satım komisyonu tahsil etmiştir. İşletmemiz ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 116 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	116	-----06.04.2020----- 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER 240.01 Girgin Tic. Hisse Sen. 100.000.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653. 01 Hisse sene. Alım kom. 1.000.- 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 101.000.- Alınan hisse senedi. -----	100.000.- 1.000.-	101.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HESABI	A
	100.000- (116)	

B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
---	-------------------------------	---

1.000- (116)	
--------------	--

B	102 BANKALAR HESABI	A
XXXX		101.000- (116)

93) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde sahip olduğu Girgin Ticarete ait hisse senetlerinden 100.000.- Türk Lirası tutarında bölümünü Vakıfbank Tekirdağ Şubesi kanalı ile 105.000.- Türk Lirasına satmıştır. Vakıfbank 1.000.- Türk Lirası alım satım komisyonu tahsil etmiştir. Vakıfbank ödemeyi İşletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 117 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	117	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 104.000.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653. 01 Hisse sene. Alım kom. 1.000.- 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER 240.01 Girgin Tic. Hisse Sen. 100.000.- 645 MENKUL KIY. SATIŞ KARLARI 645.01 Hisse Senedi sat. karı 5.000.- Satılan hisse senedi. -----	104.000.- 1.000.-	100.000.- 5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
104.000.- (117)		

B	240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HESABI	A
XXXXXX		100.000- (117)

B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	1.000- (117)	

B	645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI HESABI	A
		5.000- (117)

94) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde işletmemizin sahip olduğu Girgin Ticarete ait hisse senetlerinden 100.000.- Türk Lirası tutarında bölümünü nakde ihtiyacı olduğu için Vakıfbank Tekirdağ Şubesi kanalı ile 95.000.- Türk Lirasına satmıştır. Vakıfbank 1.000.- Türk Lirası alım satım komisyonu tahsil etmiştir. Vakıfbank ödemeyi İşletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 118 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	118	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 104.000.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653. 01 Hisse sene. Alım kom. 1.000.- 655 MENKUL KIY. SATIŞ ZARARLARI 655.01 Hisse Senedi sat. zararı 5.000.- 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER 240.01 Girgin Tic. Hisse Sen. 100.000.- Satılan hisse senedi. -----	94.000.- 1.000.- 5.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	94.000.- (118)	

B	240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HESABI	A
	XXXXXX	100.000- (118)

B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	1.000- (118)	

B	655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI HESABI	A
	5.000- (118)	

241- BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
(Provision For Loss Of Value Of Laborated Securities(-))

İşletmenin elinde bulunan 241 Bağlı Menkul Kıymetler hesabında kayıtlı bulunan menkul kıymetlerin borsa veya piyasa değerinde, işletmedeki değerinin altına düşecek şekilde değer kaybı yaşandığı zaman ortaya çıkan zarar için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

241 Bağlı Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı, duran varlıklar sınıfında, mali duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Değer düşüklüğüne uğramış menkul kıymet bazında yardımcı hesaplarda takip edilir. Mukayyet değer ile değerlendirilmesi uygundur. Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt, 241 Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ayrılan bu karşılık kanunen kabul edilmeyen giderdir. Karşılık ayrılan menkul kıymet satıldığı zaman 241 Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabına borç kayıt 644 Konusu kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap bir karşılık hesabı (aktif düzenleyici pasif karakterli hesap) olduğu için daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Ancak bu hesap borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Bilançoda aktif hesapların içinde 240 Bağlı Menkul Kıymetler hesabının altında yer alır.

95) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde sahip olduğu Girgin Ticarete ait 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senetlerinin piyasa değerinin, işletmenin kayıtlı değerine göre %20 azaldığını tespit ederek karşılık ayırmaya kara vermiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 119 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
---------------------------	------------	----------	------	--------

	119	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654.01 Girgin T. His. Sen. Kar.gid. 20.000. 241 BAĞ. MEN. KIY. DEĞ. DÜŞ. KAR. 241.01 Girgin Tic. Hisse Sen. 20.000.- Değeri düşen hisse senetleri -----	20.000.-	20.000.-
--	-----	--	----------	----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	20.000.- (119)	

B	241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	A
		100.000- (119)

242 İŞTİRAKLER HESABI (Affiliates)

İşletmenin şirketlerin yönetimine katılma hakkı elde etmek amacı ile şirketin toplam sermayesinin %10 ile %50 arasında ise hisse senedinin ve şirketin yönetiminde söz hakkı var ise şirket iştiraki sayılır.

242 İştirakler hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. İştiraklere ait menkul kıymetler alış bedeli ile değerlendirilmektedirler. İştirak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. İştiraklerde artış olduğu zaman aktif hesap olduğu için 242 İştirakler hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştiraklerde azalış olduğu zaman 242 İştirakler hesabına alacak kayıt, ilgili diğer hesap veya hesaplara borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

242 İştirakler hesabı aktif hesap olduğu için daima borç bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 242 İştirakler hesabı kesinlikle alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda iştirak bazında mevcut hisse senetleri kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Değer düşüklüğü söz konusu ise karşılık ayrılmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde yer almaktadır.

96) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin %15 hissesini 100.000.- Türk Lirasına iştirak etmek amacı ile Vakıfbank Tekirdağ şubesinden satın almıştır. Ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 120 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	120	-----06.04.2020----- 242 İŞTİRAKLER HESABI 242.01 Girgin Ticaret Hisse Senetleri 100.000. 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 100.000.- Girgin Ticaret'in alınan hisse senetleri. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	242 İŞTİRAKLER HESABI	A
	100.000.- (120)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		100.000- (120)

243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ HESABI (-) (Capital Commitments For Affiliates (-))

İşletmenin iştirak edeceği şirkete sermaye taahhüdünde bulunduğu sermaye taahhüdünün takip edildiği hesaptır.

243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilmektedirler. İştirak taahhüdü bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. İştiraklere sermaye taahhütlerinde artış olduğu 242 İştirakler hesabına borç kayıt, 243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştiraklere sermaye taahhütleri yerine getirildiğinde 243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına veya hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

243 İştiraklere sermaye taahhütleri hesabı daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 243 İştiraklere Sermaye Taahhütleri hesabı kesinlikle borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda iştirakler bazında iştiraklere sermaye taahhüdü bazında kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde 242 İştirakler hesabının altında düzenleyici hesap olarak yer almaktadır.

97) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin %15 hissesine 100.000.- Türk Lirasına iştirak etme taahhüdünde bulunularak gerekli işlemler yapılmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 121 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	121	-----06.04.2020----- 242 İŞTİRAKLER HESABI 242.01 Girgin Ticaret Hisse Senetleri 100.000. 243 İŞTİRAKLERE SER. TAAHHÜDÜ 243.01 Girgin Tic. 100.000.- Girgin Ticarete ser. Taahhüdünü yerine getirmesi. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	242 İŞTİRAKLER HESABI	A
	100.000.- (121)	

B	243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜDÜ HESABI	A
		100.000- (121)

98) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin %15 hissesine 100.000.- Türk Lirasına iştirak etme taahhüdünü Tekirdağ Vakıfbank şubesindeki hesabından EFT yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 122 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	122	-----06.04.2020----- 243 İŞTİRAKLERE SER. TAAHHÜDÜ 243.01 Girgin Tic. 100.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 100.000.- Girgin Ticarete ser. Taahhüdünü yerine getirmesi. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜDÜ HESABI	A
	100.000.- (122)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXX	100.000- (122)

244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

(*Affiliates Capital Sheres İmpairment Provision*)

İşletmenin iştiraklerinin paylarının değeri, piyasa veya borsa değerinin altına iner ise ve süreklilik arz ederse oluşan zararı karşılamak amacı ile ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır.

244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilmektedirler. İştiraklere ayrılan İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Ayrılan karşılık kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt, 244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Kanunen kabul edilmeyen gider olduğu için nazım hesaplarda da kanunen kabul edilmeyen

giderlerde takip edilmesi uygundur. Karşılık ayrılan iştirak sonlandırıldığında 244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı ile tahsilat hesabına borç kayıt, 242 İştirakler hesabı ile 644 Konusu Kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı kesinlikle borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda iştirakler bazında İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı bazında kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde 242 İştirakler hesabının altında düzenleyici hesap olarak yer almaktadır.

99) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde İştiraki olan Girgin Ticarete 100.000.- Türk Lirası tutarla iştirak etmiştir. Borsada Girgin Ticaretin 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senetlerinin değeri 80.000.- Türk Lirasına düşmüştür. Değer düşüklüğüne ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 123 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	123	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654.01 Girgin Ticaret 20.000.- 244 İŞT.SER. PAY. DEĞ. DÜŞ. KAR. 244.01 Girgin Tic.20.000.- Değeri düşen Girgin Ticaret. -----	20.000.-	20.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	20.000.- (123)	

B	244İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
		20.000- (123)

100) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde İştiraki olan Girgin Ticarete 100.000.- Türk Lirası tutarla iştirak etmiştir. Borsada Girgin Ticaretin 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senetlerinin değeri 80.000.- Türk Lirasına düşmüştür. Karşılık ayrılmasına takiben 85.000.- Türk Lirasına satılmıştır. Alıcı ödemeyi işletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yatırarak gerçekleştirmiştir. Satış işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 124'dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	124	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 70.000.- 244 İŞT.SER. PAY. DEĞ. DÜŞ. KAR. 244.01 Girgin Tic.20.000.- 242 İŞTİRAKLER 242.01 Girgin Ticaret 100.000.- 644 KONUSU KALMAYAN KAR. 644.01 Girgin Tic. 5.000.- Değeri düşen Girgin Ticaret hisse sen. Satışı. -----	85.000.- 20.000.-	 100.000.- 5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	100.000.- (124)

B	242 İŞTİRAKLER HESABI	A
	20.000.- (124)	

B	244İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI A	
	20.000.- (124)	XXXX

B	644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HESABI	A
		5.000.- (124)

245 BAĞLI ORTAKLIKLAR (Subsidiaries)

İşletmenin şirketlerin yönetimine katılma hakkı ve hâkim ortak olmak amacı ile şirketin toplam sermayesinin %50 den fazla hisse senedine sahip olursa, şirketin yönetiminde söz hakkı ağırlıklı ise şirket bağlı ortaklık sayılır.

245 Bağlı Ortaklıklar hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. Bağlı ortaklıklara ait menkul kıymetler, alış bedeli ile değerlendirilmektedirler. Bağlı ortaklık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bağlı ortaklıklarda artış olduğu zaman aktif hesap olduğu için 245 Bağlı Ortaklıklar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bağlı ortaklıklarda azalış olduğu zaman 245 Bağlı Ortaklıklar hesabına alacak kayıt, ilgili diğer hesap veya hesaplara borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

245 Bağlı Ortaklıklar hesabı aktif hesap olduğu için daima borç bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 245 Bağlı ortaklıklar hesabı kesinlikle alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda Bağlı ortaklık bazında mevcut hisse senetleri kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Değer düşüklüğü söz konusu ise karşılık ayrılmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde yer almaktadır.

101) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin %55 hissesini 100.000.- Türk Lirasına bağlı ortaklık olması amacı ile Vakıfbank Tekirdağ şubesinden satın almıştır. Ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından yapmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 125 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	125	-----06.04.2020----- 245 İBAĞLI ORTAKLIKLAR HESABI 245.01 Girgin Ticaret Hisse Senetleri 100.000. 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 100.000.- Girgin Ticaret'in alınan hisse senetleri. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HESABI	A
	100.000.- (125)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	100.000- (125)

246 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ HESABI (-) (*Capital Commitments For Subsidiaries (-)*)

İşletmenin bağlı ortaklık amacı ile Şirketin %50 den fazla hissesine sermaye taahhüdünde bulunduğu sermaye taahhüdünün takip edildiği hesaptır.

246 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilmektedirler. Bağlı ortaklık taahhüdü bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bağlı ortaklıklarda sermaye taahhütlerinde artış olduğu zaman 245 Bağlı Ortaklıklar hesabına borç kayıt, 246 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Taahhütleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bağlı ortaklıklara sermaye taahhütleri yerine getirildiğinde 246 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına veya hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

246 Bağlı Ortaklıklara sermaye taahhütleri hesabı daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 246 Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri hesabı kesinlikle borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda bağlı ortaklık bazında bağlı ortaklıklara sermaye taahhüdü kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde 245 Bağlı Ortaklıklar hesabının altında düzenleyici hesap olarak yer almaktadır.

102) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin bağlı ortaklık haline getirme amacı ile %55 hissesine 100.000.- Türk Lirasına iştirak etme taahhüdünde bulunularak gerekli işlemler yapılmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 126 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	126	-----06.04.2020----- 245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HESABI 246.01 Girgin Ticaret Hisse Senetleri 100.000. 246 BAĞ. ORT. SER. TAAHHÜDÜ 245.01 Girgin Tic. 100.000.-	100.000.-	100.000.-

		Girgin Ticarete ser. Taahhüdünü yerine getirmesi. -----		
--	--	--	--	--

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HESABI	A
	100.000.- (126)	

B	246 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜDÜ HESABI	A
		100.000- (126)

103) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin %55hissesine 100.000.- Türk Lirasına iştirak ederek bağlı ortaklık haline getirme amacı taahhüdünü Tekirdağ Vakıfbank şubesindeki hesabından EFT yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 127 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	127	-----06.04.2020----- 246 BAĞLI ORTAK. SER. TAAHHÜDÜ 246.01 Girgin Tic. 100.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 100.000.- Girgin Ticarete ser. Taahhüdünü yerine getirmesi. -----	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	246 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜDÜ HESABI	A
	100.000.- (127)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXX	100.000- (127)

247 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-) (*Subsidiaries Capital Sheres İmpairment Provision*)

İşletmenin bağlı ortaklıklarının paylarının değeri, piyasa veya borsa değerinin altına iner ise ve süreklilik arz ederse oluşan zararı karşılamak amacı ile ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır.

247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı Duran Varlıklar sınıfında, Mali Duran Varlıklar gurubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilmektedirler. Bağlı ortaklıklara ayrılan Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Ayrılan karşılık kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt, 247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Kanunen kabul edilmeyen gider olduğu için nazım hesaplarda da kanunen kabul edilmeyen giderlerde takip edilmesi uygundur. Karşılık ayrılan Bağlı ortaklık sonlandırıldığında 247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı ile tahsilat hesabına borç kayıt, 245 Bağlı Ortaklıklar hesabı ile 644 Konusu Kalmayan karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

247Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. 247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı hesabı kesinlikle borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda bağlı ortaklık bazında Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar içinde 245 Bağlı Ortaklıklar hesabının altında düzenleyici hesap olarak yer almaktadır.

104) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde bağlı ortaklığı olan Girgin Ticarete 100.000.- Türk Lirası tutarla iştirak etmiştir. Borsada Girgin Ticaretin 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senetlerinin değeri 80.000.- Türk Lirasına düşmüştür. Değer düşüklüğüne ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 128 dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
---------------------	---------	----------	------	--------

	128	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654.01 Girgin Ticaret 20.000.- 247 BAĞ. OR..SER. PAY. DEĞ. DÜŞ. K. 247.01 Girgin Tic.20.000.- Değeri düşen Girgin Ticaret. -----	20.000.-	20.000.-
--	-----	---	----------	----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	20.000.- (128)	

B	247 BAĞLI ORTAKLIKLAR SER. PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HES.	A
		20.000- (128)

105) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde bağlı ortaklığı olan Girgin Ticarete 100.000.- Türk Lirası tutarla iştirak etmiştir. Borsada Girgin Ticaretin 100.000.- Türk Lirası tutarında hisse senetlerinin değeri 80.000.- Türk Lirasına düşmüştür. Karşılık ayrılmasına takiben 85.000.- Türk Lirasına satılmıştır. Alıcı ödemeyi işletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yatırarak gerçekleştirmiştir. Satış işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 129dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	129	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 70.000.- 247 BAĞ. OR. SER. PAY. DEĞ. DÜŞ. KAR. 247.01 Girgin Tic.20.000.- 245 BAĞLI ORTAKLIKLAR 245.01 Girgin Ticaret 100.000.- 644 KONUSU KALMAYAN KAR. 644.01 Girgin Tic. 5.000.- Değeri düşen Girgin Ticaret hisse sen. Satışı. -----	85.000.- 20.000.-	 100.000.- 5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	100.000.- (129)

B	242 İŞTİRAKLER HESABI	A
	20.000.- (129)	

B	247BAĞLI ORTAKLIK SER. PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HES.	A
	20.000.- (129)	XXXX

B	644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HESABI	A
		5.000.- (129)

248 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR (*Other Financial Fixed Assets*)

İşletmenin mali duran varlıklar grubundaki hesaplarda özelliği gereği yer almayan mali duran varlıklar bu hesapta takip edilmektedir. Muhasebe kayıtları ve hesaba ait işlemler diğer mali duran varlıklar hesaplarındaki hesaplarla aynı mantıkla çalışmaktadır.

249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (*Provision For Other Financial Fixed Assets*)

248 Diğer Mali Duran Varlıklar hesabında yer alan varlıkların piyasa veya borsa değerinin alım fiyatının altına inmesi ve süreklilik arz etmesi durumunda ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır. Karşılık ayrıldığı zaman 654 Karşılık Giderleri hesabına borç kayıt, 249 Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer mali duran varlık karşılık ayrıldıktan sonra işletmeden satılırsa ilgili tahsilat hesabına ve 249 Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı hesabına borç kayıt, 248 Diğer Mali Duran Varlıklar hesabı ile 644 Konusu Kalmayan Karşılıklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

25 MADDİ DURAN VARLIKLAR (*Tangible Fixed Assets*)

İşletmenin faaliyetlerinde kullanmak üzere edindiği ve kullanım süresi bir yıldan uzun fiziki varlıklar maddi duran varlıklardır. Maddi duran varlıklar için ayrılan amortismanlar da bu grupta takip edilmektedir.

“Maddi duran varlıklar için TMS 16 aşağıdaki tanımı yapmıştır.

(a) Mal veya hizmet üretimi veya arzında kullanılmak, başkalarına kiraya verilmek veya idari amaçlar çerçevesinde kullanılmak üzere elde tutulan ve verilmek veya idari amaçlar çerçevesinde kullanılmak üzere elde tutulan; ve

(b) Bir dönemden daha fazla kullanımı öngörülen, fiziki kalemlerdir.

Maddi duran varlıkların aktife girişleri hem VUK ve hem de TMS bakımından maliyet bedeliyle yapılır.

VUK’ ta maliyet bedeli, bir iktisadi kıymetin elde edilmesi veya değerinin artırılması için yapılan ödemelerle, bunlarla ilgili bütün giderlerin toplamı şeklinde tanımlamıştır (VUK m.262). (Lazol, 2012: S.170)”

Maddi duran varlıklar tek düzen hesap planında aktif hesaplar içinde duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilmektedir. Maddi duran varlıklar aktif hesap olduğu için (257 Birikmiş Amortismanlar (-) hariç) artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 01.01.2021 tarihinden itibaren değeri 1.500.- Türk Lirasının altında olan duran varlıklar satın alındığında ilgili gider hesabı ile birlikte 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Nazım hesaplarda da duran varlığın takibi ile ilgili hesap açılır. Maddi duran varlıklar iktisap edilince risklere karşı sigortalanmalıdırlar. Maddi duran varlık sel, yangın vb. afetlerle kullanılamaz hale gelince gerekli işlemlerden sonra sigorta şirketi duran varlığın sigorta bedelini işletmeye ödeyerek hasar göre duran varlığı tazmin eder. Duran varlığı sigorta yaptıınca ödenen sigorta primleri duran varlıkla ilgili gider hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Sigorta şirketi hasar gören duran varlığı tazmin ettiği zaman ilgili tahsilat hesabına, 257 Birikmiş amortismanlar hesabına, borç kayıt, duran varlığa alacak kayıt yaparken, borç toplamı ile alacak toplamı arasında olumlu fark var ise 679 diğer olağan dışı gelir ve karların alacağına olumsuz fark var ise 689 diğer olağan dışı gider ve zararların borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu gruptaki hesaplar daima (257 Birikmiş Amortismanlar (-) hariç) borç bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu gruptaki hesaplar alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

250 – Arazi ve Arsalar	255 – Demirbaşlar
251 – Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri	256 – Diğer Maddi Duran Varlıklar
252- Binalar	257- Birikmiş Amortismanlar (-)
253 – Tesis Makine ve Cihazlar	258 -Yapılmakta Olan Yatırımlar
254- Taşıtlar	259- Verilen Avanslar

250 – ARAZİ VE ARSALAR HESABI: *(Land and plots account)*

İşletmenin sahip olduğu arazi ve arsalar bu hesapta takip edilmektedir.

Arazi belli bir alanı olan toprak parçası iken arsa üzerine imar şartlarına uygun yapı izni bulunan parsellenmiş arazidir.

250 Arazi ve arsalar hesabı duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Arazi ve arsanın alım satım işlemlerine ait masraflar arsanın maliyetine eklenebileceği gibi 659 Diğer olağan Gider ve Zararlar hesabının borcuna da kayıt edilebilir. Tapu sicil kayıtlarına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda tapu kayıtlarına göre mutabakat yapılmalıdır. Arazi ve arsaların yıpranması söz konusu olmadığı için amortisman ayrılması söz konusu değildir. İşletme sahip olduğu arazi veya arsanın üzerine tesis veya bina yaparsa yapılan bina ve tesise amortisman ayrılır. Ancak arazi ve arsaya amortisman ayrılmaz. Bilançoda aktif hesapların içinde duran varlıklar grubunda yer alır.

106) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den 100.000.-TL tutarında bir arsa satın almıştır. Alınan arsa için 18.000.- Türk Lirası KDV ile 3.5000.- Türk Lirası alım masrafı yapmıştır. Ödemeleri Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından yapmıştır. Alış işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 130 dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	130	-----06.04.2020----- 250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI 250.01 ...Tapu sicil kayıtlı 100.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 18.000.- 659 DİĞER GİDER VE ZARARLAR 659.01 Arsa alım masrafı 3.500.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 121.500.- Tapu sicil kayıtlı arsanın alınması. -----	100.000.- 18.000.- 3.500.-	121.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	A
	100.000.- (130)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	18.000.- (130)	

B	659 DİĞER GİDER VE ZARARALAR HESABI	A
	3.500.- (130)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	121500.- (130)

251 YERALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ: (*Land Improvements*)

İşletmenin faaliyetlerini kolaylaştırmak amacı ile arazi ve arsaları üzerinde yaptığı sarnıç, yürüme yolu, çevre duvarı vb. yapılar yer altı ve yer üstü düzeni olarak adlandırılır.

251Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabı duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Yapılan yer altı veya yer üstü düzeni kapsamında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. 251Yer altı ve yer üstü düzenleri

hesabı aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Mevcut arazi veya arsanın satılması ile birlikte yer altı ve yer üstü düzenlerine de arazi ve arsalar ile birlikte alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 251 Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabındaki bir varlık satılırsa veya kullanılamaz duruma gelinde 251 Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

İşletme yeraltı ve yerüstü düzenini kendi yaparsa, yapım aşamasında ilgili yer altı ve yer üstü düzenine ait bütün giderleri 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabının borcuna kayıt ederek muhasebeleştirir. Yer altı ve yer üstü düzeni yapıp kullanıma alınması ile birlikte 251 Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabına borç kayıt, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

251 Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabı aktif hesap olduğu için daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Dönem sonunda hesaplarla yer altı ve yer üstü düzenleri karşılaştırılarak mutabakat sağlanmalıdır. Amortisman ayırma işlemine ait muhasebe kaydı yapılmalıdır. Bilançoda aktif hesapların içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

107) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. ye 10.000.-TL tutarında bedelle arsasına bir kamelya yaptırmıştır. Söz konusu kamelya' ya ait KDV 1.800.- Türk Lirasıdır. İşletmemiz Girgin Ticaret'e ödeme için Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabı üzerine çek keşide etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 131dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	131	-----06.04.2020----- 251 YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ 251.01 Kamelya 10.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 1.800.- 103 VER. ÇEK. VE ÖDEME EMİR. 103.01 Vakıfbank çeki 11.800.- Kamelya yapılması -----	10.000.- 1.800.-	11.800.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B

251 YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI

A

10.000.- (131)	
----------------	--

B 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI A

1.800.- (131)	
---------------	--

B 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI A

	11.800.- (131)
--	----------------

252 BİNALAR HESABI (Buildings Account)

İşletmenin faaliyetlerinde kullanmak amacı ile aldığı her türlü bina ve eklentilerinin takip edildiği hesaptır.

252 Binalar hesabı aktif hesaplar içinde, duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Binanın alımı esnasında yapılan, bina bedeli harici masraflar ya binanın maliyetine eklenerek 252 Binalar hesabının borcuna kayıt edilir. Binanın maliyetine eklenmez ise 659 Diğer Gider ve Zararlar hesabının borcuna kayıt edilir. Binanın tapu kayıt numarasına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda binalar ile muhasebe kayıtları karşılaştırılarak mutabakat sağlanmalıdır. Amortisman ayırma işlemine ait muhasebe kaydı yapılmalıdır. Bilançoda aktif hesapların içinde, duran varlıklar sınıfında, maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

108) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den 100.000.-TL tutarında bir büro satın almıştır. Alınan büro için 100.000.- Türk Lirası KDV için ise 18.000.- Türk Lirası noter ve tapu masrafları için ise 3.500.- Türk Lirası gider yapmıştır. Bütün ödemeleri Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabından yapmıştır. Alış işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 132dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	132	-----06.04.2020----- 252 BİNALAR HESABI 252.01 ...Tapu sicil kayıtlı 100.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 18.000.- 659 DİĞ. OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	100.000.- 18.000.- 3.500.-	

		659.01 Arsa alım masrafı 3.500.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 121.500.- Tapu sicil kayıtlı büronun alınması. -----		121.500.-
--	--	---	--	-----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	252 BİNALAR HESABI	A
	100.000.- (132)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	18.000.- (132)	

B	659 DİĞER GİDER VE ZARARALAR HESABI	A
	3.500.- (132)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	121500.- (132)

253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR: (*Plant Machinery and Equipment*)

İşletmenin üretim ve imalat işlemlerinde bir yıldan uzun süreli kullandığı her türlü makine ve cihazlar ile üretim esnasında taşıtlar hesabında yer almayan taşıma araçları bu hesapta kullanılmaktadır.

253 Tesis makine ve cihazlar hesabı aktif hesaplar içinde, duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Maliyet bedeline tesis makine ve cihazın işletmeye gelinceye kadar yapılan bütün giderler ilave edilir. Tesis makine ve cihazların kullanıldığı atölye ve tesis makine cihazlar bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Tesis makine ve cihaz alındığında 253 Tesis Makine ve Cihazlar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Tesis makine ve cihaz satıldığında veya işletmeden ayrıldığında 253 Tesis Makine ve Cihazlar hesabına alış fiyatı alacak kayıt, alış fiyatı ile satış fiyatı arasında olumlu fark var ise bu fark 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar hesabına alacak kayıt, olumsuz fark var ise bu fark 659 diğer olağan gider ve zararlar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda makine tesis ve cihazlar ile muhasebe kayıtları kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Tesis makine ve cihazlara amortisman ayırma işlemi yapılmalıdır. 253 Makine tesis ve cihazlar hesabı bilançoda aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

109) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den 20.000.-TL tutarında bir dikiş makinesi satın almıştır. Alınan makine için 1.000.- Türk Lirası taşıma gideri ile 3.780.-Türk Lirası KDV için Girgin Ticaret'e 24.780.- Türk Liralık müşteri çeki ciro etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 133'dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	133	-----06.04.2020----- 253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR 253.01 Dikiş Makinesi 21.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 3.780.- 101ALINAN ÇEKLER HESABI 101.01 Portföydeki çekler 24.780.- Dikiş makinesi alımı -----	21.000.- 3.780.-	24.780.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	A
	21.000.- (133)	
B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	3.780.- (133)	

B

101 ALINAN ÇEKLER HESABI

A

XXXXX	24.780.- (133)
-------	----------------

254 TAŞITLAR HESABI (Vehicles)

İşletme faaliyetlerinde kullanılan taşıtlar bu hesapta takip edilmektedir. Taşıtların ilgili kanunlar gereği taşıt olarak kullanılma yeterliliğine sahip olması gerekir. *“Ulaştırma sektöründe hizmet üretimi amacıyla kullanımda olan tüm taşıt araçları da bu hesapta izlenir. Ancak ulaştırma sektöründe ana üretimde kullanılan taşıt araçlarının toplam tutarı bilanço dipnotlarında gösterilir. (Yükçü S, 2014: s.541)*

254 Taşıtlar hesabı aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Taşıtlar maliyet bedeli ile değerlendirilir. Taşıttın satın alınması sırasında yapılan giderler VUK 270’e göre maliyet bedeline eklenebileceği gibi döneme ait gider hesaplarında da gösterilebilir. Taşıtların kullanımı sırasında yapılan giderler ise döneme ait ilgili gider hesaplarında muhasebeleştirilir. Taşıtların kullanıldığı bölüm ve plakalarına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Taşıtlar satın alındığında 254 Taşıtlar hesabı ile 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Satışı halinde ise alış fiyatı ile 254 Taşıtlar hesabına alacak kayıt, alış fiyatı ile satış fiyatı arasında olumlu fark var ise bu fark 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar hesabına alacak kayıt, olumsuz fark var ise bu fark 659 diğer olağan gider ve zararlar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Binek otomobillerinin alımı sırasında ödenen ve indirim konusu yapılmayan KDV otomobilin maliyetine ilave edilerek amortisman yolu ile itfa edilebilir. Veya doğrudan gider yazılabilir. Doğrudan gider yazma veya maliyete ilave ederek amortisman yolu ile itfa etme konusunda mükelleflerin seçim hakkı bulunmaktadır. (KDV 23 seri Nolu Genel Tebliği) (Yükçü S, 2014: s.543)

01.01 2020 Tarihinde yürürlüğe giren 7194 sayılı kanun ile binek otomobillerin vergisiz kısmının ancak 160.000.- Türk Liralık kısmı aktifleştirilebilir. 160.000.- Türk Lirasını aşan kısmı 689 diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabına kayıt edilerek kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul edilmektedir. Birinci el binek otomobillerin alınmasında ödenen ÖTV ve KDV toplamının 140.000.- Türk Lirasına kadar olan kısmı gider yazılabilir. 140.000.- Türk Lirasını aşan tutar 689 diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabına kayıt edilerek kanunen kabul

edilmeyen gider olarak kabul edilmektedir. Binek otomobil satın alınmasında otomobil ve vergilerin toplamı maksimum 300.000.- Türk Lirası olmaktadır. İşletme binek aracı kiralarsa KDV hariç aylık 5.000.- TL KDV dahil 5.500.- Türk Lirasına kadar kısmını gider olarak yazabilir. Bu tutarları aşan miktarlar 689 diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabına borç kayıt edilerek kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul edilmektedir. Binek araçlara yapılan giderlerin %70 gider olarak yazılırken %70 i aşan kısmı kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Taşıtlarla ilgili bu tutarlar 01.01.2021 tarihinden itibaren binek otomobillerin vergisiz kısmı 170.000.- Türk Lirasıdır. Birinci el binek otomobillerin alımında ÖTV ve KDV tutarı 150.000.- Türk Lirasına kadar gider yazılabilmektedir. Binek otomobillerin alınmasında alış bedeli ile vergilerin toplamı maksimum 320.000.- Türk lirasıdır. İşletme binek aracı kiralarsa 01.01.2021 tarihinden itibaren KDV hariç aylık 6.000.- TL KDV dahil 7.080.- Türk Lirasına kadar kısmını gider olarak yazabilir. Bu tutarları aşan miktarlar 689 diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabına borç kayıt edilerek kanunen kabul edilmeyen gider olarak kabul edilmektedir.

Binek aracın satılması halinde ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, 254 Taşıtlar hesabına alacak kayıt (giriş tutarı kadar, maksimum 170.000.- Türk Lirası giriş yapılabilir.) Satış işleminde oluşan karın alım esnasında kanunen kabul edilmeyen tutarı kadar kısmı 679 diğer olağan dışı gelir ve karlar hesabının alacağına kayıt edilerek kanunen kabul edilmeyen gelir olarak kabul edilir. Bakiyesi 679 diğer olağan dışı gelir ve karlar hesabına aktarılır.

Dönem sonunda taşıtlarla muhasebe kayıtları karşılaştırılarak mutabakat sağlanmalıdır. Taşıtlara dönem sonunda amortisman ayırma işlemi yapılır. Amortisman ayırma işlemi de 7194 sayılı kanun gereği binek otomobilin aktifleştirilen tutarı olan maksimum 01.01.2021 tarihinden itibaren 170.000.- Türk Lirası için yapılır. O sene alınan taşıtlara Kıst amortisman (o yıla ait amortisman tutarının taşıtın alındığı ayı takip eden ay ile aralık ayı arasındaki süre ile orantılı kısmı için ayrılır. Kalan tutar son yılın ayrılan amortismanına eklenir.) uygulanır. Bilançonun aktifinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer alır.

110) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den 200.000.-TL vergisiz tutarı, 100.000.-Türk Lirası ÖTV vergisi 54.000.-Türk Lirası KDV si olan bir binek araç satın almıştır. Bedelini Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından Girgin Ticaretin Ziraat Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 134dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	134	-----06.04.2020----- 254 TAŞITLAR HESABI 254.01 Plakalı araç 170.000.- 254.02 Amr. ayrılmayan tutar 30.000.- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.01 Araç ÖTV tutarı 150.000.- 689 DİĞ. OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZARARLAR 689.01 Kanunen Kab. Edil. Gid. 4.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 314.000.- Araç alımı -----	200.000.- 150.000.- 4.000.-	 354.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	254 TAŞITLAR HESABI	A
	200.000 (134)	
B	689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR HESABI	A
	14.000.- (134)	
B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	140.000.- (134)	
B	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	A
	XXXXX	314.000- (134)

111) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den 200.000.-TL vergisiz tutarı, 100.000.-Türk Lirası ÖTV vergisi 54.000.-Türk Lirası KDV si olan satın aldığı binek aracı 250.000.-Türk Lirasına satmıştır. Satış KDV si satış değeri üzerinden %1 dir. Alıcı 200.000.- Türk Lirası tutarında çek vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 135dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	135	-----06.04.2020----- 101 ALINAN ÇEKLER HESABI 101.01 Portföydeki Çekler 200.000.- 254 TAŞITLAR HESABI 254.01 Plakalı araç 170.000.- 254.02 Amr. ayrılmayan tutar 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.01%1 lik KDV 2.500.- 679 DİĞ. OLAĞAN DIŞI GEL. VE KAR. 679.01 Satış karı 50.000.- Araç satımı. -----	252.500.-	200.000.- 2.500.- 50.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	254 TAŞITLAR HESABI	A
	XXXX	252.500(135)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
	XXXX	2.500.-(135)

B	679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR HESABI	A
		50.000.- (135)

B	101 ALINAN ÇEKLER HESABI	A
	252.500.- (135)	

255 DEMİRBAŞLAR (Furniture and Fixtures)

İşletmenin faaliyetlerinde kullanmak amacı ile edindiği her türlü büro malzemesi ile büroya ait Mobilya ve mefruşatın takip edildiği hesaplardır.

255 Demirbaşlar hesabı aktif hesaplar içinde, duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Maliyet bedeline

demirbaşın işletmeye gelinceye kadar yapılan bütün giderler ilave edilir. Demirbaşlar kullanıldığı bölüm ve demirbaş bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Demirbaş alındığında 255 Demirbaşlar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Demirbaş satıldığında veya işletmeden ayrıldığında 255 Demirbaşlar hesabına alış fiyatı ile alacak kayıt, alış fiyatı ile satış fiyatı arasında olumlu fark var ise bu fark 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar hesabına alacak kayıt, olumsuz fark var ise bu fark 659 diğer olağan gider ve zararlar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda demirbaşlar ile muhasebe kayıtları kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. Demirbaşlara amortisman ayırma işlemi yapılmalıdır. 255 Demirbaşlar hesabı bilançoda aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

112) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. den %18 KDV dahil 23.600.-TL tutarı, ile bir adet bilgisayar satın almıştır. Bedelini Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına ait çek keşide ederek ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 136dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	136	-----06.04.2020----- 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 255.01 Bilgisayar 20.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.18 %18'lik KDV 3.600.- 770.01 Araç ÖTV tutarı 140.000.- 103 VER.ÇEK. VE ÖDE. EM. HESABI 103.01 Vakıfbank Tekirdağ 23.600.- Bilgisayar alımı. -----	20.000.- 3.600.-	23.600.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	255DEMİRBAŞLAR HESABI	A
	20.000 (136)	
B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	3.600.- (136)	

B	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HESABI	A
		23.600- (136)

113) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret A.Ş. e %18 KDV dahil 23.600.-TL tutarı, ile aldığı bilgisayarı, ihtiyaç fazlası olması nedeni ile %18 KDV dahil 17.700.- Türk Lirasına satmıştır. Girgin Ticaret ödemeyi on gün sonra yapacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 137'dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	137	-----06.04.2020----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI 136.01 Girgin Ticaret 17.700.- 689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR 689.01 Bilgisayar satış zararı 5.000.- 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 255.01 Bilgisayar 20.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.18 %18'lik KDV 2.700.- Demirbaşa ait bilgisayarın satışı -----	17.700.- 5.000.-	 20.000.- 2.700.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	137 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	A
	17.700 (137)	

B	689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR HESABI	A
	5.000.- (137)	

B	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	A
	XXXXXX	20.000- (137)

B	391 HESAPLANAN KDV HESABI	A
		2.700.- (137)

256 – DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR (*Other Tangible Fixed Assets*)

25 Maddi duran varlıklar grubundaki hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklar bu hesapta takip edilmektedir.

256 Diğer maddi duran varlıklar hesabı duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Bu hesapta artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Maddi duran varlık bazında yardımcı hesaplarda takip edilebilir. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hata bulunarak düzeltilmelidir. Dönem sonunda maddi duran varlık bazında fiziki duran varlıklar sayılarak muhasebe kayıtları ile mutabakat sağlanmalıdır. Amortisman ayırma işlemi yapılmalıdır. Bilançoda aktif hesaplar içinde maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

114) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret'e %18 KDV dahil 11.800.-TL tutarı, ile yol başına işletmenin yerini gösteren bir tabela yaptırmıştır. Girgin Ticarete çek ciro ederek yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 138dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	138	-----06.04.2020----- 256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR 256.01 Tabela 10.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.18 %18'lik KDV 1.800.- 101ALINAN ÇEKLER HESABI 101.01 Portföydeki çekler 11.800.- Yaptırılan tabela. -----	10.000.- 1.800.-	11.800.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 256 DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI A

10.000.- (138)	
----------------	--

B 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI A

1.800.- (138)	
---------------	--

B 101 ALINAN ÇEKLER HESABI A

XXXXXX	11.800.- (138)
--------	----------------

257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-) (Accumulated Deprecition) (-)

“Amortismanların nitelikleri: Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile Özel tükenmeye tabi varlıkların ömrü veya hizmet süresi sınırsız değildir. Maddi duran varlıklar fiziki yıpranma sonunda eskirler veya teknolojik gelişmeler, alıcı zevklerinin değişmesi, vb. nedenler yüzünden demode olurlar.

TMS-16’ da amortisman aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır: "Bir varlığın amortismanına tabi tutarının, yararlı ömür süresince sistematik olarak dağıtılmasını ifade eder.”

Duran varlıkların değerlerini kaybetmeleri olayı, hangi nedenle olursa olsun, amortisman muhasebesinin konusunu oluşturur. Amortisman muhasebesinin amacı, duran varlıkların maliyetlerini sistemli ve anlamlı bir biçimde duran varlıkların kullanılma sürelerine dağıtmaktır. (Koç Yalkın, 2013: s:271)”

Vergi usul kanunumuza göre amortisman ayırmada ekonomik ömrüne bağlı olarak normal amortisman, azalan bakiyeler usulü (hızlandırılmış amortisman) ve fevkalade amortisman olmak üzere üç yöntem vardır. İşletme amortisman ayırırken her bir varlık için normal amortisman veya azalan bakiyeler usulü seçmekte serbesttir. Ancak normal amortisman yöntemini seçen azalan bakiyeler yöntemine geçemez. Azalan bakiyeler usulüne seçen amortisman ayırma yönteminde normal amortismana dönebilir. Ancak kaldığı yıldan itibaren normal amortismana göre amortisman ayırır. Bu durumu bilanço dipnotlarında belirtmek zorundadır. Fevkalade amortisman doğal afetler, teknolojik gelişmeler, aşırı yıpranma karşısında değerini kaybeden varlıklar Maliye Bakanlığından alınan izinle belirlenen oran

üzerinden karşılık ayrılır. Fevkalade amortisman olağanüstü durumlar için maliye bakanlığının belirttiği iktisadi varlığa uygulanır.

Vergi usul kanunumuz 320 ye göre amortisman ayrılması iktisadi varlığın işletmeye giriş yılında başlar. Her yıl ayrılması gereken amortisman miktarı kadar amortisman ayrılır. İlgili yılında ayrılmayan veya eksik ayrılan amortismanlar ileriki yıllarda ayrılamaz. Duran varlıklardan arazi ve arsaların yıpranması söz konusu olmadığı için arazi ve arsalar amortisman ayrılmaz.

Normal amortisman yöntemine göre ayrılması: Maliye bakanlığı tarafından yayınlanan İktisadi kıymetler için faydalı ömür ve amortisman oranı listesinden duran varlığın faydalı ömrü tespit edilerek bir e bölünerek normal amortisman oranı bulunur. Varlığın değeri bu oranla çarpılarak her yıl ayrılması gereken amortisman oranı tespit edilir. Son yıl ayrılması gereken amortisman oranı bir Türk Lirası eksik ayrılarak iktisadi varlığın bir Türk Liralık iz bedeli ile duran varlıklarda takip edilmesi sağlanır.

Örnek: işletmemiz 20.000.- Türk Lirası bedelle bir bilgisayar satın almıştır. Söz konusu bilgisayara normal amortisman yöntemine göre amortisman ayrılmaktadır. Her yıl ayrılması gereken amortisman oranı ve miktarını tespit ederek tablo halinde gösteriniz.

Maliye Bakanlığının yayınladığı İktisadi kıymetler için faydalı ömür ve amortisman oranı listesinde bilgisayarların faydalı ömrü 4 yıl olarak tespit edilmektedir. $\frac{1}{4} = 0.25$ bilgisayara ayrılması gereken amortisman oranıdır. $20.000 \times 0,25 = 5.000.-$ Türk Lirası her yıl ayrılması gereken amortisman miktarıdır.

YILLAR	Varlığın değeri	Amortisman Oranı	Ayrılan Amortisman	Birikmiş amortisman
1	20.000.-	%20	5.000.-	5.000.-
2	20.000.-	%20	5.000.-	10.000.-
3	20.000.-	%20	5.000.-	15.000.-
4	20.000.-	%20	4.999.-	19.999.-

Azalan bakiyeler usulü (hızlandırılmış amortisman) yöntemine göre amortisman ayrılması: “5024 sayılı Kanun ile Vergi Usul Kanunun mükerrer 315 inci maddesinde yapılan

değişiklikle; her yıl üzerinden amortisman hesaplanacak değer, evvelce ayrılmış olan amortismanlar toplamının tenzili (indirilmesi) suretiyle tespit olunur ve enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde, üzerinden amortisman ayrılacak değer, amortismana tabi iktisadi kıymetin düzeltilmiş değerinden daha evvel ayrılmış olan amortismanların toplamının taşınmış değerleri indirilmek suretiyle tespit edilir. (Lazol, 2012: S.180)” Hızlandırılmış amortisman oranı normal amortisman oranının iki katıdır. Ancak bu oran %50’yi geçemez. Amortisman ayrılan son yıl amortisman ayrılmamış toplam tutar kadar amortisman ayrılır.

Örnek: işletmemiz 20.000.- Türk Lirası bedelle bir bilgisayar satın almıştır. Söz konusu bilgisayara hızlandırılmış amortisman yöntemine göre amortisman ayrılmaktadır. Her yıl ayrılması gereken amortisman oranı ve miktarını tespit ederek tablo halinde gösteriniz.

Maliye Bakanlığının yayınladığı İktisadi kıymetler için faydalı ömür ve amortisman oranı listesinde bilgisayarların faydalı ömrü 4 yıl olarak tespit edilmektedir. $\frac{1}{4} = 0.25$ bilgisayara ayrılması gereken normal amortisman oranıdır. Normal amortisman oranının iki misli amortisman ayrılacağından amortisman oranı $0,25 \times 2 = 0,5$ olur. Her yıl amortisman ayrılması gereken toplam tutar 0,5 ile çarpılarak ayrılması gereken amortisman miktarı bulunur. Son yıl amortisman ayrılmamış tutar kadar amortisman ayrılır.

YILLAR	Varlığın değeri	Amortisman ayrılacak tutar	Amortisman Oranı	Ayrılan Amortisman	Birikmiş amortisman
1	20.000.-	20.000.-	%50	10.000.-	10.000.-
2	20.000.-	10.000.-	%50	5.000.-	15.000.-
3	20.000.-	5.000.-	%50	2.500.-	17.500.-
4	20.000.-	2.500		2.499.-	19.999.-

Binek otomobiller için kıst amortisman uygulaması söz konusudur. Binek otomobilin aktive girdiği yıl ayrılması gereken amortisman tutarı 12’ye bölünerek bir aya düşen amortisman miktarı bulunur. Duran varlığın alındığı yıla ait amortisman, alındığı aydan sonraki ayların toplamı ile bir aya düşen amortisman oranı çarpılarak amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan tutar son yıl ayrılan amortisman miktarına eklenir. Diğer yıllara ait amortisman oranı amortisman oranı yıllık olarak hesaplanarak muhasebeleştirilir.

Kıst amortisman uygulamasına ait örnek:

İşletmemiz 06.04.2021 tarihinde 200.000.- Türk Lirası bedelle vergiler hariç bir binek otomobil satın almıştır. Söz konusu binek otomobile normal amortisman yöntemine göre amortisman ayrılmasıdır. Her yıl ayrılması gereken amortisman oranı ve miktarını tespit ederek tablo halinde gösteriniz.

Maliye Bakanlığının yayınladığı İktisadi kıymetler için faydalı ömür ve amortisman oranı listesinde binek otomobilin faydalı ömrü 5 yıl olarak tespit edilmektedir. 7194 sayılı kanun ile satın alınan binek otomobilin vergisiz değeri maksimum 170.000.- Türk lirası tutarı kadar amortisman ayrılır. $1/5 = 0.20$ binek otomobile ayrılması gereken amortisman oranıdır. $170.000 \times 0,20 = 34.000.-$ Türk Lirası her yıl ayrılması gereken amortisman miktarıdır. Ancak ilk yıl yıllık amortisman oranı 12 ye bölünerek aylık amortisman tutarı bulunur. $34.000 / 12 = 2.833,33$ TL nisan ayında alındığı için mayıs ayı ile aralık ayı arasındaki süre 8 ay olduğu için sekiz aylık amortisman ilk yıla eklenir. Eklenecek tutar $2.833,33 \times 8 = 22.666,64$ Türk Lirasıdır. İlk yıl ayrılmayan $34.000 - 22.666,64 = 11.333,36$ Türk Lirası son yılın amortismanına eklenir.

YILLAR	Varlığın değeri	Amortisman Oranı	Ayrılan Amortisman	Birikmiş amortisman
1	170.000.-	%20x 8/12	22.666,64	22.666,64
2	170.000.-	%20	34.000.-	56.666,64
3	170.000.-	%20	34.000.-	90.666,64
4	170.000.-	%20	34.000.-	124.666,64
5	170.000.-	%20+(%20x 4/12)	45.332,36	169.999.-

257 Birikmiş amortismanlar aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer alan aktifi düzenleyici bir hesaptır. Bilançoda duran varlıkların altında eksi değerle yer alır. Amortisman ayrılan maddi duran varlık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Maliyet bedeli ile değerlendirilmektedir.

Amortisman ayrıldığı zaman ayrılan amortisman tutarı duran varlıkla ilgili gider hesabına borç kayıt, 257 Birikmiş amortismanlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Duran varlık satıldığı zaman tahsilat tutarına, 257 Birikmiş Amortismanlara,

satış işleminde zarar oluşmuşsa 689 diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabına borç kayıt, ilgili duran varlığa alış bedeli üzerinden, 391 hesaplanan KDV hesabına ve kar oluşmuş ise 679 Diğer olağan dışı gelir ve karlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

İşletme sattığı duran varlıktan kar elde etmiş ise üç yıl içinde benzer duran varlığı alacak ise elde edilen karı 679 diğer olağan dışı gelir ve karlar hesabının alacağına değil, 549 Özel fonlar hesabının alacağına kayıt ederek takip eder. İşletme duran varlığın satışını takiben üç yıl içinde yenisini alırsa yeni aldığı duran varlığın amortisman giderlerini bu hesaptan düşer. Üç yıl içinde yenisini almamış ise üç yılın sonunda 549 Özel fonlar hesabına borç kayıt, 679 diğer olağan dışı gelir ve karlara alacak kayıt yaparak muhasebeleştirir.

115) İşletmemiz 31.12.2021 tarihinde dönem sonu işlemlerinde 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret'ten 20.000.- Türk Lirası tutarı, olan büro işlemlerinde kullandığı bilgisayara 5.000.-Türk Lirası normal amortisman yöntemine göre amortisman ayırmıştır. Ayrılan amortismana ilişkin muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 139'dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	139	-----31.12.2020----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.01 Amortisman Gideri 5.000.- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 257.01 Bilgisayar 5.000.- Bilgisayar'a amortisman ayrılması. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (139)	

B	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	A
		5.000.- (139)

116) İşletmemiz 31.12.2021 tarihinde dönem sonu işlemlerinde 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret'ten 20.000.- Türk Lirası tutarı, olan büro işlemlerinde kullandığı bilgisayara 5.000.-Türk Lirası normal amortisman yöntemine göre amortisman ayırmıştır. Söz konusu bilgisayarı işletmede ihtiyaç fazlası olması nedeni ile Muammer Girgin'e 16.000.- Türk Lirası bilgisayar bedeli 2.880.- Türk Lirası KDV olmak üzere 18.880.- Türk Lirasına 04.01.2021 tarihinde satmıştır. Muammer Girgin ödemeyi on gün sonra yapacaktır. Satışa ilişkin muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 140'dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	140	-----04.01.2021 ----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01 Muammer Girgin 18.880.- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 257.01 Bilgisayar 5.000.- 255 DEMİRBAŞLAR 255.01 Bilgisayar 20.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.18 %18'lik KDV 2.880.- 679 DİĞ. OL. DIŞ. GEL. VE KARLAR 679.01 Demirbaş satış karı 1.000.- Demirbaştaki Bilgisayar'ın satılması -----	18.880.- 5.000.-	 20.000.- 2.880.- 1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	A
	18.880.-(140)	

B	257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI	A
	5.000.- (140)	XXXX

B	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	A
---	------------------------	---

XXXXX	20.000.- 140)
-------	---------------

B 391 HESAPLANAN KDV HESABI A

	2.880.- 140)
--	--------------

B 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR HESABI A

	1.000.- (140)
--	---------------

117) İşletmemiz 31.12.2021 tarihinde dönem sonu işlemlerinde 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaret'ten 20.000.- Türk Lirası tutarı, olan büro işlemlerinde kullandığı bilgisayara 5.000.-Türk Lirası normal amortisman yöntemine göre amortisman ayırmıştır. Söz konusu bilgisayarı işletmede ihtiyaç fazlası olması nedeni ile Muammer Girgin'e 11.000.- Türk Lirası bilgisayar bedeli 1.980.- Türk Lirası KDV olmak üzere 12.980.- Türk Lirasına 04.01.2021 tarihinde satmıştır. Muammer Girgin ödemeyi on gün sonra yapacaktır. Satışa ilişkin muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 141dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	141	-----04.01.2021 ----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01 Muammer Girgin 18.880.- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 257.01 Bilgisayar 5.000.- 689 DİĞ.OL. DIŞI GİD. VE ZARARLAR HES. 689.01Demirbaş Satış Zararı 4.000.- 255 DEMİRBAŞLAR 255.01 Bilgisayar 20.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.18 %18'lik KDV 1.980.- Demirbaştaki Bilgisayar'ın satılması -----	12.980.- 5.000.- 4.000.-	 20.000.- 1.980.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI A

12.980.- (141)	
----------------	--

B 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI A

5.000.- (141)	XXXX
---------------	------

B 255 DEMİRBAŞLAR HESABI A

XXXXX	20.000.- 141)
-------	---------------

B 391 HESAPLANAN KDV HESABI A

	1.980.- 141)
--	--------------

B 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR HESABI A

	3.880.- (141)
--	---------------

Uygulamada duran varlıkların satışında satılan duran varlıkları toplu olarak görmek amacı ile duran varlık önce 294 Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabına aktarıldıktan sonra diğer muhasebe kayıtları yapılmaktadır.

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR: (Construction İn Progress)

İşletme duran varlığı kendisi yapmak isterse, duran varlık yapılana kadar yaptığı bütün harcamaları takip ettiği hesaptır. Duran varlık yapılıp işletmede kullanılmaya başlandığında yapılmakta olan yatırımlardan ilgili duran varlık hesabına aktarılır.

258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı aktif hesaplar içinde, duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Maliyet bedeli ile değerlendirilir. Maliyet bedeline duran varlık işletmede kullanıma alınana kadar yapılan bütün giderler ilave edilir. Yapılmakta olan yatırım bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Yapılmakta olan yatırım ile ilgili harcama yapıldığında 258 yapılmakta olan yatırımlar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Yapılmakta olan yatırım tamamlanıp işletmede kullanıma alınınca ilgili duran varlık hesabına borç kayıt, 258 yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda yapılmakta olan yatırımlar ile muhasebe kayıtları kontrol edilerek mutabakat sağlanmalıdır. 258 yapılmakta olan yatırımlar hesabı bilançoda aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

118) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iş yerine su sarnıcı yapmak amacı ile 23.600.-Türk Lirası tutarında %18 KDV dahil inşaat malzemesi satın almıştır. Ödemeyi on gün sonra yapacaktır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 142'dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	142	-----06.04.2020 ----- 150 İLK MADDE VE MAZEME HESABI 150.01 İnşaat Malzemesi 20.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 191.18 %18 lik KDV 3.600.- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Muammer Girgin 23.600.- Alınan inşaat malzemesi. -----	20.000.- 3.600.-	23.600.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	20.000.- (142)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	3.600.- (142)	

B	320 SATICILAR HESABI	A
		23.600.- 142)

119) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iş yerine su sarnıcı yapmak amacı ile satın aldığı 20.000.- Türk Lirası tutarında malzemesini kullanarak 5.000.- Türk Lirası işçilik maliyetini de tahakkuk ettirerek su sarnıcını gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 143'dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	143	-----06.04.2020 ----- 258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR 258.01 Su sarnıcı 20.000.- 258.02 İşçilik Gideri 5.000.- 150 İLK MADDE VE MALZEME HES. 150.01 İnşaat Malzemesi 20.000.- 381 GİDER TAHAKKUKLARI 381.01 İşçilik gideri 25.000.- Yapılan su sarnıcı. -----	25.000.-	20.000.- 5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI A

25.000.- (143)	
----------------	--

B 150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI A

XXXXX)	20.000.- (143)
--------	----------------

B 381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI A

	5.000.- (143)
--	---------------

120) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde iş yerine su sarnıcı yapmak amacı ile satın aldığı 20.000.- Türk Lirası tutarında malzemesini kullanarak 5.000.- Türk Lirası işçilik maliyetini de tahakkuk ettirerek su sarnıcını gerçekleştirmiştir. Su sarnıcının kullanıma alınmasının Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 144'dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	144	-----06.04.2020 ----- 251 YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ 251.01 Su sarnıcı 25.000.- 258 YAP. OLAN YATIRIMLAR 258.01 Su sarnıcı 20.000.- 258.02 İşçilik Gideri 5.000.- Su sarnıcının kullanıma alınması. -----	25.000.-	25.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	251 YERALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	A
	25.000.- (144)	

B	258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	A
	XXXXXX	25.000.- (144)

259 VERİLEN AVANSLAR HESABI: (Fix Assets Advances Given)

İşletmenin duran varlığı satın alma amacı ile satıcıya duran varlığın alımı ile ilgili avanslar bu hesapta takip edilmektedir.

259 Verilen sipariş avansları aktif hesaplar içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır. Mukayyet bedel ile değerlendirilmektedir. Satın alınmak istenen duran varlık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Duran varlığın alımı ile ilgili avans verildiği zaman 259 Verilen avanslar hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Duran varlık alındığı zaman ilgili duran varlık hesabı ile 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, 259 Verilen

sipariş avansları ile ödenmesi gereken tutarın ödemesi ile ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

259 Verilen sipariş avansları aktif hesap olduğu için daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Bilançoda aktif hesapların içinde duran varlıklar sınıfında maddi duran varlıklar grubunda yer almaktadır.

121) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'e 20.000.- Türk Lirası bedeli olan işletmede kullanmak amacı ile bir masa takımı siparişi vererek 5.000.- Türk Lirası nakit olarak avans vermiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 145dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	145	-----06.04.2020 ----- 258 VERİLEN AVANSLAR HESABI 258.01 Muammer Girgin 5.000.- 100 KASA HESABI 100,01 TL Kasası 5.000.- Koltuk siparişi için verilen avansı. -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	258 VERİLEN AVANSLAR HESABI	A
	5.000.- (145)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXXXXX	5.000.- (145)

122) İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Muammer Girgin'e 20.000.- Türk Lirası bedeli olan işletmede kullanmak amacı ile bir masa takımı siparişi vererek 5.000.- Türk Lirası nakit olarak avans vermiştir. Muammer Girgin masa takımını üreterek işletmeye teslim etmiştir Teslim ettiği Masa

takımının 20.000.-Türk Lirası %18 KDV tutarına ait kalan bakiyeyi işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemiştir. Masa takımının teslimine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 146dır.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	146	-----06.04.2020 ----- 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 255.01 Masa Takımı 20.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 3.600.- 258 VERİLEN AVANSLAR HESABI 258.01 Muammer Girgin 5.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 18.600.- Kullanım amacı ile alınan masa takımı. -----	20.000.- 3.600.-	 5.000.- 18.600.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	255 DEMİRBAŞLAR HESABI	A
	20.000.- (146)	
B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	3.600.- (146)	
B	258 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	A
	XXXX	5.000.- (146)
B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXX	18.600.- (146)

26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (İntangible Fixed Assets)

İşletmenin bir yıldan uzun süreli olarak kullandığı maddi olmayan duran varlıklar bu grupta takip edilmektedir. İşletme bu varlıkları hukuki prosedürü yerine getirerek elde eder. Hukuki prosedürü yerine getirerek elde ettiği maddi duran varlıklar satın alma veya işletme tarafından oluşturulma veya teknolojik veya inavasyon gelişme şeklinde elde edilen bilgisel varlıklarıdır.

Maddi olmayan duran varlıklar aktif hesaplar içinde maddi duran varlıklar grubundan sonra yer almaktadır. Bu gruptaki hesaplar maliyet bedeli ile değerlendirilmektedir. Bu gruptaki hesaplarda (268 Birikmiş amortismanlar hariç) artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu gruptaki hesaplar daima borç bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

260 – Haklar	264 – Özel Maliyetler
261 – Şerefîye	267 – Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar
262 – Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	268- Birikmiş Amortismanlar (-)
263 – Araştırma ve Geliştirme Giderleri	269 – Verilen Avanslar

260 – HAKLAR (*Rights*)

İşletmeye kamu otoritesi tarafından sağlanan yararlanma, kullanma, imtiyaz vb. haklar ile işletmenin belirli hukuki ile hukuki ve teknik prosedürü yerine getirerek sağladığı marka, unvan, patent vb. haklar bu hesapta takip edilmektedir.

Haklar maliyet bedeli ile bu hesapta takip edilmektedir. Hak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Haklar hesabı daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap alacak bakiye vermez. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Haklar edinildiğinde maliyet bedeli ile 268 Haklar hesabına ile 191 İndirilecek KDV hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Kişiden

alınırsa Maliyet bedeli üzerinden GVK 94'e göre %17 Gelir vergisi stopajı yapılır. Kesilen stopaj 360 Ödenecek vergi ve fonlar hesabının alacağına kayıt edilir.

Haklara elde edildiği yıldan itibaren kullanım süresine göre amortisman ayrılır. Kullanım süresi beş yıldan fazla ise amortisman ayırma süresi beş yıl olarak amortisman ayrılır. Amortisman ayırma işleminde ilgili gider hesabına borç kayıt, 268 Birikmiş Amortismanlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Haklar satıldığında ilgili tahsilat hesabı ile 268 Birikmiş amortismanlara borç kayıt, haklar hesabı ile 391 hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilirken aradaki fark zarar ise 689 diğer olağandışı gider ve zararlar hesabının borcuna, kar ise 679 diğer olağandışı gelir ve karlar hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

123) Yayın faaliyetlerinde bulunan işletmemiz 06.04.2020 tarihinde yazar Muammer Girgin'den romanının telif hakkını 20.000.- Türk Lirası bedelle almıştır. İşletmemiz ödemeyi Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemiştir. muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 147dir.

Yevmiye Defteri

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	147	-----06.04.2020 ----- 260 HAKLAR HESABI 260.01 M. Girgin'in romanı 20.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 3.600.- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.01 Gelir ver. Stopajı 3.400.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 20.000.- Telif hakkı alınan roman. -----	20.000.- 3.600.- 	 3.400.- 20.200.-

PASİF HESAPLAR: (*Passive Accounts*)

İşletmenin kaynakları pasif hesaplarda takip edilmektedir. Pasif hesaplar kendi içinde üç sınıfa ayrılmaktadır. 300- 399 arası hesaplar kısa vadeli yabancı kaynaklar, 400-499 arası hesaplar uzun vadeli yabancı kaynaklar, 500 – 599 arası hesaplar öz kaynaklardan meydana gelmektedir.

Pasif hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Pasif hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Pasifi düzenleyici hesaplar, pasif hesapların net değerini göstermesi amacı ile düzenlenmektedir. Düzenlediği ilgili pasif hesabın altında eksi değer olarak yer almaktadır. Pasifi düzenleyici hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (CURRENT LIABILITIES)

İşletmenin bir yıldan kısa sürede geri ödemek zorunda olduğu yabancı kaynaklar tek düzen hesap planımızda bu sınıfta takip edilir. Kısa vadeli yabancı kaynaklar pasif hesap olduğu için bilançonun pasifinde yer alır. Bu hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılır.

İşletmenin bu sınıfta yer almayan ancak hemen ödemesi gereken borçlarını takip ettiği diğer hesap aktif hesapların içinde 102 Bankalar hesabının altında yer alan aktif düzenleyici hesap olan 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabıdır. Bu hesap 102 Bankalar hesabından hemen ödenmesi gereken borçlarımızı takip ettiğimiz hesaptır.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır

30- Mali Borçlar	36- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
32- Ticari Borçlar	37- Borç ve Gider Karşılıkları
33- Diğer Borçlar	38- Gelecek Ayalara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
34- Alınan Avanslar	39- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
35- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri	

30 – MALİ BORÇLAR: (Financial Debts)

Kredi kurumlarından alınan krediler ile para ve sermaye piyasalarından alınan krediler ve uzun vadeli mali borçlar grubun da yer alan kredilerin vadesinin bir yılın altına düşmesi ile bu gruba aktarılan kredilerin ana para, faiz ve taksitleri bu grupta takip edilir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

300- Banka Kredileri	305- Çıkarılmış Bono ve Senetler
301- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	306- Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler

302- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)	308- Menkul Kıymet İhraç Farkı (-)
303- Uzun Vadeli kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri	309- Diğer Mali Borçlar
304- Tahvil Anapara Borç Taksit ve Faizleri	

300- BANKA KREDİLERİ: (Bank Credits)

İşletmelerin banka ve finans kurumlarından vadesi bir yıla kadar olan kısa vadeli kredileri bu hesapta takip edilir. **Aynı zaman da vadesi bir yıldan uzun olan kredilerinde vadesinin bir yılın altına düşmesi ile uzun vadeli kredilerin takip edildiği 400 Banka Kredileri hesabına borç kayıt 303 Uzun vadeli kredilerin anapara taksitleri ve faizleri hesabına alacak kayıt yapılarak takip edilir.**

Kredi alındığı zaman, krediye hesaplanan faiz ve komisyonun krediye eklenmesi ile yabancı para kredilerde yapılan evalüasyon işleminde kredilerin artan Türk Lirası tutarının kayıt edilmesi ile bu hesaplara alacak kayıt yapılır.

Kredi hesabına ödeme yapılması, (bir hesaptan virman EFT veya nakit yapılması vb.) hesaba borç kayıt yapılır.

Bu hesabın alacak tutarı ile borç tutarı arasındaki fark (alacak bakiye) işletmenin kredi borcunu göstermektedir. Şayet hesap borç bakiye verirse borç tutarı kadar hesaba fazla ödeme yapılmıştır. Hata var mı diye araştırılır. Bulunan hata düzeltilir. Hesabın kayıtlarında hata yok ise fark mevduat hesabına aktarılması gerekir.

Değerlendirme günlerinde 102 Bankalar hesabının alacak bakiye vermesi durumunda alacak bakiye kadar 102 Bankalar hesabına borç kayıt 300 Banka Kredileri hesabına alacak kayıt yapılır. Bu şekilde 102 Bankalar hesabının ters bakiye vermesi önlenir.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden 50.000.- TL limitli kredi hesabından 24.000.- TL kredi kullanarak aynı şubedeki mevduat hesabına virman yapmıştır. Yevmiye madde numarası 147

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	147	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 24.000 300BANKAKREDİLERİ HESABI 300.01 İşbank 24.000.- Kullanılan kredi.	24.000.-	24.000.-

		-----/------		
--	--	--------------	--	--

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	24.000.- (147)	

B	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	A
		24.000.- (147)

Türk lirası krediler vergi usul kanunu madde 285'e göre mukayyet değer ile değerlendirir. Yabancı para krediler vergi usul kanunu madde 280'e göre TCMB' nin değerlendirme gününde ilan ettiği kur üzerinden değerlendirilerek değerlendirilme a tabi tutulur. Değerleme gününde bankalar ile mutabakat sağlanmalıdır. Günümüz elektronik dünyasında her an online olarak mutabakat işlemi yapılabilmektedir. Fakat dönem sonunda mutabakatın dekont olarak alınmasında fayda vardır. Şayet fark var ise sebebi bulunarak düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Dönem sonunda bankalar verdikleri kredilere faiz tahakkuk ettirirler. İşletmemiz kredi faizi olarak tahakkuk eden faizi 7/ A seçeneğinde 780 Finansman Giderlerinin borcunda 7/B seçeneğinde ise 797 Finansman Giderleri hesabının borcunda takip edecektir.

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden 50.000.- TL limitli kredi hesabından kullandığı 24.000.- TL kredinin nisan ayı dönemine ait %20 faiz oranlı 30 günlük süre üzerinden 400.- TL faiz tahakkuk ettirilerek mevduat hesabımızdan tahsil etmiştir. Yevmiye madde numarası 148

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	148	-----30.04.2020----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.01 Kredi faiz giderleri 400.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 400.- Kullanılan kredi dönem sonu faiz ödemesi. -----/------	400.-	400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	A
	400.- (148)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		400.- (148)

Yabancı para üzerinden kullanılan krediler alınan krediye uygulanan kur üzerinden muhasebeleştirilir.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden 5.000.- USD Kredi kullanmıştır. Kullandığı krediyi aynı şubedeki döviz tevdiat hesabına virman yapmıştır. 1USD = 6 TL dir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 149

Açıklama: Mevduat kelimesi ile Tevdiat kelimesi dilimize Arapçadan girmiş olup eş anlamlı kelimelerdir.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	149	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.02 İşbank DTH 30.000.- 300BANKAKREDİLERİ HESABI 300.02 İşbank USD Kredisi 30.000 Kullanılan kredi. -----/-----	30.000.-	30.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	30.000.- (149)	

B	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	A
		30.000.- (149)

Dönem sonunda hem krediye hesaplanan faiz hem de yapılan evalüasyon sonucu işletme aleyhine çıkan kur farkı 7/ A seçeneğinde finansman giderlerinde muhasebeleştirilir.

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden kredi hesabından kullandığı 5.000.-USD tutarındaki kredinin nisan ayı dönemine kredi faizi 50.- USD faiz tahakkuk ettirilerek mevduat hesabımızdan tahsil edilmiştir. 1 USD = 6,2 TL dir. Yevmiye madde numarası 150

50 USD X 6,2 = 310 TL kredi faizinin Türk Lirası karşılığı.

5.000.-USD X 6,2 = 31.000.- TL

31.000.- TL – 30.000.-TL = 1.000.- Kredi evalüasyon

1.000.- + 310.- = 1.310.- TL toplam TL karşılığı ödenecek kredi faizi + evalüasyon tutarı

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	150	-----30.04.2020----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.01 Kredi faiz giderleri 1.310.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 1.310.- Kullanılan kredi dönem sonu faiz ödemesi. -----/------	1.310.-	1.310.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	A
	1.310.- (150)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		1.310.- (150)

301- FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR: (Leasing payables)

Bu hesapta kiracı olarak vadesi bir yıla kadar olan finansal kiralama sonucu oluşan varlık hesabının bir yıla kadar olan borçları bu hesapta takip edilir.

Dönem sonunda ilgili kuruluşla mutabakat sağlanmalıdır. Fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Yabancı para krediler de ise evalüasyon işlemi yapılmalıdır.

302- ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-) (Interest Payables of deferred lease costs)

Bu hesapta finansal kiralama sonucu oluşan sözleşme tarihinde oluşan borçlarımız ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetlerinin izlendiği hesaptır.

Dönem sonunda ilgili kuruluşla mutabakat sağlanmalıdır. Fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Yabancı para krediler de ise evalüasyon işlemi yapılmalıdır.

303- UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ: (Current Maturities of long term and Accrued Interest)

Vadesi bir yılın üstünde olan kredilerin bir yıl içinde ödenecek olan anapara, taksit ve faiz ödemeleri bu hesapta takip edilir.

Mukayyet değer ile değerlendirilir. Kredi bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Dönem sonunda ilgili kuruluşla mutabakat sağlanmalıdır. Fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Yabancı para krediler de ise evalüasyon işlemi yapılmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden 5 YIL vadeli olarak kullandığı 50.000.- TL kredinin 2020 yılında ödemesi gereken anapara ödemesi 10.000.- TL dir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	151	-----06.04.2020----- 400 BANKALAR KREDİLERİ 400.01 İşbank 5.000.- 303UZ. VD. KRD.AP. TAK. Ve FAİZ. 303.01 İşbank 5.000.- Uzun vadeli kredinin kısa vadeye aktarılması.	5.000.-	5.000.-
	152	-----06.04.2022 ----- 303UZ. VD. KRD.AP. TAK. Ve FAİZ. 303.01 İşbank 5.000.- 102 BANKALAR 102.01 İşbank 5.000.- Uzun vadeli Kredinin anapara ödemesi. ----- /-----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	400 BANKA KREDİLERİ HESABI	A
	5.000 (151)	

B	303 UZUN VADELİ KREDİ ANAPARA TAKSİT VE FAİZ HESABI	A
	5.000.- (152)	5.000.- (151)

B	102 BANKALAR HESABI	A
		5.000.- (152)

304- TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ:(Current Maturities of Bonds and Accrued Interest)

Bu hesapta bir yıl içinde ödenecek tahvillere ait anapara, borç taksitleri ile o yıla ait olup tahakkuk ettirilen henüz ödenmemiş faizleri bu hesapta takip edilmektedir. Bir yıldan uzun vadeli olan tahvillerinde anapara, faizleri bir yılın altına düşünce bu hesaba aktarılır. Türk Lirasına ait olanlar mukayyet değer ile yabancı para üzerinden olanlar değerleme günü itibari ile TCMB'nin alış kuru ile değerlendirilir. Vadesi gelen tahvillerin faiz tahakkuku yapılarak bu hesapta takip edilir.

305- ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER: (Bonds and Notes Issued)

Piyasaya sürülen finansman bonosu vb. araçlar karşılığında para ve sermaye piyasalarından finansman sağlandığı takdirde ilgili araçların anaparası ve tahakkuk eden faizleri bu hesapta izlenir. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Dönem sonunda hesaplarla çıkarılmış tahvil ve senet bazında mutabakat sağlanmalıdır.

306- ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER: (Other Securities Issued)

Diğer hesaplarda yer almayan menkul kıymetler bu hesapta takip edilir.

308- MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI (-): (Value Difference of Securities Issued)

Değerinin altında ihraç edilen menkul kıymetlerini normal değeri ile satış değeri arasındaki farkın bu döneme ait olmayan değerlerinin izlendiği hesaptır.

309- DİĞER MALİ BORÇLAR: (Other Financial Liabilities)

Diğer menkul kıymetler hesabında yer almayan menkul kıymetler bu hesap ta takip edilmektedir.

32 – TİCARİ BORÇLAR (Commercial Payables)

İşletmenin ticari ilişkilerinden kaynaklanan vadesi bir yıla kadar olan senetli ve senetsiz borçlarının takip edildiği hesap grubudur. Vadesi bir yıldan uzun olan senetli ve senetsiz borçların vadesi bir yılın altına düştüğünde bu gruba aktarılır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

320- Satıcılar	326- Alınan Depozito ve Teminatlar
321- Borç Senetleri	329- Diğer Ticari Borçlar
322- Borç Senetleri Reeskontu (-)	

320- SATICILAR: (Suppliers)

İşletmenin faaliyet konusundan kaynaklanan uygulamada açık hesap, veresiye, kredili alış vb. isimlerle anılan senede, poliçeye, çeke dayanmayan borçlarının takip edildiği hesaptır. Ancak işletmenin Ortaklara, ana kuruluşa, iştiraklere, bağlı kuruluşlara olan bu borçlarının bilançonun dip notlarında gösterilmesi gerekmektedir. Vadesi bir yılın altına inen uzun vadeli senede dayanmayan ticari işlemlerinden kaynaklanan borçları da bu hesaba aktarılır.

Bu borçlar senetsiz olmasına karşılık satıcı firma ile yapılan sözleşmede veya satıcı firmanın kestiği fatura da ödeme vadesi belirtilmektedir. Ödeme vadesi geçtiğinde karşı firmanın vade farkı isteme hakkı doğmaktadır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile tanesi 30.- TL' dan 10.000 adet gömlek satın almıştır. Gömleklere uygulanan KDV %8 dir. İşletmemiz Girgin Ticarete ödemeyi gelecek hafta yapacaktır. Yevmiye Madde numarası 153

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	153	-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 300.000	300.000.-	

		191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 24.000 320 SATICILAR 320.001Girgin Tic. 324.000.- Kullanılan kredi dönem sonu faiz ödemesi. -----/-----	24.000.-	324.000.-
--	--	--	----------	-----------

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	300.000.- (153)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	24.000.- (153)	

B	320 SATICILAR HESABI	A
		324.000.- (153)

Bu hesabın değeri Türk Lirası cinsinden borçlar vergi usul kanunu 285. Maddeye göre mukayyet değer ile yapılır. Döviz cinsinden borçlar vergi usul kanunu 280. Maddeye göre değerlendirme gününde TCMB tarafından ilan edilen kurlar üzerinden mukayyet değer ile değerlendirme yapılır. Değerleme gününde satıcı firmalarla yazılı olarak mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalı, satıcı firmada yanlışlık var ise satıcı firmanın tekrar düzeltilmiş hali ile mutabakat sağlanmalıdır.

321- BORÇ SENETLERİ: (Notes Payable)

İşletmenin faaliyet konusu işlemleri ile ilgili mal ve hizmet almasından kaynaklanan senetli borçları bu hesapta takip edilmektedir. Ancak işletmenin Ortaklara, ana kuruluşa, iştiraklere, bağlı kuruluşlara olan bu borçlarının bilançonun dip notlarında gösterilmesi gerekmektedir. Vadesi bir yılın altına inen uzun vadeli senede dayanmayan ticari işlemlerinden

kaynaklanan borçları da bu hesaba aktarılır. Senet olarak halk arasında senet olarak adlandırılan bono ile poliçe ve uygulamada çok az olan adi senetler bu hesapta takip edilmektedir.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile tanesi 30.- TL' dan 10.000 adet gömlek satın almıştır. Gömleklere uygulanan KDV %8 dir. İşletmemiz Girgin Ticarete ödemeyi bono vererek yapmıştır. Yevmiye Madde numarası 154

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 300.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 24.000 321 BORÇ SENETLERİ 321.001.... Vadeli. 324.000.- ... fatura ile alınan gömlek -----/-----	300.000.- 24.000.-	324.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	300.000.- (154)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	24.000.- (154)	

B	321 BORÇ SENETLERİ HESABI	A
		324.000.- (154)

İşletme dönem sonunda senetlerin dökümünü yaparak satıcı firmalar ile mutabakat sağlamalıdır. Şayet fark var ise sebebi araştırılarak bulunmalı ve gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. İşletmeler senetleri Türk parası üzerinden düzenlenmiş ise nominal kayıtlı değer ile değerlemeye tabi tutar, yabancı para üzerinden düzenlenmiş senetleri değerleme günündeki TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlemeye tabi tutar. Ancak Maliye Bakanlığının yayınladığı 6 sıra nolu MSUGT (Muhasebe sistemi uygulama genel tebliği) ne göre şirketler

isterlerse Tasarruf değeri (Peşin değer) yöntemini de kullanabilirler. (Banka, sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri kullanmak zorundadır.) Ancak alacak senetlerini reeskonta tabi tutan şirketler borç senetlerini de reeskonta tabi tutmak zorundadır.

Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{\text{Nominal Değer} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı}}{36.000 + (\text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı})}$$

322- BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-):(Rediscount on Notes Payables)

Bu hesap pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesaptır. Borç senetlerinin tasarruf değerini diğer bir ifade ile bugünkü değerini görmemizi sağlar. Borç senetleri için ayrılan reeskont tutarları bu hesapta takip edilir. Reeskont ayrıldığı tarih itibari ile bu hesaba borç kayıt karşılığında 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılır. Ertesi gün bu hesaba alacak kayıt verilirken 657 Reeskont Faiz giderleri hesabına borç kayıt verilerek kayıt yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2019 Tarihinde 20.000.- TL borç senedinin reeskont tutarını 1.500.- TL olarak hesaplamıştır.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 322.001 ... vd'li senet reeskontu 1.500.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işlemi -----/-----	1.500.-	1.500.-

İlgili senede ertesi gün yapılan muhasebe kaydı.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işleminin iptali -----/-----	1.500.-	1.500.-

326- ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR:

İşletmenin üçüncü kişilerin bir iş yapması veya aldıkları bir değeri zamanında geri vermesi, yapılan sözleşme gereği gerçekleşecek alacağı zamanında ödemeleri için üçüncü kişilerden alınan depozito ve teminatlar bu hesapta izlenmektedir. Depozito ve teminatlar alındığı zaman bu hesaba alacak kayıt geri verildiği zaman bu hesaba borç kayıt yapılmaktadır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde personeline yemek hizmeti veren şirket ile yaptığı sözleşme gereği şartlara uymadığı takdirde tazminat olarak kabul edilecek 5.000.- TL depozito almıştır. Yemek şirketi depozitoyu şirketimizin bankadaki hesabına yatırmıştır.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEM. 326.001 Yemek şirketi 5.000.- Alınan depozito -----/-----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde personeline yemek hizmeti veren şirket ile yaptığı sözleşme gereği şartlara uymadığı takdirde tazminat olarak kabul edilecek 5.000.- TL depozito almıştı. Ancak Yemek şirketi ile yapılan karşılıklı anlaşma ile sözleşme bozularak depozito yemek şirketine iade edilmiştir. İade işlemine ait ödeme İşbank Tekirdağ şubesindeki hesabımızdan EFT yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEM. 326.001 Yemek şirketi 5.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- Alınan depozitonun iadesi -----/-----	5.000.-	5.000.-

Dönem sonunda alınan depozito ve teminatların mutabakatı yapılmalı fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Türk Lirası üzerinden alınan depozito ve teminatlar mukayyet değer ile değerlemeye tabi tutulurken yabancı para üzerinden alınan depozito ve teminatlar değerlendirme gününde TCMB tarafından ilan edilen kurlar üzerinden değerlemeye alınır.

329- DİĞER TİCARİ BORÇLAR:

Ticari borçlar grubunda bulunan hesaplarda yer almayan senetli borçlarımızı bu hesapta takip ederiz. Borcumuz oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt ödendiği zaman bu hesaba borç kayıt yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile tanesi 30.- TL' dan 100 adet gömlek satın almıştır. Gömleklere uygulanan KDV %8 dır. İşletmemiz Girgin Ticarete kredi kartı çekerek yapmıştır.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 3.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 240 329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR 329001 İşbank ... slipi 3.240 ... fatura ile alınan gömlek -----/-----	3.000.- 240.-	3.240.-

Bu borçlarımız içinde diğer borçlarımız gibi dönem sonunda mutabakat işlemi yapılmalıdır. Türk lirası borçlarımız mukayyet değer ile değerlemeye tabi tutulmalıdır. Yabancı para borçlarımız için ise değerlendirme günü TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlemeye tabi tutulmalıdır.

33- DİĞER BORÇLAR:

İşletmenin ticari ilişkilerinden kaynaklanmayan bir yıla kadar ödemesi gereken borçlarını tek düzen hesap planında takip ettiği hesap grubudur. Ödeme süresi bir yılın üstünde olan bu tip borçlarımızın ödeme süresi bir yılın altına indiğinde bu gruba aktarılır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

331- Ortaklara Borçlar	335 Personele Borçlar
332- İştiraklere Borçlar	336- Diğer Çeşitli Borçlar
333- Bağlı Ortaklıklara Borçlar	337- Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)

331- ORTAKLARA BORÇLAR:

İşletmenin ticari faaliyetleri konusu dışında ortaklara olan senetli veya senetsiz borçlarının takip edildiği hesaptır. Şayet ortaklara olan borçlar işletmenin ticari faaliyet konusundan oluşursa 32 Ticari Borçlar grubundaki hesaplarda takip edilir. Ve bilançonun dipnotlarında gösterilir. Borç oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt, ödendiğinde bu hesaba borç kayıt yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde oluşan nakit ihtiyacı nedeni ile ortak Ahmet Refik Gürel'den 5.000.- TL borç almıştır. Ahmet Refik Gürel İşletmenin İş bankasında ki hesabına 10.000.- TL yatırarak işlemi gerçekleştirmiştir.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- 331 ORTAKLARA BORÇLAR. 331.01 A. Refik Gürel 5.000.- A. Refik Gürel'den alınan borç -----/-----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde oluşan nakit ihtiyacı nedeni ile ortak Ahmet Refik Gürel'den almış olduğu 5.000.- TL borcu aynı gün oluşan fon fazlası ile İş bankası Tekirdağ şubesinden Ahmet Refik Gürel'e EFT yaparak ödemeyi gerçekleştirmiştir

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 331 ORTAKLARA BORÇLAR. 331.01 A. Refik Gürel 5.000.- 02 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- A. Refik Gürel'e yapılan ödeme . -----/-----	5.000.-	5.000.-

Değerleme gününde ortakla mutabakat yapılmalıdır. Eğer fark var ise sebebi bulunarak gerekli düzeltme işlemi yapılmalıdır. Türk Lirası üzerinden olan borçlar mukayyet değer ile değerlendirirken yabancı para üzerinden oluşan borçlar değerlendirme günü TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlemeye tabi tutulmalıdır.

332- İŞTİRAKLERE BORÇLAR:

İşletmenin %10 ile %50 arası hissesine ve yönetime katılma hakkına sahip işletmelere ticari faaliyet konusu dışındaki işlemleri nedeni ile borçlandığı miktar bu hesapta takip edilir. İştiraklere borçlandığımız zaman bu hesabın alacağına borçları ödediğimiz zaman bu hesabın borcuna kayıt yaparız. Şayet ticari faaliyet konusu nedeni ile borçlanırsa 32 ticari hesaplar grubundaki hesaplar kullanılır. Bilançonun dip notunda da gösterilir.

İşletmenin iştiraklere olan borçları değerlendirme gününde ilgili işletme ile mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni araştırılıp bulunmalıdır. Gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Değerleme günün de iştiraklerle mutabakat yapılmalıdır. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. İştiraklere olan borçlar Türk Lirası üzerinden ise mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para üzerinden ise değerlendirme gününde TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlendirilir.

333- BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR:

İşletmenin %50 den fazla hissesine ve yönetimine sahip işletmelere olan ticari faaliyet konusu dışındaki borçlarını bu hesapta takip ederiz. Bağlı ortaklıklara borçlandığımız zaman bu hesabın alacağına borçları ödediğimiz zaman bu hesabın borcuna kayıt yaparız. Şayet bu işletmelere ticari faaliyet konusu nedeni ile borçlanırsak iştirak ettiğimiz işletmelerde olduğu gibi 32 ticari hesaplar grubundaki hesaplar kullanılır. Bilançonun dip notunda da gösterilir.

Değerleme günün de bağlı ortaklıklarla mutabakat yapılmalıdır. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bağlı ortaklıklara olan borçlar Türk Lirası üzerinden ise mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para üzerinden ise değerlendirme gününde TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlendirilir.

335 PERSONELE BORÇLAR:

İşletmenin personeline oluşan çeşitli borçları bu hesapta takip edilmektedir. Oluşan borç bu hesabın alacağına, borç ödendiğinde bu hesabın borcuna kayıt yapılır. Ücretler tahakkuk

ettirildiğinde personele ödenecek net ücret bu hesabın alacağına kayıt edilir. Ödendiği zaman bu hesabın borcuna kayıt edilir.

Değerleme günün de bağlı ortaklıklarla mutabakat yapılmalıdır. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para cinsinden borçlanma söz konusu olursa değerlendirme gününde TCMB'nin ilen ettiği kurlar üzerinden değerlendirme işlemi yapılmalıdır.

336- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR:

İşletmenin diğer oluşan borcu 33 diğer borçlar grubundaki bu hesap haricindeki hesaplarda yer almıyorsa bu hesap kullanılır. Borç oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt ödendiği zaman bu hesaba borç kayıt yapılır.

Değerleme gününde borcu olduğumuz kişi ve şirketlerle mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise sebebi araştırılarak bulunmalı ve mutabakat sağlanarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para cinsinden borçlanma söz konusu olursa değerlendirme gününde TCMB'nin ilen ettiği kurlar üzerinden değerlendirme işlemi yapılmalıdır.

337- DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-):

Bu hesap pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesaptır. İşletmenin diğer borçlarının tasarruf değerini görmemizi sağlar. Banka, sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri borçlarını ve alacaklarını tasarruf değeri ile değerlemek zorundadır. Diğer şirketler mukayyet değer ile veya Tasarruf değeri ile değerlendirirler. Ancak alacaklarını reeskonta tabi tutan işletmeler borçlarını da reeskonta tabi tutmak zorundadırlar. Tasarruf değerini seçen şirketler Reeskont ayrıldığı tarih itibari ile bu hesaba borç kayıt karşılığında 647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabına alacak kayıt yapılır. Ertesi gün bu hesaba alacak kayıt verilirken 657 Reeskont Faiz giderleri hesabına borç kayıt verilerek kayıt yapılır.

34- ALINAN AVANSLAR

İşletmenin diğer kişi ve şirketlerden herhangi bir nedenle aldığı avanslar bu hesapta takip edilmektedir. Bu hesap pasif hesap olduğu için işletme avans aldığı zaman bu hesaba alacak kayıt avansı sonlandırdığında bu hesaba borç kayıt yapılır. Bu gruptaki hesaplar pasif hesap olduğu için daima alacak bakiye verir. Veya bakiye vermez ama kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse bir hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

340- Alınan Sipariş Avansları

349 Alınan Diğer Avanslar

340- ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI:

İşletmenin ticari faaliyet konusundan kaynaklanan satışlar için satış yapılmadan alınan avanslar bu hesapta takip edilir. Avans alındığı zaman bu hesaba alacak kayıt avans ödendiğinde bu hesaba borç kayıt yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için imal edeceği makine için 5.000.- TL avans almıştır. Er işletmesi söz konusu avansı İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.01 Er Ticaret 5.000.- Er ticaretten alınan avans ----- /-----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için 22.000.- TL sına imal ettiği makineyi Er Ticaret'e teslim etmiştir. Er Ticaret Makine için ödemesi gereken 25.000 – TL'ni makine bedeli 4.500.- TL KDV olmak üzere toplam 29.500.- TL için 5.000.- TL avans mahsup ederek kalan 24.500.- TL için İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 24.500.- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.01 Er Ticaret 5.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Makine 25.000.- 391HESAPLANAN KDV 391.018 %18'lik KDV 4.500.- İmal edilerek satılan makine.	24.500.- 5.000.-	25.000.- 4.500.-
	2	-----06.04.2020----- 620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ 622.001 Makine Maliyeti 22.000.- 152MAMULLER 152.001 Makine 22.000 Satılan makinenin maliyet Kaydı. ----- / -----	22.000.-	22.000.-

Değerleme gününde avans veren kişi ve şirketlerle mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para cinsinden borçlanma söz konusu olursa değerlendirme gününde TCMB'nin ilen ettiği kurlar üzerinden değerlendirme işlemi yapılmalıdır.

349 ALINAN DİĞER AVANSLAR:

İşletmenin 340 alınan sipariş avansları bölümüne girmeyen aldığı her türlü avans bu hesapta takip edilir. Avans alındığı zaman bu hesaba alacak kayıt, avans sonlandırıldığında bu hesaba borç kayıt yapılır.

Değerleme gününde avans veren kişi ve şirketlerle mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para cinsinden borçlanma söz konusu olursa değerlendirme gününde TCMB'nin ilen ettiği kurlar üzerinden değerlendirme işlemi yapılmalıdır.

35- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ:

İşletmenin yıllara yaygın olarak gerçekleştirdiği inşaat ve onarım işleri nedeni ile hak ettiği hakkeşlerin izlendiği hesap grubudur.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

350 -Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri	358 – Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı:
--	--

350 -YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ:

İşletme yapılan sözleşme ile yıllara yaygın inşaat veya onarım işlemi üstlendiği zaman inşaat ve onarımla ilgili yaptığı masrafları 170 – 178 hesapların borcunda, taşeronlara verdiği avansları 179 Taşeronlara verilen Avanslar hesabının borcunda takip eder. İnşaat veya onarım işini veren kuruluş veya işletme belirli periyodlarla tamamlanan kısımlar için hakkeş vermektedir. Tahsil edilen bu hakkeş leri 350 -Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri hesabının alacağında takip ederiz. İnşaat ve onarım işlemi bitirilip kesin kabulü yapıldığında 350 -Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri hesabına borç kayıt satış hesabına alacak kayıt yapılır. Aynı zamanda 170 – 178 hesapların borcunda, taşeronlara verdiği avansları 179 Taşeronlara verilen Avanslar hesapları da maliyet hesaplarına atılarak kapatılır.

358 – YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI:

Bu hesap 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabının alacak kalanlarının aktarılması proje bazında açılan tali hesaplarda takip edilmesini sağlayan hesaptır. 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabına borç kayıt verilirken 358 – Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabına alacak kayıt verilir. Proje kabul edildiğinde 358 – Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabına borç kayıt 648 Enflasyon düzeltmesi karları hesabına alacak kayıt verilerek hesap kapatılır.

36 – ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER (Tax Payables And Other Obligations):

İşletmenin vergi mükellefi olarak devlet ve kuruluşlarına bir yıl içinde ödemesi gereken vergi vb yükümlülükleri ile vergi sorumlusu olarak üçüncü kişilere ait devlet ve kuruluşlarına ödemesi gereken vergi, sigorta, sendika aidatı, icra ödemeleri ve benzeri ödemeleri gerçekleştirmesinde yaptığı işlemleri bu grupta takip etmektedir.

Tek Düzen Hesap planımızda kısa vadeli yabansı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

360- Ödenecek Vergi ve Fonlar	368- Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler
361- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	369- Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle alacak bakiye vermez.

360- ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR (Taxes and Funds Payable):

İşletmenin faaliyeti sonucu başta mali mevzuata olmak üzere ilgili kanunlara istinaden mükellef sıfatı ile kendisine ait ve sorumlu sıfatı ile personeline üçüncü kişilere ait ödemesi gereken vergi, resim, harç ve fonların takip edildiği hesaptır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 36 ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda yer almaktadır.

İşletmenin faaliyetleri sonucu vergi resim harç vb. tahakkuku gerçekleştirilmesi ile bu hesabın alacağına kayıt yapılır. Ödemeler gerçekleştirildikçe bu hesabın borcuna kayıt yapılır. Şayet ödenmesi gereken vergi resim harç vb. yükümlülüklerin ödeme süresinde ödemesi gerçekleştirilmediğinde bir yıldan kısa sürede ödeme veya taksitlendirme imkânı oluştuğunda 368- Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesabının alacağına aktarılır. Ödenmesi gereken vergi resim harç vb. yükümlülükler bir yıldan uzun süreye ertelenmiş veya taksitide bağlanmış ise uzun vadeli yabancı kaynaklar içinde yer alan 438 kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabına aktarılır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar vergi resim harç vb. işletmenin borcu vardır.

Bu hesabı vergi çeşitleri bakımından yardımcı hesap bazında takip etmek uygun olmaktadır. Yardımcı hesap kodlamasında Gelir idaresi başkanlığının vergi kodlarından faydalanmakta yarar vardır.

Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabı mukayyet değer ile değerlendirilir. Verilen her bir beyanname ile o beyannameye ait ödeme makbuzu aynı dosya da takip edilerek verilen beyannamelerin ve ödemelerin kontrolü sağlıklı biçimde yapılmış olur. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31.mart itibari ile 191 İndirilecek KDV hesabının bakiyesi 20.000.- TL, 391 Hesaplanan KDV hesabının bakiyesi 24.000.- TL dir. KDV işlemine ait ay sonu işlemini ve muhasebe kaydını yapınız.

İşletmemizin ödemesi gereken KDV miktarı 24.000.- TL dir. İndirilecek KDV miktarı 20.000.- TL dir. Birbirine mahsup ettiğimizde 4.000.-TL KDV ödemesi çıkmaktadır.

Muhasebe Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.03.2020----- 391 HESAPLANAN KDV 391.018 % 18'lik KDV 24.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.018 %18'lik KDV 20.000.- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.9015 KDV 4.000.- Ay sonu KDV Mahsubu ----- / -----	24.000.-	20.000.- 4.000.-

Örnek Soru: İşletmemizin 31.mart itibari ile ay sonu KDV mahsubu sonucu oluşan KDV tahakkukunun beyannamesini Nisan'ın 26 'sın da vererek, aynı gün Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki hesabımızdan ödemeyi gerçekleştirdik. (Vergi ödemeleri Ziraat Bankası, Vakıfbank ve Halk bankası üzerinden yapılabilir.)

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----26.04.2020----- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.9015 KDV 4.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.02 Vakıfbank 4.000.- Mart dönemi KDV ödemesi ----- / -----	4.000.-	4.000.-

361- ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ (Social Security Charges Payable):

İşletmenin personeline ödediği ücretlerden Sosyal Güvenlik mevzuatına ve ilgili kanunlara göre kesilen emeklilik primleri, işverence ödenmesi gereken katılma payları ve diğer kesintiler bu hesapta takip edilir.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 36 ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda yer almaktadır.

Personel ücretlerinden kesintiler yapıldıkça, işverenin ücretler üzerinden ödeyeceği katılma payları tahakkuk ettikçe bu hesabın alacağına kayıt yapılır. Ödeme yapılırken bu hesabın borcuna kayıt yapılır. Şayet yapılan kesintiler bir yıldan uzun sürede ödenecek ise 438 Kamuya olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş borçlar hesabına aktarılır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin sosyal güvenlik kurumuna borcu vardır.

Bu hesapta Sosyal Güvenlik Kurumu kesintilerinin çeşidi bazında açılan yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygun olmaktadır.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar kanuna göre kuruma ödenmeyen kesintileri gider olarak muhasebeleştirilemez. Ücretlerden kesilen Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri takip eden ayın 23 üne kadar beyannamesi verilerek 26 sına kadar ödemesi yapılır. Ödemeler Devlet bankaları olan Ziraat Bankası, Vakıfbank ve Halk Bank üzerinden yapılmaktadır.

Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri mukayyet değer ile değerlendirilir. Değerleme günü itibari ile ödeme süresi geçmiş Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri için gecikme ve faizleri tahakkuk ettirilir.

Örnek Soru: İşletmemizin 31.mart itibari ile personele tahakkuk ettirilen ücret üzerinden SGK Primi İşveren payı 5.850.-TL SGK Primi İşçi payı 4.200.- TL İşsizlik sigortası İşveren payı 600.-TL İşsizlik sigortası İşçi payı 300.- TL olmak üzere toplam sosyal güvenlik kesintileri tutarı 10.950.- TL sının beyannamesini 23. Nisan 2020 tarihinde vererek 26 Nisan 2020 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından ödemeyi gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

B. Def. Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----26.04.2020----- 361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KES. 361.001 SGK Primi İşveren payı 5.850.- 361.002 SGK Primi İşçi payı 4.200.- 361.003 İşsizlik sigortası İşveren payı 600.- 361.003 İşsizlik sigortası İşçi payı 300.- 102 BANKALAR HESABI 102.02 Vakıfbank 10.950.- Mart dönemi SGK primlerinin ödenmesi ----- / -----	4.000.-	10.950.-

368- VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER (Due Date Passed, Deferred And Installed Takes And Other Obligations) :

Ödeme süresi içinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme yapılmış ödeme süresi bir yıl içinde olan vergi ve yükümlülükler bu hesapta takip edilir. Aynı zamanda erteleme ve taksitlendirme yapılmış vadesi bir yılın üzerinde olan vergi ve yükümlülüklerin vadesi bir yılın altına düştüğünde bu hesaba aktarılarak takip edilir.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 36 ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda yer almaktadır.

Ödeme süresi içinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler bu hesabın alacağına ilgili vergi takip ve yükümlülük hesabının borcuna kayıt yapılır. Ödeme süresi bir yılın üzerinde olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve yükümlülüklerin vadesi bir yılın altına düştüğünde 438- Kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabının borcuna kayıt, 368- Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek muhasebeleştirilir. Bu hesaba ait borçların ödenmesi ile bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilmesi sağlanır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin vergi daireleri ile ilgili devlet kurumlarına borcu vardır. Örneğin gelir vergisi vergi dairesine ödenirken, emlak vergisi belediyelere ödenmektedir.

Bu hesabın ödenecek vergi ve yükümlülük çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Vergi dairesi işletmemizin 31 Nisan 2020 itibari ile ödemesi gereken 10.000.- TL tutarındaki kurumlar vergisi borcunu üç aylık süre için tecil etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

B. Def. Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----26.04.2020----- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.0053Kurumla Vergisi 10.000.- 368- VA. GE. ER. V. TA. VE. Ve Dİ. YÜ. 368.0053Kurumlar Vergisi 10.000.- Mart dönemi KDV ödemesinin ertelenmesi. ----- / -----	10.000.-	10.000.-

369- ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER (Other Obligations Payable):

Ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda bulunan hesaplarda yer almayan vergi ve diğer yükümlülüklerden doğan borçlarımızı bu hesapta takip ederiz.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 36 ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda yer almaktadır.

Ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler grubunda bulunan hesaplarda yer almayan vergi ve diğer yükümlülüklerden doğan borçlarımız oluştuğunda bu hesabın alacağına kayıt, ödendiğinde bu hesabın borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin ilgili kurumlarına borcu vardır.

Bu hesabın ödenecek borcun çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31.mart itibari ile personele tahakkuk ettirilen ücret üzerinden 10.000.- TL tutarındaki personelden yaptığı BES (Bireysel Emeklilik Sistemi)

kesintilerini ücret ödemesi ile birlikte 10 Nisan 2020 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından ödemeyi gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Not: BES (Bireysel Emeklilik Sistemine) kırk beş yaşını doldurmamış çalışanlar işyerleri aracılığı ile üye olmak zorundadırlar. İşyerleri BES primlerini ücretlerden keserek ücret ödemesini takip eden işgünü sonuna kadar ödemek zorundadırlar.

B. Def. Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----26.04.2020----- 369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜM. 369.001 BES kesintileri 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.02 Vakıfbank 10.000.- Mart dönemi BES kesintilerinin ödenmesi ----- / -----	10.000	10.000.-

37 – BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI (Allowances For Payables And Expenses Provisions)

Bilanço tarihi itibari belli olan ancak tutarı bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk eden edeceği bilinmeyen işletmenin kısa vadeli borç veya giderleri için ayrılan karşılıklar bu grupta takip edilir.

Tek Düzen Hesap planımızda kısa vadeli yabansı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

370- Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları	373- Maliyet Giderleri Karşılığı
371- Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)	379- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları
372- Kıdem Tazminatı Karşılığı	

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır.

370- DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (Allowances For Profit Tax And Other Legal Obligations):

Kurumlar vergisine tabi işletmelerin dönem sonunda hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintileri, fonlar vb. diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıklar bu hesapta izlenir. (Geçici vergi dönemlerinde hesaplanarak ödenen geçici vergi 193 Peşin ödenen vergi ve fonlar hesabında takip edilir.)

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 37 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

İşletmenin dönem sonunda karı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ve diğer yasal yükümlülükleri tutarı kadar 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler karşılığı hesabının borcuna bu hesabın alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirme işlemi gerçekleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin ilgili kurumlarına borcu vardır.

Bu hesabın ödenecek borcun çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31Aralık 2020 itibari ile Kurumlar vergisini 10.000.- TL olarak hesaplamıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2020----- 691 D. KARI VER.VE DİĞ.YAS. YÜK. KAR. 691.001 Kurumlar Vergisi 10.000.- 370-D. KARI VER. VE Dİ. YA. Y. KAR.	10.000	10.000.-

		370.001 Kurumlar Vergisi 10.000.- Kurumlar vergisi karşılığının ayrılması. ----- / -----		
--	--	--	--	--

371- DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-) (Prepaid Taxes And Other Obligations Of Current Period Profit(-))

İşletmenin dönem içinde elde ettiği gelirlerden kesilen vergiler ile geçici vergi dönemlerinde ödediği vergiler ve işletmenin diğer yükümlülükleri dönem sonunda bu hesaba aktarılarak takip edilmektedir.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 37 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

İşletmenin dönem içinde ödediği ve 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabının borç bakiyesinde biriken tutar kadar 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına alacak kayıt 371- Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu işlemin takiben 370- Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları hesabına borç kayıt 371- Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri hesabına alacak kayıt yapılarak aradaki fark işletmenin ödemesi gereken net vergi olarak çıktığından bu tutarda 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin ilgili kurumlarına borcu vardır.

Bu hesabın ödenecek borcun çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31Aralık 2020 itibari ile hesaplanan Kurumlar vergisi 100.000.- TL olarak hesaplamıştır. Dönem içinde ödediği vergilerin tutarı ise 90.000.- Türk Lirasıdır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----31.12.2020----- 371- D. KAR.PEŞ. ÖD.VER.VE DİĞ. YÜK. 371.001 Dönem içinde ödenen Vergiler 90.000 193 PEŞ. ÖD.VER. VE FONLAR 371.001 Dön. İçinde öd. Ver. 90.000 Kurumlar vergisi karşılığının ayrılması.	90.000.-	90.000.-
	2	-----31.12.2020----- 370-D. KARI VER. VE Dİ. YA. Y. KAR. 370.001 Kurumlar Vergisi 10.000.- 371- D. KAR.PEŞ. ÖD.VER.VE DİĞ. YÜK. 371.001 Dön. İçinde öd. Ver. 90.000 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.001 Kurumlar Vergisi 10.000.- Kurumlar vergisinin tahakkuku. ----- / -----	100.000.-	90.000.- 10.000.-

372- KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI (Allowances For Seniority Indemnity):

İşletmede bir yıl ve üzeri çalışan personelin emeklilik, işten çıkarma, hastalık, askerlik vb. nedenlerle işten ayrılmaları durumunda iş kanununa göre işletme her yıl için kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. İşletmeler dönem içinden işten ayrılması muhtemel kişiler için karşılık olarak ayırdıkları kıdem tazminatlarını bu hesapta takip eder.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 37 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

7/ A seçeneğinde personelin çalıştığı servisle ilgili hesaba (Pazarlamada çalışan için 760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderlerine, Büroda Çalışan için 770 Genel Yönetim Giderler vb.) 7 /B seçeneğinde çalışan kişinin konumuna göre 791 İşçi Ücret ve Giderleri veya 792 Memur Ücret ve Giderleri hesabına borç kayıt yapılırken 372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin ilgili personele kıdem tazminatı ödemesi gereken borcu oluşmaktadır.

Bu hesabın ödenecek personel bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır. Ancak Kıdem Tazminatı Karşılıkları ödenmediği sürece kanunen kabul

edilmeyen giderdir.

Örnek Soru: İşletmemizin 30 Haziran 2020 Tarihi itibari ile büro da çalışan personel Ali Er için 90.000.- TL kıdem tazminatı karşılığı ayırmıştır. Ali Er 30.07.2020 tarihinde emekli olarak işyerinden ayrılmıştır. Kıdem tazminatı İşletmenin İş bankasındaki hesabından ödenmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----30.06.2020----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.001 Personel Giderleri 90.000 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 372.001 Ali Er 90.000 Ali Er'e ayrılan kıdem tazminatı karşılığı	90.000.-	90.000.-
	2	-----31.12.2020----- 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 372.001 Ali Er 90.000 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 90.000.- Ali Er'e ödenen kıdem tazminatı ----- / -----	90.000.-	90.000.-

373- MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI (Provisions For Costs):

Gelecek aylarda tahakkuku yapılacak giderlerin aylık maliyetlere yansıtılmasında amortismanlar, tamir bakım ikramiyeler ve finansman giderleri için ayrılan tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 37 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

Tahmin edilen giderler ilgili gider hesabına borç kayıt verilirken bu hesaba alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilir. Gider tahakkuk ettiği zaman bu hesaba borç kayıt verilirken ilgili gider hesabından mahsup edilerek kapatılmaktadır. Diğer bir ifade ile bu hesaba borç kayıt verilirken ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılırken farkta ilgili hesaba aktarılmaktadır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gider karşılıkları vardır.

Bu hesabın gider karşılıkları bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemizin 06.04.2020 Tarihinde üretimde kullanılan şebeke suyu için 10.000.- TL karşılık ayırmıştır. Aynı gün gelen faturada %18 KDV dahil 12.980.- TL olduğu görülmüştür. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ 730.001 Su gideri1 0.000 373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI 373.001 Su gideri 10.000.- Su gideri karşılığının ayrılması.	10.000.-	10.000.-
	2	-----06.04.2020----- 373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI 373.001 Su gideri 10.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18 lik KDV 1.980.- 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ 730.001 Su gideri1 0.000 329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR 329.001 Teski 12.980.- Su bedelinin tahakkuku ----- / -----	10.000.- 1.980.- 1.000.-	12.980.-

379- DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI (Other Current Liabilites):

İşletmenin borç ve gider karşılıkları grubundaki hesaplarda yer almayan kısa vadeli borç ve gider karşılıkları bu hesapta yer almaktadır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 37 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

İşletme bu hesaba ait bir karşılık ayırdığında bu hesaba alacak kayıt, ilgili gider hesabına borç kayıt yapılır. Karşılık ayırdığı gider gerçekleştiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt ayrılır. Ancak tahmin edilen giderin üzerinde gider tahakkuk ederse fark gider ilgili gider hesabı borçlandırılır. Tahmin edilen giderin altında gider tahakkuk ederse fark ters kayıtlarla kapatılır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gider karşılıkları vardır.

Bu hesabın gider karşılıkları bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde fabrikasında yaptığı hafriyat sonucu yolda çökme meydana gelmiştir. İşletme yolun tazmini için 100.000.- TL karşılık ayırmıştır. Aynı gün belediye 120.000.- TL yolun yapılma maliyetinin işletmeye tebliğ etmiştir. İşletmede ödemeyi İş Bank Tekirdağ şubesinden EFT yaparak gerçekleştirmiştir

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZAR. 680.001 Tahmini yol tazmini100.000 379-DİĞ. BORÇ VE GİDER KAR. 680.001 Tahmini yol tazmini100.000.- Tahmini yol tazminine karşılık ayrılması.	100.000.-	100.000.-
	2	-----06.04.2020----- 379-DİĞ. BORÇ VE GİDER KAR. 680.001 Tahmini yol tazmini100.000.- 689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZAR. 689.001 Tahmini yol tazmini20.000 329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR 329.001 yol tazmini 120.000.- Yol tazmini ----- / -----	100.000.- 20.000.-	120.000.-

38 – GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI (Income Related To Coming Months And Expense Accruals)

İşletmenin dönemsellik kavramı gereği bu döneme ait olmayan ancak bu dönemde oluşan gelirler ile döneme ait giderin tahakkuk ettirilmesi ancak ödemesinin gelecek dönemlerde yapılacak giderleri bu grupta takip edilir.

Tek Düzen Hesap planımızda kısa vadeli yabansı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

380- Gelecek Aylara Ait Gelirler	381- Gider Tahakkukları
----------------------------------	-------------------------

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır.

380- GELECEK AYLARA AİT GELİRLER (Income Related To Coming Months):

İşletmenin bir yıldan kısa sürede gelecek dönemlere ait tahsil ettiği gelirler bu hesapta yer almaktadır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda yer almaktadır.

İşletme gelecek aylara ait gelir tahsil ettiğinde bu hesabın alacağına ilgili tahsilat hesabının borcuna kayıt yapılır. Dönemi geldiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili gelir hesabına alacak kayıt yapılır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gelecek aylara ait geliri vardır.

Bu hesabın bu hesabın gelecek aylara ait gelir bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde mülkiyetindeki arsasını bir yıllığına 120.000.- TL sına kiraya vermiştir. Arsayı kiralayan kişi Yıllık kira bedelini İşletmenin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına havale ederek ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 120.000.- 380- GELECEK AYLARA AİT GEL. 380.001 Arsa Kira geliri 110.000.- 649 – DİĞ. OL. GELİR VE KARLAR 649.001 Arsa Kira geliri 10.000 Peşin olarak kiraya verilen arsa -----/-----	120.000.-	110.000.- 10.000.-

381- GİDER TAHAKKUKLARI (Expense Accruals):

İşletmenin bu dönemde tahakkuk eden gelecek aylarda ödemesi yapılacak giderlerini tahakkuk ettiği hesaptır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda yer almaktadır.

İşletme gelecek aylara ait giderler tahakkuk ettiğinde bu hesabın alacağına ilgili gider hesabının borcuna kayıt yapılır. Dönemi geldiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gelecek aylara ait ödenecek gideri vardır.

Bu hesabın bu hesabın gelecek aylara ait gider bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İş Bankası Tekirdağ şubesinden kullandığı kredi için İş Bankası Tekirdağ şubesi 2.000.- TL faiz tahakkuk ettirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 102.001 İşbank kredi finansmanı 2.000.-	2.000.-	

		381 GİDER TAHAKKUKLARI 381001 Kredi finansmanı 2.000.- Kredi finansmanının tahakkuku -----/-----		2.000.-
--	--	---	--	---------

39 – DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (Other Current Liabilities)

İşletmenin kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki hesaplarda yer almayan işlemler bu gruptaki hesaplarda takip edilir.

Tek Düzen Hesap planımızda kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

391 Hesaplanan KDV	397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları
392 Diğer KDV	399 Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır.

391 HESAPLANAN KDV (Received V.A.T):

İşletmenin mal ve hizmet satışları üzerinden, aldığı malları iade ettiğinde vergi dairesine ödemek üzere tahsil ettiği KDV bu hesapta izlenmektedir.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 3 kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 39 Diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer almaktadır.

İşletme mal ve hizmet satışı nedeni ile Tahsil ettiği KDV tutarını bu hesabı alacağında muhasebeleştirir. Ay sonunda 191 İndirilecek KDV ile mahsubunda bu hesaba borç kayıt vererek muhasebeleştirir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin vergi dairesine ödemesi gereken KDV tutarı vardır.

Bu hesabın KDV oranları bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret Ödemeyi gelecek hafta yapacaktır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 M. Girgin 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8lik KDV 2.400.- Satılan Gömlek ----- / -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

392 DİĞER KDV (Other V.A.T.)

Teşvikli yatırım mallarının ithal edilmesi durumunda mevzuata uygun şekilde KDV'nin ertelenmesi durumunda ertelenen ile ihraç kaydı ile satılan mallara ait KDV bu hesabın alacağında takip edilir.

397 SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI HESABI

Kasa sayım fazlasında bu hesabı anlattık

399 DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

Diğer kısa vadeli Yabancı kaynaklar grubundaki hesaplarda yer almayan işlemler bu hesapta takip edilir.

4- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (Long Term Liabilities):

İşletmenin bir yıldan uzun sürede geri ödemek zorunda olduğu yabancı kaynaklar tek düzen hesap planımızda bu sınıfta takip edilir. Uzun vadeli yabancı kaynaklar pasif hesap olduğu için bilançonun pasifinde kısa vadeli yabancı kaynaklardan sonra yer alır. Bu hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılır. Bu hesaplar daima alacak

bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermediği takdirde hesap kapalıdır. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır

40- Mali Borçlar	47- Borç ve Gider Karşılıkları
42- Ticari Borçlar	48- Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
43- Diğer Borçlar	49- Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
44- Alınan Avanslar	

40 – MALİ BORÇLAR (Financial Liabilities):

Kredi kurumlarından alınan bir yıldan uzun süreli krediler ile para ve sermaye piyasalarından alınan krediler bu grupta takip edilir. Bu grup ile sağlanan fonlarla işletmenin duran varlıkları finanse edilmelidir. Şayet dönen varlıkları finanse edilmeye başlarsa işletmenin mali yapısı bozulabilir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

400- Banka Kredileri	407- Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
401- Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	408- Menkul Kıymet İhraç Farkı (-)
402- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)	409- Diğer Mali Borçlar
405- Çıkarılmış Tahviller	

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu gruptaki hesaplarda süre bir yılın altına düşerse kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubundaki hesaplara aktarılır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır.

400- BANKA KREDİLERİ (Bank Credits):

İşletmelerin banka ve finans kurumlarından vadesi bir yıldan uzun vadeli krediler bu hesapta takip edilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Kredi alındığı zaman, krediye hesaplanan faiz ve komisyonun krediye eklenmesi ile yabancı para kredilerde yapılan evalüasyon işleminde kredilerin artan Türk Lirası tutarının kayıt edilmesi ile bu hesaplara alacak kayıt yapılır.

Kredi hesabına ödeme yapılması, (bir hesaptan virman EFT veya nakit yapılması vb.) hesaba borç kayıt yapılır. Vadesi bir yılın altına düşen anapara, taksit, faiz ödemeleri ve krediler 303 Uzun vadeli kredilerin anapara taksit ve faizleri hesabına alacak kayıt verilerek bu hesaba borç kayıt verilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Borç bakiye verirse hesaba işletmenin borcundan fazla ödeme yapılmıştır. Farkın mevduat hesabına aktarılması gerekir. Bu hesabın alacak tutarı ile borç tutarı arasındaki fark (alacak bakiye) işletmenin uzun vadeli kredi borcunu göstermektedir.

Bu hesabın banka kredi hesapları bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinden 5 yıl vadeli üçer aylık faiz ödemeli 500.000.- TL kredi kullanarak aynı şubedeki mevduat hesabına virman yapmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 500.000.- 400BANKAKREDİLERİ HESABI 400.01 İşbank 500.000.- Kullanılan kredi. -----/-----	500.000.-	500.000.-

Türk lirası krediler vergi usul kanunu madde 285'e göre mukayyet değer ile değerlendirilir. Yabancı para krediler vergi usul kanunu madde 280'e göre TCMB' nin değerlendirme gününde ilan ettiği kur üzerinden değerlendirilerek evalüasyon a tabi tutulur. İşletmeler ay sonu itibari ile tahakkuk eden faizleri 7 A seçeneğinde 780 finansman giderleri hesabına, 7 B seçeneğinde 797 Finansman giderleri hesabına borç kayıt kısa vadeli ise 381 gider tahakkukları hesabına alacak kayıt, uzun vadeli ise 481 gider tahakkukları hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştirir. Değerleme gününde bankalar ile mutabakat sağlanmalıdır. Günümüz elektronik dünyasında her an online olarak mutabakat işlemi yapılabilmektedir. Fakat dönem sonunda mutabakatın dekont

olarak alınmasında fayda vardır. Şayet fark var ise sebebi bulunarak düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinde kullanmış olduğu 500.000.- TL kredinin 100.000.- TL sınırı vadesi bir yılın altına düşmüştür. Söz konusu kredi için uzun dönem tahakkuklarında bulunan 20.000.- TL faizin ödeme süresi bir yılın altına inmiştir. Gerekli muhasebe kayıtlarını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----30.04.2020----- 400 BANKA KREDİLERİ 400.001 İşbank 100.000.- 481 GİDER TAHAKKUKLARI 481.001 İşbank 20.000.- 303 UZ.VD.KR.ANAPR.TAK. VE FA. 303.001 İşbank 100.000.- 381 GİDER TAHAKKUK LARI Uz. Vadeye Kredinin kısa vadeye aktarılan kısmı -----/-----	100.000.- 20.000.-	 100.000.- 20.000.-

Yabancı para üzerinden kullanılan krediler alınan krediye uygulanan kur üzerinden muhasebeleştirilir.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesinde 50.000.- USD tutarında üç yıl vadeli kredi kullanmıştır. Kullandığı krediyi aynı şubedeki döviz tevdiat hesabına virman yapmıştır. 1USD = 6 TL dir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.02 İşbank DTH 300.000.- 400BANKAKREDİLERİ HESABI 400.002 İşbank USD Kredisi 300.000 Uzun vadeli kredi kullanımı. -----/-----	300.000.-	 300.000.-

401- FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR (Debits from lesing Process) :

Bu hesapta kiracı olarak vadesi bir yıldan uzun olan finansal kiralama sonucu oluşan varlık hesabının bir yıldan uzun olan borçları bu hesapta takip edilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Finansal kiralama için yapılan sözleşmede belirtilen tutar bu hesaba alacak kayıt kiralanan varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç kayıt arasındaki fark ise 402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri hesabına borç kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Vadesi bir yılın altına düşen finansal kiralamaya ilişkin tutarlar 401- finansal kiralama işlemlerinden borçlar hesabına borç kayıt 301- finansal kiralama işlemlerinden borçlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap daima alacak bakiye verir. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesap mukayyet değer ile değerlendirilir. Dönem sonunda ilgili kuruluşlarla mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

402- ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
(Postponed Loan Costs Related Leasing (-))

Finansal kiralama işleminin yapıldığı tarihte kiralama sözleşmesinde belirtilen tutar ile kiralanan finansal varlığa ait kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkın bir yılın üzerindeki tutarları bu hesapta takip edilir. İzlenen tutar bir yılın altına indiğinde 302- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri hesabına borç kayıt, 402- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Bu hesap pasif hesaplarda yer almasına karşılık borç bakiye verir.

Dönem sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Şayet fark var ise nedeni araştırılarak bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

405- ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER (Bonds Payable):

İşletme tarafından bir yıldan uzun süreli olarak çıkarılan tahviller bu hesapta izlenmektedir. Çıkarılan tahvillerin hisse senetleri ile değiştirilme özelliği var ise, erken ödeme durumu söz konusu ise bu durum bilanço dipnotlarında tutarları ile belirtilmelidir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Bu hesabın çıkarılan tahvil bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Vadesi bir yılın altına düşen tahvillerin anapara ve faizleri bu hesaba borç kayıt verilerek 304- Tahvil anapara borç taksit ve faizleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Ay sonlarında oluşmuş faizler tahakkuk ettirilerek 7/A seçeneğinde 781 Finansman Giderleri hesabının, 7/B seçeneğinde 797 Finansman Giderleri hesabının borcuna bir yıla kadar olanlar 381 Gider Tahakkukları hesabının, bir yıldan uzun olanlar 481 Gider Tahakkukları hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Çıkarılmış tahviller mukayyet değerleri ile değerlendirilir. Dönem sonunda muhasebe kayıtları ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanmalıdır. Fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesi aracılığı ile 900.000.- TL tutarında 5 yıl vadeli tahvil ihraç etmiştir. İş bankası tahvilleri satarak 20.000.- TL komisyon alarak bakiyeyi işletmenin mevduat hesabına aktarmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.02 İşbank 880.000.- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.001 Tahvil Komisyon Gideri 20.000.- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER 405.001 ... serisi tahvil 900.000.- İhraç edilen tahviller -----/------	880.000.- 20.000.-	900.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesi aracılığı ile 900.000.- TL tutarında ihraç ettiği tahvillerin vadesi bir yılın altına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER 405.001 ... serisi tahvil 900.000.- 304 TAH. ANAPARA BORÇ TAK.VE FAİZ. 304.001 ... serisi tahvil 900.000 Vadesi bir yılın altına düşen tahviller -----/-----	900.000.-	900.000.-

407- ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER (Other Issued Securities) :

İşletme tarafından vadesi bir yıldan uzun olarak çıkarılan 40 Mali borçlar grubundaki hesaplarda yer almayan intifa senedi dışındaki menkul kıymetler bu hesapta takip edilir. Vadesi bir yılın altına düştüğünde bu hesaba borç kayıt, 306 Çıkarılmış Diğer menkul kıymetler hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Bu hesapta artış olduğunda alacak kayıt azalış olduğunda borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez.

Dönem sonunda mukayyet değer ile değerlendirilerek mutabakat sağlama işlemi yapılmalıdır.

408- MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI (-) (Discount On Securities Issued(-))

Nominal değerinin altında ihraç edilen menkul kıymetlerin farklarının bir yıldan uzun süreye tekabül eden kısmı bu hesapta takip edilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Bu hesapta artış olduğu zaman bu hesaba borç kayıt azalış olduğu zaman alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Menkul kıymet ihraç farklarının bir yıldan uzun olan süresi bir yılın altına düştüğünde bu hesaba alacak kayıt 308 Menkul Kıymet İhraç Farkı hesabına borç

kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır.

İhraç edilen tahviller itibari değeri ile değerlendirilir. Dönem sonunda kayıtlarla ve belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İşbank Tekirdağ Şubesi aracılığı ile 900.000.- TL tutarında 2 yıl vadeli ihraç ettiği tahvilleri %10 ıskonto yaparak satmıştır. İş bankası 20.000.- TL komisyon almıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük DeFTER Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.02 İşbank 880.000.- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.001 Tahvil Komisyon Gideri 20.000.- 408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKI 408.001 ... serisi tahvil ihraç farkı 90.000.- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER 405.001 ... serisi tahvil 900.000.- İhraç edilen tahviller -----/------	790.000.- 20.000.- 90.000.-	900.000.-

409- DİĞER MALİ BORÇLAR (Other Financial Liabilities) :

Mali borçlar grubundaki hesaplarda takip edilmeyen işlemler bu hesapta takip edilir.

Bu hesap Uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında mali borçlar grubunda yer almaktadır.

Bu hesapta artış olduğu zaman bu hesabaalacak kayıt azalış olduğu zaman borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bir yıldan uzun süreli diğer menkul kıymetlerin süresi bir yılın altına indiğinde bu hesaba borç kayıt 309 Diğer Mali Borçlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır.

Bu hesaptaki işlemler dönem sonunda mukayyet değer ile değerlendirilerek değerlemeye tabi tutulur. Şayet fark var ise nedeni araştırılarak bulunur. Gerekli düzeltme kaydı yapılır.

42- TİCARİ BORÇLAR (Commercial Liabilities):

İşletmenin ticari faaliyetleri ile ortaya çıkan vadesi bir yıldan uzun olan bütün senetli ve senetsiz borçları bu grupta takip edilir. Şayet bu borçlar işletmenin iştirak ve bağlı ortaklıklarına ise bu borçlar bilançonun dip notunda gösterilmelidir.

Ticari borçlar uzun vadeli olduğu için tek düzen hesap planımızda uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer alır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

420- Satıcılar	426- Alınan Depozito Ve Teminatlar
421- Borç Senetleri	429- Diğer Ticari Borçlar
422- Borç Senetleri Reeskontu (-)	

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alçak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Vadesi bir yılın altına düşen borçlar da kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfındaki ticari borçlar grubuna aktararak muhasebeleştirilir.

Bu gruptaki hesaplar daima alacak bakiye verir, (422- Borç Senetleri Reeskontu (-) hariç) veya bakiye vermez bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Ancak borç bakiye vermez. Borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmesi gerekir.

420- SATICILAR (Accounts Payable):

İşletmenin faaliyet konusu nedeni ile bir yıldan uzun sürede borçlandığı senetsiz alacakları bu hesapta takip edilir. Şayet bu borçlar Ortaklara, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ise bilanço dipnotlarında gösterilmelidir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında ticari borçlar grubunda yer alır. Satıcı bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesaba ait işlemlerde artış olunca bu hesaba alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılır. Bu hesapta vade bir yılın altına düşünce 420 Satıcılar hesabına borç kayıt 320 Satıcılar hesabına alacak kayıt yapılarak kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında ticari borçlar grubunda bulunan satıcılar hesabına aktarılır. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin borcu vardır. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. İşletmenin borcu yoktur.

Dönem sonunda borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Borçlu olunan işletmeler ile karşılıklı mutabakat sağlanır. Şayet fark oluşursa nedeni araştırılarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile tanesi 30.- TL' dan 100 adet gömlek satın almıştır. Gömleklere uygulanan KDV %8 dir. İşletmemiz Girgin Ticarete ödemeyi gelecek yıl yapmak üzere anlaşmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 3.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 240 420 SATICILAR 420.001Girgin Tic. 3.240 ... fatura ile alınan gömlek -----	3.000.- 240.-	3.240.-

421- BORÇ SENETLERİ (Notes Payable):

İşletmenin faaliyet konusu işlemlerinden kaynaklanan vadesi bir yıldan uzun süreli senetli borçları bu hesapta izlenmektedir. Senetler poliçe, halk arasında senet denilen bono ve uygulamada çok az kullanılan adi senetler bu hesapta takip edilir.

Tek düzen hesap planındaki pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında ticari borçlar grubunda yer almaktadır. Borç senetlerinin yardımcı hesap bazında takip edilmesi uygundur.

Bir yıldan uzun süreli senetli borç oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt, senetli borç ödendiğinde bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bir yıldan uzun vadeli senedin vadesi bir yılın altına düştüğünde 421Borç Senetleri hesabına borç kayıt 321 Borç Senetleri hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye kadar işletmenin uzun vadeli senetli borcu vardır. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu durumda işletmenin uzun vadeli senetli borcu yoktur.

Dönem Sonunda nominal değerleri ile değerlendirilir. Uzun vadeli senetler muhasebe kayıtları ile kontrol edilerek, alacaklılarla mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni araştırılarak bulunmalı ve gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır. Bankalar, sigorta şirketleri ve

reasürans şirketleri dönem sonunda borç senetlerini de alacak senetlerini de reeskonta tabi tutmak zorundadır. Diğer şirketler ise reeskonta tabi tutmakta serbesttirler. Ancak alacak senetlerini reeskonta tabi tutarlarsa borç senetlerini de reeskonta tabi tutmak zorundadırlar.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten satmak amacı ile tanesi 30.- TL' dan 100 adet gömlek satın almıştır. Gömleklere uygulanan KDV %8 dir. İşletmemiz Girgin Ticarete ödemeyi gelecek **06.05.2021 vadeli bono** vererek gerçekleştirmiştir.

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 3.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 240 421BORÇ SENETLERİ 421.00106.05.2021 vd.li. 3.240 ... fatura ile alınan gömlek -----	3.000.- 240.-	3.240.-

422- BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-) (Rediscounts On Notes Payable (-)):

İşletmenin uzun vadeli borç senetleri için dönem sonunda ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer alan pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesaptır. 421 Borç Senetleri hesabının altında yer alır. Vadelerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesap artış olunca borç kayıt, azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap borç bakiye verir. Veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Bu hesaba dönem sonunda yapılan reeskont tutarı kadar borç kayıt 642 Faiz gelirleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ertesi gün bu hesaba alacak kayıt 657 Reeskont faiz giderleri hesabına alacak borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda senetlerde mutabakat sağlandıktan sonra reeskont işlemine tabi tutularak muhasebe kaydı yapılır. Ancak alacak senetlerini reeskonta tabi tutan işletmeler borç senetlerini de reeskonta tabi tutmak zorundadır.

Örnek Soru: 31.12.2019 tarihinde satıcı Girgin Ticarete işletmenin borçlu olduğu 31.01.2021 vadeli çekin tutarı 600.000.- TL dir. 31.12.2019 tarihi itibari ile reeskont tutarı 100.000.- TL dir. 31.12.2019 ve 01.01.2020 tarihli Muhasebe kayıtlarını yapınız.

31.12.2019 Tarihli muhasebe Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019 ----- 422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 422.001 31.01.2021 vadeli 100.000 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.001 31.01.2021 vadeli 100.000.- Borç senedi reeskontu -----/-----	100.000.-	100.000.-

01.01.2020 Tarihli muhasebe Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020 ----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.001 31.01.2021 vadeli 100.000.- 422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 422.001 31.01.2021 vadeli 100.000 Borç senedi reeskontun iptali -----/-----	100.000.-	100.000.-

426- ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR (Deposits and warrenties recevied) :

İşletmenin ticari faaliyetleri ile ilişkili olarak üçüncü kişilerden yükümlülüklerini yerine getirmesi amacı ile bir yıldan uzun süreli olarak alınan depozito ve teminatlar bu hesapta takip edilir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında ticari borçlar grubunda yer almaktadır. Teminat alınan kuruluş bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bir yıldan uzun süreli alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alçağına ilgili tahsilat hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Depozito veya teminat iade edildiğinde

bu hesabın borcuna ilgili ödeme hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Depozito veya teminatı veren kuruluş yükümlülüğünü yerine getirmez depozito veya teminat yükümlülük yerine sayılırsa, 426 Alınan Depozito ve Teminat hesabına borç kayıt 649 Diğer olağan gelir ve karlar hesabına alçak kayıt verilerek muhasebeleştirilir. Alınan depozito veya teminatın süresi bir yılın altına düşünce 426 Alınan Depozito ve Teminat hesabına borç kayıt, 326 Alınan Depozito ve Teminat hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonun da alınan depozito ve teminatlar mukayyet değer ile değerlendirilerek, depozito veya teminatı veren kuruluşlarla mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise neden bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde personeline yemek hizmeti veren şirket ile yaptığı beş yıllık süreli sözleşme gereği şartlara uymadığı takdirde tazminat olarak kabul edilecek 5.000.- TL depozito almıştır. Yemek şirketi depozitoyu şirketimizin bankadaki hesabına yatırmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 5.000.- 426 ALINAN DEPOZİTO VE TEM. 426.001 Yemek şirketi 5.000.- Alınan depozito -----/-----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde personeline yemek hizmeti veren şirket ile yaptığı sözleşme gereği şartlara uymadığı takdirde tazminat olarak kabul edilecek 5.000.- TL depozito almıştı. Ancak Yemek şirketi ile yapılan sözleşme şartlarına uygun davranmamıştır. 22.04.2020 tarihinde Sözleşmenin fesih edilerek teminatı geri almaktan vazgeçmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 426 ALINAN DEPOZİTO VE TEM. 426.001 Yemek şirketi 5.000.- 649 DİĞ. OLAĞAN GELİR VE KARLAR 649.001 depozito teminatı 5.000.- Alınan depozitonun iadesi -----/-----	5.000.-	5.000.-

429 DİĞER TİCARİ BORÇLAR (Other Commercial Liabilities)

Vadesi bir yıldan uzun ticari borçlar grubunda yer almayan bu gruba ait işlemlerin takip edildiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında ticari borçlar grubunda yer almaktadır. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesapta artış olunca alacak kaydı azalış olunca borç kaydı yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlemeye tabi tutulur. Yabancı para üzerinden kayıt edilen değerler TCMB'nin değerleme günü ilan ettiği kurlar üzerinden değerlemeye tabi tutulur. İlgili taraflarla mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

43- DİĞER BORÇLAR (Other Liabilities)

İşletmenin ticari faaliyetine dayanmayan meydana gelen ve vadesi biri yılın üzerinde olan borçların izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesapların içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

431- Ortaklara Borçlar	437- Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)
432- İştiraklere Borçlar	438- Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar
433- Bağlı Ortaklıklara Borçlar	439- Diğer Çeşitli Borçlar
436- Diğer Çeşitli Borçlar	

Bu grupta bir yılın üzerindeki borçlara ait işlemlerde artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu gruptaki borçların vadesi bir yılın altına

inince Kısa vadeli diğer borçlar grubundaki hesaplara aktarılarak muhasebeleştirilir. Bu grupta bulunan 437 Diğer Borç Senetleri Reeskontu pasifi düzenleyici aktif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

431- ORTAKLARA BORÇLAR (debt to shareholders) :

İşletmenin ticari işlemlerinden kaynaklanmayan vadesi bir yıldan uzun olan ortaklarına borçlar bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planındaki pasif hesapların içinde uzun vadeli borçlar sınıfında diğer borçlar grubunda yer almaktadır. Ortak bazında yardımcı hesaplar da takip edilmesi uygundur.

Bu hesapta artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Borçların vadesi bir yılın altına inince kısa vadeli diğer borçlar grubunda yer alan 331 ortaklara borçlar hesabına alacak kayıt bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilme sonucu kısa vadeli diğer borçlar hesabına aktarılır.

Dönem Sonun da faiz tahakkuku işlemi yapıldıktan sonra ortaklarla mutabakat sağlanmalıdır. Değerleme işlemi mukayyet değer ile yapılır. Borçlar yabancı para üzerinden ise dönem sonunda TCMB'nin açıkladığı kur üzerinden evalüasyon a tabi tutulur. İşletme şayet senetli borçlara tasarruf değeri ile değerliyorsa bu hesaptaki senetli borçlarda reeskonta tabi tutulur.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde ortak Ahmet Refik Gürel'den iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştır. Ahmet Refik Gürel Ödemeyi şirketin İş bank Tekirdağ şubesine yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 200.000.- 431ORTAKLARA BORÇLAR 431.001 A. Refik Gürel 200.000.- A. Refik Gürel'den alınan Borç -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde ortak Ahmet Refik Gürel'den iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. 07.04.2021 tarihi itibari ile borcun vadesi bir yılın altına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----07.04.2021----- 431ORTAKLARA BORÇLAR 431.001 A. Refik Gürel 200.000.- 331ORTAKLARA BORÇLAR 331.001 A. Refik Gürel 200.000.- Vadesi bir yılın altına düşen borç. -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde ortak Ahmet Refik Gürel'den iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. Şirketimiz Ahmet Refik Gürel'e olan borcunu 20.04.2020 tarihinde Ahmet Refik Gürel'in İş bank Tekirdağ şubesindeki hesabına şirketin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemeyi gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----20.04.2020----- 431ORTAKLARA BORÇLAR 431.001 A. Refik Gürel 200.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.001 Vakıfbank Tekirdağ Şb. 200.000.- A. Refik Gürel'e borcun ödenmesi -----/-----	200.000.-	200.000.-

432- İŞTİRAKLERE BORÇLAR (debt to affiliates) :

İşletmenin ticari faaliyet konusu dışında iştiraklerine bir yıldan uzun süreli borçları bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli borçlar sınıfında diğer borçlar grubunda yer almaktadır.

İştiraklere vadesi bir yılın üzerinde oluşan borçlarda artış olunca bu hesaba alacak kayıt azalış olunca bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştiraklere olan borçların vadesi bir yılın altına inince bu hesaba borç kayıt 332 İştiraklere olan borçlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile de kısa vadeli borçlar grubuna aktarılması sağlanmış olur. Bu hesabın iştirak bazında takip edilmesi uygundur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerleme işlemine tabi tutulur. Yabancı para üzerinden borçlanma yapılmış ise değerleme gününde TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden evalüasyon'a tabi tutulur. Borçlu olunan iştiraklerle mutabakat sağlanmalıdır. Şayet işletme senetli borçları tasarruf değeri ile değerlemeye alıyorsa iştiraklere olan senetli borçlarda reeskonta tabi tutulmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İştiraki olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştır. A Anonim Şirketi Ödemeyi şirketin İş bank Tekirdağ şubesine yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 200.000.- 432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR 432.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- A. Anonim Şirketinden alınan Borç -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde İştiraki olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. 07.04.2021 tarihi itibari ile borcun vadesi bir yılın altına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----07.04.2021----- 432İŞTİRAKLERE BORÇLAR 432.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- 332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR 332.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- Vadesi bir yılın altına düşen borç. -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İştiraki olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. Şirketimiz İştiraki olan A Anonim Şirketine olan borcunu 20.04.2020 tarihinde İştiraki olan A Anonim Şirketinin İş bank Tekirdağ şubesindeki hesabına şirketin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemeyi gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----20.04.2020----- 432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR 432.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.001 Vakıfbank Tekirdağ Şb. 200.000.- A Anonim Şirketine borcun ödenmesi -----/-----	200.000.-	200.000.-

433- BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR ((Debt To Subsidiaries) :

İşletmenin ticari faaliyet konusu dışında bağlı ortaklıklarına bir yıldan uzun süreli borçları bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli borçlar sınıfında diğer borçlar grubunda yer almaktadır.

Bağlı ortaklıklara vadesi bir yılın üzerinde oluşan borçlarda artış olunca bu hesaba alacak kayıt azalış olunca bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İştiraklere olan borçların vadesi bir yılın altına inince bu hesaba borç kayıt 333 Bağlı Ortaklıklara olan borçlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile de kısa vadeli borçlar grubuna aktarılması sağlanmış olur. Bu hesabın bağlı ortaklık bazında takip edilmesi uygundur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirme işlemine tabi tutulur. Yabancı para üzerinden borçlanma yapılmış ise değerlendirme gününde TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden değerlendirme' a tabi tutulur. Borçlu olunan Bağlı Ortaklıklarla mutabakat sağlanmalıdır. Şayet işletme senetli borçları tasarruf değeri ile değerlemeye alıyorsa iştiraklere olan senetli borçlarda reeskonta tabi tutulmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Bağlı Ortaklığı olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştır. A Anonim Şirketi Ödemeyi şirketin İş bank Tekirdağ şubesine yaparak gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 200.000.- 433 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR 433.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- A. Anonim Şirketinden alınan Borç -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde İştiraki olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. 07.04.2021 tarihi itibari ile borcun vadesi bir yılın altına düşmüştür. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----07.04.2021----- 433BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR 433.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- 333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR 333.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- Vadesi bir yılın altına düşen borç. -----/-----	200.000.-	200.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Bağlı ortaklığı olan A Anonim Şirketinden iki yıl vadeli 200.000.- TL borç almıştı. Şirketimiz Bağlı Ortaklık olan A Anonim Şirketine olan borcunu 20.04.2020 tarihinde Bağlı Ortaklık olan A Anonim Şirketinin İş bank Tekirdağ şubesindeki hesabına şirketin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemeyi gerçekleştirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----20.04.2020----- 433 BAĞLI ORTAKLARA BORÇLAR 432.001 A. Anonim Şirketi 200.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.001 Vakıfbank Tekirdağ Şb. 200.000.- A Anonim Şirketine borcun ödenmesi -----/-----	200.000.-	200.000.-

436- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR (Other Miscellaneous Depts)

İşletmenin ticari faaliyetlerinden kaynaklanmayan 43 diğer borçlar grubundaki hesaplarda yer almayan bir yıldan uzun vadeli işlemler bu grupta takip edilir.

Tek düzen hesap planındaki yeri pasif hesaplar içinde uzun vadeli borçlar grubunda yer almaktadır. Borç çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bir yıldan uzun vadeli işlemlerden kaynaklanan bu hesapta takip edilmesi gereken borçlarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesapta takip edilen biri yıldan uzun vadeli borçların vadesi bir yılın altına düşünce bu hesaba borç kayıt 336 Diğer Çeşitli Borçlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılır.

Dönem Sonun borçlara faiz tahakkuku yapılarak alacaklı olan kuruluş veya kişilerle mutabakat sağlanır. Dönem sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. yabancı para üzerinden borçlanılmış ise değerleme gününde TCMB'nin ilan ettiği kurlar üzerinden evalüasyon a tabi tutulur. İşletme dönem sonunda senetli borçlarını reeskonta tabi tutuyorsa bu hesaptaki senetli borçlarını da reeskonta tabi tutar.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde işletmeye iş görüşmesi için gelen kişilerin konaklamasını sağlamak amacı ile Ahmet Refik Gürel'den 5 yıllığına daire kiralamıştır. Kiralanan dairenin yıllık 36.000.- TL'sidir. İlk yılın ödemesini %20 kira stopajı olan 7.200 TL'sini keserek 28.800.- TL'sini İşbank Tekirdağ şubesindeki hesabından yüzde yirmi Ahmet Refik Gürel'e havale yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU 437.001 ... vd'li senet reeskontu 1.500.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işlemi -----/-----	1.500.-	1.500.-

İlgili senede ertesi gün yapılan muhasebe kaydı.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- 437 DİĞER BORÇ SEN. REESKONTU 437.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işleminin iptali -----/-----	1.500.-	1.500.-

438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR
(Deferred And Installed Debts To Governmental bodies) :

İşletmelerini kamuya olan vergi ve benzer borçlarının vadesinde ödenemeyip ertelenmesi veya takside bağlanması durumunda bir yılı aşan kısımların takip edildiği hesaptır.

Tek düzen hesap planındaki pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında diğer borçlar grubunda yer almaktadır. Ertelenen veya takside bağlanan borç bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Pasif hesaplar içinde olduğu için vergi ve benzeri borçlarda bir yılın üzerinde erteleme ve taksitlendirme söz konusu olduğunda bu hesaba alacak kayıt 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına borç kayıt yapılmaktadır. Ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borç ödendiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılmaktadır. Vadesi bir yılın altına düşen ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar bu hesaba borç kayıt 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmesi suretiyle kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılır.

Dönem Sonunda işlem bazında mutabakat sağlanmalıdır. Tecil faizleri gider olarak muhasebeleştirilmelidir. Ancak tecil faizleri kanunen kabul edilmeyen giderdir. Mukayyet değer ile değerlendirme yapılmaktadır.

Örnek Soru: Vergi dairesi işletmemizin 31 Nisan 2020 itibari ile ödemesi gereken 10.000.- TL tutarındaki kurumlar vergisi borcunu mücbir sebep nedeni ile 18 aylık süre için tecil etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.04.2020----- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.0053 Kurumlar Vergisi 10.000.- 438 KAMU.OL. ER. VEYA TAK. BORÇ. 438.0053 Kurumlar Vergisi 10.000.- Kurumlar vergisi ödemesinin ertelenmesi. ----- / -----	10.000.-	10.000.-

Örnek Soru: Vergi dairesi işletmemizin 31 Nisan 2020 itibari ile ertelenen kurumlar vergisinin erteleme süresi bir yılın altına inmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.04.2020----- 438 KAMU.OL. ER. VEYA TAK. BORÇ. 438.0053 Kurumlar Vergisi 10.000.- 368 VD. GEÇ. ER.TAK. VER. VE DİĞ Y. 368.0053 Kurumlar Vergisi 10.000.- Kurumlar ver. Ertelemesinin bir yılın altına inmesi. ----- / -----	10.000.-	10.000.-

Örnek Soru: Vergi dairesi işletmemizin 31 Nisan 2020 itibari ile ödemesi gereken 10.000.- TL tutarındaki kurumlar vergisi borcunu 18 aylık süre için tecil etmişti. 31 Temmuz 2020 tarihinde işletme elindeki fon fazlası ile hem 100.- TL tutarındaki tecil faizini ve vergi borcunu Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.07.2020----- 438 KAMU.OL. ER. VEYA TAK. BORÇ. 438.0053 Kurumlar Vergisi 10.000.- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.001 Tecil Faizi 100.- 102 BANKALAR HESABI Ertelenen verginin ödenmesi. ----- / -----	10.000.- 100.-	10.100.-

44- ALINAN AVANSLAR (Deposits Received)

İşletmenin vadesi bir yılı aşan aldığı avansları takip ettiği gruptur. Alınan bu avansların dayanağı satış sözleşmeleri vb. nedenler olabilir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

440 Alınan Sipariş Avansları	449 Alınan Diğer Avanslar
------------------------------	---------------------------

Bu grup pasif hesaplar içinde yer aldığı için bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI (Advances Received On Orders)

İşletmenin mal, mamul veya hizmetleri satış işleminde mal, mamul veya hizmeti teslim etmesini bir yıldan uzun süre sonra gerçekleştireceği satış sözleşmesine dayanarak satış için aldığı avansların takip edildiği hesaplardır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında alınan avanslar grubunda yer almaktadır. Alınan avans bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesap pasif hesap olduğu için bu hesapta artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir. Veya bakiye vermez. Kesinlikle borç bakiye vermez şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir. Alınan avansın süresi bir yılın altına indiğinde bu hesaba alacak kayıt 340 alınan avanslar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu şekilde avansın uzun vadeli yabancı kaynaklardan kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması sağlanır.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlenir. Şayet yabancı para cinsinden avans alınmış ise değerlendirme gününde TCMB'nin ilan ettiği kur üzerinden değerlendirilme a tabi tutulur. Avans alınan kişi ve kuruluşlarla mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için imal edip 200.000.TL satacağı ve 06.06.2021 yılında teslim edeceği makine için 20.000.- TL avans almıştır. Er işletmesi söz konusu avansı İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 20.000.- 440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 440.01 Er Ticaret 20.000.- Er ticaretten alınan avans ----- /-----	20.000.-	20.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için imal edip 200.000.TL satacağı ve 06.06.2021 yılında teslim edeceği makine için 20.000.- TL avans almıştır. 07.06.2020 tarihi itibari alınan avansın muhasebeleştirilmesi.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 440.01 Er Ticaret 20.000.- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.01 Er Ticaret 20.000.- Alınan avansın kısa vadeli kaynaklara aktarımı ----- /-----	20.000.-	20.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde Er işletmesi için 180.000.- TL sına imal ettiği makineyi Er Ticaret'e teslim etmiştir. Er Ticaret Makine için ödemesi gereken 200.000 –

TL'ni 20.000.- TL avanstan mahsup edilerek kalan 180.000.- TL için Er Ticaret İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır.

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2021----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 180.000.- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.01 Er Ticaret 20.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Makine 200.000.- İmal edilerek satılan makine.	180.000.- 20.000.-	200.000.-
	2	-----06.04.2020----- 620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ 622.001 Makine Maliyeti 180.000.- 152MAMULLER 152.001 Makine 180.000	180.000.-	180.000.-

449 ALINAN DİĞER AVANSLAR (Other Advances Received)

İşletmenin bu gruba giren ancak 440 Alınan Sipariş Avanslarında takip edilmeyen işlemleri bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında alınan avanslar grubunda takip edilmektedir. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesapta artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Hesap bakiye vermez ise işletmenin aldığı avans yoktur. Şayet borç bakiye verirse yanlış işlem vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir. Alınan avansın süresi bir yılın altına inince bu hesaba borç kayıt 349 Alınan Diğer Avanslar hesabına alacak kayıt yapılarak alınan avans uzun vadeli yabancı kaynaklardan kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması sağlanır.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Şayet yabancı para cinsinden avans alınmış ise değerlendirme gününde TCMB'nin ilan ettiği kur üzerinden değerlendirilme a tabi tutulur. Avans alınan kişi ve kuruluşlarla mutabakat sağlanmalıdır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI (Allowances For Payables And Provisions)

İşletmenin bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarı kesin olarak bilinmeyen veya ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen bir yıldan uzun vadeli gider karşılıkları bu grupta takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

472- Kıdem Tazminatı Karşılığı	479- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları
--------------------------------	---------------------------------------

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır. Ayrılan karşılığın süresi bir yılın altına inince bu gruptaki ilgili hesaba borç kayıt kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer alan borç ve gider karşılıkları grubundaki ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Yapılan bu muhasebe kaydı ile kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması sağlanır.

472- KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI (Allowances For Seniority İndemnity)

İşletme personeli için ayrılan ve süresi bir yıldan uzun olan kıdem tazminatı karşılıkları bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır. Personel bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

7/ A seçeneğinde personelin çalıştığı servisle ilgili gider hesabına (Pazarlamada çalışan için 760 Pazarlama Satış Dağıtım Giderlerine, Büroda Çalışan için 770 Genel Yönetim Giderler vb.) 7 /B seçeneğinde çalışan kişinin konumuna göre 791 İşçi Ücret ve Giderleri veya 792 Memur Ücret ve Giderleri hesabına borç kayıt yapılırken 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bir yıl içinde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılıkları bu hesaba borç kayıt 372 Kıdem Tazminatı karşılıkları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebe kaydı ile kıdem tazminatı karşılıkları uzun vadeli yabancı kaynaklardan kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılmış olmaktadır.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır. Ancak Kıdem Tazminatı Karşılıkları ödenmediği sürece kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Örnek Soru: İşletmemizin 30 Haziran 2020 Tarihi itibari ile büro da çalışan personel Ali Er için gelecek 2 yıl için 180.000.- TL kıdem tazminatı karşılığı ayırmıştır. Ali Er 30.07.2021 tarihinde emekli olarak işyerinden ayrılmıştır. Kıdem tazminatı İşletmenin İş bankasındaki hesabından ödenmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----30.06.2020----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.001 Personel Giderleri 180.000 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 372.001 Ali Er 90.000 472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 472.001 Ali Er 90.000 Ali Er'e ayrılan kıdem tazminatı karşılığı	180.000.-	90.000.- 90.000.-
	2	-----31.12.2021----- 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 372.001 Ali Er 90.000 472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI 472.001 Ali Er 90.000 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 180.000.- Ali Er'e ödenen kıdem tazminatı ----- / -----	90.000.- 90.000.-	180.000.-

479 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI (Allowances For Other Payables and Expenses)

İşletmenin borç ve gider karşılıkları grubundaki hesaplarda yer almayan uzun vadeli borç ve gider karşılıkları bu hesapta yer almaktadır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 4 uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 47 borç ve gider karşılıkları grubunda yer almaktadır.

İşletme bu hesaba ait bir yıldan uzun bir karşılık ayırdığında bu hesaba alacak kayıt, ilgili gider hesabına borç kayıt yapılır. Karşılık ayırdığı gider gerçekleştiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt ayrılır. Ancak tahmin edilen giderin üzerinde gider

tahakkuk ederse fark gider ilgili gider hesabı borçlandırılır. Tahmin edilen giderin altında gider tahakkuk ederse fark ters kayıtla kapatılır. Ayrılan karşılığın süresi bir yılın altına inerse bu hesaba borç kayıt 372 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirilir. Bu muhasebe kaydı ile uzun vadeli yabancı kaynaklardan kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması sağlanır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gider karşılıkları vardır.

Bu hesabın gider karşılıkları bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki borçlar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI (Income Related To Coming Years And Expense Accruals)

İşletmenin dönemsellik kavramı gereği bu döneme ait olmayan gelecek yıllara ait olan ancak bu dönemde oluşan gelirler ile döneme ait giderin tahakkuk ettirilmesi ancak ödemesinin gelecek yıllara ait dönemlerde yapılacak giderleri bu grupta takip edilir.

Tek Düzen Hesap planımızda uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

480- Gelecek Yıllara Ait Gelirler	481- Gider Tahakkukları
-----------------------------------	-------------------------

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır. Bu gruptaki hesaplarda süre bir yılın altına inince kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfında gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları grubundaki ilgili hesaba aktarılarak muhasebeleştirilir.

480- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER (Income Related To Coming Years :

İşletmenin bir yıldan uzun sürede gelecek dönemlere ait tahsil ettiği gelirler bu hesapta yer almaktadır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 4 uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 48 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda yer almaktadır.

İşletme gelecek yıllara ait gelir tahsil ettiğinde bu hesabın alacağına ilgili tahsilat hesabının borcuna kayıt yapılır. Dönemi geldiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili gelir hesabına alacak kayıt yapılır. Tahsil edilen gelirin ait olduğu döneme ait süresi bir yılın altına indiğinde bu hesaba borç kayıt 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler hesabına alacak kayıt yapılarak kısa vadeli yabancı kaynaklar sınıfına aktarılması sağlanır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gelecek aylara ait geliri vardır.

Bu hesabın bu hesabın gelecek aylara ait gelir bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde mülkiyetindeki arsasını iki yıllığına 240.000.- TL sına Er ticarete kiraya vermiştir. Arsayı kiralayan kişi bir yıllık kira bedelini İşletmenin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına havale ederek ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 120.000.- 236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 236.001 Er Ticaret 120.000.- 380- GELECEK AYLARA AİT GEL. 380.001 Arsa Kira geliri 110.000.- 649 – DİĞ. OL. GELİR VE KARLAR 649.001 Arsa Kira geliri 10.000 480- GELECEK AYLARA AİT GEL. 480.001 Arsa Kira geliri 110.000.- Peşin olarak kiraya verilen arsa -----/-----	120.000.- 120.000.-	 110.000.- 10.000.- 120.000.-

480- GİDER TAHAKKUKLARI (Expense Accruals):

İşletmenin bu dönemde tahakkuk eden gelecek yıllara ödemesi yapılacak giderlerini tahakkuk ettiği hesaptır.

Bu hesap Tek düzen hesap planında 4 uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında 48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları grubunda yer almaktadır.

İşletme gelecek yıllara ait giderler tahakkuk ettiğinde bu hesabın alacağına ilgili gider hesabının borcuna kayıt yapılır. Dönemi geldiğinde bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılır. Tahakkuk eden giderin süresi bir yılın altına indiğinde bu hesaba borç kayıt 380 Gider Tahakkukları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu kayıtla uzun vadeli yabancı kaynaklardan kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılması sağlanır.

Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar işletmenin gelecek aylara ait ödenecek gideri vardır.

Bu hesabın bu hesabın gelecek yıllaraait gider bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda bu hesaptaki alacaklar mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar ile belgeler incelenerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni tespit edilerek gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde İş Bankası Tekirdağ şubesinden kullandığı 5 yıllık kredi için İş Bankası Tekirdağ şubesi 10.000.- TL faiz tahakkuk ettirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 102.001 İşbank kredi finansmanı 2.000.- 381 GİDER TAHAKKUKLARI 381001 Kredi finansmanı 2.000.- 481 GİDER TAHAKKUKLARI 481001 Kredi finansmanı 2.000.- Kredi finansmanının tahakkuku -----/-----	10.000.-	2.000.- 8.000.-

49 – DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR (Other Long Term Liabilities)

İşletmenin uzun vadeli yabancı kaynaklar grubundaki hesaplarda yer almayan işlemler bu gruptaki hesaplarda takip edilir.

Tek Düzen Hesap planımızda uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bilançonun pasifinde yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

492 Gelecek Yıllara ertelenen veya Terkin Edilecek KDV	499 Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
493 Tesise Katılma Payları	

Bu gruptaki hesaplar bilançonun pasifinde yer aldığı için artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu grupta ki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalı demektir. Ancak bu hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalıdır. Hesabın alacak kalanı borç veya gider karşılığı ayrılmıştır.

5- ÖZ KAYNAKLAR (Shareholders' Equity):

İşletmenin sahibi veya ortakları tarafından işletmeye yaptıkları sermaye yatırımları tek düzen hesap planında bu sınıfta takip edilir. Öz kaynaklar pasif hesap olduğu için bilançonun pasifinde uzun vadeli yabancı kaynaklardan sonra yer alır. Bu hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılır. Bu hesaplar daima alacak bakiye verir veya

bakiye vermez. Bakiye vermediği takdirde hesap kapalıdır. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi düzeltilmelidir.

Öz Kaynaklar Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır

50- Ödenmiş Sermaye	57- Geçmiş Yıl Karları
52- Sermaye Yedekleri	58- Geçmiş Yıl Zararları
54- Kar Yedekleri	59- Dönem Net Karı(Zararı)

50- ÖDENMİŞ SERMAYE (Paid In Capital) :

İşletmenin sahibi veya ortakları tarafından taahhüt edilmiş olan sermayenin işletmeye fiilen verilen kısmı ödenmiş sermayedir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu hesaplar daima alacak bakiye verir. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

500- Sermaye	502- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları
501- Ödenmemiş Sermaye (-)	503- Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)

500- SERMAYE (Registered Capital)

İşletme adi şirket ise sahibi veya ortakları tarafından işletmeye konulan sermayedir. İşletme tüzel kişilik ise işletmenin sözleşmesinde yer alan ticaret sicilinde tescil edilmiş olan sermaye tutarıdır. Kayıtlı sermaye sistemini uygulayan işletmelerde ise çıkarılmış sermaye bu hesapta gösterilirken kayıtlı sermaye bilançonun dipnotunda gösterilmektedir.

Tek düzen hesap planındaki pasif hesapların içinde öz kaynaklar sınıfında ödenmiş sermaye grubunda yer almaktadır. Ortak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletmeye taahhüt edilen sermaye miktarı işletmenin kuruluşunda veya sermaye artırımında bu hesaba alacak kayıt 501 ödenmemiş sermaye hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap işletmeye konulan sermaye tutarını gösterir. Sermaye azaltılması durumunda bu hesaba borç kayıt verilerek 331 ortaklara borçlar hesabına alacak kayıt verilerek muhasebeleştirme işlemi gerçekleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye

vermez. Ama kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Şirketin kuruluş aşamasında yaptıkları giderlerin 770 Genel yönetim giderlerinde gösterilmesi durumunda kuruluş bilançosunda bu hesabın yer akması gerekir. Bu durum ise muhasebe tekniğine aykırıdır. Tek düzen muhasebe sisteminde yer alan 262 Kuruluş ve Örgütlenme giderlerinde takip edilebilir. Bu durumda da 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 74 de “*Türkiye Muhasebe Standartlarında aksi öngörülmemişse, işletmenin kuruluşu ve özkaynak sağlanması amacıyla yapılan harcamalar için bilançoya aktif kalem konulamaz* <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf>. 02.05.2020 08.20” maddesi ile çelişmektedir. Vergi usul kanunun da bu konuda kısıtlayıcı bir madde yoktur. “*Bu yüzden 262 yerine 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabının kullanılması daha doğrudur. Kuruluş Bilançosundan sonra dönem içinde yapılacak kayıtlar sırasında bu 180 Gelecek Aylara Ait Giderler hesabında yer alan kuruluşla ilgili olan giderlerin, 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına devri gerekmektedir. (Çanakçıoğlu M. :2019, s411)*”

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlenir. Kayıtlar gözden geçirilerek hata olup olmadığı tespit edilir. Hatalı işlem var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Ali Gürel ve Ahmet Refik Gürel tarafından 06.06.2020 tarihinde kırtasiye ticareti yapmak amacı ile Gürel Kırtasiye İşletmesi Ali Gürel’in 300.000.- TL Ahmet Refik Gürel’in 200.000.- TL sermaye taahhüdü ile 500.000.- TL sermayeli olarak kurulmuştur. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.06.2020----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 501.001 Ali Gürel 300.000.- 501.002 Ahmet Refik Gürel 200.000.- 500 SERMAYE HESABI 500.001 Ali Gürel 300.000.- 500.002 Ahmet Refik Gürel 200.000.- Şirketin kuruluş kaydı. -----/-----	500.000.-	500.000.-

501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-) (Unpaid Capital)

İşletmenin ortakları tarafından taahhüt edilen ancak henüz işletmeye ödenmemiş sermaye tutarlarının takip edildiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar sınıfında ödenmiş sermaye grubunda yer almaktadır. Ortak bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletmenin sahibi veya ortakları tarafından sermaye taahhüt edildiğinde bu hesaba borç kayıt 500 Sermaye hesabına alçak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Taahhüt edilen sermaye ödendiğinde tahsil edilen tutar veya iktisap edilen varlıklara borç kayıt bu hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirme işlemi gerçekleştirilir. Bu hesap pasif hesaplar içinde pasifi düzenleyici aktif karakterli bir hesap olduğu için daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Borç bakiye tutarı kadar taahhüt edilen yerine getirilecek sermaye tutarı vardır. Şayet bakiye vermez ise taahhüt edilen bütün sermaye yerine getirilmiş demektir. Bu hesap alacak bakiye vermez şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Anonim şirket ve Limited şirketlerde Türk Ticaret kanununa göre taahhüt edilen sermayenin dörtte biri tescilden önce dörtte üçü tescilden sonra yirmi dört ay içinde yerine getirilmelidir.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar gözden geçirilerek hatalı durum var ise gerekli düzetme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Ali Gürel ve Ahmet Refik Gürel tarafından 06.06.2020 tarihinde kırtasiye ticareti yapmak amacı ile Gürel Kırtasiye İşletmesi Ali Gürel'in 300.000.- TL Ahmet Refik Gürel'in 200.000.- TL sermaye taahhüdü ile 500.000.- TL sermayeli olarak kurulmuştur. Ortaklar aynı gün şirketin İş Bankası Tekirdağ şubesinde açılan mevduat hesabına sermaye taahhütleri tutarını yatırarak sermaye taahhütlerini yerine getirmişlerdir. Taahhüdün yerine getirilmesine ilişkin muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.06.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 500.000.- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 501.001 Ali Gürel 300.000.- 501.002 Ahmet Refik Gürel 200.000.- Sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi. -----/-----	500.000.-	500.000.-

502 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI (Positive Variance Capital Correction)

İşletmenin ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucunda ortaya çıkan olumlu farklar bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında Pasif hesaplar içinde Öz kaynaklar sınıfında Ödenmiş Sermaye grubunda yer almaktadır. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Enflasyon düzeltilmesi işleminin sonucunda ödenmiş sermaye tutarında meydana gelen artışlar bu hesabın alacağına 698 Enflasyon Düzeltme Hesabının borcuna kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Takip eden dönemde enflasyon oranının düşmesi neticesinde oluşan fark bu hesabın borcuna 698 Enflasyon Düzeltme Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Oluşan farkın sermayeye eklenmesi halinde 500 Sermaye hesabına alacak kayıt bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap pasif hesap olduğu için daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hatalı işlem vardır. Nedeni bulunarak düzeltilmelidir.

Dönem sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Kayıtlar gözden geçirilerek hata varsa gerekli düzeltme kaydı yapılır.

503 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (Negative Variance Capital Correction)

İşletmenin ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucunda ortaya çıkan olumsuz farklar bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında Pasif hesaplar içinde Öz kaynaklar sınıfında Ödenmiş Sermaye grubunda yer almaktadır. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Enflasyon düzeltilmesi işleminin ilk kez yapılması sonucunda ödenmiş sermaye tutarında meydana gelen azalışlar bu hesabın borcuna a 698 Enflasyon Düzeltme Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. İzleyen dönemlerde yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerinde ortaya çıkan olumlu farklar bu hesaptan mahsup edilme şeklinde muhasebeleştirilir. Bu hesap sıfırlandıktan sonra oluşan tutarlar 502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilmeye devam edilir.

52 – SERMAYE YEDEKLERİ (Capital Reserves):

İşletmelerin çıkartmış oldukları hisse senedi ihraç primleri, iptal edilmiş olan ortaklık paylarının, yeniden değerlendirme sonucunda ortaya çıkan değer artışlarının işletmede bırakılan tutarları bu grupta takip edilmektedir.

Bu grup Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar sınıfında yer almaktadır.

Bu gruptaki hesaplar pasif hesap olduğu için artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu gruptaki hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye kadar işletmenin sermaye yedeği oluşmuştur.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

520- Hisse Senedi İhraç Primleri	523- İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar Yeniden Değerleme Artışları
521- Hisse Senedi İptal Karları	524- Maliyet Bedeli Artışları Fonu
522- Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Artışları	529- Diğer Sermaye Yedekleri

520- HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ (Share Premium)

Anonim şirketler hisse senedi çıkararak sermayelerini oluştururlar. Çıkardıkları hisse senetlerini nominal değerlerinin üzerinde satarlarsa satış değeri ile nominal değeri arasındaki fark Türk Ticaret Kanunu madde 519 gereği yedek akçe olarak kabul edilir. Bu hesapta takip edilir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar sınıfında Sermaye Yedekleri grubunda takip edilir. İhraç edilen hisse senedi bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Hisse senedinin satış fiyatı ile ihraç fiyatı arasındaki olumlu fark bu hesaba alacak kayıt 501 Ödenmemiş sermaye hesabına alacak kayıt ve ilgili tahsilat hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İhraç primleri sermayeye ilave edildiğinde 500 Sermaye Hesabına alacak kayıt bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Alacak bakiye kadar işletmenin işletme nin hisse senedi ihraç primi tutarı vardır.

Dönem Sonun da mukayyet değer ile değerlendirmeye tabi tutulur. Yapılan İşlemler ile kayıtlar gözden geçirilir fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 06.06.2020 tarihinde ihraç ettiği 500.000.- TL lik hisse senedini 600.000.- TL sına satmıştır. Satış işlemin gerçekleştiren İşbank Tekirdağ Şubesi 6.000 TL komisyon keserek bakiyeyi şirketin mevduat hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.06.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 594.000.- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.001Hisse senedi ihraç prim gideri 6.000.- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 501.001seri nolu senetler 500.000 520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ 520.001 ... Nolu Hisse sen. İh. Pr. 100.000 İhraç edilen hisse senetleri. -----/------	594.000.- 6.000.-	500.000.- 100.000.-

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 06.06.2020 tarihinde ihraç ettiği 500.000.- TL lik hisse senedini 600.000.- TL sına satmıştır. Elde edilen 100.000.- TL. ihraç priminin sermayeye eklenmesine karar verilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Not: Değerinin üzerinde satılan hisse senetlerinin satış tutarı ile nominal değeri arasındaki olumlu fark sermaye' ye eklenmesine karar verildiğinde İhraç primleri hesabında toplanan tutar kadar bedelsiz hisse senetleri çıkarılır. Ortaklara toplam hisse senetleri oranına göre bedelsiz olarak dağıtılır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.06.2020----- 520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ 520.001 ... Nolu Hisse sen. İh. Pr. 100.000 500 SERMAYE HESABI 500.001 seri nolu hisse senetleri 100.000.- Hisse senet. İhraç priminin sermayeye eklenmesi -----/------	100.000.-	100.000.-

521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI (Reserves From Cancelled Shares):

İşletmenin herhangi bir nedenle iptal edilen hisse senetlerine ödeme yapıldıktan sonra iptal edilen hisse senetleri yerine çıkarılan hisse senetlerinden elde edilen tahsilat ile iptal edilen hisse senetlerinin tutarı arasındaki olumlu fark bu hesapta takip edilir. (Türk ticaret kanununa göre hisse senetleri Anonim Şirketlere aittir. Sermaye taahhüdünü yerine getirmeyen ortağın hisse senedi iptal edilir.)

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında sermaye yedekleri grubunda yer alır. Hisse senedi bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Hisse senetleri satıldığı zaman ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabına alacak kayıt ve 521 Hisse Senedi İptal Karları Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 521 Hisse Senedi İptal Karlarında oluşan fon kullanıldığında bu hesaba borç kayıt kullanılan hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. İşlem bazında kontrolü yapılır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Ali Gürel ve Ahmet Refik Gürel tarafından 06.06.2020 tarihinde kırtasiye ticareti yapmak amacı ile kurulan Gürel Kırtasiye İşletmesi A.Ş. ne Ali Gürel'in 300.000.- TL Ahmet Refik Gürel'in 200.000.- TL sermaye taahhüdü ile 500.000.- TL sermayeli olarak kurulmuştu. Ancak Ali Gürel sermaye taahhüdünün 100.000.-TL tutarındaki kısmını yerine getirmediği için Ali Gürel'in 100.000.- TL tutarındaki hisse senedi iptal edilerek yerine çıkartılan hisse senetleri 120.000.- TL sına Muammer Girgin'e satılmıştır. Muammer Girgin ödemeyi şirketin İş Bankası Tekirdağ Şubesine yatırarak yerine getirmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.06.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 120.000.- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 501.001 Ali Gürel 100.000.- 521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI 521.001 ..nolu Hisse sen. 20.000.- İptal edilen hisse sen. yerine çıkarılan hisse sen. -----/-----	120.000.-	100.000.- 20.000.-
	2	500 SERMAYE HESABI 500.001 Ali Gürel 100.000.- 500 SERMAYE HESABI 500.001 Muammer Girgin 100.000.- Hisse senedi kaydı.	100.000.-	100.000.-

522 MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI(Reveluation Reserves For Fixed Assets)

İşletmenin aktifinde kayıtlı olan maddi duran varlıklarda yeniden değerlendirme sonucu oluşan değer artışlarının izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında sermaye yedekleri grubunda yer alır. Değer artışı olan maddi duran varlık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Maddi duran varlıklarda yapılan değerlendirme sonucunda oluşan değer artışı ilgili duran varlığın hesabına borç kayıt bu hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Oluşan değer artışı sermaye artışı veya başka bir nedenle kullanıldığında bu hesaba borç kayıt kullanılan hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet bedelle değerlendirilerek değerlendirmeye tabi tutulur. Kayıtlar gözden geçirilerek fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

523 İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI (Reveluation Reserves For Fixed Assets Of Affiliates)

İşletmenin sahip olduğu iştirakler ve bağlı ortaklıklarda yapılan yeniden değerlendirme sonucu ortaya çıkan değer artışlarının sermayeye eklenmesi ile işletmeye verilen bedelsiz hisse senetleri bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında sermaye yedekleri grubunda yer alır. Yeniden değerlendirme yapan iştirakler veya bağlı ortaklıklar bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesap iştiraklerden veya bağlı ortaklıklardan yeniden değerlendirme sonucunda bedelsiz hisse senedi alındığında bu hesabın alacağına 242 İştirakler veya 245 Bağlı Ortaklıklar hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır.

Dönem sonunda mukayyet bedel ile değerlendirmeye tabi tutulur. Bedelsiz olarak sahip olunan hisse senetleri ile muhasebe kayıtları karşılaştırılır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Bu hesap 2003 yılında yayınlanan 5024 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren uygulanmamaktadır.

524- MALİYET BEDELİ ARTIŞLARI FONU (Fund Cost Increasing)

Duran varlıkların satışı sonucunda oluşan maliyet bedeli artışları bu hesaba alacak kayıt yapılarak yapılan tahsilat hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Hesabın alacak bakiyesinde oluşan fon sermaye artışı veya başka amaçla kullanıldığında bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap 2003 yılında yayınlanan 5024 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren uygulanmamaktadır.

529- DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ (Other Capital Reserves)

Sermaye yedekleri grubunda bulunan hesaplarda yer almayan işlemler bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında sermaye yedekleri grubunda yer alır. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İlgili işlemde artış olunca bu hesaba alacak kayıt ilgili işleme ait hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İlgili işlemde azalma olduğunda bu hesaba borç kayıt ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir, veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirme işlemine tabi tutulur. İşlem bazında kontrolü yapılır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak düzeltme kaydı yapılır.

54 KAR YEDEKLERİ Profit Reserves) :

İlgili kanunlara istinaden veya sözleşme hükümleri gereğince veya şirketin yetkili organlarınca alınan karar gereği dağıtılmayıp şirkette tutulan karlar bu grupta takip edilir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu hesaplar daima alacak bakiye verir. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

540- Yasal Yedekler	548- Diğer Kar Yedekleri
541- Statü Yedekleri	549- Özel Fonlar
542- Olağanüstü Yedekler	

540- YASAL YEDEKLER (Legal Reserves):

Kanunlara göre ayrılması zorunlu olan yedekler bu hesapta takip edilmektedir. TTK hükümlerine göre sermaye şirketleri her yıl net karının %5 ini ödenmiş sermayenin %20 sine ulaşınca kadar Birinci tertip yedek akçe olarak ayırmak zorundadırlar. Dağıtılmasına karar verilen karın %10 u kadar ikinci tertip yedek akçe ayırmak zorundadırlar. (Net tutar olarak kurumlar vergisi ayrılmadan önceki diğer bir ifade ile vergiden önceki kardır.)

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde kar yedekleri grubunda yer almaktadır. Bu hesabın birinci tertip ve ikinci tertip ve yıllara göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletme kar dağıtım hesabını yaptıktan sonra dağıtılacak döneme ait 570 Geçmiş Yıl Karları Hesabına borç kayıt ödenecek karlar için 331 Ortaklara Borçlar Hesabına alacak kayıt ve 540 Yasal Yedekler Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar ayrılmış yasal yedek mevcuttur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. Dönem sonunda yapılan işlemler kontrol edilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

541 STATÜ YEDEKLERİ (Status Reserves)

TTK hükümlerine göre sermaye şirketleri tarafından her yıl şirket ana sözleşmesine göre ayrılan yedekler bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde kar yedekleri grubunda yer almaktadır. Bu hesabın ayrılan statü yedeği bazında yıllara göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletme kar dağıtım hesabını yaptıktan sonra dağıtılacak döneme ait 570 Geçmiş Yıl Karları Hesabına borç kayıt ödenecek karlar için 331 Ortaklara Borçlar Hesabına alacak kayıt ve 540 Yasal Yedekler Hesabına alacak kayıt ve 541 Statü Yedekleri Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar ayrılmış statü yedekleri mevcuttur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. Dönem sonunda yapılan işlemler kontrol edilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER (Extraordinary Reserves)

TTK hükümlerine göre sermaye şirketleri tarafından her yıl şirket ana sözleşmesine göre genel kurul tarafından ayrılmasına karar verilen olağanüstü yedekler ve dağıtım dışı bırakılan karlar bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde kar yedekleri grubunda yer almaktadır. Bu hesabın ayrılan olağanüstü yedek bazında yıllara göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletme kar dağıtım hesabını yaptıktan sonra dağıtılacak döneme ait 570 Geçmiş Yıl Karları Hesabına borç kayıt ödenecek karlar için 331 Ortaklara Borçlar Hesabına alacak kayıt ve 540 Yasal Yedekler Hesabına alacak kayıt ve 541 Statü Yedekleri Hesabına alacak kayıt 542 Olağanüstü Yedekler Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar ayrılmış statü yedekleri mevcuttur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. Dönem sonunda yapılan işlemler kontrol edilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

548 DİĞER KAR YEDEKLERİ (Other Profit Reserves)

Kar yedekleri grubunda takip edilmeyen kar yedekleri bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde kar yedekleri grubunda yer almaktadır. Bu hesabın ayrılan diğer yedek bazında yıllara göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. Dönem sonunda yapılan işlemler kontrol edilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

549 ÖZEL FONLAR (Special Fonds)

İşletmenin işletmede bırakılması ve tasarrufu zorunlu yasal fonları ile belirtilen kanunlara göre diğer amaçlar için ayrılan fonlar bu hesapta takip edilir. İktisadi kıymetin satışı nedeni ile oluşan kar ile doğal afetler sonucu zarar gören iktisadi varlığa ait tahsil edilen sigorta bedelinin karı ifade eden kısmı üç yıl içinde yenisi alınacaksa bu hesapta takip edilir. Üç yıl içinde kullanılmazsa üçüncü yılın sonunda 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabına aktarılacak vergi matrahına eklenir. Üç yıl içinde yenisi alındığı takdirde yeni iktisadi kıymetin amortisman gideri bu fon sıfırlanıncaya kadar bu hesaptan karşılanır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde kar yedekleri grubunda yer almaktadır. Bu hesabın ayrılan fona göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Ayrılan fon bu hesabın alacağına kayıt fon ayrılmasını gerektiren hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ayrılan fon kullanıldığında bu hesaba borç kayıt fonun kullanıldığı hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu hesap daima alacak bakiye verir. Veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye tutarı kadar ayrılmış fon bulunmaktadır.

Dönem sonunda mukayyet değer ile değerleme yapılır. Muhasebe kayıtları ile işlemler gözden geçirilerek mutabakat sağlanır. Fark var ise nedeni araştırılarak bulunup gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 06.06.2020 tarihinde 35.000 TL sına aldığı makineyi makine bedeli 25.000 TL 4.500.- TL KDV olmak üzere bir ay sonra yenisini almak amacı ile Muammer Girgin'e satmıştır. Muammer Girgin ödemeyi Gürel A.Ş.'nin İşbank Tekirdağ şubesine havale yaparak gerçekleştirmiştir. Söz konusu makinenin Birikmiş amortisman tutarı 15.000 TL dir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.06.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank 29.500.- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 257.001 Makine Amortismanı 15.000.- 253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR 253.001 Makine 35.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.018 %18lik KDV 4.500.- 549 ÖZEL FONLAR 549.001 Makine fonu 5.000.- Muammer Girgin'e satılan makine -----/-----	29.500.- 15.000.-	 35.000.- 4.500.- 5.000.-

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 06.06 2020 tarihinde üç yıl önce Muammer Girgin'e sattığı ve oluşan 5.000 TL sı karı yenisini almak amacı ile 549 Özel Fonlar Hesabına aktarmıştı. Yeni makine almaktan vazgeçmiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.06.2020----- 549 ÖZEL FONLAR 549.001 Makine fonu 5.000.- 649 DİĞ. OLAĞAN GEL.VE KARLAR 649.001 Fon Geliri 5.000.- Fondaki tutarın kara aktarılması. -----/-----	5.000.-	 5.000.-

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 06.06 2018 tarihinde kullandığı makineyi Muammer Girgin'e satış işleminde oluşan 5.000 TL sı karı yenisini almak amacı ile 549 Özel Fonlar Hesabına aktarmıştı. 06.06.2020 tarihinde de 50.000.- TL sına yenisini satın almıştı. 31.12.2020 tarihi itibari ile satın aldığı makine için normal amortisman yöntemini uygulamaktadır. Amortisman kaydına ilişkin muhasebe kaydını yapınız.

Not: İşletmenin satın aldığı makinenin amortisman süresi beş yıl olduğu için normal amortisman uygulamasında amortisman oranı $1/5 = 0,20$ dir. Amortisman tutarı $50.000 \times 0,20 = 10.000.-$ TL dir

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.06.2020----- 549 ÖZEL FONLAR 549.001 Makine fonu 5.000.- 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ 730.001 Makine Amortismanı 5.000.- 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 257.001 Makine Amortismanı 10.000.- Makine için ayrılan amortisman . -----/------	5.000.- 5.000.-	10.000.-

57 GEÇMİŞ YIL KARLARI (Previous Years' Profits) :

İşletmenin ortaklarına dağıtmadığı karları ve yedek akçe ayırma işlemini yapmadığı geçmiş döneme ait karları bu grupta takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılmaktadır. Bu hesaplar daima alacak bakiye verir. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Bu grupta 570 Geçmiş Yıl Karları Hesabı bulunmaktadır.

570 GEÇMİŞ YIL KARLARI (Previous Years' Profit) :

İşletmenin ortaklarına dağıtmadığı karları ve yedek akçe ayırma işlemini yapmadığı geçmiş döneme ait karları bu grupta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında geçmiş yıl karları grubunda yer almaktadır. Yıl bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesap dönem sonunu takip eden ilk iş günü 590 Dönem Net Karı hesabına borç kayıt 570 Geçmiş Yıl Karları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İşletme kar dağıtım kararı alıp kar dağıtım ve yedek akçe ayırma işlemi yaptığı zaman 570 Geçmiş Yıl Karları hesabına borç kayıt yapılarak 331 Ortaklara Borçlar hesabına, ve ilgili yedek akçe hesaplarına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Dönem sonu işlemleri gözden geçirilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 31.12.2019 tarihinde 20.000.- TL sı dönem net karı elde etmiş ve muhasebe kaydını 31.12.2019 tarihi itibarı ile yapmıştır. Bu işleme ait 01.01.2020 tarihi itibarı ile muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 590 DÖNEM NET KARI 590.001 2019 Yılı Karı 20.000.- 570 GEÇMİŞ YIL KARLARI 570.001 2019 yılı karı 20.000.- Dönem karının geçmiş yıl karlarına aktarımı. -----/-----	20.000.-	20.000.-

58 GEÇMİŞ YIL ZARARLARI (Previous Years' Losses) :

İşletmenin geçmiş dönemlere ait zararları bu grupta takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde öz kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Bu gruptaki hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılmaktadır. Bu hesaplar daima borç bakiye verir. Kesinlikle alacak bakiye vermez. Şayet alacak bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılmalıdır.

Bu grupta 580 Geçmiş Yıl Zararları Hesabı bulunmaktadır.

580 GEÇMİŞ YIL ZARARLARI (Previous Years' Losses) :

İşletmenin geçmiş dönemlere ait zararları bu grupta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde uzun vadeli yabancı kaynaklar sınıfında geçmiş yıl zararları grubunda yer almaktadır. Yıl bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesap dönem sonunu takip eden ilk iş günü 591 Dönem Net Zararı hesabına alacak kayıt 580 Geçmiş Yıl Zararları hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 5520 sayılı Kurumlar vergisi Kanununa göre son beş yıla ait geçmiş yıl zararları kar edilen dönemin karından mahsup edilir. Bu işlem için 570 Geçmiş Yıl Karları hesabına borç kayıt dağıtılan karalar için ortaklara borçlar hesabına alacak kayıt ayrılan kar yedekleri hesabına alacak kayıt ve 580 Geçmiş Yıl Zararları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet değer ile değerlendirilir. Dönem sonu işlemleri gözden geçirilerek mutabakat sağlanır. Şayet fark var ise gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 31.12.2019 tarihinde 20.000.- TL sı dönem net zararı elde etmiş ve muhasebe kaydını 31.12.2019 tarihi itibari ile yapmıştır. Bu işleme ait 01.01.2020 tarihi itibari ile muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 580 GEÇMİŞ YIL ZARARLARI 580.001 2019 yılı zararı 20.000.- 591 DÖNEM NET ZARARI 591.001 2019 Yılı Zararı 20.000.- Dönem zararının geçmiş yıl zararlarına aktarımı. -----/-----	20.000.-	20.000.-

59 DÖNEM NET KARI (ZARARI) (Net Profit Or Loss Of The Current Period)

İşletmenin dönem sonu işlemlerinden sonra dönem net kar veya zararlarının takip edildiği gruptur.

Tek Düzen Hesap Planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar grubunda yer almaktadır.

Bu grupta 590 Dönem Net Karı hesabında artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 591 Dönem Net Zararı hesabında artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt olarak muhasebeleştirilir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

590- Dönem Net Karı	591- Dönem Net Zararı (-)
---------------------	---------------------------

590 DÖNEM NET KARI (Net Profit Of The Current Period)

İşletmenin dönem faaliyeti neticesinde vergiden sonra oluşan net karının izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar sınıfında Dönem net karı (Zararı) grubunda takip edilmektedir. İlgili dönem yılı ile yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonu işlemleri neticesinde 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı alacak bakiye verdiği takdirde, 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına borç kayıt 590 Dönem Net karı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ertesi gün 590 Dönem Net Karı hesabına borç kayıt 570 Geçmiş Yıl karları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet bedel ile değerlendirilir. Dönem sonu işlemler gözden geçirilerek fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 31.12.2019 tarihinde yaptığı dönem sonu işlemler neticesinde 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı 20.000.- TL sı alacak bakiye vermektedir. Bu işleme ait muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI 692.001 2019 yılı Karı 20.000.- 590 DÖNEM NET KARI 590.001 2019 Yılı Karı 20.000.- Oluşan karın dönem karına aktarılması -----/------	20.000.-	20.000.-

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 31.12.2019 tarihinde 20.000.- TL sı dönem net karı elde etmiş ve muhasebe kaydını 31.12.2019 tarihi itibari ile yapmıştır. Bu işleme ait 01.01.2020 tarihi itibari ile muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 590 DÖNEM NET KARI 590.001 2019 Yılı Karı 20.000.- 570 GEÇMİŞ YIL KARLARI 570.001 2019 yılı karı 20.000.- Dönem karının geçmiş yıl karlarına aktarımı. -----/------	20.000.-	20.000.-

591 DÖNEM NET ZARARI (Net Loss Of The Current Period)

İşletmenin dönem faaliyeti neticesinde oluşan net zararın izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında pasif hesaplar içinde Öz Kaynaklar sınıfında Dönem net karı (Zararı) grubunda takip edilmektedir. İlgili dönem yılı ile yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonu işlemleri neticesinde 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı borç bakiye verdiği takdirde, 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt 591 Dönem Net Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ertesi gün 591 Dönem Net Zararı hesabına alacak kayıt 580 Geçmiş Yıl Zararları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda mukayyet bedel ile değerlendirilir. Dönem sonu işlemler gözden geçirilerek fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Örnek Soru: Gürel A.Ş. 31.12.2019 tarihinde yaptığı dönem sonu işlemler neticesinde 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı 20.000.- TL sı borç bakiye vermektedir. Bu işleme ait muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 591DÖNEM NET ZARARI 590.001 2019 Yılı Karı 20.000.- 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI 692.001 2019 yılı Zararı 20.000.- Oluşan zararın dönem zararına aktarılması -----/------	20.000.-	20.000.-

Örnek Soru: Gürel A.Ş. de 31.12.2019 tarihi itibarı ile 20.000.- TL sı dönem net zararı oluşmuştur. ve muhasebe kaydını 31.12.2019 tarihi itibarı ile yapmıştır. Bu işleme ait 01.01.2020 tarihi itibarı ile muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----01.01.2020----- 580 GEÇMİŞ YIL ZARARLARI 580.001 2019 Yılı zararı20.000.- 591 DÖNEM NET ZARARI 591.001 2019 Yılı zararı 20.000.- Dönem zararının geçmiş yıl zararlarına aktarımı. -----/------	20.000.-	20.000.-

6 GELİR TABLOSU HESAPLARI (Income Statement Accounts)

İşletmenin gelir tablosunu oluşturan hesaplar bu sınıfta yer alır. Grup bazında özet tipi gelir tablosunun kalemleri hesap bazında ayrıntılı gelir tablosu söz konusudur. Gelir Tablosu hesapları bilançoda yer almaz. Dönem sonunda yapılan işlemler neticesinde bütün hesaplar kapatılarak 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına aktarılır.

Kar oluşmuş ise 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı kapatılma sonrasında alacak bakiye verir. 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı hesabına borç kayıt 590 Dönem net Karı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilme işlemi ile dönem karı 590 Dönem net Karı hesabına aktarılır. 590 Dönem net Karı hesabı bilançonun pasifinde Öz Kaynaklar sınıfında yer alır.

Zarar oluşmuş ise 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı kapatılma sonrasında borç bakiye verir. 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabı hesabına alacak kayıt 591 Dönem net Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilme işlemi ile dönem karı 591 Dönem net Zararı hesabına aktarılır. 591 Dönem net Zararı hesabı bilançonun pasifinde Öz Kaynaklar sınıfında eksi değerle yer alır.

Bu sınıftaki hesaplar gelir hesapları ise artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılır. Bu hesaplar daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermediği takdirde hesap kapalıdır. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır.

Bu sınıftaki hesaplar gider hesapları ise artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılır. Bu hesaplar daima borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermediği takdirde hesap kapalıdır. Kesinlikle alacak bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır.

Gelir Tablosu Hesapları Tek Düzen Hesap Planımızda aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır

60- Brüt Satışlar	65- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)
61- Satış İndirimleri (-)	66- Finansman Giderleri (-)
62- Satışların Maliyeti (-)	67- Olağan Dışı Gelir ve Karlar
63- Faaliyet Giderleri (-)	68- Olağan Dışı Gider ve Zararalar (-)
64- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar	69- Dönem Net Karı veya Zararı

60- BRÜT SATIŞLAR (Gross Sales) :

İşletmenin esas faaliyet konusu dahilinde sattığı Ticari mal, Mamul ve Hizmetlerin satış değerleri bu grupta takip edilir. Yapılan satışların yanı sıra sübvansiyonlar, satış anındaki vade farkları, dönem içindeki kur farkları bu grupta takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında Gelir Tablosu hesapları sınıfında 60 kodu ile gösterilmektedir.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış borç kayıt yapılmaktadır. Bu gruptaki hesaplar daima alacak bakiye verir. Veya bakiye vermez. Şayet bakiye vermez ise bu gruptaki hesaplar kapalıdır. Ancak bu gruptaki hesaplar kesinlikle borç bakiye vermez şayet borç bakiye verirse hata vardır. Sebebi bulunarak düzeltilmelidir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

600- Yurt İçi Satışlar	602- Diğer Gelirler
601- Yurt Dışı Satışlar	

600- YURT İÇİ SATIŞLAR (Domestic Sales)

Yurt içindeki kişilere satılan ticari mal, mamul veya hizmetlerin satışında satış değerinin gelir olarak izlendiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu hesapları sınıfında 60 Brüt satışlar grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet konusu ile diğer özellikleri dikkate alınarak yardımcı hesap açılmasında fayda vardır.

Satış işlemi yapıldığında bu hesaplarda artış olunca bu hesaba alacak kayıt yapılır. Dönem sonunda bu hesabın alacak bakiye tutarı kadar 690 Dönem Kar veya Zararı Hesabına

alacak kayıt bu hesaba borç kayıt yapılır. bu işlem ile hesap kapatılarak dönem gelirlerine aktarılmış olur.

Eğer işletme herhangi bir nedenle ilk madde ve malzeme satarsa sattığı bu ilk madde ve malzemeyi 150 ilk madde ve malzeme hesabına alacak kayıt 153 Ticari Mallar hesabına borç kayıt yaparak ticari mallara aktarır. Bu işlemden sonra Ticari Mallardan satış işlemini gerçekleştirir.

Eğer işletme herhangi bir nedenle yarı mamul satarsa sattığı bu yarı mamulü 151 Yarı Mamuller hesabına alacak kayıt 152 Mamuller hesabına borç kayıt yaparak mamuller hesabına aktarır. Bu işlemden sonra mamuller hesabından satış işlemini gerçekleştirir.

600 Yurt içi satışlar hesabının alacak bakiyesine borç kayıt 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi sonucunda 600 Yurt içi satışlar hesabı kapatılmış olur.

Satış anında maliyeti bilinmeyen ticari mal satıldığında aralıklı envanter yöntemi kullanılır. Bu yöntemde yalnızca satış işlemine ait muhasebe kaydı yapılır. Maliyet kaydı dönem sonunda toplu olarak o malın bütün satışları için maliyeti hesaplanarak bir defada yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret Ödemeyi gelecek hafta yapacaktır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 M. Girgin 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8lik KDV 2.400.- Satılan Gömlek ----- / -----	32.400.-	30.000.- 2.400.-

Satış anında maliyeti bilinen ticari mal satıldığında devamlı envanter yöntemi kullanılır. Bu yöntemde satış işlemi ile birlikte maliyet kaydına ait muhasebe kaydı aynı anda yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticarete 25.000.- TL sına mal ettiği gömlekleri 30.000.- TL tutarı 2.400.- TL KDV si olan gömlek satmıştır. Girgin Ticaret Ödemeyi gelecek hafta yapacaktır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 M. Girgin 32.400.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Gömlek 30.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.08 %8lik KDV 2.400.- Satılan Gömlek	32.400.-	30.000.- 2.400.-
	2	----- / ----- 621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ 621.001 Gömlek Maliyeti 25.000.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.001 Gömlek Maliyeti 25.000.- Satılan Gömlek Maliyeti. ----- / -----	25.000.-	25.000.-

Maliyeti Bilinen mamul satışı:

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için 22.000.- TL sına imal ettiği makineyi Er Ticaret'e teslim etmiştir. Er Ticaret Makine için ödemesi gereken 25.000 – TL'ni makine bedeli 4.500.- TL KDV olmak üzere toplam 29.500.- TL için 5.000.- TL avans mahsup ederek kalan 24.500.- TL için İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 24.500.- 340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.01 Er Ticaret 5.000.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Makine 25.000.- 391HESAPLANAN KDV 391.018 %18'lik KDV 4.500.- İmal edilerek satılan makine.	24.500.- 5.000.-	25.000.- 4.500.-
	2	-----06.04.2020----- 620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ 622.001 Makine Maliyeti 22.000.- 152MAMULLER 152.001 Makine 22.000 Satılan makinenin maliyet Kaydı. ----- / -----	22.000.-	22.000.-

601 YURT DIŞI SATIŞLAR (Export Sales):

Yurt dışındaki kişilere satılan ticari mal, mamul veya hizmetlerin satışında satış değerinin gelir olarak izlendiği hesaptır. 600 Yurt İçi Satışlar hesabında Yurt içindeki kişilere satış yapılırken 601 Yurt Dışı Satışlar hesabında Yurt Dışındaki kişilere satış yapılmaktadır.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu hesapları sınıfında 60 Brüt satışlar grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet konusu ile diğer özellikleri dikkate alınarak yardımcı hesap açılmasında fayda vardır.

600 Yurt İçi Satışlar hesabındaki satışlar için yapılan kayıtların aynısı 600 Yurt İçi Satışlar hesabı yerine 601 Yurt Dışı hesabı kullanılarak yapılır. Tek İstisnası İhraç edilen Ticari Mal veya Mamul 'un fiili ihracatı ile tahsilatı arasındaki fark gelir ise ve geçen süre aynı yıl içinde ise 601 Yurt Dışı Satışlar Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şayet gider şeklinde ise 612 Diğer İndirimler hesabının borcuna kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Şayet tahsilat gelecek yıl yapılırsa kurdaki artış farkı 646 Kambiyo Karlarına aktarılırken, kurdaki azalış farkı 656 Kambiyo Zararlarına aktarılmaktadır.

Yurt dışı satışlarda KDV vergisi alınmadığı için 391 Hesaplanan KDV hesabı kullanılmaz.

Dönem Sonu İşlemleri 600 Yurt İçi Satışlar hesabı ile aynı şekilde yapılır. 601 Yurt Dışı Satışlar hesabının alacak bakiyesine borç kayıt 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına alacak

kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi sonucunda 601 Yurt Dışı Satışlar hesabı kapatılmış olur.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Hans GBMH şirketine 100.000.- USD tutarında gömlek satmıştır. Hans GBMH şirketi ödemeyi bir ay sonra yapacaktır. 1USD= 7.- TL dir. Muhasebe kaydını yapınız.

100.000.USD X 7= 700.000.- TL 100.000.- USD nin TL karşılığı.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 120 ALICILAR 120.01 Hans GBMH 700.000.- 601 YURT DIŞI SATIŞLAR 601.001 Gömlek 700.000.- Hans GBMH 'ye ihraç edilen gömlek ----- / -----	700.000.-	700.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Hans GBMH şirketine 100.000.- USD tutarında gömlek satmıştı. Hans GBMH şirketi ödemeyi bir ay sonra 06.05.2020 tarihinde Şirketin İş Bank Tekirdağ Şubesine 100.000.- USD havale yaparak ödemiştir. 1USD= 7,1 TL dir. Muhasebe kaydını yapınız.

100.000.USD X 7,1= 700.000.- TL 100.000.- USD nin TL karşılığı.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.05.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 710.000.- 120 ALICILAR 120.01 Hans GBMH 700.000.- 601 YURT DIŞI SATIŞLAR 601.001 Gömlek 10.000.- Hans GBMH 'den yapılan tahsilat ----- / -----	710.000.-	700.000.- 10.000.-

Şayet tahsilat gelecek yıl yapılırsa idi, 601 Yurt Dışı Satışlar yerine 646 Kambiyo Karları hesabı kullanılması gerekirdi.

602 DİĞER GELİRLER (Other Income)

İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi v.b. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir. (Yükçü S, 2014: s.795)

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu hesapları sınıfında 60 Brüt Satışlar grubunda yer alır. Gelirin çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesapla ilgili bir gelir elde edildiğinde bu hesaba alacak kayıt gelir elde edilen hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirme işlemi yapılır. Dönem sonunda 690 Dönem Kar ve Zarar hesabına alacak kayıt, bu hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem Sonunda bu hesap 690 Dönem Kar veya Zararı Hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Hans GBMH şirketine 100.000.- USD tutarında sattığı gömlek için Devletten 10.000.- TL teşvik primi almıştır. Teşvik primi işletmenin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına yatmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 İşbank 10.000.- 602 DİĞER GELİRLER 602.001 Teşvik Primi 10.000.- Hans GBMH ‘den yapılan ihracat için alınan teşvik. ----- / -----	10.000.-	10.000.-

61- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-) (Sales Discounts)

İşletmenin net satış tutarlarına ulaşmak için brüt satışlarından indirilmesi gereken değerler bu gruptaki hesaplarda takip edilir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında brüt satışlardan sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

610- Satıştan İadeler (-)	612- Diğer İndirimler (-)
611- Satış İskontoları (-)	

610- SATIŞTAN İADELER (-) (Sales Returns)

İşletme sattığı mallardan çeşitli nedenlerle iade aldığı malları bu hesapta takip etmektedir. Ancak iade aldığı mal için karşı taraf iade faturası kesmelidir. Şayet tüketici ise gider makbuzu ile geri alır.

Tek düzen hesap planında 6 gelir tablosu hesapları sınıfında 61 Satış İndirimleri grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet durumuna malların ve mamullerin özelliklerine göre 600 Yurt İçi Satışlar ve 601 Yurt Dışı Satışlar hesaplarındaki yardımcı hesaplara uygun bir şekilde yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesapta artış olunca bu hesaba borç kayıt ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Diğer bir ifade ile mal veya mamul geri alındığında bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda bu hesabın bakiyesine alacak kayıt 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebe kaydı ile 610 Satıştan iadeler hesabı kapatılarak dönem kâr zarar hesabına aktarılmış olur.

Dönem Sonunda incelenerek fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır. Dönem sonunda bu hesaba alacak kayıt, 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak dönem kâr zarar hesabına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten sattığı gömleklerden 10.000.- TL'lik kısmını iade almıştır. İade aldığı gömlekler için Girgin Ticaret'e 10.000.- TL gömleklerin bedeli 800.- TL KDV tutarı toplam 10.800.- TL'sini İş Bankası Tekirdağ şubesinden EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 610 SATIŞTAN İADELER 610.001 Gömlek 10.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 800.- 102 BANKALAR HESABI 102.001Girgin Tic. 10.800.- İade alınan gömlekler. -----/-----	10.000.- 800.-	10.800.-

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten sattığı gömleklerden 10.000.- TL'lik kısmını iade almıştır. İade aldığı gömleklerin maliyeti 8.000.- TL'dir. İade aldığı gömlekler için Girgin Ticaret'e 10.000.- TL gömleklerin bedeli 800.- TL KDV tutarı toplam 10.800.- TL'sini İş Bankası Tekirdağ şubesinden EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020 ----- 610 SATIŞTAN İADELER 610.001 Gömlek 10.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 800.- 102 BANKALAR HESABI 102.001Girgin Tic. 10.800.- İade alınan gömlekler.	10.000.- 800.-	10.800.-
	2	-----06.04.2020 ----- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Gömlek 8.000.- 621 SAT. TİC. MALIN MALİYETİ 621.001 Gömlek 8.000.- İade alınan gömlek maliyeti.	8.000.-	8.000.-

611- SATIŞ İSKONTOLARI (-) (Sales Discounts)

İşletmenin satışı gerçekleştirdikten sonra yaptığı indirimler bu hesapta takip edilmektedir. İndirim ya nakit ıskontosu şeklinde ya da miktar ıskontosu şeklinde yapılmaktadır.

Tek düzen hesap planında 6 gelir tablosu hesapları sınıfında 61 satış indirimleri grubunda yer almaktadır. İskontonun çeşidine ve malın çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İndirim yapıldığında bu hesaba borç kayıt ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda bu hesaba alacak kayıt 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme ile bu hesap kapatılarak dönem kâr zarar hesabına aktarılması sağlanır.

Nakit ıskontosunda müşteri vadesinden evvel borcunu ödediği takdirde borç tutarında indirim yapılmasıdır. Müşteri belli bir miktarın üzerinde alış yaptığı takdirde fazla alış için indirim yapılması da miktar indirimidir.

Şayet fark var ise nedeni bulunarak düzeltme kaydı yapılır. Dönem sonunda bu hesaba alacak kayıt 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme ile hesap kapatılarak 690 Dönem Kar veya Zararı Hesabına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Girgin Ticaret'ten sattığı gömlekler için 10.000.- TL'lik ıskonto (indirim) yapmıştır. İskonto tutarı için Girgin Ticaret'e 10.000.- TL ıskonto tutarı 800.- TL KDV tutarı toplam 10.800.- TL'sini İş Bankası Tekirdağ şubesinden EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 611 SATIŞ İSKONTOLARI 611.001 Gömlek 10.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 800.- 102 BANKALAR HESABI 102.001Girgin Tic. 10.800.- Girgin Ticaret'e yapılan ıskonto. -----/-----	10.000.- 800.-	10.800.-

612- DİĞER İNDİRİMLER (-) (Other Discounts)

Satılan malların alıcıya teslim edilmesine kadar malların hasara uğraması, teslim edilen malların sözleşme şartlarına uymaması nedeni ile hatalı olması, malların taşınması alıcıya ait olmasına karşılık yapılan taşıma giderleri vb. sebeplerle yapılan giderler bu hesapta takip edilir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir tablosu hesapları sınıfında 61 Satış İndirimleri grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet konusuna ve malın çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Gider oluştuğunda bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda bu hesaba alacak kayıt 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebe kaydı ile hesap kapatılarak dönem sonu kâr zarar hesabına aktarılmış olur.

Dönem Sonunda hesaplar gözden geçirilerek kontrol yapılır. Şayet fark var ise sebebi bulunarak düzeltme kaydı yapılır. bu hesaba alacak kayıt 690 Dönem Kar veya Zararı Hesabına borç kayıt yapılarak hesabın dönem kar zarar hesabına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: Girgin Ticaret İşletmemize 06.04.2020 Tarihinde aldığı gömleklerin istenilen kalitede olmadığını bu nedenle ya gömlekleri geri almasını ya da 10.000.- TL'lik indirim yapmasını istemiştir. Şirketimiz indirim yapılmasını uygun görmüştür. Girgin Ticaret'e 10.000.- TL indirim tutarı 800.- TL KDV tutarı toplam 10.800.- TL'sini İş Bankası Tekirdağ şubesinden EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----06.04.2020 ----- 612 DİĞER İNDİRİMLER 612.001 Gömlek 10.000 191 İNDİRİLECEK KDV 191.08 %8'lik KDV 800.- 102 BANKALAR HESABI 102.001Girgin Tic. 10.800.- Girgin Ticaret'e yapılan ıskonto. -----/-----	10.000.- 800.-	10.800.-

62- SATIŞLARIN MALİYETİ (-) (Cost of Sales)

İşletmenin faaliyet döneminde yapmış olduğu bütün satışlara ait maliyetler bu grupta takip edilmektedir. Satışlar yalnızca Ticari Mal, Mamul veya hizmetten ibaret değildir. İşletme ilk madde ve malzeme ile yarı mamulde satabilir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 61 Satış İndirimlerinden sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

620 Satılan Mamuller Maliyeti (-)	622- Satılan Hizmet Maliyeti (-)
621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	623- Diğer Satışların Maliyeti (-)

620 SATILAN MAMULLER MALİYETİ (-) (Cost of Product)

Mamul işletmenin üreterek sattığı mallardır. İşletmenin sattığı mamullerin maliyeti bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu hesapları sınıfında 62 Satışların Maliyeti grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet şekline ve mamullerin özelliklerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Mamuller üretildiği zaman 151 Yarı Mamuller hesabına alacak kayıt 152 Mamuller Hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Mamuller satıldığı zaman işletmenin kullandığı envanter yöntemine göre muhasebe kaydı yapılır. İşletme devamlı envanter yöntemini kullanıyorsa satış anında satılan mamulün maliyetini bildiği için maliyete ilişkin muhasebe kaydını da yapar. Bu muhasebe kaydı 620 Satılan Mamuller Maliyeti hesabına borç kayıt 152 Mamuller hesabına alacak kayıt yapılır. Satılan mamul iade olarak alındığında maliyetle ilgili olarak 152 Mamuller hesabına borç kayıt 620 Satılan Mamuller Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Eğer işletme aralıklı envanter yöntemini kullanıyorsa satış anında mamulün maliyetini bilemediği için satış anında maliyet kaydını yapamaz. Dönem sonunda ilgili mamulün dönem içinde toplam satışının maliyetini hesaplayarak satış işlemine ait aynı kaydı yapar. Dönem sonunda 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 620 Satılan Mamuller Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak mamul maliyetlerinin dönem kara zarar hesabına aktarılmasına ilişkin muhasebe kaydı yapılır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise düzeltme kaydı yapılır. 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 620 Satılan Mamuller Maliyeti Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile satılan mamuller maliyetinin Dönem Karı veya Zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesi için 22.000.- TL sına imal ettiği makineyi Er Ticaret’e teslim etmiştir. Er Ticaret Makine için ödemesi gereken 25.000 – TL’ni makine bedeli 4.500.- TL KDV olmak üzere toplam 29.500.- TL için İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 29.500.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Makine 25.000.- 391HESAPLANAN KDV 391.018 %18’lik KDV 4.500.- İmal edilerek satılan makine. -----06.04.2020-----	29.500.-	25.000.- 4.500.-
	2	620 SATILAN MAMULLERİN MALİYETİ 620.001 Makine Maliyeti 22.000.- 152MAMULLER 152.001 Makine 22.000 Satılan makinenin maliyet Kaydı. ----- / -----	22.000.-	22.000.-

621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-) (Cost of Commercial Goods Sold):

İşletmenin satın alıp sattığı malların maliyeti bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 62 Satışların Maliyeti grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet şekline ve Ticari Malların özelliklerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Ticari Mallar işletmede satıldığı zaman işletmenin kullandığı envanter yöntemine göre kayıt yapılır. İşletme devamlı envanter yöntemini kullanıyor ise satış anında maliyet kaydı ile ilgili olarak 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına borç kayıt 153 Ticari Mallar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Şayet satılan Ticari Mal iade alınır ise bu takdirde 153 Ticari Mallar hesabına borç kayıt 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. İşletme Aralıklı Envanter yöntemini kullanıyor ise satış anında Satılan Ticari Malın Maliyetini bilmediği için maliyet kaydını satış anında yapamaz. Dönem sonunda satılan o Ticari Mal’ a ait bütün satışların maliyeti:

Dönem Başı Stok +	153 Ticari Mallar Hesabının Bakiyesi bize yandaki işlemin sonucunu vermektedir.
Dönem İçi Alışlar +	
Dönem İçi Alış Giderleri +	
Dönem İçi Alış İadeleri-	
Dönem İçi Alış İskontoları -	
Dönem Sonu Stok -	Fiziki sayımla bulunur.
Satılan Ticari Malın Maliyeti	Sonuç Satılan Ticari Malın Maliyetini verir.

Formülü ile hesaplar. 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına borç kayıt 153 Ticari Mallar hesabına alacak kayıt yaparak dönem sonunda muhasebeleştirir.

Dönem sonunda 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirme işlemi ile satılan Ticari Malların Maliyetinin dönem kar veya zararına aktarılması sağlanır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise düzeltme kaydı yapılır. 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile satılan Ticari Mallar maliyetinin Dönem Karı veya Zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Er işletmesine satmak amacı ile aldığı makineyi 22.000.- TL sına satmıştır. Er Ticaret Makine için ödemesi gereken 25.000 – TL’ni makine bedeli 4.500.- TL KDV olmak üzere toplam 29.500.- TL için İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabımıza EFT yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 29.500.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Makine 25.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.018 %18'lik KDV 4.500.- İmal edilerek satılan makine. -----06.04.2020-----	29.500.-	25.000.- 4.500.-
	2	621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ 621.001 Makine Maliyeti 22.000.- 153 TİCARİ MALLAR 153.001 Makine 22.000 Satılan makinenin maliyet Kaydı. ----- / -----	22.000.-	22.000.-

622- SATILAN HİZMET MALİYETİ (-) (Cost Of Services Sold)

Hizmet insan ihtiyaçlarını karşılayan soyut varlıklardır. Hizmet üretmek amacı ile oluşan maliyetler bu hesapta takip edilir. Hizmet in en büyük özelliği stoklanamaz olmasıdır. Üretildiği anda tüketilmesidir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 62 Satışların Maliyeti grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet şekline ve Ticari Malların özelliklerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

İşletme hizmeti üretip sattığı anda satış fiyatı ile ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 391 Hesaplanan KDV hesabına ve 600 Yurt İçi Satışlar hesabına alacak kayıt yaparak satış işlemine ait muhasebe kaydını yapar. Maliyet Kaydını 7/A seçeneğinde 622- Satılan Hizmet Maliyeti hesabına borç kayıt 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştirir. 7/B seçeneğinde 622- Satılan Hizmet Maliyeti hesabına borç kayıt 799 Hizmet Üretim Maliyeti hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştirir.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise düzeltme kaydı yapılır. Dönem sonu itibari ile 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma borç kayıt 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise düzeltme kaydı yapılır. 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 622 Satılan Hizmet Maliyeti Hesabına alacak kayıt

yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile satılan Ticari Hizmet maliyetinin Dönem Karı veya Zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde düzenlemiş olduğu kurs için 22.000.- TL gider yapmıştır. Kursiyerlerden toplam 25.000.- TL kurs bedeli 4.500.- TL KDV tahsil etmiştir. Kursiyerler ödemeyi işletmenin İş Bankası Tekirdağ şubesindeki hesabına yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.001 İşbank Tekirdağ Şb. 29.500.- 600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600.001 Kurs 25.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.018 %18'lik KDV 4.500.- İmal edilerek satılan makine. -----06.04.2020-----	29.500.-	25.000.- 4.500.-
	2	622 SATILAN HİZMET MALİYETİ 622.001 Kurs Maliyeti 22.000.- 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ 741.001 Kurs 22.000 Satılan Kursun maliyet Kaydı. ----- / -----	22.000.-	22.000.-

623- DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-) (Cost Of Other Sales)

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili elde ettiği gelirlerin 62 Satışların Maliyeti grubundaki hesaplarda yer almayan satış işlemlerinin maliyeti bu hesapta takip edilmektedir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 62 Satışların Maliyeti grubunda yer almaktadır. İşletmenin faaliyet şekline ve yapılan satışın özelliklerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Satış yapıldığında bu hesabın borcuna kayıt ilgili hesabın alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirme işlemi yapılır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise düzeltme kaydı yapılır. 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına borç kayıt 623 Diğer Satışların Maliyeti Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme işlemi ile Diğer Satışların Maliyetinin Dönem Karı veya Zararına aktarılması sağlanır.

63- FAALİYET GİDERLERİ (-) (Operating Expenses)

İşletmenin üretim maliyetlerine yüklenmeyen işletmenin esas faaliyeti ile ilgili hesaplarını kapsar. Üretim faaliyetlerine ait 7 sınıf maliyet hesaplarında takip edilen bu gruba ait işlemler 7.sınıftaki maliyet hesaplarından yansıtma hesapları vasıtası ile dönem sonunda bu gruba aktarılır.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 62 Satışların maliyetinden sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	632 Genel Yönetim Giderleri (-)
631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	

630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-) (Research And Development Expenses)

Aktifleştirilmemiş araştırma ve geliştirme giderleri bu hesapta takip edilir. Aynı zamanda aktifleştirilmiş araştırma ve geliştirme giderlerinin bu döneme isabet eden itfa paylarının da takip edildiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu hesapları sınıfında 63 Faaliyet Giderleri grubunda yer almaktadır. Araştırma geliştirme projesi kapsamında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme giderleri 7 /A seçeneğinde 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 630 Araştırma ve Geliştirme hesaplarına borç kayıt 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmesi sureti gelir tablosu hesaplarına aktarılması sağlanır.

Dönem sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır. 630 Araştırma ve Geliştirme hesaplarına borç kayıt 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmesi sureti gelir tablosu hesaplarına aktarılması sağlanır. Aynı zamanda 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına alacak kayıt

yapılarak bu iki hesap karşılıklı olarak kapatılır. 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına borç kayıt 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak araştırma ve geliştirme giderlerinin dönem sonu kâr zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2020 Tarihinde İşletmemizin 750 Araştırma Geliştirme Giderleri hesabında A projesi için 50.000.- TL bakiye gözükmektedir. Muhasebe kayıtlarını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----31.12.2020----- 630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD. 630.01 A projesi 50.000.- 751 AR. GEL. GİD. YAN. HES. 630.01 A Projesi 50.000.- Gider hesaplarına aktarılması.	50.000.-	50.000.-
	2	-----31.12.2020----- 751 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİD. YAN. 630.01 A Projesi 50.000.- 750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİD. 750.01 A Projesi 50.000.- Hesapların Kapatılması	50.000.-	50.000.-
	3	-----31.12.2020----- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 690.30 Ar. Gel. Gid. 50.000.- 630 ARAŞTIRMA VE GEL. GİD. 630.01 A projesi 50.000.- Dönem Kar Zararına aktarılması. ----- / -----	50.000.-	50.000.-

631 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-) (Marketing, Sales And Distribution Expenses)

İşletmenin mal, mamul ve hizmetleri pazarlaması, satması ve dağıtması ile ilgili giderlerin takip edildiği hesaptır. Bu hesapta bölümdeki kişilerin personel giderleri, bölüm için yapılan direkt ve en direkt giderler, bölümdeki duran varlıklar için ayrılan amortismanlar, bölüm için dışarıdan alınan hizmetler örnek olarak gösterilebilir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 63 Faaliyet Giderleri Grubunda yer alır. Yapılan giderlerin çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Bu hesaba ait giderlerde artış olunca 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 631

Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına borç kayıt 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak gelir tablosu hesaplarına aktarılmasına ilişkin muhasebe kaydı yapılır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır. 631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına borç kayıt 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak gelir tablosu hesaplarına aktarılmasına ilişkin muhasebe kaydı yapılır. Aynı zamanda 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri yansıtma hesabına borç kayıt 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesabın kapatılması sağlanır. 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına borç 631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak araştırma ve geliştirme giderlerinin dönem sonu kâr zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31.12.2020 Tarihinde 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabında 50.000.- TL bakiye gözükmektedir. Muhasebe kayıtlarını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----31.12.2020----- 631 PAZ.SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ 631.01 Satış Gid. 50.000.- 761 PAZ.SAT. DAĞ. GİD. YAN. HES. 761.01 Satış Gid. 50.000.- Gider hesaplarına aktarılması.	50.000.-	50.000.-
	2	-----31.12.2020----- 761 PAZ.SATIŞ VE DAĞITIM GİD. YAN. 761.01 Satış Gid. 50.000.- 760 PAZAR.SATIŞ VE DAĞITIM GİD. 760.01 Satış Gid. 50.000.- Hesapların Kapatılması	50.000.-	50.000.-
	3	-----31.12.2020----- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 690.31 Satış Gid. 50.000.- 631 PAZ.SAT.DAĞ. GİD. 631.01 Satış 50.000.- Dönem Kar Zararına aktarılması. ----- / -----	50.000.-	50.000.-

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-) (General Administrative Expenses)

İşletmenin yönetim bölümü ile ilgili giderlerin takip edildiği hesaptır. Bu hesapta yönetimde kullanılan direkt ve endirekt malzemeler, personel ücretler, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler, bu bölüme ait amortismanlar ve çeşitli giderler sayılabilir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 63 Faaliyet Giderleri Grubunda yer alır. Yapılan giderlerin çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Giderler yapıp bu hesaplarda artış olunca 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına borç kayıt, ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 632 Genel Yönetim Giderleri hesabına borç kayıt 731 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesabına alacak kayıt vererek dönem sonunda Gelir tablosu hesaplarına aktarılması sağlanır.

Dönem Sonunda gerekli kontroller yapılarak fark var ise nedeni bulunarak gerekli düzeltme kaydı yapılır. 632 Genel Yönetim Giderleri hesabına borç kayıt 731 Genel Yönetim Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak genel yönetim giderlerinin dönem sonu kâr zararı hesabına aktarılması sağlanır. 731 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesabına Borç Kayıt 730 Genel Yönetim Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesabının kapatılmasına ilişkin muhasebe kaydı yapılır. 690 Dönem Karı veya Zararına borç kayıt 632 Genel Yönetim Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak dönem kar veya zararına aktarılması sağlanır.

Örnek Soru: İşletmemizin 31.12.2020 Tarihinde 770 Genel Yönetim Giderleri hesabında 50.000.- TL bakiye gözükmektedir. Muhasebe kayıtlarını yapınız.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----31.12.2020----- 632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 632.01 Yönetim Giderleri 50.000.- 771 GENEL YÖNETİM GİDER. YAN. 771.01 Yönetim Giderleri 50.000.- Gider hesaplarına aktarılması.	50.000.-	50.000.-
	2	-----31.12.2020----- 771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YAN. 771.01 Yönetim Giderleri 50.000.- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.01 Yönetim Giderleri 50.000.- Hesapların Kapatılması	50.000.-	50.000.-
	3	-----31.12.2020----- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 690.32 Yönetim Giderleri 50.000.- 632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 632.01 Yönetim Giderleri 50.000.- Dönem Kar Zararına aktarılması. ----- / -----	50.000.-	50.000.-

64- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR (income And Profit From other Ordinary Activities)

İşletmenin esas faaliyeti ile elde ettiği gelirleri 60 Brüt satışlar grubunda takip edilmektedir. Esas faaliyeti dışında elde ettiği olağan gelirleri bu grupta takip edilmektedir. Bu grupta elde edilen gelirler süreklilik arz edebileceği gibi belli zamanda veya zamanlarda söz konusu işletme için elde edilmesi söz konusu olabilir. Örneğin Menkul kıymet satış karları işletme fon değerlendirmek amacı ile aldığı menkul kıymeti sattığında oluşur.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 63 Faaliyet Giderleri grubundan sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda bu hesabın alacak bakiyesi kadar bu hesaba borç kayıt 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme ile diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karların dönem kar ve zararına aktarılması sağlanır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

640 İştiraklerden Temettü Gelirleri	645 Menkul Kıymet Satış Karları
641 Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	646 Kambiyo Karları
642 Faiz Gelirleri	647 Reeskont Faiz gelirleri
643 Komisyon Gelirleri	648 Enflasyon Düzeltme Karları
644 Konusu Kalmayan Karşılıklar	649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar

640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ (Dividend Income From Participations)

İşletmenin sermayesine katıldığı iştiraklerinden elde ettiği temettü (kar Payı) gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu hesabın çalışması için işletmenin temettü dağıtan şirkete iştirak etmiş olması gerekir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 64 diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer alır. İştirak ve Tahakkuk eden temettü bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir.

İştiraklerden temettü gelir oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt 132 İştiraklerden alacaklar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Temettü geliri tahsil edildiğinde ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 132 İştiraklerden alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 640 İştiraklerden temettü gelirlerine borç kayıt 690 dönem kârı veya zararı hesabına alacak kayıt verilerek dönem karı veya zararına aktarılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İştiraki olan Girgin Ticaret AŞ'nin 2019 yılı faaliyet dönemine ait 5.000.- TL. temettü tahakkuk ettirmiştir. 05.05. 2020 tarihinde de işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden tahsil ederek hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 25

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	25	-----30.04.2020----- 132 İŞTİRAKLEREN ALACAKLAR 132.01 Girgin Tic. Temettü Geliri 5.000.- 640 İŞT.TEMETTÜ GELİRİ 640.01 Girgin. Tic. 5.000.- Girgin Ticaretten temettü geliri.	5.000.-	5.000.-
	26	-----05.05.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 5.000.- 132 İŞTİRAKLEREN ALACAKLAR 132.01 Girgin Tic. Temettü Geliri 5.000.- Temettü gelirinin tahsilatı ----- / -----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İştiraki olan Girgin Ticaret AŞ'nin 2019 yılı faaliyet dönemine ait 5.000.- TL. temettü tahakkuk ettirmiştir. 05.05. 2020 tarihinde de işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden tahsil ederek hesabına yatırmıştır. Bu işlemin dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 27

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	27	-----31.12.2020----- 640 İŞT.TEMETTÜ GELİRİ 640.01 Girgin. Tic. 5.000.- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 690.01 temettü geliri. Temettü gel. dönem kar zararına aktarılması -----	5.000.-	5.000.-

641BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ (Dividend Income From Subsidiaries)

İşletmenin sermayesine katıldığı bağlı ortaklıklardan elde ettiği temettü (kar Payı) gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu hesabın çalışması için temettü dağıtan şirket işletmenin bağlı ortaklığı olması gerekir.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 64 diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer alır. Bağlı ortaklık ve Tahakkuk eden temettü bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir.

Bağlı ortaklıklardan temettü gelir oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt 133 Bağlı ortaklıklardan alacaklar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Temettü geliri tahsil edildiğinde ilgili tahsilat hesabına borç kayıt 133 Bağlı ortaklıklardan alacaklar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 641 Bağlı ortaklıklardan temettü gelirlerine borç kayıt 690 dönem kârı veya zararı hesabına alacak kayıt verilerek dönem kârı veya zararına hesabına aktarılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde Bağlı ortaklığı olan Girgin Ticaret AŞ'nin 2019 yılı faaliyet dönemine ait 5.000.- TL. temettü tahakkuk ettirmiştir. 05.05. 2020 tarihinde de işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden tahsil ederek hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 28

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	28	-----30.04.2020----- 133BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAK. 133.01 Girgin Tic. Temettü Geliri 5.000.- 641 BAĞ. ORT.TEM. GELİRİ 640.01 Girgin. Tic. 5.000.- Girgin Ticaretten temettü geliri.	5.000.-	5.000.-
	29	-----05.05.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 5.000.- 133BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALA. 133.01 Girgin Tic.Temettü Geliri 5.000.- Temettü gelirinin tahsilatı ----- / -----	5.000.-	5.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz 30.04.2020 Tarihinde İştiraki olan Girgin Ticaret AŞ'nin 2019 yılı faaliyet dönemine ait 5.000.- TL. temettü tahakkuk ettirmiştir. 05.05. 2020 tarihinde de işletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden tahsil ederek hesabına yatırmıştır. Bu işlemin dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 30

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	30	-----31.12.2020----- 641BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEM. GELİRİ 641.01 Girgin. Tic. 5.000.- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 690.01 temettü geliri. Temettü gel. dönem kar zararına aktarılması -----	5.000.-	5.000.-

642 FAİZ GELİRLERİ (Interest Income)

Faiz kelimesinin sözlük anlamı “İşletmek için bir yere ödünç verilen paraya karşılık alınan kar, getiri, ürem, nema (Türkkan, Akış, 2005: s. 315)” şeklinde tanımlanmaktadır.

İşletmenin kısa vadeli veya uzun vadeli getirisi faiz olan yatırımlardan elde ettiği gelirlerin izlendiği hesaptır. Bu yatırım bankaya yatırılan mevduat, alınan finansman bonusu, tahvil vb. finansman araçlarının getirisi olmaktadır.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 64 diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer alır. Elde edilen faiz geliri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir.

Faiz geliri oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, Faiz geliri üzerinden kesilen vergi için ise 193 Peşin ödenen vergiler ve fonlar hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 642 faiz gelirlerine borç kayıt 690 dönem kârı veya zararı hesabına alacak kayıt verilerek dönem kârı veya zararına hesabına aktarılır.

Bankalar ve finans kurumları faiz hesaplama formülünde paydayı kredi faizlerinde 360 olarak alırken, mevduat faizlerinde 365 olarak almaktadırlar. Mevduat faizini hesaplarken, paranın yatırıldığı gün ile çekildiği günü hesaba katmamaktadırlar.

Gün üzerinden faiz formülü:

$$\text{Faiz formülü} = \frac{\text{Anapara} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı}}{36500}$$

Ay üzerinden faiz hesaplanırsa 36.500 yerine 1.200, yıl üzerinden hesaplanırsa 36.500 yerine 100 yazılır.

Örnek Soru: İşletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesinde bulunan üç ay vadeli mevduatına 06.04.2020 Tarihinde 10.000.- TL faiz tahakkuk ettirilmiş olup tahakkuk ettirilen faiz üzerinden %15 menkul sermaye iradi gelir vergisi kesilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 31

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	31	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 8.500.- 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 193.01 M.S.I.G. V 1.500.- 642 FAİZ GELİRLERİ 642.01 Banka faiz geliri 10.000.- Tahakkuk eden faiz geliri. -----	8.500.- 1.500.-	10.000.-

Örnek Soru: İşletmemiz elinde bulunan hazine bonosuna 06.04.2020 Tarihinde 10.000.- TL faiz tahakkuk ettirilmiş olup tahakkuk ettirilen faiz Vakıfbank Tekirdağ şubesi kanalı ile tahsil edilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 32

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	32	-----06.04.2020----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108. 01 Hazine Bonosu faizi 10.000.- 642 FAİZ GELİRLERİ 642.01 Hazine faiz geliri 10.000.- Tahakkuk eden faiz geliri.	10.000.-	10.000.-
	33	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 10.000.- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108. 01 Hazine Bonosu faizi 10.000.- Tahakkuk eden faizin tahsili	10.000.-	10.000.-

643 KOMİSYON GELİRLERİ (Commission Income)

İşletmenin faaliyetleri sonucunda tahakkuk eden komisyon gelirlerinin takip edildiği hesaptır.

Tek düzen hesap planında 6 Gelir Tablosu Hesapları sınıfında 64 diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer alır. Elde edilen komisyon geliri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir.

Komisyon geliri oluştuğunda bu hesap ile tahsil edilen KDV hesabı için 391 Hesaplanan KDV hesabına alacak kayıt ilgili tahsilat hesabına borç kayıt, yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 643komisyon gelirlerine borç kayıt 690 dönem kârı veya zararı hesabına alacak kayıt verilerek dönem kârı veya zararına hesabına aktarılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde Girgin Ticaretin tekstil ürünlerinin pazarlanması konusunda yaptığı aracılık işlemi karşılığında Girgin Ticaret İşletmemize 10.000.- TL komisyon tahakkuk ettirmiştir. 10.000.- TL tahakkuk eden komisyon %18 KDV si 1.800.- TL olarak toplam 11.800.- Türk lirasını işletmemizin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabına yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 34

YEVMIYE DEFTERİ

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	34	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank 11.500.- 643 KOMİSYON GELİRLERİ 643.01 aracılık kom. 10.000.- 391 HESAPLANAN KDV 391.018 %18lik KDV 1.500.- Tahsil edilen komisyon -----	11.500.-	10.000.- 1.500.-

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2020 tarihinde işletmemizin döneme ait komisyon gelirleri 10.000.- Türk Lirasıdır. Dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 35

Büyük Defter Sayfa No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	35	-----31.12.2020----- 643 KOMİSYON GELİRLERİ 643.01 aracılık kom. 10.000.- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HES. 643.01 Komisyon gelirleri 10.000.- Komisyon gelirlerinin dönem sonuna aktarılması -----	10.000.-	10.000.-

644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR (Provisions No Longer Required)

Aktif varlıklarda şüpheli hale gelen varlıklar için ayrılan karşılıkların tahsil edilerek iptal edilmesi halinde, gelir olarak kabul edilip bu hesapta izlenmektedir.

Konusu kalmayan karşılıklar hesabı gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Konusu kalmayan karşılık bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Konusu kalmayan karşılıklarda artış olunca alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Kesinlikle borç bakiye vermez. Şayet borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Örnek Soru İşletmemizin Muammer Girgin'den alacağı olan 10.000.- Türk Lirasının vadesi dolup, 128 Şüpheli Ticari alacaklar hesabına aktarıldıktan sonra yapılan işlemler neticesinde alacağın 2.500.- Türk Lirası tahsil edilmiştir. 7.500.Türk Lirasının tahsilatının mümkün olmadığı belgelenmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 46 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	46	-----06.04.2020----- 100 KASA HESABI 100.01 T.L. Kasası 2.500.- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 2.500.- Şüpheli alacağın tahsil edilen kısmı.	2.500.-	2.500.-
	47	-----06.04.2020 ----- 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KAR 128.01 Muammer Girgin 2.500.- 644 KONUSU KALMAYAN KAR. 644.01 M. Girgin tahsilatı 2.500.- Şüpheli alacağın tahsilatı.	2.500.-	2.500.-
	48	-----06.04.2020 ----- 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KAR 128.01 Muammer Girgin 7.500.- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR 128.01 Muammer Girgin 7.500.- Şüpheli alacağın karşılık hesabı ile kapatılması.	7.500.-	7.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	100 KASA HESABI	A
	2.500.- (46)	

B	128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	A
	XXX	2.500.- (46)
		7.500.- (48)

B	129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HESABI	A
	2.500.- (47)	XXX
	7.500.- (48)	

B	644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HESABI	A
		2.500.- (47)

645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI (Profits From Sales Of Marketable Securities)

Menkul kıymetlerin muhasebe kaydı alınırken de satılırken de menkul kıymet alış fiyatı ile yapılır. Satış işleminde satış fiyatı ile alış fiyatı arasındaki olumlu fark menkul kıymet satış karıdır.

Menkul kıymet satış karları, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Menkul kıymet satış karı bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Menkul kıymet satış karlarında artış olunca alacak kayıt azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Borç bakiye verir ise hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde elinde bulunan A şirketinin 50.000.- TL'ye aldığı 100 adet hisse senedini 51.000.- TL sına Vakıfbank aracılığı ile satmıştır. Hisse senetlerinin satımı için bankaya 250 TL komisyon bedeli ödemiştir. Vakıfbank şirketin hesabına komisyon giderini keserek 50.750. TL yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 26 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	26	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR 102. 01 Vakıfbank 50.750. 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Hisse Senedi satım komisyonu 250 110 HİSSE SENETLERİ 110.001 A Şirketi Hisse sen. 50.000.- 645 MENKUL KIYMET SATIŞ KAR. 645.01 Hisse Sen. Sat. Karı 1.000.- Hisse senedi satımı -----	50.750.- 250.-	50.000.- 1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	110 HİSSE SENETLERİ HESABI	A
	XXX	50.000.- (26)
B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	250 (26)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	50.750.- (26)	
B	645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI HESABI	A
		1.000.- (26)

646 KAMBIYO KARLARI (Exchange Profits):

İşletmenin kur farklarından oluşan karlarının takip edildiği hesaptır. İstisnası ihracat işleminin tahsilatı aynı dönem içinde yapılırsa kur farkı bu hesaba değil 601 Yurt dışı satışlar hesabının alacağına kayıt edilir.

Kambiyo Karları, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Döviz cinsi ve işlem türü bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Kambiyo karlarında artış olunca bu hesaba alacak kayıt, azalış olunca borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır. Bu hesap daima alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Örnek Soru: İşletmemizin 06.04.2020 tarihinde Hans GSMH'den alacağı olan 4.000.- USD ini vadesi dolmuştur. Alacağın doğduğu tarihte 1 USD = 8 TL iken 06.04.2020 tarihinde 8,2 TL olmuştur. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 42 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	41	-----06. 12.2020----- 120 ALICILAR 120.01 Hans Ticaret 800.- 646 KAMBIYO KARLARI 646.01 USD Karı 800 Şüpheli alacağın kur farkı	800.-	800.-
	42	-----06.04.2020----- 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI 127.01 Muammer Girgin 32.800.- 120 ALICILAR HESABI 120.01 Muammer Girgin 32.800.- Vadesi geçen alacak	32.800.-	32.800.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HESABI	A
	32.800 (42)	

B	120 ALICILAR HESABI	A
	XXX	32.800.- (42)
	800.- (41)	

B	646 KAMBİYO KARLARI HESABI	A
		800.- (41)

647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ (Rediscount On İnterest Gun)

İşletmenin senetli alacak ve borçlarının tasarruf değeri ile değerlendirilmesi sırasında oluşan gelirin takip edildiği hesaptır. Borç senetlerinin dönem sonunda reeskont işleminde oluşan gelirleri ile alacak senetlerinin dönem sonunu takip eden ilk iş günü reeskont işleminin iptali nedeni ile çıkan gelirin takip edildiği hesaptır.

Reeskont faiz gelirleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir. Bankalar, sigorta şirketleri, Reasürans şirketleri ve Sermaye piyasası kanununa tabi şirketler dönem sonunda ve dönem sonunu takip eden ilk iş günü reeskont işlemi yapmak zorundadır. Diğer işletmeler uygulayıp uygulamamakta serbesttirler. Ancak alacak senetlerine reeskont uyguladıkları zaman borç senetlerine de uygulamak zorundadırlar.

Reeskont Formülü:

$$Reeskont\ Tutarı = \frac{Nominal\ Değer \times Gün\ Sayısı \times Faiz\ Oranı}{36.000 + (Gün\ Sayısı \times Faiz\ Oranı)}$$

Şeklindedir.

Dönem sonunda borç senetleri için yapılan reeskont işlemi sonucunda bulunan tutar 322 Borç Senetleri reeskontu hesabının borcuna, **647 Reeskont faiz gelirleri hesabının alacağına** kayıt edilir. Ertesi dönemin ilk işgünü 657 Reeskont faiz giderleri hesabının borcuna 322 Borç Senetleri reeskontu hesabının alacağına kayıt yapılır.

Dönem sonunda alacak senetleri için yapılan reeskont işlemi sonucunda bulunan tutar 657 Reeskont Faiz Giderleri hesabının borcuna, 122 Alacak Senetleri Reeskontu hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Ertesi dönemin ilk iş günü 122 Alacak Senetleri Reeskontu hesabının borcuna, **647 Reeskont Faiz Gelirleri hesabının alacağına** kayıt yapılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2019 Tarihinde 20.000.- TL borç senedinin reeskont tutarını 1.500.- TL olarak hesaplamıştır.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----31.12.2019----- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 322.001 ... vd'li senet reeskontu 1.500.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işlemi -----/------	1.500.-	1.500.-

Örnek Soru: İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 321 Borç senetleri hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 3 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	3	-----31.12.2019----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 322.001 vd'li senet reeskontu 1.500.- Reeskont işleminin iptali -----/------	1.500.-	1.500.-

Örnek Soru: İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 121 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 38 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	38	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Alacak Senetleri Reeskontu 5.000.- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 122.01 Portföydeki Senetler Reeskontu5.000.- Alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (38)	

B	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (38)

Örnek Soru: İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 121 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yapılan 5.000.- TL tutarındaki reeskont işlemi 01.01.2021 tarihinde ters kayıtla iptal edilmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 3 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	3	-----01.01.2021----- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 121.01 Portföydeki Senetler Reeskontu 5.000.- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ 647.01 Portföydeki sen. Reeskontu 5.000.- Alacak senetleri reeskontunun iptali -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
	5.000.- (3)	

B	647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI	A
		5.000.- (3)

648 ENFLASYON DÜZELTME KARLARI (Revenue Inflation Correction)

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumlu farkların “698 – Enflasyon düzeltme Hesabından” ve yıllara yaygın inşaat işinden “358- Yıllara yaygın İnşaat enflasyon düzeltme hesabından” aktarılarak izlendiği hesaptır.

698- Enflasyon Düzeltme Hesabından ve Yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde 358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme hesabından bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır. (Lazol, 2012: S.278)

649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI (Other Income and Profit)

Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubundaki hesaplarda yer almayan ancak bu gruba ait gelir ve karlar bu hesapta takip edilir.

Reeskont faiz gelirleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar grubunda yer almaktadır. Elde edilen gelir ve karın özelliği ayrımına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Alacak bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Borç bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Diğer faaliyetlerden olağan kar veya gelir oluştuğunda bu hesaba alacak kayıt ilgili tahsilat hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kar zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04 2020 tarihinde Girgin Ticaret’e ait hisse senetlerinden 10.000.- Türk Lirası temettü geliri tahakkuk etmiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 35 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	35	-----06.04.2020----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER 108.01 Temettü Geliri 10.000.- 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 649.01 Temettü Geliri 10.000.- Temettü gelirinin tahakkuku -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	A
	10.000.- (35)	

B	649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR HESABI	A
		10.000.- (35)

65- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (Expenses And Losses From other Ordinary Activities)

İşletmenin esas faaliyeti dışında meydana gelen olağan gider ve zararları bu grupta takip edilmektedir. Bu grupta meydana gelen gider ve zararlar süreklilik arz edebileceği gibi belli zamanda veya zamanlarda söz konusu işletme için meydana gelmesi söz konusu olabilir. Örneğin komisyon giderleri işletme borsadan hisse senedi aldığı anda bankaya ödenen komisyon örnek olarak gösterilebilir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar grubundan sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda bu hesabın borç bakiyesi kadar bu hesaba alacak kayıt 690 Dönem Kâr veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme ile Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararların dönem kar ve zararına aktarılması sağlanır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

653 Komisyon Giderleri (-)	657 Reeskont Faiz Giderleri (-)
654 Karşılık Giderleri (-)	658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları (-)
655 Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	659 Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)
656 Kambiyo Zararları (-)	

653 KOMİSYON GİDERLERİ (Commission Expenses)

İşletmenin diğer faaliyetleri için hizmet aldığı acente, temsilci vb. kişi ve kuruluşlara aldığı hizmet karşılığı ödediği komisyonların takip edildiği hesaptır.

Komisyon Giderleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Oluşan gider ve zararın özelliği ayrımına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar oluştuğunda bu hesaba borç kayıt ilgili tahsilat hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kârı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04 2020 tarihinde Girgin Ticaret'e sahip olduğumuz gayrimenkulü satış işleminde aracılık hizmeti yapması nedeni ile 10.000.- Türk Lirası komisyon ve 1.800.- Türk Lirası KDV ödemesini Vakıfbank Tekirdağ şubesi hesabından EFT yaparak ödemiştir. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 36 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	36	-----06.04.2020----- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Emlak satış komisyonu 10.000.- 191 İNDİRİLECEK KDV 191.18 %18'lik KDV 1.800.- 102 BANKALAR HESABI 102 Vakıfbank 11.800.- Girgin Ticaret'e ödenen komisyon. -----	10.000.- 1.800.-	11.800.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (36)	

B	191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	A
	1.800.- (36)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
		10.000.- (36)

654 KARŞILIK GİDERLERİ (-) (Provision Expenses)

İşletmenin aktifindeki değerler için ayrılan karşılıkların takip edildiği hesaptır.

Karşılık Giderleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Ayrılan karşılığın özelliği ayırımına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Karşılık giderleri oluştuğunda bu hesaba borç kayıt ilgili tahsilat hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktararak kapatılır.

Örnek Soru İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde sel basması nedeni ile 200.000.- TL tutarında satılmak amacı ile bulunan gömlek kullanılmaz hale gelmiştir. Resmi makamlarca tutulan tutanak ve bilirkişi raporuna istinaden %50 Karşılık ayrılmasına karar verilmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 37 dir.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	37	-----06.04.2020----- 157 DİĞER STOKLAR HESABI 157.01 Gömlek 200.000.- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 153.01 Gömlek 200.000.- Sel basması nedeni ile hasar gören gömlekler.	200.000.-	200.000.-
	38	-----06.04.2020----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI 654 .01 Gömlek 100.000.- 158 STOK DEĞ. DÜŞ. KARŞILIĞI 158.01 Gömlek 100.000.- Hasar gören gömlekler için ayrılan karşılık.	100.000.-	100.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	157 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
	200.000.- (37)	

B	153 TİCARİ MALLAR HESABI	A
	XXX	200.000.-(37)

B	654 KARŞILIK GİDERLERİ HESABI	A
	100.000.- (38)	

B	158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI	A
		100.000.-(38)

655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-) (Losses On Marketable Securities Sales)

İşletme menkul kıymetleri alış fiyatı ile muhasebe kaydını yapar. Satış işleminde de alış fiyatı ile muhasebe kaydına alacak kayıt olarak yapar. Şayet satış fiyatı alış fiyatının altında ise aradaki fark 655 Menkul Kıymet Satış Zararları hesabının borcuna kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Menkul Kıymet Satış Zararları hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Ayrılan karşılığın özelliği ayırımına göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Menkul Kıymet Satış Zararları oluştuğunda bu hesaba borç kayıt ilgili tahsilat hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru İşletmemiz 06.04.2020 tarihinde elinde bulunan A şirketinin 50.000.- TL'ye aldığı 100 adet hisse senedini 49.000.- TL sına Vakıfbank aracılığı ile satmıştır. Hisse senetlerinin satımı için bankaya 250 TL komisyon bedeli ödemiştir. Vakıfbank şirketin hesabına komisyon giderini keserek 48.750. TL yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 39 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Sayfa No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	39	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR 102.01 Vakıfbank 48.750.- 653 KOMİSYON GİDERLERİ 653.01 Hisse Senedi satım komisyonu 250 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI 655.01 Hisse senedi Satış Zararı 1.000.- 110 HİSSE SENETLERİ 110. 01 A Şirketi Hisse sen. 50.000.- Hisse senedi satımı -----	48.750.- 250.- 1.000.-	 50.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 110 HİSSE SENETLERİ HESABI A

XXX	50.000.- (39)
-----	---------------

B 653 KOMİSYON GİDERLERİ HESABI A

250 (39)	
----------	--

B 102 BANKALAR HESABI A

48.750.- (39)	
---------------	--

B 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI HESABI A

1.000.- (39)	
--------------	--

656 KAMBIYO ZARARLARI (-) (Foreign Exchange Losses(-))

Kambiyo işlemlerinden kaynaklanan zararların takip edildiği hesaptır. Döviz alım ile satım veya işletmenin ödeme yapması ile arasındaki kur farkı zararları bu hesapta takip edilmektedir. Burada dikkat edilecek nokta:

- İhracat işleminde aynı dönemde kur farkı zararı olursa 612 Diğer İndirimler hesabının borcuna kayıt edilir. Dönem geçtiğinde tahsilat yapılmasından kur farkı kaynaklanırsa 656 Kambiyo Zararlarının borcuna kayıt edilir.
- İthalat işleminde aynı dönemde kur farkı zararı olursa alınan iktisadi varlığın maliyet değerine eklenir. Dönem geçtiğinde ödeme yapılmasından kur farkı kaynaklanırsa 656 Kambiyo Zararlarının borcuna kayıt edilir.

Kambiyo Zararları hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Döviz cinsine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Maliye Bakanlığı Yetkilendirmesi ile Merkez bankasının ilan ettiği kurlar ile değerlendirilirler. Borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Kambiyo Zararları oluştuğunda bu hesaba borç kayıt ilgili tahsilat hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktararak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde Hans Ticaretten 2.000.- USD bedelle erkek gömleği ithal etmiştir. Ödemeyi 06.01.2021 tarihinde yapacaktır. 06.04.2020 tarihinde 1 USD = 8 TL 06.01.2021 tarihinde 1 USD = 8,2 TL banka havalesi ile ödemeyi yapmıştır. Ödemeye ilişkin 06.01.2021 tarihli muhasebe kaydını yapınız. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 40 dır.

Yevmiye defteri Kaydı:

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	40	-----06.04.2020----- 320 SATICILAR HESABI 320.01 Hans Ticaret 16.000.- 656 KAMBIYO ZARARLARI 656.01 USD Zararı 200 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 16.200 Girgin Ticaretten alınan gömlek. -----	16.000.- 400.-	16.400.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	320 SATICILAR HESABI	A
	16.000.-(40)	XXX

B	656 KAMBIYO ZARARLARI HESABI	A
	400 (40)	

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXX	16.400.- (40)

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-) (Interest Expenses On Discounted Notes(-))

İşletmeler senetli alacak ve borçlarını dönem sonunda bilançoda tasarruf değeri (peşin değer) ile değerlendirmek amacı ile reeskonta tabi tutmaktadırlar. Alacak senetlerinin dönem sonunda reeskont işlemi sonucu ortaya çıkan giderleri ile izleyen dönemin başında borç senetleri reeskont işleminin iptali ile ortaya çıkan reeskont giderlerinin kayıt edildiği hesaptır.

Reeskont Faiz Giderleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Senet bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Gider hesabı olduğu için borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Alacak senetlerinin reeskont giderleri, Borç senetlerinin Reeskont gideri iptali olduğunda bu hesaba borç kayıt ilgili tahsilat hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

Reeskont Formülü:

$$\text{Reeskont tutarı} = \frac{\text{Nominal Değer} \times \text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı}}{36.000 + (\text{Gün Sayısı} \times \text{Faiz Oranı})}$$

Örnek Soru: İşletmemize 31.12.2020 tarihinde 121 Alacak senetleri hesabında bulunan senetlere yaptığı reeskont hesaplaması sonucu reeskont tutarı 5.000.- TL hesaplanmıştır. Muhasebe kaydının yevmiye madde numarası 41 dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	41	-----31.12.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 657.01 Alacak Senetleri Reeskontu 5.000.- 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 122.01 Portföydeki Senetler Reeskontu5.000.- Alacak senetleri reeskontu -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (41)	

B	122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (41)

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2020 Tarihi itibari ile dönem sonu işlemlerinde borç senetleri reeskontunu 5.000.-Türk Lirası olarak muhasebeleştirmişti. 01.01.2021 tarihi itibari ile yapılan reeskont işleminin iptal kaydının muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye defteri numarası 42

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	42	-----01.01.2020----- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 322.001 vd'li senet reeskontu 5.000.- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU 322.001 vd'li senet reeskontu 5.000.- Reeskont işleminin iptali -----	5.000.-	5.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HESABI	A
	5.000.- (42)	

B	322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HESABI	A
		5.000.- (42)

658- ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-) (Loss From Inflation Adjustments(-))

“Bu Hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumsuz farkların 698 Enflasyon Düzeltme hesabından ve Yıllara yaygın inşaat işinde 178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme hesabından aktarılarak izlendiği hesaptır. (Çanakçıoğlu, 2019: s. 440)

659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-) (Other Expenses And Losses(-))

İşletmenin 65 diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubundaki hesaplarda yer almayan, ancak işletmenin diğer faaliyetlerden oluşan olağan gider ve zararları bu hesapta takip edilmektedir.

Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Oluşan giderin özelliğine ve işlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar oluştuğunda gider hesabı olduğu için bu hesaba borç kayıt ilgili ödeme veya karşılık hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2020 Tarihinde bayiliğini yaptığı Girgin Ticaret AŞ. 'nın şartlarını yerine getirmediği için bayilik antlaşması iptal edilmiştir. İşletmemizin Girgin Ticaret AŞ'ye vermiş olduğu 10.000.- Türk Lirası tutarındaki teminat şartlara uyulmadığı için geri ödenmemiştir. Geri ödenmeyen teminatın muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye defteri numarası 43

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	43	-----06.04.2020----- 659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR 659.01 Girgin Ticaret teminatı 10.000.- 159 VERİLEN DEPOZİTO VE TEM. 159.01 Girgin Tic. Teminatı 10.000.- Girgin Ticaret verilen teminatın iptali -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR HESABI	A
	10.000.- (43)	

B	159 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (43)

66- FİNANSMAN GİDERLERİ (Financial Expenses)

İşletmenin varlık ve fon elde edilmesi için yaptığı borçlanma neticesinde ödediği faiz, kredi komisyonları vb. giderlerin takip edildiği gruptur. Örneğin işletmenin bankadan çektiği kredilere ödenen faiz ve komisyonlar bu grupta gösterilir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar grubundan sonra yer alır.

Bu gruptaki hesaplarda artış olunca dönem içinde 7 /A seçeneğinde 780 Finansman Giderleri hesabına borç kayıt ilgili ödeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. 7 /B seçeneğinde 780 Finansman Giderleri hesabı yerine 797 Finansman giderleri hesabı kullanılmaktadır.

Dönem sonunda 7 / A seçeneğinde 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabına alacak kayıt bir yıla kadar finansmana ait giderler için 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri Hesabına, bir yıldan uzun finansmana ait giderler için 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri Hesabına, borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 7 /B seçeneğinde 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabı yerine 798 Gider Çeşitleri Yansıtma hesabı kullanılmaktadır. Bu muhasebeleştirme ile finansman giderlerinin gelir tablosu hesaplarına aktarılması sağlanır. 780 Finansman Giderleri hesabına alacak kayıt, 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt yapılarak her iki hesabında kapatılması sağlanır. 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri hesabı ile 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesapların borç bakiyeleri kadar bu hesaplara alacak kayıt 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bu muhasebeleştirme ile finansman giderlerinin dönem kar ve zararına aktarılması sağlanır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)
---	---

660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-) (*Short-Term Borrowing Expenses(-)*)

İşletmenin bir yıla kadar borçlarından kaynaklanan borçlanma ile ilgili varlıkların maliyetine yüklenmeyen faiz vb. giderlerin takip edildiği hesaptır. Dönem içinde oluşan bu giderler 7/ A seçeneğinde 780 Finansman Giderlerinde 7 /B seçeneğinde 797 Finansman giderleri hesabında izlenir. Dönem sonunda 7/ A seçeneğinde 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesaplarının alacağına, 660 Kısa Vadeli Finansman Giderleri hesabının borcuna kayıt

yapılarak muhasebeleştirilerek 660 Kısa Vadeli Finansman Giderleri hesabına aktarılır. 7 /B seçeneğinde dönem sonunda 660 Kısa vadeli borçlanma giderlerinin borcuna 798 Gider Çeşitleri yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirme sureti ile 660 Kısa Vadeli Borçlanma giderlerine aktarılır.

Kısa vadeli borçlanma giderleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında finansman giderleri grubunda yer almaktadır. Finansman gideri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Gider hesabı olduğu için borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden kullandığı kredinin vade sonu olan 06.04.2020 tarihinde 10.000.- Türk Lirası kredi faizini Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki mevduat hesabından ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 44

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	44	-----06.04.2020----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ 780.01 Kredi Faizi 10.000.- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 10.000.- Kredi faizinin ödenmesi -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (44)	

B	159 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	A
	XXX	10.000.- (44)

Örnek Soru: İşletmemiz Vakıfbank Tekirdağ şubesinden kullandığı kredinin vade sonu olan 06.04.2020 tarihinde 10.000.- Türk Lirası kredi faizini Vakıfbank Tekirdağ Şubesindeki mevduat hesabından ödemiştir. 31.12.2020 tarihine ait dönem sonu Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 45

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	45	-----06.04.2020----- 660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ 660.01 Kredi Faiz Giderleri 10.000.- 781 FİN.GİDERLERİ YAN. 781.01 Kredi Faizi 10.000.- Kredi faizinin gelir tablosu hesabına aktarılması. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (45)	

B	781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI	A
		10.000.- (44)

661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-) (Long -Term Borrowing Expenses(-))

İşletmenin bir yıldan uzun vadeli borçlarından kaynaklanan borçlanma ile ilgili varlıkların maliyetine yüklenmeyen faiz vb. giderlerin takip edildiği hesaptır. Dönem içinde oluşan bu giderler 7/ A seçeneğinde 780 Finansman Giderlerinde 7 /B seçeneğinde 797 Finansman giderleri hesabında izlenir. Dönem sonunda 7/ A seçeneğinde 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesaplarının alacağına, 661 Uzun Vadeli Finansman Giderleri hesabının borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilerek 661 Uzun Vadeli Finansman Giderleri hesabına aktarılır. 7 /B seçeneğinde dönem sonunda 661 Uzun vadeli borçlanma giderlerinin borcuna 798 Gider Çeşitleri yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirme sureti ile 661 Uzun Vadeli Borçlanma giderlerine aktarılır.

Uzun vadeli borçlanma giderleri hesabı, gelir tablosu hesapları sınıfında finansman giderleri grubunda yer almaktadır. Finansman gideri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilirler. Gider hesabı olduğu için borç bakiye verir veya bakiye vermez. Bakiye vermez ise hesap kapalıdır. Alacak bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Dönem sonunda 690 dönem kâr zarar hesabına aktarılarak kapatılır.

67- OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR (Extraordinary Income And Profit)

İşletmenin faaliyet gelirleri ile olağan gelir ve karlar dışında işletmenin elde ettiği gelir ve karlar bu grupta takip edilmektedir. Bu gelir ve karlar işletme için arızı niteliktedir. Bu gelir ve karlara duran varlık satışı, Kasa sayım ve tesellüm fazlalarının dönem sonunda gelirlere aktarılması örnek olarak gösterilebilir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 66 Diğer Finansman Giderleri grubundan sonra yer alır.

Bu gruba ait gelir ve karlarda artış olunca bu hesaba alacak kayıt ilgili tahsilat veya karşılık hesabına borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda bu gruptaki hesaplara borç kayıt 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak dönem karı veya zararına aktarılması sağlanır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

671 Önceki Dönem Gelir ve Karları	679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar
-----------------------------------	--------------------------------------

671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI (*Income And Profit Relating To Previous Periods*)

İşletmenin önceki dönem faaliyetlerine ait olup önceki dönem mali tablolarında çeşitli nedenlerle yer almamış gelirlerin izlendiği hesaptır.

671 Önceki Dönem Gelir ve Karlar hesabı tek düzen hesap planında, gelir tablosu sınıfında olağan dışı gelir ve karlar grubunda yer alır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Gelir veya kar oluştuğunda 671 Önceki Dönem Gelir ve Karlar hesabına alacak kayıt, ilgili hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem Kar veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletme 06.04.2017 tarihinde kullandığı makineyi yenisini almak amacı ile satmıştır. Sattığı makineden oluşan 10.000.- Türk Lirası karı yenisini almak amacı ile 549 Özel Fonlar hesabına aktararak muhasebeleştirmiştir. 06.04.2020 tarihinde üç yıllık süre dolmasına karşılık yeni makine satın alınmamıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	46	-----06.04.2020----- 549 ÖZEL FONLAR HESABI 549.01 A Makinesi 10.000.- 671 ÖN. DÖN. GELİR VE KAR. 671.01 A. Makinesi 10.000.- A Makinesi önceki dönem satış karının kaydı. -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	549 ÖZEL FONLAR HESABI	A
	10.000.- (46)	XXX

B	671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLAR HESABI	A
		10.000.- (46)

679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR HESABI (Other Extraordinary income and Profits)

Olağan dışı gelir ve karlar grubundaki diğer hesaplarda yer almayan arızı nitelik taşıyan, olağan dışı işlemler sonucu oluşan gelir ve karların takip edildiği hesaptır.

679 Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar hesabı, Gelir Tablosu hesaplarında Olağan Dışı Gelir ve Karlar Grubunda yer alır. İşlem bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Oluşan diğer olağan dışı gelir ve kar, 679 Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar grubuna kayıt edilirken işleme ait diğer hesaba borç kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

679 Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar hesabı dönem sonunda 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmenin 06.04.2020 tarihinde yangın nedeni ile 10.000.- Türk Liralık satmak amacı ile bulunan gömlekleri yanmıştır. Bilirkişi raporuna istinaden sigorta şirketi 10.000.- Türk Lirasını Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabımıza sigorta tazminatı olarak yatırmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası: 47

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	47	-----06.04.2020----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 10.000.- 679 DİĞ. OL. DIŞI GELİR VE KAR. 679.01 Gömlek sigortası 10.000.- Gömlek sigortasının tahsili	10.000.-	10.000.-
	48	-----06.04.2020-----		

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	102 BANKALAR HESABI	A
	10.000.- (47)	

B	679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR HESABI	A
		10.000.- (46)

68- OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (Extraordinary Expenses And Losses)

İşletmenin faaliyetlerinden ve diğer olağan gider ve zararlarından kaynaklamayan işlemlere ait gider ve zararlar bu gruptaki hesaplarda takip edilmektedir.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 67 Olağan Dışı Gelir ve Karlar grubundan sonra yer alır.

Bu gruba ait gider ve zararlarda artış olunca bu hesaba borç kayıt ilgili tediye veya karşılık hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda bu gruptaki hesaplara alacak kayıt 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına borç kayıt yapılarak dönem karı veya zararına aktarılması sağlanır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

680 Çalışmayan kısım Gider ve Zararları (-)	689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)
681 Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	

680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-) (*Idle Capacity Expenses and Losses(-)*)

İşletmenin yangın, sel, hammadde gecikmesi vb. elinde olmayan nedenlerle belli dönemde veya belli kısımlarda çalışılmadan oluşan giderlerin takip edildiği hesaptır.

Çalışılmayan Kısım Gider ve Zararları hesabı Gelir Tablosu hesaplarında olağan dışı gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Gider hesabı olduğu için bu hesapta artış olunca hesaba borç kayıt, diğer ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-) (*Previous Period Expenses and Losses(-)*)

İşletmenin önceki dönemlerinde oluşmuş ancak çeşitli nedenlerle ilgili dönemin mali tablolarında yer almamış giderlerin içinde bulunulan dönemde muhasebeleştirilmesinde bu hesap kullanılmaktadır.

Önceki Dönem Gider ve Zararlar hesabı gelir tablosu hesaplarında olağan dışı gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Gider çeşidi bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Gider hesabı olduğu için bu hesapta artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir.

Dönem sonunda 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR HESABI (-) (*Other Extraordinary Expenses And Losses(-)*)

Olağan dışı gider ve zararlar grubunda yer alan hesaplarda yer almayan bu gruba ait işlemler bu hesapta yer alır.

Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar hesabı gelir tablosu hesapları sınıfında Olağan dışı gider ve zararlar grubunda yer almaktadır. Mukayyet değer ile değerlendirilir. Gider hesabı olduğu için artış olunca borç kayıt azalış olunca alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

69- DÖNEM NET KARI VE ZARARI (Profit And Loss For The Period Net)

İşletmenin dönem net karı ve zararına ait işlemlerinin takip edildiği gruptur.

Tek Düzen Hesap Planında 6 gelir tablosu sınıfında 68 Olağan Dışı Gider ve Zararlar grubundan sonra yer alır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplar dan oluşur.

690 Dönem Karı veya Zararı	697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı
691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı
692 Dönem Net Karı veya Zararı	

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI (*Period Profit Or Loss Account*)

İşletmenin dönem sonunda gelir tablosu hesaplarında bulunan hesaplar (sonuç hesapları) 690 Dönem karı veya zararı hesabına aktarılarak kapatılır. Gider hesapları 690 Dönem karı veya zararı hesabına borç kayıt, gider hesaplarına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Gelir hesapları gelir hesaplarına borç kayıt, 690 Dönem karı veya zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Gelir ve gider hesapları 690 Dönem karı veya zararı hesabına aktarıldıktan sonra; 690 Dönem karı veya zararı hesabı borç bakiye verirse işletmenin o döneme ait zararını gösterir. Alacak bakiye verirse vergi ve diğer yasal yükümlülüklerden önceki karını gösterir.

Şirket kar elde etmiş ise Adi şirketlerde ve şahıs şirketlerinde vergi karşılığı ayrılmadan 690 Dönem karı veya zararı hesabına borç kayıt, 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Şirket Zarar etmiş ise Adi şirketlerde ve şahıs şirketlerinde, 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına borç kayıt, 690 Dönem Karı veya zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Şirket kar elde etmiş ise sermaye şirketlerinde, 690 Dönem karı veya zararı hesabına borç kayıt, kar için ayrılan karşılık tutarı 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığına alacak kayıt, kalana tutarda 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Şirket zarar etmiş ise sermaye şirketlerinde, karşılık ayrılmayacağı için Adi şirket ve şahıs şirketlerindeki muhasebe kaydının aynısı yapılır. 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına borç kayıt, 690 Dönem Karı veya zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2020 Tarihi itibari ile 100.000.- Türk Lirası kar elde etmiştir. (690 Dönem Karı veya Zararı hesabının alacak bakiyesi tutarı) Dönem karı vergi ve

diğer yasal yükümlölük karşılıklarını ayırarak muhasebe kaydını yapınız. Kurumlar vergisi Oranı 2020 yılı için %22 dir. Yevmiye numarası 99 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	99	-----31.12.2020----- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI 690.01 2020 Yılı Karı 100.000.- 691 D. K. VER. VE DİĞ. YA. YÜK. KAR. 691.01 2020 yılı karşılığı 22.000.- 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI 691.01 2020 Yılı Net Karı 78.000.- Dönem karından ayrılan karşılık. -----	100.000.-	22.000.- 78.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI	A
	100.000.- (99)	

B	691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜKÜMLÜLÜK KAR.	A
		22.000.- (99)

B	692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI HESABI	A
		78.000.- (99)

691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
(Provisions For Current Profit, Tax And Other Legal Liabilities) (-)

Kurumlar vergisine tabi işletme dönem sonu işlemlerinden sonra 690 Dönem Karı veya Zararı hesabının alacak bakiyesi kadar kar elde ettiği tespit edilir. Elde edilen kar üzerinden dönem karı ve diğer yasal yükümlölük karşılıkları ayrılır. Elde edilen karın tespiti ile birlikte 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına borç kayıt, 692 Dönem Net karı veya Zararı hesabı ile 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlölükler Karşılıkları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Karşılık ayırma işlemi 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlölükler Karşılıkları hesabına borç kayıt, 370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlölükler Karşılıkları hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Ülkemizde 2007 yılında uygulamaya giren 5520 sayılı kurumlar vergisi kanununda vergi oranı 2017 yılına kadar %20 olarak uygulanmıştır. 2018, 2019, 2020 yıllarında ise %22 olarak uygulanmıştır. Vergi oranı üzerinde çalışmalar yapılmaya devam etmektedir.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.12.2020 Tarihi itibarı ile elde ettiği kardan 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılıkları hesabına vergi karşılığı olarak 22.000.- Türk Lirası alacak kayıt yaparak muhasebeleştirmiştir. Ayrılan karşılığı 370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılıkları hesabına aktarma işlemine ait muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 100 dır.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	100	-----31.12.2020----- 691 D. K. VER. VE DİĞ. YA. YÜK. KAR. 691.01 2020 yılı karşılığı 22.000.- 370 D. K. VER. VE DİĞ. YA. YÜK. KAR. 370.01 2020 yılı karşılığı 22.000. Vergi karşılığın yükümlülük hesabına aktarılması. -----	22.000.-	22.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜKÜMLÜLÜK KAR.	A
	22.000.- (100)	

B	370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜKÜMLÜLÜK KAR	A
		22.000.- (100)

692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI (Net Profit Or Loss For The Period)

İşletme dönem sonunda gelir, gider hesaplarını 690 Dönem karı veya zararı hesabına aktararak kapattıktan sonra 690 Dönem Karı veya Zararı hesabındaki alacak bakiye elde etmiş olduğu karı göstermektedir. Sermaye şirketlerinde bu kar üzerinden vergi ve diğer yasal yükümlülükler karşılığı ayrılarak dönem net karı hesaplanır. 690 Dönem karı veya Zararı hesabına borç kayıt, 691 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılıkları hesabı ile 692 Dönem net Karı ve Zararı hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. 692 Dönem Net karı veya Zararında gözüken karı 692 Dönem Net karı veya Zararı hesabına borç kayıt 590 Dönem net karı hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştiririz.

İşletme zarar etmiş ise 690 Dönem Karı veya Zararı hesabı borç bakiye verir. 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına borç kayıt, 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştiririz. 591 Dönem Net Zararı hesabına borç kayıt, 692 Dönem Net Karı veya Zararı hesabına alacak kayıt yaparak muhasebeleştirmek sureti ile dönem net zararına aktarıyoruz.

Gelir vergisi mükelleflerinde 193 Peşin ödenen Vergi ve Fonlar 131 Ortaklardan alacaklar hesabına borç kayıt 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

697 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI (Construction Inflation Correction Account For Years)

“Bu hesap yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve hakkedişlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan farkların izlendiği hesaptır.

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyetlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan artışlar 17 nci gruptaki defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesabın alacağına kayıt edilir.

Hak edişlere ilişkin düzeltmeler sonucu oluşan artışlar da 35’inci gruptaki ilgili defter-i hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesabın borcuna kayıt edilir.

Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre “178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı” veya “358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı” na devredilerek kapatılır.

İnşaat ve onarım işlerinde birden fazla proje olması durumunda bu hesapta her bir proje için bir tali hesap açılarak farklar projeler itibariyle izlenir. (Lazol, 2012: s.290)”

698 ENFLASYON DÜZELTME HESABI (Inflation Adjustment Account)

Parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucunda ortaya çıkan farklar bu hesapta takip edilmektedir. Enflasyon sonucu aktif varlıklarda ortaya çıkan artışlar ilgili hesaba borç kayıt 698 Enflasyon düzeltme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Parasal olmayan pasif hesaplardaki artışlar ise 698 Enflasyon düzeltme hesabına borç kayıt, ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Bu hesap alacak bakiye verirse bu hesaba borç kayıt, 648 Enflasyon Düzeltmesi Karları hesabına alacak kayıt yapılarak

muhassebeleştirilir. Bu hesap borç bakiye verirse 658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları hesabına borç kayıt, ilgili hesaba alacak kayıt yapılarak muhassebeleştirilir.

7- MALİYET HESAPLARI: (Cost Accounts):

Mamul ve hizmet üreten işletmeler, mamul ve hizmetlerin üretilmesinde yapılan giderleri maliyet unsurlarına dönüştürerek takip ettiği hesap sınıfıdır. 7 Maliyet hesapları kendi içinde 7/A seçeneği ve 7/B seçeneği olmak üzere iki seçeneğe ayrılmıştır. Büyük işletmeler ve imalat işletmeleri 7/A seçeneğini kullanmak zorundadır. Büyük işletmeler ve imalat işletmelerinin dışında kalan işletmeler 7/A seçeneğini veya 7/B seçeneğini kullanmak konusunda tercih yapabilirler.

7/A SEÇENEĞİ (7/A Alternative)

Bu seçenekte giderler hesaplar da fonksiyon esasına göre kayıt edilmektedir. Gider yerlerine ve gider çeşitlerine göre de yardımcı hesaplarda takip edilmektedir. Giderlerin hesap bazında gider yerleri ve gider çeşitleri ile birlikte aynı anda muhassebeleştirilmesine eş zamanlı kayıt yöntemi denilmektedir. Bu sınıfta hesap kodu sıfır ile biten hesaplar gider hesapları, sonu bir ile biten hesaplar gider yansıtma hesapları sonu iki, üç, dört, İle biten hesaplar fark hesaplarıdır.

Bu sınıf tek düzen hesap planımızda şu gruplardan oluşur.

70 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları	75 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri	76 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
72 Direkt İşçilik Giderleri	77 Genel Yönetim Giderleri
73 Genel Üretim Giderleri	78 Finansman Giderleri
74 Hizmet Üretim Maliyeti	

70 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI (Cost Accounting Conjunction Accounts)

Genel muhasebe ile maliyet muhasebesinin ayrı takip edildiği durumlarda genel muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantı kurulmasını sağlayan hesaplar bu grupta takip edilir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

700 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı

701 Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesabı

700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI (Conjunction For Cost Accounts)

Genel muhasebe ile maliyet muhasebesinin ayrı tutulduğu durumlarda tutulan hesaptır. 7 Maliyet hesapları sınıfında 70 Maliyet muhasebesi bağlantı grupları grubunda yer alır. Malzeme ve alınan hizmet bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Maliyete ait tüm giderler oluştuğu genel muhasebe servisi tarafından bu hesaba borç kayıt, ilgili hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda Maliyet muhasebesini tutan birimin aktardığı veriler bu hesabın alacağına ilgili hesapların borcuna kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda bu hesap kapatılır. Bakiye vermez. Bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI (Applied Accounts For Cost)

İşletmenin genel muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan bu hesap maliyet muhasebesi servisi tarafından tutulmaktadır. Genel muhasebe servisi tarafından 700 Maliyet muhasebesi bağlantı hesabının borcuna kayıt edilen giderler ilgili hesaplara aktarılmasını sağlayan hesaptır. 700 Maliyet muhasebesi bağlantı hesabındaki yardımcı hesaplara uygun malzeme ve alınan hizmet bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Genel muhasebede “700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı”nın borcuna kayıt edilen giderler, genel muhasebeden gelen belgeler doğrultusunda maliyet muhasebesinde bu hesabın alacağına, fonksiyonel gider hesaplarının borcuna kayıt edilir. Maliyet muhasebesinden genel muhasebeye aktarılan tutarlar ise, bu hesabın borcuna, ilgili fonksiyonel gider yansıtma hesaplarının alacağına kayıt edilir. (Kesimli, 2014: 207)

71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ (Direct Material Cost)

Üretilen ürünün bünyesinde ağırlıklı yer alan, ana madde olarak katılan ve hangi üründe ve hangi bölümde ne kadar kullanıldığı ekonomik olarak izlenen materyallerin takip edildiği gruptur. Gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşmaktadır. Tek düzen hesap planında Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra yer alan maliyet hesapları sınıfında yer almaktadır.

Dönem sonunda bu gruptaki hesaplar kapatılarak bakiye vermez.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri	712 Direkt İlk Madde ve Malzeme Fiyat Farkı
711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma Hesabı	713 Direkt İlk Madde ve Malzeme Miktar Farkı

710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ HESABI (Direct Material Costs)

Üretilen mamulün veya hizmetin temel unsurunu oluşturan, ilk madde ve malzemeler üretime sevk edildiğinde bu hesabın borcuna kayıt edilmektedir. Söz konusu ilk madde ve malzemeler üretime sevk edilmeyip satıldığı takdirde 153 Ticari Mallar hesabına aktararak satılmaktadır.

Bu hesap 7 Maliyet hesapları sınıfında 71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri grubunda yer almaktadır. İlk madde ve malzeme bazında ve aynı zamanda üretim yeri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. İlk madde ve malzeme üretime sevk edildiğinde bu hesabın borcuna 150 ilk madde ve malzeme hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilmektedir. Üretime sevk edilip tüketilmeyen malzeme tekrar depoya aktarıldığında, 150 İlk Madde ve malzeme hesabına borç kayıt, 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir.

Dönem sonunda 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt bu hesaba alacak kayıt şeklinde muhasebeleştirilerek kapatılmaktadır.

Uygulamada dönem sonu olarak geçici vergi dönemleri ve 31 Aralık dönem sonu olarak kapatma işleminin yapıldığı görülmektedir.

Ancak tebliğ metni hazırlanırken dönem sonu net olarak belirtilmemiş olmasına karşın, tebliğin genel olarak amacına bakıldığında dönem sonunun maliyet hesaplama sonu olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bunu destekleyen görüşler şöyle sıralanabilir;

1. Yılda bir kez maliyet hesabı kapatmanın muhasebenin açıklık prensibine hiçbir katkısı yoktur.
2. Fiili maliyet yönetiminin kullanılmasında gerekliliği çok çarpıcı olarak görünmese bile, önceden saptanmış maliyet sistemlerinin kullanılması durumunda; farkların her maliyet hesaplama dönemi sonunda hesaplaması, yapılarak bunlardan yönetim açısından

yararlanılması gerekmektedir. Bu da ancak 710 ve 711 nolu hesapları karşılıklı olarak kapatılması ile olabilmektedir.

Maliyet hesaplama dönemi sonunda (ay sonu) fark hesaplarının kayıtlarını yapmak, farklarını olumlu veya olumsuz olmalarına göre yönetsel açıdan yararlanmak söz konusu olabilir. Ancak 31 Aralık'ta ne fark hesaplanabilir ne de hesaplanacak fiyat veya miktar farklarının kimseye faydası olur. (Yükü, 2021: 648)

711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ YANSITMA HESABI (Direct Material Costs Applied)

Üretimde oluşan ve 710 Direkt ilk madde ve malzeme giderleri hesabının borcunda toplanan giderler, 151 Yarı Mamuller hesabının veya 152 Mamuller hesabının borcuna 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Bu hesabın 710 Direkt ilk madde ve malzeme hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde ilk madde ve malzeme ile üretim yerleri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Yansıtma Hesabının borcuna 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirme işlemi ile kapatılmaktadır.

712 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME FİYAT FARKI HESABI (Direct Material Price Variance):

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yönteminin kullanıldığı durumlarda, fiili durumla önceden saptanan maliyetleme yöntemine göre oluşan olumlu veya olumsuz fiyat farkları bu hesapta takip edilmektedir. 710 Direkt ilk madde ve malzeme hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde kullanılan malzeme çeşidine göre yardımcı hesapların kullanılması uygundur.

Fiilen üretime sevk edilen Direkt ilk madde ve malzemeler muhasebe servisi tarafından 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme hesabına borç kayıt 150 İlk Madde ve Malzeme hesabına alacak kayıt olarak muhasebeleştirilir. Standart maliyetleme yöntemine göre tespit edilen malzemeler üretim birimi tarafından 151 Yarı mamuller hesabına veya 152 Mamuller hesabına borç kayıt, 711 Direkt İlk Madde ve Malzeme hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir.

Olumlu fiyat farkı olursa (Fiili birim fiyatın, standart birim fiyatın altında olması), fiili birim fiyatla standart birim fiyat arasındaki fark hesaplanır. Bulunan fark fiili miktarla çarpılarak olumlu toplam fiyat farkı tespit edilir. Bulunan tutar 711 Direkt ilk madde ve malzeme yansıtma hesabının borcuna 712 Direkt İlk Madde ve Malzeme Fiyat farkı hesabının alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bakiye 151 Yarı Mamuller veya 152 Mamuller hesabının borcuna kayıt edilerek kapatılır.

Olumsuz Fiyat farkı olursa (Fiili birim fiyatın, standart birim fiyatın üstünde olması), fiili birim fiyatla standart birim fiyat arasındaki fark hesaplanır. Bulunan fark fiili miktarla çarpılarak olumsuz toplam fiyat farkı tespit edilir. Bulunan tutar 712 Direkt İlk Madde ve Malzeme Fiyat Farkı hesabına borç kayıt, 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Bakiye 151 Yarı Mamuller veya 152 Mamuller hesabının alacağına kayıt edilerek kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz Gömlek üretimi için 16.000. Metre kumaş ile 10.000 adet gömlek üretmeye karar vermiştir. Kumaşın metresini 10.- TL'den alacağını hesaplamıştır.

a- İşletmemiz 10.000 adet gömlek üretmiştir. Ancak kumaşın metresini 12. TL'den almıştır. İşlemin muhasebe kaydını yapınız.

$$16.000 \times 12 = 192.000 \text{ Fiili Maliyeti } 16.000 \times 10 = 160.000.- \text{ Standart maliyet}$$

$$\text{Fark} = 192.000 - 160.000 = 32.000.- \text{ TL olumsuz fiyat farkı}$$

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
		-----/----- 151 YARI MAMULLER HESABI 151.01 Kumaş 160.000.- 711 DİR. İLK. MAD. VE MAL. YAN. 711 Kumaş 160.000.- Yarı mamuller deposuna sevk. -----/-----	160.000.-	160.000.-
		710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME HES 710.01 Kumaş 192.000.- 150 İLK MADDE VE MALZEME H 150.01 Kumaş 192.000.- Üretime sevk edilen. -----/-----	192.000.-	192.000.-
		712 DİR. İLK MAD. MAL. FİY. FAR. HES. 712.01 Kumaş Fiyat Farkı 32.000 710 DİR. İLK MAD. VE MAL. HES 710.01 Kumaş 32.000.- Kumaş fiyat farkının kaydı. -----/-----	32.000.-	32.000.-
		711 DİR. İLK. MAD. VE MAL. YAN. 711 Kumaş 160.000.- 710 DİR. İLK MAD. VE MAL. HES 710.01 Kumaş 160.000.- Dönem sonu kaydı. -----/-----	160.000.-	160.000.-
		151 YARI MAMULLER HESABI 151.01 Kumaş 32.000.- 712 DİR. İLK MAD. MAL. FİY. FAR. HES. 712.01 Kumaş Fiyat Farkı 32.000 Farkın kaydı.	32.000.-	32.000.-

b- İşletmemiz 10.000 adet gömlek üretmiştir. Ancak kumaşın metresini 8. TL'den almıştır. İşlemin muhasebe kaydını yapınız.

$16.000 \times 8 = 128.000$ Fiili Maliyeti $16.000 \times 10 = 160.000.-$ Standart maliyet

Fark = $160.000 - 128.000 = 32.000.-$ TL olumlu fiyat farkı

Olumsuz miktar farkını (planlanmış standart miktarın üstünde gerçekleşen fiili miktar) hesabın borcuna, 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Üretim sonunda oluşan miktarın parasal değeri 151 Yarı mamuller veya 150 Mamuller hesabına borç kayıt bu hesaba alacak kayıt yapılarak kapatılır.

72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ (Direct Labor Cost)

Üretilen ürünün maliyetine doğrudan yüklenebilen işçilik giderleri bu grupta takip edilmektedir. Gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşmaktadır. Tek düzen hesap planında Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra yer alan maliyet hesapları sınıfında yer almaktadır.

Dönem sonunda bu gruptaki hesaplar kapatılarak bakiye vermez.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

720 Direkt İşçilik Giderleri	722 Direkt İşçilik Ücret Farkları
721 Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı	723 Direkt İşçilik Süre (Zaman) Farkı

720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HESABI (Direct Labor Costs)

Üretilen mamul veya hizmetin maliyetine doğrudan yüklenebilen işçilik giderleri bu hesapta takip edilmektedir. Üretim yeri ile mamul ve hizmet üretim çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

“Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nde sayılan gider türlerinden ikincisi “İşçi Ücret ve Giderleri” üçüncüsü ise “Memur Ücret ve Giderleri” nden oluşmaktadır. Dolayısıyla işçi statüsünde bulunan eleman ile memur statüsünde bulunan elemanların maliyetini ayrı gider türlerinden izlemekte zorunluluk bulunmaktadır. (Yükçü, 2021: 648)

İşçilik tahakkuk ettiğinde bu hesabın borcuna kayıt edilir. Mamul veya hizmetin üretilmesi sonunda bu hesaba alacak kayıt 721 Direkt İşçilik Giderleri yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak kapatılır. Bu hesabın dönem sonunda gider hesabı olduğu için bakiye vermemesi gerekir.

2021 Yılı için asgari ücret brüt 3.577, 50 Türk Lirası açıklanmıştır. Asgari ücretin altında personel çalıştırmak yasaktır. SGK Tavanı 26.831,40 TL olarak açıklanmıştır.

Bireysel emeklilik sigortası 5 ve üzeri personel çalıştıran işyerlerinde uygulanmaktadır. Beş ve üzeri personel çalıştıran işyerleri personel ücretlerini bankadan ödemek zorundadır. Emeklilere uygulanmaz ve 45 yaş üzeri isteğe bağlıdır.

Ücretliler için Gelir Vergisi oranları:

Vergi Matrahı	Verginin hesaplanmasında alt dilimin matrahı	Alt Dilime ait Vergi Tutarı	Aşan Kısımın Vergi oranı
24.000		0	%15
53.000.-	24.000.- için	3.600.-	%20
190.000.-	53.000.- için	9.400.-	%27
650.000.-	190.000.- için	46.390	%35
650.000'den fazlası	650.000.- için	207.390	%40

Ücret Tablosu

Brüt Ücret	SGK İşçi %14	SGK İşsizlik %1	Gelir Vergisi %15	Damga vergisi Binde 7,59	Kümülatif vergi matrahı	Asgari Geçim İndirimi	BES %3	Çocuk Zammı	Net	SGK İşveren	SGK İŞSİZLİK İŞVEREN	MALİYET
3577,50	500,85	35,78	456,13	27,15	3.040,87	268,31	107,32	-	2718,59	554,51	71,55	4203,56
26831,40	3756,40	268,31	3421	203,65	22.806,69	268,31	804,94	-	18645,41	4158,87	536,63	31526,90
30000	3756,40	268,31	3995,06	227,70	25.975,29	268,31	900	-	21120,84	4158,87	536,63	34,695,5

Örnek Soru: İşletmemizin üretim bölümünde direkt işçilik giderleri toplamı 70.425,96 Türk Lirasıdır. Ücret tahakkukuna ait muhasebe kayıtlarını yapınız.

hesabın alacağına, 720 Direkt İşçilik Giderlerinin borcuna olumsuz ücret farkları bu hesabın borcuna, 720 Direkt işçilik giderleri hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Dönem sonunda stok ve satış maliyet hesaplarına aktarılarak kapatılması sağlanır.

73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ (General Production Costs):

Üretilen ürünün bünyesinde yer alan direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik giderleri dışında kalan üretime ait giderler bu grupta takip edilmektedir. Gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşmaktadır. En direkt malzeme ve endirekt işçilik bazında çeşitlerine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Tek düzen hesap planında Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra 7 maliyet hesapları sınıfında yer alır. Dönem sonunda bu gruptaki hesaplar 151 yarı mamuller veya 150 mamuller hesabına aktarılarak kapatılır. Bu hesaplar dönem sonunda bakiye vermez. Bakiye verirse hata vardır. Hatanın bulunarak düzeltilmesi gerekir.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

730 Genel Üretim Giderleri	733 Genel Üretim Giderleri Verimlilik Farkları
731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı	734 Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları
732 Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları	

730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI (General Production Costs Account)

Üretilen mamulün veya hizmetin temel unsurunu oluşturan, ilk madde ve malzemeler ile direkt işçilik giderleri dışında kalan üretime ait giderler bu hesabın borcuna kayıt edilerek takip edilmektedir. Söz konusu endirekt malzemeler üretime sevk edilmeyip satıldığı takdirde 153 Ticari Mallar hesabına aktarılarak satılmaktadır.

Bu hesap 7 Maliyet hesapları sınıfında 73 Genel Üretim Giderleri grubunda yer almaktadır. Kullanılan genel üretim gideri çeşidi ve üretim yeri bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. En direkt malzemeler üretime sevk edildiğinde bu hesabın borcuna 150 ilk madde ve malzeme hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilmektedir. Üretime sevk edilip tüketilmeyen malzeme tekrar depoya aktarıldığında, 150 İlk Madde ve malzeme hesabına borç kayıt, 730 Genel Üretim Giderleri Hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir. Şayet en direkt işçilik kullanılırsa bu hesaba borç kayıt ücret tahakkuku ile ilgili hesaplara alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilmektedir.

Dönem sonunda 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt bu hesaba alacak kayıt şeklinde muhasebeleştirilerek kapatılmaktadır.

Uygulamada dönem sonu olarak geçici vergi dönemleri ve 31 Aralık dönem sonu olarak kapatma işleminin yapıldığı görülmektedir. Ancak üretim sonuçlandırıldıkça kapama işleminin yapılmasının daha uygun olduğu kanaatindeyim.

Örnek Soru: İşletmemiz 23.05.2021 tarihinde dikimhaneye gömlek dikiminde kullanılmak üzere 10.000.- TL tutarında 650 bobin ipliği üretime sevk etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 101dir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	101	-----23.05.2021----- 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HES. 730.01 İplik 10.000.- 150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI 150.01 İplik 10.000.- Üretime sevk edilen iplik -----	10.000.-	10.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HESABI	A
	10.000.- (101)	

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	XXXX	10.000.- (101)

Örnek Soru: İşletmemizin üretim bölümünde en direkt işçilik giderleri toplamı işveren SGK primi ve İşveren işsizlik primi dahil 4.203,56 Türk Lirasıdır. Söz konusu işçi bekardır. Ücret tahakkukuna ait muhasebe kayıtlarını yapınız. Yevmiye defteri madde numarası 102

B	369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	A
		107,32(102)

B	335 PERSONELE BORÇLAR HESABI	A
		2.718,59(102)

731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI (General Production Costs Applied Account)

Üretimde oluşan ve 730 Genel üretim giderleri hesabının borcunda toplanan giderler, 151 Yarı Mamuller hesabı ile ilgili diğer hesapların borcuna 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Bu hesabın 730 Genel üretim giderleri hesabının yardımcı hesaplarına uygun şekilde yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Dönem sonunda 731 Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabının borcuna 730 Genel Üretim Giderleri Hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirme işlemi ile kapatılmaktadır.

732 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI HESABI (General Production Costs Budget Vaiance Account)

Standart maliyetleme yönteminde önceden saptanmış giderler ile fiili giderler arasındaki bütçe farklarının takip edildiği hesaplardır. Olumlu bütçe farkı (standart seviyede belirlenen bütçe rakamının altında gerçekleşen fiili bütçe rakamı) bu hesabın alacağına, 730 Genel üretim giderlerinin borcuna olumsuz bütçe farkları (standart seviyede belirlenen bütçe rakamının üstünde gerçekleşen fiili bütçe rakamı) bu hesabın borcuna 730 Genel Üretim Giderlerinin alacağına kayıt edilir.

Dönem sonunda bu hesap stok veya satış maliyeti hesaplarına aktararak kapatılır.

733 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI HESABI (General Production Costs Efficiency Vaiance Account)

Standart maliyetleme yönteminde önceden saptanmış giderler ile fiili giderler arasındaki verimlilik farklarının takip edildiği hesaplardır. Olumlu verimlilik farkı (standart seviyede

belirlenen verimlilik rakamının altında gerçekleşen fiili verimlilik rakamı) bu hesabın alacağına, 730 Genel üretim giderlerinin borcuna olumsuz verimlilik farkları (standart seviyede belirlenen verimlilik rakamının üstünde gerçekleşen fiili verimlilik rakamı) bu hesabın borcuna 730 Genel Üretim Giderlerinin alacağına kayıt edilir.

Dönem sonunda bu hesap stok veya satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

734 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ KAPASİTE FARKLARI HESABI (General Production Costs Capacity Vaiance Account)

Standart maliyetleme yönteminde önceden saptanmış giderler ile fiili giderler arasındaki kapasite farklarının takip edildiği hesaplardır. Olumlu kapasite farkı (standart seviyede belirlenen kapasite rakamının altında gerçekleşen fiili kapasite rakamı) bu hesabın alacağına, 730 Genel üretim giderlerinin borcuna, olumsuz kapasite farkları (standart seviyede belirlenen kapasite rakamının üstünde gerçekleşen fiili kapasite rakamı) bu hesabın borcuna 730 Genel Üretim Giderlerinin alacağına kayıt edilir.

74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ (Service Rendering Cost):

Bu gruptaki hesaplar hizmet işletmelerinde kullanılmaktadır. Sanayi işletmelerinin kullandığı 71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri 72 Direkt İşçilik Giderleri 73 Genel Üretim Giderleri gruplarındaki hesaplar hizmet işletmeleri tarafından kullanılmamaktadır. Bu hesaplar yerine 74 Hizmet üretim maliyeti grubundaki hesaplar kullanılmaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı	742 Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları
741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı	

740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABI (Service Rendering Cost Account)

Hizmet insan ihtiyaçlarını karşılayan soyut varlıklardır. Hizmet üretmek amacı ile oluşan giderler bu hesapta takip edilir. Hizmetin en büyük özelliği istisnalar dışında stoklanamaz olmasıdır. Üretildiği anda tüketilmesidir.

Hizmet işletmelerinde hizmet üretimi için yapılan bütün giderler bu hesabın borcuna kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 622 Satılan Hizmet Maliyetinin borcuna, 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek gelir tablosu

hesaplarına aktarılır. Bu işlemi takiben 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabının borcuna, 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabının alacağına kayıt edilerek yapılan muhasebeleştirme ile bu iki hesap kapatılır. Dönem sonunda bakiye vermez. 740 Hizmet üretim maliyetinde üretilen hizmet için kullanılan mal ve hizmet çeşidine göre yardımcı hesap açılması uygundur.

Ancak uygulamada mamul ve hizmet üretimini aynı anda gerçekleştiren firmalarda bulunmaktadır. Gerek bu şekilde çalışan firmalar gerekse yalnızca hizmet üretimi şeklinde çalışan firmalar, hizmet üretimini teslim edene kadar kayıtlarda yarı üretilmiş hizmet stoku veya tam üretilmiş hizmet stoku olarak tutmaları gerekmektedir. Tek düzen hesap planımızda bu hesaplar bulunmamaktadır. *“Ancak bu tür üretimler yarı veya tam işlenmiş hizmet özelliğinde de olsa, özünde stok karakteri taşımaktadır. “15- Stoklar” grubu içerisinde yer almalıdırlar. 15 grubu hesaplarından açık bulunan tüm hesaplar ve “157- Diğer Stoklar” hesabı da hizmet stoklarının izlenmesine uygun değildir. Hesapların özelliği incelendiğinde bu ortaya çıkmaktadır. Ancak 15 grubu hesaplarından 154, 155, ve 156 nolu hesaplar boş bırakılmıştır, bu amaçla kullanılabilir. Örneğin;*

154- Yarı Üretilmiş Hizmet Stokları

155- Tamamlanmış Hizmet Stokları

Kanımızca yarı üretilmiş veya tam üretilmiş hizmet stoklarının izlenebileceği “dönen varlıklar” içersin de bir başka hesap daha vardır. “198- Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar”. Kanımızca bu hesapta hizmet stoklarının bilançoda izlenmesi için uygundur. Ancak en uygun yol yukarıda işaret edildiği gibi 154 ve 155 nolu hesapları bu amaç doğrultusunda kullanmaktır. Stokların tümünü 15 nolu hesap grubunda izlenmekte yarar vardır. (Yükücü, 2021: 678)”

Özellikle ülkemizde tekstil ve konfeksiyon sektöründe bu durum çoklukla görülmektedir.

“Yarı mamul kavramı yerine “yarı üretilmiş hizmet stoku”, mamul kavramı yerine “tam üretilmiş hizmet stoku” kavramı kullanılmıştır. Çünkü hizmet üreten işletmelerde bu tür stoklar işletmelerin kendilerine ait stoklar değildir. Hizmet tamamlandığında hizmet üretimi müşteriye teslim edilecek ve bu teslim karşılığında da müşteriye hizmet faturası kesilecektir.

Bu biçimde hizmet üreten işletmelerde aylık veya üç aylık mali tablo hazırlanması durumunda dönem sonlarında yarı üretilmiş durumunda hizmet bulunabilir. Bu yarı üretilmiş hizmetler izleyen dönemde tamamlanarak müşteriye teslim edilecektir.

Aynı biçimde dönem sonlarında üretimi tamamlanmış fakat müşteri tarafından henüz teslim alınmamış hizmetler söz konusu olabilir. Müşteri tarafından teslim alınmadığı için başka bir ifade ile hizmet satışı henüz gerçekleşmediği için üretilen hizmetin maliyetini “622- Satılan Hizmet Maliyeti” hesabına aktarmamak gerekir. Çünkü; üretilen hizmet belki müşteri tarafından beğenilmeyip teslim alınmayacaktır. (Yükü, 2021: 676, 677)”

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde düzenlemiş olduğu kurs için ilk madde ve malzeme deposundan 500.- TL tutarında kâğıt kullanıp, 10.000.- TL kurs öğretmenine Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT ile ödeme yapmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 103

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	103	-----06.04.2021----- 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ 740.01 Kâğıt 500.- 150 İLK MADDE VE MALZEME HES. 150.01 Kâğıt 500.- Kurs kâğıt kullanımı.	500.-	500.-
	104	-----06.04.2021----- 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ 740.02 Öğretmen ücreti 10.000.- 360 ÖDE. VER. RES.VE HARÇLAR 360.01 Gelir Ver. Stopajı 1.500.- 360.02 Damga Vergisi 75,90 102 BANKALAR HESABI 102.01 Vakıfbank Tekirdağ 8.424.10 Ödenen kurs ücreti ----- / -----	10.000.-	1.575,90 8.424.10

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABI	A
	500.- (103)	
	10.000.-(104)	

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
		500.- (103)

B	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	A
		1.575.90 (104)

B	102 BANKALAR HESABI	A
	XXXXX	8.424,10(104)

741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI (Service Rendering Cost Account)

Standart maliyetleme yöntemini kullanan hizmet işletmelerinde önceden belirlenmiş olan hizmet maliyetleri 622 Satılan hizmet maliyeti hesabının borcuna 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Fiili maliyet sistemini uygulayan işletmelerde ise dönem içinde 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabının borcunda biriken maliyetler 622 Satılan hizmet maliyeti hesabının borcuna 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesabına borç kayıt, 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde üretilen hizmet ve kullanılan malzeme ve hizmet çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde düzenlemiş olduğu kurs için ilk madde ve malzeme deposundan 500.- TL tutarında kâğıt kullanıp, 10.000.- TL kurs öğretmenine Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki hesabından EFT ile ödeme yapmıştır. Dönem içi kayıtları 103 ve 104 yevmiye numaralı muhasebe kayıtlarında yapılmıştır. 31.12. 2020 tarihi itibarı ile dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 105

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	105	-----31.12.2021----- 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ 622.01 Kâğıt 500.- 622.02 Öğretmen Ücreti 10.000.- 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YAN. 741.01 Kâğıt 500.- 741.02 Öğretmen Ücreti 10.000 Hizmet üretiminin gelir tablosuna aktarılması	10.500.-	10.500.-
	106	-----31.12.2021----- 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA 741.01 Kâğıt 500.- 741.02 Öğretmen ücreti 10.000.- 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ 740.01 Kâğıt 500.- 740.02 Öğretmen ücreti 10.000.- Hizmet üretiminin kapatılması ----- / -----	10.500.-	10.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABI	A
500.- (103)		10.500.- (106)
10.000.- (104)		

B	622 SATILAN HİZMET MALİYETİ HESABI	A
10.500.- (105)		

B	741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YAN HESABI	A
10.500.- (106)		10.500 (105)

742 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESALARI (Service Rendering Cost Variance Account)

Standart maliyetleme yöntemini kullanan hizmet işletmelerinde önceden belirlenmiş olan hizmet maliyetleri ile fiilen gerçekleşen maliyetler arasındaki olumlu farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin üzerinde) ve olumsuz farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin altında) takip edildiği hesaptır.

Olumlu farklar 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabının borcuna, 742 Hizmet Üretim Maliyeti Fark hesaplarının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda 622 Satılan Hizmet Maliyeti hesabına aktarılarak kapatılır.

Olumsuz farklar 742 Hizmet Üretim Maliyeti Fark hesaplarının borcuna, 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda 622 Satılan Hizmet Maliyeti hesabına aktarılarak kapatılır.

740 Hizmet Üretim Maliyeti ve 741 Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma hesaplarının takip edildiği yardımcı hesaplara uygun yardımcı hesapların açılması uygundur.

75 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (Research and Development Expense):

Bu gruptaki hesaplarda işletmelerin araştırma ve geliştirme giderleri takip edilmektedir. Bu grup 6 Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra maliyet sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı	752 Araştırma ve Geliştirme Gider Farkları
751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı	

750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI (Research and Development Expense Account):

İşletmenin araştırma ve geliştirme amacı ile yaptığı çalışmalara ait giderler bu hesapta takip edilmektedir. Araştırma ve geliştirme üretimde maliyetleri düşürme, yeni ürün geliştirme, pazarlama kanallarında iyileştirme vb. şekildeki çalışmalar olabilmektedir. Bu hesap yapılan araştırma ve geliştirme projesi ve kullanılan malzeme ile alınan hizmet bazında yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Standart maliyetleme yönteminde araştırma ve geliştirme birimi tarafından 630 Araştırma ve geliştirme hesabına borç kayıt, 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri yansıtma hesabına borç kayıt 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak kapatılır. Fiili maliyetleme yönteminde dönem içinde yapılan giderler 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabının borcuna, 150 İlk madde ve Malzeme hesabı ile diğer ilgili hesapların alacağına kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 630 Araştırma ve geliştirme hesabına borç kayıt, 751 Araştırma ve Geliştirme

Giderleri yansıtma hesabına alacak kayıt yapılarak muhasebeleştirilir. Dönem sonunda 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri yansıtma hesabına borç kayıt 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021 Tarihinde ürettiği deterjan için temizleme gücünü artırmak amacı ile ilk madde ve malzeme deposundan 10.500.- Türk Liralık kimyasal malzemeyi araştırma ve geliştirme birimine sevk etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 107

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	107	-----06.04.2021----- 750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD. 750.01 Kimyasal Malzeme 10.500.- 150 İLK MAD. VE MALZEME HESABI 150.01 Kimyasal Malzeme 10.500 Araştırmaya sevk edilen kimyasal malzeme ----- / -----	10.500.-	10.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI	A
	10.500.- (107)	

B	150 İLK MAD. VE MALZEME HESABI	A
	XXXX	10.500.- (105)

751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI (Research and Development Expense Applied Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan araştırma giderleri 630 Araştırma Geliştirme Giderleri hesabının borcuna 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Fiili maliyet sistemini uygulayan işletmelerde ise dönem içinde 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabının borcunda biriken maliyetler 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri

hesabının borcuna 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 751 Araştırma Geliştirme Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt, 750 Araştırma Geliştirme Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

751 Araştırma Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı 750 Araştırma Geliştirme Giderleri hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde kullanılan malzeme ve hizmet çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 06.04.2021Tarihinde ürettiği deterjan için temizleme gücünü artırmak amacı ile ilk madde ve malzeme deposundan 10.500.- Türk Liralık kimyasal malzemeyi araştırma ve geliştirme birimine sevk etmiştir. Fiili maliyet sistemine göre muhasebe kayıtlarını yapan firmanın işleme ait dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye madde numarası 108

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	108	-----31.12.2020----- 630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER. 630.01 Kimyasal Madde 10.500.- 751 ARAŞ. VE GEL. GİDERLERİ YAN. 751Kimyasal Madde 10.500.- Araş. Ve Gel. Gid. Gelir tablosu hes. Aktarılması	10.500.-	10.500.-
	109	-----06.04.2020----- 751 ARAŞ. VE GEL. GİDERLERİ YAN. 751Kimyasal Madde 10.500.- 750 ARAŞ. VE GEL. GİDERLERİ 750Kimyasal Madde 10.500.- Araştırma giderlerinin kapatılması ----- / -----	10.500.-	10.500.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI	A
	XXX	10.500.- (109)

B 630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ HESABI A

10.500.- (108)	
----------------	--

B 751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI A

10.500.- (108)	10.500 (109)
----------------	--------------

752 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER FARKLARI HESABI (Research and Development Expense Variance Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan araştırma geliştirme giderleri ile fiilen gerçekleşen araştırma geliştirme giderleri arasındaki olumlu farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin üzerinde) ve olumsuz farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin altında) takip edildiği hesaptır.

Olumlu farklar 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabının borcuna, 752 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Fark hesaplarının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

Olumsuz farklar 752 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Fark hesaplarının borcuna, 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabının alacağına kayıt edilir. 630 Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

752 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Fark hesaplarının 750 Araştırma ve Geliştirme Giderleri ve 751 Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma hesaplarının takip edildiği yardımcı hesaplara uygun yardımcı hesapların açılması uygundur.

76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (Marketing Selling And Distribution):

Bu gruptaki hesaplarda işletmelerin pazarlama satış ve dağıtım giderleri takip edilmektedir.

Bu grup 6 Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra maliyet sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı	762 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark Hesabı
761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı	

760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI (Marketing Selling And Distribution Account):

İşletme üretim işletmesi ise Mamul deposundan mamulün alıcıya ulaşana kadar yapılan bütün giderler, hizmet işletmesi ise hizmetin üretilmesinden itibaren tüketiciye ulaşana kadar yapılan bütün giderler, ticaret işletmesi ise ticari malın depoya girmesinden itibaren tüketiciye ulaşana kadar yapılan tüm giderler bu hesapta takip edilmektedir. Yapılan gider çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Giderler yapıldığı zaman bu hesabın borcuna ilgili ödeme hesaplarının alacağına kayıt yapılır. Dönem sonunda 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri yansıtma hesabının borcuna, 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına alacak kayıt verilerek bu hesap kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 23.05.2021 tarihinde Girgin Ticaret'e üreterek sattığı gömlekleri Hız Ticaret'e 1.000.- Türk Lirası taşıma bedeli 180 Türk Lirası KDV olmak üzere 1.180.- Türk Lirasına taşıttırmıştır. Taşıma bedelini nakit olarak ödemiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 110 dur.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	110	-----23.05.2021 ----- 760 PAZAR. SATIŞ VE DAĞITIM GİD. HES. 760.01 Taşıma Giderleri 1.180.- 100 KASA HESABI 100.01 TL. Kasası 1.180 Hız Ticaret'e taşıma giderinin nakit ödenmesi. -----	1.180	1.180.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI	A
	1.180.- (110)	

B	100 KASA HESABI	A
	XXXX	1.180.- (110)

761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
(Marketing Selling And Distribution Applied Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan pazarlama satış ve dağıtım giderleri 631Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcuna 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Fiili maliyet sistemini uygulayan işletmelerde ise dönem içinde 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcunda biriken maliyetler 631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcuna 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 761 Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt, 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde kullanılan malzeme ve hizmet çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 23.05.2021 tarihinde Girgin Ticaret’e üreterek sattığı gömlekleri Hız Ticaret’e 1.000.- Türk Lirası taşıma bedeli 180 Türk Lirası KDV olmak üzere 1.180.- Türk Lirasına taşıttırmıştır. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderlerine ait işlemlerin 31.12.2020 dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 111dur.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	111	-----31.12.2021----- 631 PAZ. SATIŞ VE DAĞ. GİDERLERİ 631.01 Taşıma Giderleri 1.000.- 761 PAZ.SAT. VE DAĞ. GİD. YAN. 761Taşıma Giderleri 1.000.- Paz. Sat. Dağ. Gid. Gelir tablosu hes. Aktarılması	1.000.-	1.000.-
	112	-----06.04.2021----- 761 PAZ. SAT. VE DAĞ. GİDERLERİ YAN. 761Taşıma Giderleri 1.000.- 760 PAZ.SAT. VE DAĞ. GİDERLERİ 760Taşıma Giderleri 1.000.- Taşıma giderlerinin kapatılması ----- / -----	1.000.-	1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI A

XXX	1.000.- (112)
-----	---------------

B 631 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ HESABI A

1000.- (111)	
--------------	--

B 761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI A

1.000.- (111)	1.000.- (112)
---------------	---------------

762 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FARK HESABI (Marketing Selling And Distribution Expense Variance Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan pazarlama satış ve dağıtım giderleri ile fiilen gerçekleşen pazarlama satış ve dağıtım giderleri arasındaki olumlu farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin üzerinde) ve olumsuz farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin altında) takip edildiği hesaptır.

Olumlu farklar 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcuna, 762 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark hesaplarının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda 631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

Olumsuz farklar 762 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark hesaplarının borcuna, 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının alacağına kayıt edilir. 631 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

762 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark hesaplarının 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri ve 761 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma hesaplarının takip edildiği yardımcı hesaplara uygun yardımcı hesapların açılması uygundur.

77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (General Administrative Expenses):

Bu gruptaki hesaplarda işletmelerin yönetim giderleri takip edilmektedir. Bu grup Gelir tablosu hesapları sınıfını takip eden maliyet hesapları grubunda yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı	772 Genel Yönetim Giderleri Fark Hesapları
771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı	

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI (General Administrative Expenses Account :

İşletmenin yönetim fonksiyonuna ait işlemlerin takip edildiği hesaptır. Yapılan gider çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Giderler yapıldığı zaman bu hesabın borcuna ilgili ödeme hesaplarının alacağına kayıt yapılır. Dönem sonunda 771 Genel Yönetim Giderleri yansıtma hesabının borcuna, 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına alacak kayıt verilerek bu hesap kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 23.05.2021 tarihinde büroda kullanılmak üzere depodan 1.000.- Türk Lirası tutarında A-4 kâğıt büroya aktarılmıştır. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 113 dur.

Not: Satın alınarak direkt kullanıma sunulsa dahi alımı 150 İlk Madde ve Malzeme hesabına giriş kayıt edilerek, kullanıma sunulmasını 150 İlk Madde ve Malzeme hesabına çıkış kayıt edilerek yapılması işlemlerin sistematik takibi açısından önemlidir.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	113	-----23.05.2021 ----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI 770.01 Kâğıt 1.000.- 150 İLK MADDE VE MALZEME HES. 150.01 Kâğıt 1.000.- Büroya sevk edilen kâğıt. -----	1.000.-	1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	1.000.- (113)	

B	150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	A
	XXXX	1.000.- (113)

771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI (General Administrative Expenses Applied Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan yönetim giderleri 632 Genel Yönetim Giderleri hesabının borcuna 771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Fiili maliyet sistemini uygulayan işletmelerde ise dönem içinde 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının borcunda biriken maliyetler 632 Genel Yönetim Giderleri hesabının borcuna 771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt, 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı 770 Genel Yönetim Giderleri hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde kullanılan malzeme ve hizmet çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 23.05.2021 tarihinde büroda kullanılmak üzere depodan 1.000.- Türk Lirası tutarında A-4 kâğıt büroya aktarılmıştır. 31.12.2020 dönem sonu itibari ile işleme ait dönem sonu muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 114 dur.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	114	-----31.12.2021----- 632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 632.01 Kâğıt 1.000.- 771 GENEL YÖNETİM GİD. YAN. 771 Kâğıt 1.000.- Genel Yön. Gid. Gelir tablosu hes. Aktarılması	1.000.-	1.000.-
	115	-----31.12.2021----- 771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YAN. 771 Kâğıt 1.000.- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770 Kâğıt 1.000.- Kâğıt giderlerinin kapatılması ----- / -----	1.000.-	1.000.-

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	XXX	1.000.- (115)

B	632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HESABI	A
	1000.- (114)	

B	771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI	A
	1.000.- (114)	1.000.- (115)

772 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ FARK HESABI (General Administrative Expenses Variance Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan genel yönetim giderleri ile fiilen gerçekleşen genel yönetim giderleri arasındaki olumlu farkların

(Standart maliyetler fiili maliyetlerin üzerinde) ve olumsuz farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin altında) takip edildiği hesaptır.

Olumlu farklar 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının borcuna, 772 Genel Yönetim Giderleri Fark hesaplarının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda 632 Genel Yönetim Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

Olumsuz farklar 772 Genel Yönetim Giderleri Fark hesaplarının borcuna, 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının alacağına kayıt edilir. 632 Genel Yönetim Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

772 Genel Yönetim Giderleri Fark hesaplarının 770 Genel Yönetim Giderleri ve 771 Genel Yönetim Giderleri Yansıtma hesaplarının takip edildiği yardımcı hesaplara uygun yardımcı hesapların açılması uygundur.

78 FİNANSMAN GİDERLERİ (Financial Expenses):

Bu gruptaki hesaplarda işletmelerin borçlanmaları sonucu tahakkuk eden faiz vb. giderler takip edilmektedir.

Bu grup 6 Gelir tablosu hesapları sınıfından sonra maliyet sınıfında yer almaktadır.

Bu grup tek düzen hesap planımızda şu hesaplardan oluşur.

780 Finansman Giderleri Hesabı	782 Finansman Giderleri Fark Hesabı
781 Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı	

780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI (Financial Expenses Account) :

İşletmenin faaliyetlerini yürütürken kullandığı yabancı kaynaklar (Borçlar) için ödediği faiz, komisyon kur farkı vb. giderlerin takip edildiği hesaptır. Yapılan finansman giderlerinin çeşidine ve göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur. Giderler yapıldığı zaman bu hesabın borcuna ilgili ödeme hesaplarının alacağına kayıt yapılır. Dönem sonunda 781 finansman Giderleri Yansıtma hesabının borcuna, 770 Finansman Giderleri hesabına alacak kayıt verilerek yapılan muhasebeleştirme ile bu iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.03.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ Şubesinden kullandığı üç ay vadeli (1 Ocak – 31 Mart) 100.000.- TL tutarındaki kredinin %25 faiz oranı ile 6.250 TL faiz %2 komisyon oranı ile 2.000.- TL komisyon, faiz üzerinden %05 BSMV (Banka

sigorta muamele vergisi) oranı ile 31,25 TL BSMV olmak üzere kredi faiz ve kesintileri tahakkuk etmiştir. Muhasebe kaydını yapınız. Yevmiye numarası 115 dur.

Not: Kredi faiz formülü: gün üzerinden

$$faiz\ tutarı = \frac{anapara \times faiz\ oranı \times gün\ sayısı}{360 \times 100}$$

Bankalar gerek bankacılık mevzuatı gereği gerekse kredi kullananın ödeme gücünün göstergesi olarak kredi faiz ve ödemelerini kredi faizine eklemeyip başka bir kaynaktan ödenmesini talep etmektedirler.

Büyük Defter Say.No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	115	-----31.03.2021 ----- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI 780.01 Faiz Gideri 6.250.- 780.02 BSMV 31,25 780.03 Komisyon 2.000.- 300 BANKA KREDİLERİ HESABI 300.01 Kredi Hesabı 8.281.25 Tahakkuk ettirilen faiz. -----	8.281.25	8.281.25

Defter-i- Kebir Kaydı:

B	780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI	A
	8.281.25.- (115)	

B	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	A
		8.281,25 (115)

781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI (Financial Expenses Applied Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan finansman giderleri kısa vadeli ise (Bir yıla Kadar) 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri hesabının, Uzun vadeli ise (Bir yıldan uzun) 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesabının

borcuna 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir. Fiili maliyet sistemini uygulayan işletmelerde ise dönem içinde 780 Finansman Giderleri hesabının borcunda biriken maliyetler kısa vadeli ise (Bir yıla Kadar) 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri hesabının, Uzun vadeli ise (Bir yıldan uzun) 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesabının borcuna 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabının alacağına kayıt edilerek muhasebeleştirilir.

Dönem sonunda 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesabına borç kayıt, 780 Finansman Giderleri hesabına alacak kayıt yapılarak her iki hesap karşılıklı olarak kapatılır.

781 Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı 780 Finansman Giderleri hesabındaki yardımcı hesaplara uygun şekilde kullanılan finansman ve finansman çeşidine göre yardımcı hesaplarda takip edilmesi uygundur.

Örnek Soru: İşletmemiz 31.03.2021 tarihinde Vakıfbank Tekirdağ Şubesinden kullandığı üç ay vadeli (1Ocak – 31 Mart) 100.000.- TL tutarındaki kredinin %25 faiz oranı ile 6.250 TL faiz %2 komisyon oranı ile 2.000.- TL komisyon, faiz üzerinden %05 BSMV (Banka sigorta muamele vergisi) oranı ile 31,25 TL BSMV olmak üzere kredi faiz ve kesintileri tahakkuk etmiştir. Söz konusu işlemin muhasebe kaydı 31.03.2021 tarihinde yapılmıştır. İşlemin dönem sonu kaydını yapınız. Yevmiye numarası 116 dur.

Büyük Defter Say. No	Mad. No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	116	-----31.12.2021----- 660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ 660.01 Faiz 6.250.- 660.02 BSMV 31,25 660.03 Komisyon 2.000.- 781 FİNANSMAN GİDERLERİ YAN. 781.01 Faiz 6.250.- 781.02 BSMV 31,25 781.03 Komisyon 2.000.- Finansman Gid. Gelir tablosu hes. Aktarılması	8.281,25	8.281.25
	117	-----31.12.2021----- 781 FİNANSMAN GİDERLERİ YAN. 781.01 Faiz 6.250.- 781.02 BSMV 31,25 781.03 Komisyon 2.000.- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ HES 780.01 Faiz 6.250.- 780.02 BSMV 31,25 780.03 Komisyon 2.000.- Finansman giderlerinin kapatılması ----- / -----	8.281,25	8.281,25

DeFTER-i- Kebir Kaydı:

B 660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ HESABI A

8.281.25 (116)	1.000.- (115)
----------------	---------------

B 781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI A

8.281,25 (117)	8.281,25(116)
----------------	---------------

B 780 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI A

XXXXX	8.281,25(117)
-------	---------------

782 FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI (Financial Expenses Variance Account):

Standart maliyetleme yöntemini kullanan işletmelerde önceden belirlenmiş olan finansman giderleri ile fiilen gerçekleşen finansman giderleri arasındaki olumlu farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin üzerinde) ve olumsuz farkların (Standart maliyetler fiili maliyetlerin altında) takip edildiği hesaptır.

Olumlu farklar 780 Finansman Giderleri hesabının borcuna, 782 Finansman Giderleri Fark hesaplarının alacağına kayıt edilir. Dönem sonunda kısa vadeli olanlar (Vadesi bir yıla kadar olanlar) 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri hesabına, uzun vadeli olanlar (Vadesi bir yıldan uzun olanlar) 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

Olumsuz farklar 782 Finansman Giderleri Fark hesaplarının borcuna, 780 Finansman Giderleri hesabının alacağına kayıt edilir. Kısa vadeli olanlar (Vadesi bir yılın altında olanlar) 660 Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri hesabına, uzun vadeli olanlar (Vadesi bir yıldan uzun olanlar) 661 Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesabına aktarılarak kapatılır.

782 Finansman Giderleri Fark hesaplarının 780 Finansman Giderleri ve 781 Finansman Giderleri Yansıtma hesaplarının takip edildiği yardımcı hesaplara uygun yardımcı hesapların açılması uygundur.

ÖRNEK MONOGRAFİ

Ali Gürel, Kevser Gürel ve Ahmet Refik Gürel 01.01.2021 Tarihinde Gürel Konfeksiyon Ticareti ve İmalatı Limited şirketini kurmuşlardır.

İşletmenin muhasebe politikası ile ilgili bilgiler şu şekildedir:

- a) Alım satım işleminde aralıklı envanter yöntemini kullanılmaktadır.
- b) Maliyet giderlerinin kaydında 7/A seçeneği kullanılmaktadır.
- c) Duran varlıklar için hızlandırılmış amortisman yöntemi kullanılmaktadır.
- d) Stoklar FİFO (İlk İlk Çıkar Yöntemine göre değerlendirilmektedir).

Gürel Konfeksiyon Ticareti ve İmalatı Limited şirketine ait işlemler

GÜREL KONFEKSİYON TİCARETİ ve İMALÂTI LİMİTED ŞİRKETİNİN İŞLEMLERİ:

1. Ali Gürel 75.000.- TL Kevser Gürel 75.000.- TL ve Ahmet Refik Gürel 75.000.- TL taahhüt ederek ve taahhütlerini aynı gün Gürel Konfeksiyon Ticareti ve İmalatı Limited şirketinin Vakıfbank Tekirdağ şubesindeki TR 570240241234567890242424 numaralı hesabına yatırarak şirket kuruluşunu gerçekleştirmişlerdir.
2. 01.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Güven bank Tekirdağ şubesine 10278 nolu dekontla 60.000.TL yatırarak bir ticari mevduat hesabı açtırmıştır.
3. 01.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Güven bank Tekirdağ şubesinden 100.000. TL limitli kredi sağlamış söz konusu kredinin 5218 nolu dekontla 20.000TL sini kullanarak bankadaki hesabına aktarılmasını sağlamıştır.
4. 01.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi 25.000TL karşılığı depo yapmak üzere nakit olarak Cevdet Arı'dan 2580 pafta nolu araziyi satın almıştır.
5. 01.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi 25.000TL karşılığı depo yapmak üzere nakit olarak Cevdet Arı'dan aldığı arazinin etrafını Dağ inşaata 1218 nolu fatura ile 1.000 TL iş bedeli 100 TL KDV ödeyerek telle çevirtmiştir.
6. 02.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Tayfun Irmaktan aldığı 3187 pafta nolu bina karşılığı 30.000. TL için 16.12.2006 tarihli Güven bank'a ait 253178 nolu çekini keşide ederek Tayfun Irmak'a vermiştir.
7. 02.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Erdal Kılıçtan 17.500 TL bedeli 1.750 TL KDV si olan 59 TRM 01 plaklı kamyoneti satın almıştır. Bedelini Nakit ödemiştir.
8. 02.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Kılıç Ticaretten 8.000 TL bedeli 800 TL KDV si olan Fork lifti 5125 nolu fatura ile satın almıştır. Badeli için 16.12.2006 tarihli senet vermiştir.
9. 02.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Çetin Ticaretten 3187 nolu fatura ile 500 TL karşılığı 1 adet masa 400 TL karşılığı 4 adet büro koltuğu almıştır. KDV tutarı 90 TL dir. Çetin ticarete ödemeyi 18.12.2006 tarihinde yapmak üzere borçlanmıştır.

10. 02.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi işletmede kullanılmak için yapılan telefon santralı ile ilgili olarak 5.000TL lık Taner Ticaretten 478 nolu fatura ile malzeme almıştır. KDV si 500 TL dir. Bedelini nakit olarak ödemiştir.

11. 03.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi işletmede kullanılmak için yapılan telefon santralını tamamlayarak kullanıma almıştır.

12. 03.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi 679 nolu fatura ile Çağla Ticaretten 8.000 TL' ye 2.000adet erkek ceket ve 2.000 TL' ye 2.000 adet erkek gömlek almıştır. Alımlarda %10 KDV ödemektedir. Er Ticaret 11.000TL için Güven banktaki hesabından Çağla Ticaretin hesabına 178 nolu dekontla havale çıkarmıştır.

13. 03.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Çağla Ticaretten aldığı ticari malı Sürat nakliyata 500 TL ye taşıttırıştır. 50 TL KDV ile birlikte 550 TL yi 632 nolu fatura ile nakit olarak ödemiştir.

14. 04.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Çağla Ticaretten 8.000 TL' ye aldığı 2.000adet erkek ceket in 100 adetini 28 nolu fatura ile iade etmiştir. Bedeli için itimat bank'a ait 128217 nolu çek almıştır.

15. 04.12.2006 Tarihinde Er Ticaret 2.000 TL 'ye aldığı 2.000 adet gömlek için Çağla Ticaret 34 nolu fatura ile 200 TL ıskonto yapmıştır. Er ticaret bedelini nakit tahsil etmiştir.

16. 04.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Bahar Giyime 39 nolu fatura 200 Adet erkek Ceketini 1.000 TL 'ye satmıştır. 100TL KDV dahil 1.100 TL için 19 12. 2006 tarihli senet almıştır.

17. 04.12.2006 Tarihinde 126 nolu fatura ile Er Ticaret işletmesi Bahar Giyime sattığı 200 Adet erkek Ceketinin nakliyesi için Sürat nakliyata 20 TL nakliye bedeli 2 TL KDV nakit olarak ödemiştir.

18. 04.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Bahar Giyime sattığı 200 adet erkek ceketinin 20 tanesini Bahar Giyim iade etmiştir. Er Ticaret İşletmesi ceketlerin bedeli olan 100 TL ve KDV'si olan 10 TL' yi 20.12.2006 tarihinde ödemek üzere anlaşmıştır.

19. 04.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Bahar Giyime sattığı 200 Adet erkek Ceketini için

129 nolu fatura ile 50 TL ıskonto yapmıştır. 5 TL KDV ile birlikte 55TL tutarında ıskonto için Güven bank üzerine 125 nolu çeki keşide etmiştir.

20. 05.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi elindeki nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile nominal değeri 10.000 TL olan devlet tahvili ile nominal değeri 5.000 TL olan gök AŞ'ye ait özel kesim tahvili nominal değerleri üzerinden 6456 nolu dekontla satın almıştır.

21. 05.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi elindeki nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile nominal değeri 25.000 TL Özüm AŞ'ye ait olan 25 adet hisse senetlerini 30.000 TL ye satın almıştır.

22. 05.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi İlkten Ticarete 1.000 adet erkek ceketini %10 KDV dahil 3.300 USD karşılığı 132 nolu fatura ile satmıştır. 1 USD = 2 TL dir.

23. 10.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi 1814 nolu dekontla Güven Bank'a 1.300 USD yatırarak Döviz Tevdiat Hesabı açtırmıştır. 1 USD = 2 TL dir.

24. 10.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Mikro Ticaretten %10 KDV dahil 1.100 USD ye 318 nolu fatura ile bilgisayar satın almıştır. 1 USD = 2 TL dir.

25. 10.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Kılıç Ticaretten 02.12.2006 tarihinde satın aldığı 17.500 TL bedelli kamyoneti 18.000TL bedel ve 1.800 KDV olmak üzere 19.800TL' ye 142 nolu fatura ile 22.12.2006 tarihinde tahsil etmek üzere açık hesap olarak Cem Temel'e satmıştır.

26. 13.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi 8.000TL' ye aldığı Fork Lifti 7.000 TL bedeli 700 TL KDV si olmak üzere Atilla Can'a 642 nolu fatura ile 28.12.2006 tarihli 7.700TL tutarlı senet mukabili satmıştır.

27. 15.12.2006 Tarihinde Er Ticaret 354 nolu dekontla 250 TL telefon gideri ödemiştir.

28. 15.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Özüm AŞ' ye ait 10 hisse senedini 13.000TL ye Nalan Gürel'e satmıştır.

29. 16.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesinin Tayfun Irmak'a verdiği Güven Bank'a ait 30.000 TL tutarındaki çeki Tayfun Irmak Güven Banktan tahsil etmiştir.

30. 16.12.2006 Tarihinde Er Ticaret Kılıç Ticarete vermiş olduğu 8.800 Y TL 'lık Senedi nakit olarak ödemiştir.

31. 18.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Çetin Ticarete 990 TL olan borcunu ödemiştir.

32. 18.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Çağla ticaretten aldığı 440 TL tutarındaki İtimat

Bank üzerine keşideli 128 417 nolu çek nakit olarak tahsil etmiştir.

33. 19.12.2006 Tarihinde Er Ticaret İşletmesi Bahar Giyimden aldığı 19.12.2006 vadeli 1.100 TL tutarındaki senedi nakit olarak tahsil etmiştir.

34. 20.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesi Bahar Giyime olan 110 TL tutarındaki borcunu nakit olarak ödemiştir.

35. 20.12.2006 Tarihinde Er Ticaret işletmesinin Bahar giyime verdiği Güven Bank üzerine keşideli 55 TL tutarındaki 253179çeki Bahar Giyim Güven Banktan tahsil etmiştir.

36. 21.12.2006 Tarihinde Er ticaret işletmesi 500 USD tutarındaki döviz Çalışkan Döviz Büfesine 215 nolu dekontla satmıştır. 1 UDS = 2.5 TL dir.

37. 22.12.2006 Tarihinde Cem Temel Er Ticarete olan 19.800 TL tutarındaki borcunu Güven Bank Tekirdağ Şubesinde bulunan Er ticaretin ticari Mevduat hesabına yatırmıştır.

38. 22.12.2006 Tarihinde Er Ticaret İşletmesi Bizim Kırtasiye den 25 nolu fatura ile 50 TL tutarında kırtasiye malzemesi satın almıştır. 5 TL KDV dahil 55 TL yi nakit olarak ödemiştir.

39. 22.12.2006 Tarihinde Er Ticaret İşletmesinin sahip olduğu Özüm AŞ'ye ait hisse senetlerine 250 TL kar payı. Devlet tahvillerine 50 TL faiz Gök Aş' ye ait Özel kesim tahvillerine 25 TL faiz tahakkuk ettirilmiştir.

40. 23.12.2006 Tarihinde Er Ticaret İşletmesi 22.12.2006 tarihinde tahakkuk eden kar paylarını ve faiz gelirlerini nakit tahsil etmiştir.

41. 23.12.2006 Tarihinde Er Ticaret İşletmesi Özüm AŞ' ye ait 10 adet hisse senedini 11.000 TL ye satmıştır.

42. 23.12.2006 Tarihinde Er ticaret işletmesi Büroda çalışan personel için işveren kesintileri dahil 600 TL satışta çalışan personel için 700 TL ücret tahakkuk ettirmiştir. Ödenecek sosyal Güvenlik kesintisi 300 TL ve Ödenecek vergi 400 TL dir.

43. 23.12.2006 Tarihinde Er ticaret işletmesi Personele tahakkuk eden ücretleri nakit olarak ödemiştir.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ :

44. 31.12.2006 Tarihinde Güven Bank Tekirdağ Şubesi Ticari Mevduat hesabına 10 TL faiz tahakkuk ettirerek Er Ticaretin ticari mevduat hesabına alacak kayıt etmiştir.

45. 31.12.2006 Tarihinde Güven Bank Tekirdağ Şubesi Kredi Hesabı için 13 TL faiz gideri tahakkuk ettirerek mevduat hesabına borç kayıt etmiştir.

46. Dönem Sonunda Er Ticaret işletmesinin 391 Hesaplanan KDV hesabı 3.260 TL alacak bakiye 191 İndirilecek KDV hesabı 4.512 TL Borç Bakiye vermektedir. KDV mahsubu yapılarak 1.252 TL Devreden KDV hesabına aktarılmıştır.

47. Maddi Duran varlıklar için Normal Amortisman usulüne göre amortisman ayrılmıştır. Maddi duran varlıkların kullanım süreleri beş yıldır.

48.Er Ticaret işletmesinin.

Dönem Başı mal Stoku : + 0 TL dir.

Dönem içi Alışlar : + 10.500 TL dir.

Alış iadeleri : - 400 TL dir.

Alış ıskontoları : - 200 TL dir.

Dönem Sonu Mal Mevcudu : - 4.900TL dir. Fiziki sayımla bulunmuştur.

SATILAN MALIN MALİYETİ : = 5.000 TL dir.

Satılan malın dönem sonu maliyet kaydını yapınız.

YUKARIDAKİ İŞLEMLERE GÖRE ER TİCARET İŞLETMESİNİN

1. Kuruluş Bilançosunu düzenleyiniz.

2.Yevmiye defteri kayıtlarını yapınız.

3.Defter- i kebir kayıtlarını yapınız.

4.31.12.2006 Tarihli Genel Geçici Mizanını düzenleyiniz.

5.Envanter işlemlerini yapınız.

6.Dönem sonu Genel Kesin Mizanı Düzenleyiniz.

7.Dönem sonu Bilançosunu ve Gelir Tablosunu Düzenleyiniz.

8.Kapanış Kayıtlarını yapınız.

ER TİCARET İŞLETMESİ

AKTİF

01.12.2006 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU

PASİF

DÖNEN VARLIKLAR	200.000	ÖZKAYNAKLAR	200.000
KASA	200.000	SERMAYE	200.000
-----	-----	-----	-----
AKTİF TOPLAMI	200.000	PASİF TOPLAMI	200.000
	=====		=====

YEVMIYE DEFTERİ KAYITLARI

B.Def. Say.No	Madde No	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	1	-----01.12.2006----- 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 300.000 500 SERMAYE HESABI Ali Er tarafından konulan kuruluş sermayesinin kaydı.	200.000	200.000
	2	-----01.12.2006----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 TL Bankalar 60.000 102.01.001 Güven bank 60.000 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 60.000	60.000	60.000

	3	Güven bank Tekirdağ şubesinde 10278 nolu dekontla ticari mevduat hesabına yatırılan tutar. -----01.12.2006----- 102 BANKALAR HESABI 102.01 TL Bankalar 20.000 102.01.001 Güven bank 20.000 300 BANKA KREDİLERİ HESABI 300.01 TL Krediler 20.000 300.01.001 Güven bank 20.000 Güven banktan 5218 no lu dekontla kullanılan kredinin ticari mevduat hesabına aktarılması.	20.000	20.000
	4	-----01.12.2006----- 250 ARAZİ VE ARSALAR 250.01 2580 Pafta Nolu arazi 25.000 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 25.000 Cevdet Arı'dan depo yapmak üzere nakit olarak alınan 2580 pafta Nolu arazi.	25.000	25.000
	5	-----01.12.2006----- 251 YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ 251.01. Çevre Düzenlemesi 1.000 191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 1.100 Dağ inşaata 1218 nolu fatura ile 2580 pafta nolu arazinin etrafının telle çevriletilmesi	1.000 100	1.100
	6	-----02.12.2006----- 252 BİNALAR HESABI 252.01. 3187 Pafta Nolu Bina 30.000 103 VERİLEN ÇEKLER ve ÖD. EMİR. HES. 103.01. TL Çekler 30.000 103.01.001 253178 Nolu Çek 30.000	30.000	30.000

		Tayfun ırmak'tan alınan3187 pafta nolu Bina	17.500	
7		-----02.12.2006-----		
		254 TAŞITLAR HESABI	1.750	
		254.01 59 TRM 01 Plakalı Kamyonet 17.500		
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		100 KASA HESABI		19.250
		100.01 TL Kasası 19.250		
		Erdal Kılıçtan alınan 59 TRM 01 plakalı Kamyonet		
			8.000	
		-----02.12.2006-----		
8		253 TESİS MAKİNA VE CİHAZLAR	800	
		253.01 Fork Lift 8.000		
		191İNDİRİLECEK KDV		
		321 BORÇ SENETLERİ		8.800
		321.01 .5.12.2006 Vd'li Senet 8.800		
		Kılıç Ticaretten 5125 Nolu fatura ile alınan fork lift	900	
		-----02.12.2006-----		
9		255 DEMİRBAŞLAR		
		255.01 Masa 500		
		255.02 Koltuk 100		
		255.03. Koltuk 100		
		255.04. Koltuk 100	90	
		255.05 Koltuk 100		
		191 İNDİRİLİCEK KDV		
		320.SATICILAR		990
		320.01 Çetin Ticaret 990		
		Çetin Ticaretten 318 nolu fatura ile alınan mobilya	5.000	
		-----02.12.2006-----		
10		258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	500	

		258.01 Telefon Santralı 5.000		
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		100 KASA HESABI		5.500
		100.01 TL Kasası 5.500		
		Telefon Santralının imalatı için Taner Ticaretten 478 nolu fatura ile alınan malzeme.	5.000	
		-----03.12.2006-----		
11		253 TESİS MAKİNA VE CİHAZLAR		
		253.02 Telefon Santralı 5.000		
		258YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		5.000
		258.01 Telefon Santralı 5.000		
		Telefon santralının kullanıma alınması .	10.000	
		-----03.12.2006-----		
12		153 TİCARİ MALLAR		
		153.01 Erkek Giyim 10.000		
		153.01.001. Erkek Ceket 8.000	1.000	
		153.01.002 Erkek Gömlek 2.000		
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		102 BANKALAR HESABI		11.000
		102.01 TL Bankalar 11.000		
		102.01.001 Güven bank 11.000		
		Çağla Ticaretten 679 no lu fatura ile alınan 2.000adet erkek ceket 2.000 adet erkek gömlek karşılığı Güven banktaki ticari mevduat hesabından 178 no lu dekontla yapılan havale		
		-----03.12.2006-----	500	
13		153 TİCARİ MALLAR		
		153.99 – Nakliye Bedeli 500	50	
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		100 KASA HESABI		550

		Sûrat Nakliyata 632 nolu fatura ile yaptırılan nakliyat bedelinin ödenmesi	440	
	14	-----04.12.2006----- 101 ALINAN ÇEKLER 101.02 İtimat bank 128 417 nolu çek 440 153 TİCARİ MALLAR 153.01 Erkek Giyim 400 153.01.001. Erkek Ceket 400 391 HESAPLANAN KDV Çağla ticarete 28 nolu iade faturası ile iade edilen 100 adet ceket.		400
	15	-----04.12.25005----- 100 KASA HESABI 100.01 TL Kasası 200 153 TİCARİ MALLAR 153.98 Alış İskontosu 200 153.98.002 Erkek Gömlek 200 391 HESAPLANAN KDV Çağla ticaretin 34 nolu fatura ile erkek gömlekler için yaptığı iskonto	220	20
	16	-----04.12.2006----- 121 ALACAK SENETLERİ 121.01 Bahar Giyim Senedi 1.100 600 YURTİÇİ SATIŞLAR 600.01 Erkek Ceket 1.100 391 HESAPLANAN KDV Bahar Ticarete 39 nolu fatura ile satılan 200 adet erkek ceket	1.100	1.000
	17	-----04.12.2006----- 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ.GİD. HS. 760.01 Nakliye Giderleri 20 191 İNDİRİLECEK KDV	20 2	100

		100 KASA HESABI		
		Sürat nakliyata 126 nolu fatura ile Bahar ticaret gönderilen malın nakliye bedeli		22
		-----04.12.2006-----		
			100	
	18	610 SATIŞTAN İADELER HESABI		
		610.01 Erkek Ceket 100	10	
		191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		
		320 SATICILAR HESABI		
		320.01 Bahar Giyim 110		110
		Bahar Giyimin 472 Nolu fatura ile iade ettiği 20 adet ceket .		
		-----04.12.2006-----	50	
		611 SATIŞ İSKONTOLARI		
	19	611.01 Erkek Ceket 50	5	
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		103 VERİLEN ÇEKLER ve ÖDEME EMİRLERİ		
		103.01. TL Çekler 55		55
		103.01.002 253179 Nolu Çek 55		
		Bahar Tic.129 nolu fat. ile sat. erkek cek. için yap. iskonto		
		-----05.12.2006-----	5.000	
	20	111 ÖZEL KESİM TAVHİL SENET VE BONOLARI		
		111.01 Gök Aş Tahvilleri 5.000	10.000	
		112 KAMU KESİMİ TAVHİL SENET ve BONOLARI		
		100- KASA HESABI		
		100.01. TL Kasası 15.000		15.000
		6456 Nolu dekontla alınan tahvil ve senetler.		
		-----05.12.2006-----	30.000	
	21	110 HİSSE SENETLERİ		
		110.01 Özüm AŞ Hisse Senetleri 30.000		
		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 30.000		30.000
		Özüm AŞ'ye ait 25 adet hisse senedi alınışı.		

		-----05.12.2006-----	6.600	
22	100 KASA HESABI			
	100.02 Yabancı Para Kasası 3.300 USD			
	100.02.001 USD Kasası 3.300 USD			
	600 YURTIÇİ SATIŞLAR HESABI			
	600.01 Erkek Ceket 6.000			6.000
	391HESAPLANAN KDV			
	İlksen Tic. 132 nolu fat. İle sat.1.000 adet erkek Ceket.			600
	-----10.12.2006-----	2.600		
23	102 BANKALAR HESABI			
	102.02 Yabancı Para Bankalar 1.300 USD			
	102.02.001 Güven bank 1.300 USD			
	100 KASA HESABI			
	100.02. Yabancı Para Kasası 1.300 USD			2.600
	100.02.001 USD Kasası 1.300 USD			
	Güven bank Tekirdağ şubesinde 1814 nolu dekontla döviz tevdiat hesabına yatırılan tutar.			
	-----10.12.2006-----	2.000		
24	255 DEMİRBAŞLAR HESABI			
	255.06 Bilgisayar 2.000		200	
	191 İNDİRİLECEK KDV			
	100 KASA HESABI			
	100.02. Yabancı Para Kasası 2.200 USD			2.200
	100.02.001 USD Kasası 2.200 USD			
	Mikro Ticaretten 318 nolu fatura ile alınan bilgisayar.			
	----- 10.12.2006-----	19.800		
25	120 ALICILAR HESABI			
	120.01 Cem Temel 19.800			
	254 TAŞITLAR HESABI			
	254.01 59 TRM 01 Pl. Kamyonet 17.500			17.500
	391HESAPLANAN KDV			

		679DİĞ.OLAĞAN DIŞI GEL. Ve KAR.		1.800
		Cem Temel'e 142 nolu fatura 59 TRM 01 plakalı kamyonetin satılması.		500
		-----13.12.2006-----	7.700	
26		121 ALACAK SENETLERİ		
		121.01. Atilla Can 7.700	1.000	
		689DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER ve ZARARLAR		
		253- TESİS MAKİNA VE CİHAZLAR		
		253.01 Fork Lift 8.000		8.000
		391 HESAPLANAN KDV		
		Fork Liftin 642 nolu fatura ile Atilla Can'a satılması		700
		-----15.12.2006-----	250	
27		770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
		770.01 Telefon Giderleri 250		
		100- KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 250		250
		354 Nolu dekontla ödenen telefon gideri.		
		-----15.12.2006-----	13.000	
28		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 13.000		
		110 HİSSE SENETLERİ		
		110.01 Özüm AŞ Hisse Senetleri 12.000		12.000
		645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARI		
		Özüm AŞ'ye ait 10 hisse senedinin N. Gürel'e satışı.		1.000
		-----16.12.2006-----	30.000	
29		103.VERİLEN ÇEKLER ve ÖDEME EMİRLERİ HESABI		
		103.01. TL Çekler 30.000		
		103.01.001 253178 Nolu Çek 30.000		
		102 BANKALAR HESABI		
		102.01 TL Bankalar 30.000		30.000

		102.01.001 Güven bank 30.000		
		Tayfun Irmak'ın 253178 nolu çeki Güven Banktan tahsil etmesi		
		----- 16.12.2006-----	8.800	
30		321 BORÇ SENETLERİ		
		321.01 -25.12.2006 Vadeli Senet 8.800		
		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 8.800		8.800
		Kılıç Tic. verilen 16.12.2006 vadeli senedin ödenmesi		
		-----18.12.2006-----	990	
31		320 SATICILAR		
		320.01 Çetin Ticaret 990		
		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 990		990
		Çetin ticarete açık hesap olan borcun ödenmesi .		
		-----18.12.2006-----	440	
32		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 440		
		101 ALINAN ÇEKLER		
		101.02 İtimat bank Çeki 440		440
		Çağla Ticaretten alınan 440 TL tutarındaki İtimat Bank 128 417 nolu çekin nakit tahsilatı.		
		-----19.12.2006-----	1.100	
33		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 1.100		
		121ALACAK SENETLERİ		
		121.01 Bahar Giyim Senedi 1.100		
		Çağla Ticaretten 19.12.2006 Vadeli senedin tahsilatı.		1.100
		-----20.12.2006-----	110	
34		320 SATICILAR HESABI		
		320.01 Bahar Giyim 110		

		100 KASA HESABI		
		100.01 TL. Kasası 110		110
		Bahar Giyime olan Borcun Ödenmesi		
		-----20.12.2006-----	55	
35		103.VERİLEN ÇEKLER ve ÖDEME EMİRLERİ HESABI		
		103.01. TL Çekler 55		
		103.01.002 253179 Nolu Çek 55		
		102- BANKALAR HESABI		
		102.01 TL Bankalar 55		55
		102.01.001 Güven bank 55		
		Bahar Giyim tarafından 253179 nolu çekin tahsili		
		-----21.12.2006-----	1.250	
36		100 KASA HESABI		
		100.01 TL. Kasası 1.250		
		100 KASA HESABI		
		100.02. Yabancı Para Kasası 500 USD		1.000
		100.02.001 USD Kasası 500 USD		
		646KAMBIYO KARLARI		
		646.01 USD kar'ı 250		250
		Çalışkan Döviz Büfesine 215 no dekontla satılan 500 USD		
		-----22.12.2006-----	19.800	
37		102 BANKALAR HESABI		
		102.01 TL Bankalar 19.800		
		102.01.001 Güven bank 19.800		
		120 ALICILAR HESABI		
		120.01 Cem Temel 19.800		19.800
		Cem Temel'in Cari borç Bankadaki hesaba yatırması.		
		-----22.12.2006-----	50	
38		770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
		770.02 Kırtasiye Giderleri 50		5
		191 İNDİRİLECEK KDV		

		100 KASA HESABI		
		100.01.TL Kasası 55		55
		Bizim Kırtasiyeden 25 nolu fatura ile alınan Kırtasiye		
		-----22.12.2006-----	325	
39		108 DİĞER HAZIR DEĞERLER		
		108.01 Kar Payı Kuponları 250		
		108.02 Kamu Kesimi Faiz Kuponları 50		
		108.03 Özel Kesim Faiz Kuponları 25		
		642 FAİZ GELİRLER		
		649 DİĞ. OLAĞAN GELİR ve KARLAR		75
		Hisse sen. ve tahvil. tahakkuk eden faiz ve kar payları.		250
		-----23.12.2006-----	325	
40		100 KASA HESABI		
		100.01 TL. Kasası		
		108DİĞER HAZIR DEĞERLER		
		108.01 Kar Payı Kuponları 250		325
		108.02 Kamu Kesimi Faiz Kuponları 50		
		108.03 Özel Kesim Faiz Kuponları 25		
		Faiz Gelirlerinin ve kar paylarının nakit tahsilatı.		
		-----23.12.2006-----	11.000	
41		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 11.000	1.000	
		655MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI		
		110 HİSSE SENETLERİ		
		110.01 Özüm AŞ Hisse Senetleri 11.000		12.000
		Özüm AŞ'ye ait on adet hisse senedinin satılışı		
		-----23.12.2006-----	700	
42		760PAZARLAMA SATIŞ ve DAĞITIM GİDERLERİ		
		760.02 Personel Giderleri 700	600	
		770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
		770.02 Personel Giderleri 600		

		335 PERSONEL BORÇLAR		
		360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		600
		361 ÖDENECEK SOSYAL GÜV KESİNTİLERİ		400
		Personel Ücretlerinin Tahakkuku .		300
		-----31.12.2006-----	600	
43		335 PERSONELE BORÇLAR		
		100 KASA HESABI		
		100.01 TL Kasası 600		600
		Personele Ücret Ödemesi .		
		-----31.12.2006-----	10	
44		102 BANKALAR HESABI		
		102.01 TL Bankalar 10		
		102.01.001 Güven bank 10		
		642 FAİZ GELİRLERİ		
		Güven Bankın mevduata tahakkuk eden faiz tutarı		10
		-----31.12.2006-----	13	
45		780 FİNANSMAN GİDERLERİ		
		780.01 Banka Kredisi Faiz Giderleri 13		
		102 BANKALAR HESABI		
		102.01 TL Bankalar 13		13
		102.01.001 Güven bank 13		
		Güven Bankın Kredi hesabına faiz Tahakkuku		
		-----31.12.2006-----	3.260	
46		391 HESAPLANAN KDV	1.252	
		190 DEVREDEN KDV		
		191 İNDİRİLECEK KDV		
		Dönem sonu Katma değer vergisinin mahsubu.		4.512
		-----31.12.2006-----	10.000	
47		760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞ. GİD.		
		760.02 Arazi ve Arsalar Amortisman Gideri 5.000		

		760.03Yer Altı Ve Yer Üstü Düz. Gider. 5.000	7.580	
		770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
		770.03 Bina Amortisman Giderleri. 6.000		
		770.04 Tesis Makine Cihaz Giderleri 1.000		
		770.05 Demirbaş Amortisman Giderleri 580		
		257 BİRİKMIŞ AMORTİSMANLAR		
		257.01 Arazi ve Arsalar 5.000		17.580
		257.02 Yer altı ve Yer Üstü Düz. 5.000		
		257.03 Binalar 6.000		
		257.04 Tesis mak. Ve Cihazlar 1.000		
		257.05 Demirbaşlar 580		
		Maddi Duran varlıklara amortisman ayrılması		
		-----31.12.2006-----	5.000	
48		621SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ		
		153 TİCARİ MALLAR		
		Satılan ticari malların dönem sonu maliyet kaydı.		5.000
		-----31.12.2006-----	10.720	
49		631PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	8.480	
		632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	13	
		660KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		
		761PAZAR SAT.DAĞ.GİD.YANSITMA HS		
		771GEN. YÖNETİM GİD.YANSITMA HS		10.720
		781 FİNANSMAN GİD. YANSITMA HS		8.480
		Dönem giderlerinin ilgili hesaplara aktarılması.		13
		-----31.12.2006-----	10.720	
50		761PAZAR SAT.DAĞ.GİD.YANSITMA HS	8.480	
		771GEN. YÖNETİM GİD.YANSITMA HS	13	

		781 FİNANSMAN GİD. YANSITMA HS		
		760PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDER.		10.720
		770GENEL. YÖNETİM GİDERLER		8.480
		780 FİNANSMAN GİDERLERİ		13
		Maliyet ve yansıtma hesaplarının kapatılması		
		-----31.12.2006-----	7.000	
51		600 YURT İÇİ SATIŞLAR	85	
		642 FAİZ GELİRLERİ	1.000	
		645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARI	250	
		646 KAMBIYO KARLARI	250	
		649DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR	500	
		679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR		
		690.DÖNEM KARI VEYA ZARARI		9.085
		Gelirlerin kar veya zarar hesabına intikali		
		-----31.12.2006-----	26.363	
52		690.DÖNEM KARI VEYA ZARARI		
		610 SATIŞ İADELERİ		100
		611 SATIŞ İSKONTOLARI		50
		621SATILANTİCARİ MALLAR MALİYETİ		5.000
		631PAZ. SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ		10.720
		632GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		8.480
		655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI		1.000
		660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDER		13
		689 DİĞER OLA.DIŞI GİD.VE ZARARLAR		1.000
		Giderlerin kar veya zarar hesabına intikali.		
53		-----31.12.2006-----	17.278	
		692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		
		690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		17.278
		Dönem kar zarar hesabının dönem net kar zarar hesabına devri.		
54		-----31.12.2006-----	17.278	

		111ÖZEL KES.TAV.SENET VE BONO.	5.000
		112KAMU KES.TAV SENET VE BON.	10.000
		121ALACAK SENETLERİ	7.700
		153TİCARİ MALLAR	4.900
		190DEVREDEN KDV	1.252
		250ARAZİ VE ARSALAR	25.000
		251YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZEN.	1.000
		252BİNALAR	30.000
		253TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	5.000
		255DEMİRBAŞLAR	2.900
		591DÖNEM NET ZARARI	17.278
		Dönem sonu kapanış kayıtları	

DEFTER- İ KEBİR (BÜYÜK DEFTER)

100- KASA HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
01.12.2006	1		200.000	01.12.2006	2		60.000
04.12.2006	15		220	01.12.2006	4		25.000
05.12.2006	22		6.600	01.12.2006	5		1.100
15.12.2006	28		13.000	02.12.2006	7		19.250
18.12.2006	32		440	02.12.2006	10		5.500
19.12.2006	33		1.100	03.12.2006	13		550
21.12.2006	36		1.250	04.12.2006	17		22
23.12.2006	40		325	05.12.2006	20		15.000
23.12.2006	41		11.000	05.12.2006	21		30.000
				10.12.2006	23		2.600
				10.12.2006	24		2.200
				15.12.2006	27		250
				16.12.2006	30		8.800
				18.12.2006	31		990
				20.12.2006	34		110
				21.12.2006	36		1.000
				22.12.2006	38		55
				23.12.2006	43		600
				31.12.2006	55		60.908
			-----				-----
		TOPLAM	233.935			TOPLAM	233.935
			=====				=====

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
04.12.2006	14		440	18.12.2006	32		440
			-----				-----
		TOPLAM	440			TOPLAM	440

			=====				=====
--	--	--	-------	--	--	--	-------

101 – ALINAN ÇEKLER**102- BANKALAR**

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
01.12.2006	2		60.000	03.12.2006	12		11.000
01.12.2006	3		20.000	16.12.2006	29		30.000
10.12.2006	23		2.600	20.12.2006	35		55
22.12.2006	37		19.800	31.12.2006	45		13
31.12.2006	44		10	31.12.2006	55		61.342
			-----				-----
		TOPLAM	102.410			TOPLAM	102.410
			=====				=====

103- VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
16.12.2006	29		30.000	02.12.2006	6		30.000
20.12.2006	35		55	04.12.2006	19		55
			-----				-----
		TOPLAM	30.055			TOPLAM	30.055
			=====				=====

108 – DİĞER HAZIR DEĞERLER

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
22.12.2006	39		325	23.12.2006	40		325
			-----				-----
		TOPLAM	325			TOPLAM	325
			=====				=====

110 – HİSSE SENETLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
05.12.2006	21		30.000	15.12.2006	28		12.000
				23.12.2006	41		12.000
				31.12.2006	55		6.000
			-----				-----
		TOPLAM	30.000			TOPLAM	30.000
			=====				=====

111- ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
05.12.2006	20		5.000	31.12.2006	55		5.000
			-----				-----
		TOPLAM	5.000			TOPLAM	5.000
			=====				=====

112 – KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
05.12.2006	20		10.000	31.12.2006	55		10.000
			-----				-----
		TOPLAM	10.000			TOPLAM	10.000
			=====				=====

120 – ALICILAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
10.12.2006	25		19.800	22.12.2006	37		19.800
			-----				-----

		TOPLAM	19.800 =====			TOPLAM	19.800 =====
--	--	--------	-----------------	--	--	--------	-----------------

121 – ALACAK SENETLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
04.12.2006	16		1.100	19.12.2006	33		1.100
13.12.2006	26		7.700	31.12.2006	55		7.700
			-----				-----
		TOPLAM	8.800 =====			TOPLAM	8.800 =====

153- TİCARİ MALLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
03.12.2006	12		10.000	04.12.2006	14		400
03.12.2006	13		500	04.12.2006	15		200
				31.12.2006	48		5.000
				31.12.2006	55		4.900
			-----				-----
		TOPLAM	10.500 =====			TOPLAM	10.500 =====

190 – DEVREDEN KDV

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	46		1.252	31.12.2006	55		1.252
			-----				-----
		TOPLAM	1.252			TOPLAM	1.252
			=====				=====

191 – İNDİRİLECEK KDV

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
01.12.2006	5		100	31.12.2006	46		4.512
02.12.2006	7		1.750				
02.12.2006	8		800				
02.12.2006	9		90				
02.12.2006	10		500				
03.12.2006	12		1.000				
03.12.2006	13		50				
04.12.2006	17		2				
04.12.2006	18		10				
04.12.2006	19		5				
10.12.2006	24		200				
22.12.2006	38		5				
			-----				-----
		TOPLAM	4.512			TOPLAM	4.512
			=====				=====

250 – ARAZİ VE ARSALAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
01.12.2006	4		25.000	31.12.2006	55		25.000
			-----				-----
		TOPLAM	25.000			TOPLAM	25.000
			=====				=====

251 – YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
01.12.2006	5		1.000	31.12.2006	55		1.000
			-----				-----
		TOPLAM	1.000			TOPLAM	1.000
			=====				=====

252 – BİNALAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
02.12.2006	6		30.000	31.12.2006	55		30.000
			-----				-----
		TOPLAM	30.000			TOPLAM	30.000
			=====				=====

253 – TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
02.12.2006	8		8.000	13.12.2006	26		8.000
03.12.2006	11		5.000	31.12.2006	55		5.000
			-----				-----
		TOPLAM	13.000				13.000
			=====				=====

254 – TAŞITLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
02.12.2006	7		17.500	10.12.2006	25		17.500
			-----				-----
		TOPLAM	17.500			TOPLAM	17.500
			=====				=====

255- DEMİRBAŞLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
02.12.2006	9		900	31.12.2006	55		2.900
10.12.2006	24		2.000				

		TOPLAM	----- 2.900 =====			TOPLAM	----- 2.900 =====
--	--	--------	-------------------------	--	--	--------	-------------------------

257 – BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	55		17.580	31.12.2006	47		17.580
		TOPLAM	----- 17.580 =====			TOPLAM	----- 17.580 =====

258 – YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
02.12.2006	10		5.000	03.12.2006	11		5.000
		TOPLAM	----- 5.000 =====			TOPLAM	----- 5.000 =====

300 – BANKA KREDİLER

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	55		20.000	01.12.2006	3		20.000
			-----				-----
		TOPLAM	20.000			TOPLAM	20.000
			=====				=====

320 – SATICILAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
18.12.2006	31		990	02.12.2006	9		990
20.12.2006	34		110	04.12.2006	18		110
			-----				-----
		TOPLAM	1.100			TOPLAM	1.100
			=====				=====

321- BORÇ SENETLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
16.12.2006	30		8.800	02.12.2006	8		8.800
			-----				-----
		TOPLAM	8.800			TOPLAM	8.800
			=====				=====

335 – PERSONELE BORÇLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
23.12.2006	43		600	23.12.2006	42		600
			-----				-----
		TOPLAM	600			TOPLAM	600
			=====				=====

360 – ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	55		400	23.12.2006	42		400
			-----				-----
		TOPLAM	400			TOPLAM	400
			=====				=====

361 – ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
-------	------------	----------	------	-------	------------	----------	--------

31.12.2006	55		300	23.12.2006	42		300
			-----				-----
		TOPLAM	300			TOPLAM	300
			=====				=====

391 – HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	46		3.260	04.12.2006	14		40
				04.12.2006	15		20
				04.12.2006	16		100
				05.12.2006	22		600
				10.12.2006	25		1.800
				13.12.2006	26		700
			-----				-----
		TOPLAM	3.260			TOPLAM	3.260
			=====				=====

500 – SERMAYE

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	500		200.000	01.12.2006	1		200.000
			-----				-----
		TOPLAM	200.000			TOPLAM	200.000
			=====				=====

591 – DÖNEM NET ZARARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	54		17.278	31.12.2006	55		17.278
			-----				-----
		TOPLAM	17.278			TOPLAM	17.278
			=====				=====

600 – YURT İÇİ SATIŞLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		7.000	04.12.2006	16		1.000
				05.12.2006	22		6.000
			-----				-----
		TOPLAM	7.000			TOPLAM	7.000
			=====				=====

610 – SATIŞ İADELERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
04.12.2006	18		100	25.12.2006	52		100
			-----				-----
		TOPLAM	100			TOPLAM	100
			=====				=====

611 – SATIŞ İSKONTOLARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
04.12.2006	19		50	25.12.2006	52		50
			-----				-----
		TOPLAM	50			TOPLAM	50
			=====				=====

621 – SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	48		5.000	31.12.2006	52		5.000
			-----				-----
		TOPLAM	5.000			TOPLAM	5.000
			=====				=====

631 – PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	49		10.720	31.12.2006	52		10.720
			-----				-----
		TOPLAM	10.720			TOPLAM	10.720
			=====				=====

632 – GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	49		8.480	31.12.2006	52		8.480
			-----				-----
		TOPLAM	8.480			TOPLAM	8.480
			=====				=====

642 – FAİZ GELİRLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		85	22.12.2006	39		75
				31.12.2006	44		10
			-----				-----
		TOPLAM	85			TOPLAM	85

			=====				=====
--	--	--	-------	--	--	--	-------

645 – MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		1.000	15.12.2006	28		1.000
			-----				-----
		TOPLAM	1.000			TOPLAM	1.000
			=====				=====

646 – KAMBİYO KARLARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		250	21.12.2006	36		250
			-----				-----
		TOPLAM	250			TOPLAM	250
			=====				=====

649- DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		250	22.12.2006	39		250

		TOPLAM	----- 250 =====			TOPLAM	----- 250 =====
--	--	--------	-----------------------	--	--	--------	-----------------------

655 – MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
23.12.2006	41		1.000	31.12.2006	52		1.000
			-----				-----
		TOPLAM	1.000			TOPLAM	1.000
			=====				=====

660 – KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	49		13	31.12.2006	52		13
			-----				-----
		TOPLAM	13			TOPLAM	13
			=====				=====

679 – DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	51		500	10.12.2006	25		500
			-----				-----
		TOPLAM	500			TOPLAM	500
			=====				=====

689 – DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
13.12.2006	26		1.000	31.12.2006	52		1.000
			-----				-----
		TOPLAM	1.000			TOPLAM	1.000
			=====				=====

690- DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	52		26.363	31.12.2006	51		9.085
				31.12.2006	53		17.278
			-----				-----
		TOPLAM	26.363			TOPLAM	26.363
			=====				=====

692- DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	53		17.278	31.12.2006	54		17.278
			-----				-----
		TOPLAM	17.278			TOPLAM	17.278
			=====				=====

760 – PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
04.12.2006	17		20	31.12.2006	50		10.720
23.12.2006	42		700				
31.12.2006	47		10.000				
			-----				-----
		TOPLAM	10.720			TOPLAM	10.720
			=====				=====

761 – PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	50		10.720	31.12.2006	49		10.720
			-----				-----
		TOPLAM	10.720			TOPLAM	10.720
			=====				=====

770 – GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
15.12.2006	27		250	31.12.2006	50		8.480
22.12.2006	38		50				
23.12.2006	42		600				
31.12.2006	47		7.580				
			-----				-----
		TOPLAM	8.480			TOPLAM	8.480
			=====				=====

771 – GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	50		8.480	31.12.2006	49		8.480
			-----				-----
		TOPLAM	8.480			TOPLAM	8.480
			=====				=====

780 – FİNANSMAN GİDERLERİ

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	45		13	31.12.2006	50		13
			-----				-----
		TOPLAM	13			TOPLAM	13
			=====				=====

781 – FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI

TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	BORÇ	TARİH	YEV. NO	AÇIKLAMA	ALACAK
31.12.2006	50		13	31.12.2006	49		13
			-----				-----
		TOPLAM	13			TOPLAM	13
			=====				=====

ER TİCARET İŞLETMESİNİN 31.12.2006 TARİHLİ GENEL GEÇİCİ MİZANI

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTARLAR		BAKİYELER	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK

100	KASA	233.935	173.027	60.908	
101	ALINAN ÇEKLER	440	440		
102	BANKALAR	102.400	41.055	61.345	
103	VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ	30.055	30.055		
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER	325	325		
110	HİSSE SENETLERİ	30.000	24.000	6.000	
111	ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI	5.000		5.000	
112	KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI	10.000		10.000	
120	ALICILAR	19.800	19.800		
121	ALACAK SENETLERİ	8.800	1.100	7.700	
153	TİCARİ MALLAR	10.500	600	9.900	
191	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ	4.512		4.512	
250	ARAZİ VE ARSALAR	25.000		25.000	
251	YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ	1.000		1.000	
252	BİNALAR	30.000		30.000	
253	TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	13.000	8.000	5.000	
254	TAŞITLAR	17.500	17.500		
255	DEMİRBAŞLAR	2.900		2.900	
258	YAPILAMAKTA OLAN YATIRIMLAR	5.000	5.000		
300	BANKA KREDİLERİ		20.000		20.000
320	SATICILAR	1.100	1.100		
321	BORÇ SENETLERİ	8.800	8.800		
335	PERSONELE BORÇLAR	600	600		
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		400		400
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		300		300
391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ		3.260		3.260
500	SERMAYE		200.000		200.000
600	YURTIÇİ SATIŞLAR		7.000		7.000
610	SATIŞ İADELERİ	100		100	
611	SATIŞ İSKONTALARI	50		50	
642	FAİZ GELİRLERİ		75		75

645	MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI		1.000		1.000
646	KAMBİYO KARLARI		250		250
649	DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR		250		250
655	MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	1.000	500	1.000	500
679	DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR				
689	DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR	1.000		1.000	
760	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLER	720		720	
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	900		900	
TOPLAM		564.437	564.437	233.035	233.035

ER TİCARET İŞLETMESİNİN 31.12.2006 TARİHLİ GENEL KESİN MİZANI

HESAP KODU	HESAP ADI	TUTARLAR		BAKİYELER	
		BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK

100	KASA	233.935	173.027	60.908	
101	ALINAN ÇEKLER	440	440		
102	BANKALAR	102.410	41.068	61.342	
103	VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ	30.055	30.055		
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER	325	325		
110	HİSSE SENETLERİ	30.000	24.000	6.000	
111	ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI	5.000		5.000	
112	KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI	10.000		10.000	
120	ALICILAR	19.800	19.800		
121	ALACAK SENETLERİ	8.800	1.100	7.700	
153	TİCARİ MALLAR	10.500	5.600	4.900	
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ	1.252		1.252	
191	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ	4.512	4.512		
250	ARAZİ VE ARSALAR	25.000		25.000	
251	YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ	1.000		1.000	
252	BİNALAR	30.000		30.000	
253	TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	13.000	8.000	5.000	
254	TAŞITLAR	17.500	17.500		
255	DEMİRBAŞLAR	2.900		2.900	
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		17.580		17.580
258	YAPILAMAKTA OLAN YATIRIMLAR	5.000	5.000		
300	BANKA KREDİLERİ		20.000		20.000
320	SATICILAR	1.100	1.100		
321	BORÇ SENETLERİ	8.800	8.800		
335	PERSONELE BORÇLAR	600	600		
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		400		400
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ		300		300
391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ	3.260	3.260		
500	SERMAYE		200.000		200.000
591	DÖNEM NET ZARARI	17.278		17.278	
600	YURTIÇİ SATIŞLAR	7.000	7.000		
610	SATIŞ İADELERİ	100	100		
611	SATIŞ İSKONTALARI	50	50		

621	SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	5.000	5.000		
631	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	10.720	10.720		
632	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	8.480	8.480		
642	FAİZ GELİRLERİ	85	85		
645	MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI	1.000	1.000		
646	KAMBİYO KARLARI	250	250		
649	DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR	250	250		
655	MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	1.000	1.000		
660	KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	13	13		
679	DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	500	500		
689	DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR	1.000	1.000		
690	DÖNEM KARI VEYA ZARARI	26.363	26.363		
692	DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	17.278	17.278		
760	PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLER	10.720	10.720		
761	PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDER. YANSIT.	10.720	10.720		
770	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	8.480	8.480		
771	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HES.	8.480	8.480		
780	FİNANSMAN GİDERLERİ	13	13		
781	FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HES	13	13		
TOPLAM		699.982	699.982	238.280	238.280

ER TİCARET İŞLETMESİNİN 01.12.2006 – 31.12.2006 DÖNEMİNE AİT GELİR TABLOSU

A.BRÜT SATIŞLAR

7.000

Yurt içi Satışlar	7.000	
B. SATIŞ İNDİRİMLERİ		150
Satış İadeleri	100	
Satış İskontoları	50	
C. NET SATIŞLAR		6.850
D. SATIŞLARIN MALİYETİ		5.000
Satılan Ticari Malların Maliyeti	5.000	
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		1.850
E. FAALİYET GİDERLERİ		19.200
Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri	10.720	
Genel Yönetim Giderleri	8.480	
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		- 17.350
F. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN		1.585
GELİR VE KARLAR		
Faiz Gelirleri	85	
Menkul Kıymet Satış Karları	1.000	
Kambiyo Karları	250	
Diğer Olağan Gelir Ve Karlar	250	
G. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN		
GİDER VE ZARARLAR		1.000
Menkul Kıymet Satış Zararları	1.000	
H. FİNANSMAN GİDERLERİ		13

1. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri

13

OLAĞAN KAR VEYA ZARAR**-16.778**

I.OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR

500

500

Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar

500

J.OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR

- 1.000

Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar

1.000

DÖNEM KARI VEYA ZARARI**- 17.278**

K. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL

YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)

-

DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI**- 17.278**

ER TİCARET İŞLETMESİ

AKTİF

31.12.2006 TARİHLİ DÖNEM SONU BİLANÇOSU

PASİF

DÖNEN VARLIKLAR	157.102	KISA VADELİ YABANCI KAY.	20.700
KASA	60.908	BANKA KREDİLERİ	20.000
BANKALAR	61.342	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	400
HİSSE SENETLERİ	6.000	ÖDE. SOSYAL GÜVENLİK KES.	300
ÖZEL KES. TAH. SEN. VE BONO.	5.000	UZUN VADELİ YABANCI KAY.	-
KAMU KES. TAH. SEN. VE BONO.	10.000	ÖZKAYNAKLAR	182.722
ALACAK SENETLERİ	7.700	SERMAYE	200.000
TİCARİ MALLAR	4.900	DÖNEM NET ZARARI (-)	17.278
DEVREDEN KDV	1.252	-----	

DURAN VARLIKLAR	46.320		
ARAZİ VE ARSALAR	25.000		
YER ALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ	1.000		
BİNALAR	30.000		
TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	5.000		
DEMİRBAŞLAR	2.900		
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	17.580		
-----	-----		-----
AKTİF TOPLAMI	203.422	PASİF TOPLAMI	220.422
	=====		=====

YEVMIYE DEFTERİ KAYITLARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Er Ticaret işletmesi Ali Er tarafından 200.000TL sermaye ile kurulduğu için 200.000TL nakit girişi olmuştur. Nakit giriş çıkışları kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. İşletmenin kuruluş aşamasında işletmeye konulan sermaye ile daha sonraki sermaye artırımları ve azaltışları sermaye hesabında takip edilir. Sermaye hesabı pasif hesaptır. Pasif hesaplarda artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt yevmiye defterine işlenir. Sermaye hesabında artış olduğu için sermaye hesabına alacak kayıt yapılmıştır.
2. Er Ticaret işletmesi Güven Bank'a 60.000 TL yatırarak ticari mevduat hesabı açtırmıştır. Bankalardaki alacaklı cari hesaplarımızı (mevduat hesaplarımızı) Bankalar hesabında takip ederiz. Bankalar hesabı aktif hesaptır. Hesaplarda artış olursa borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Er ticaret işletmesi Güven Bank'a para yatırdığı için bankalar hesabımızda artış olmuştur. Bankalar hesabımızda artış olduğu için bankalar hesabına borç kayıt yapılmıştır. Güven Bank'a yatan 60.000 TL kasadan çıktığı için kasa hesabına alacak kayıt yapılmıştır. Çünkü kasa hesabı aktif hesap olup aktif hesaplarda azalış olunca ilgili hesaba alacak kayıt yapılır.
3. Er Ticaret İşletmesi Güven Bank Tekirdağ şubesinden 100.000 TL limitli kredi sağlamıştır. 20.000 TL tutarındaki meblağı kullanmıştır. Kullanılan krediler işletmenin borcu olup 300 Banka Kredileri hesabında takip edilir. Banka kredileri pasif bir hesap olup artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt yapılır. Kullanılan kredi bizim borcumuz olduğu için pasif hesaptır. Borcumuzda artış olduğu için 300 Banka Kredileri hesabına alacak kayıt verilmiştir. buna karşılık kullanılan kredi bankadaki mevduat hesabımıza yatmıştır. Bankalardaki alacaklı cari hesaplarımızı Bankalar hesabında takip ederiz. Bankalar hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olursa borç kayıt azalış

olursa alacak kayıt yapılır. Güven Bank Tekirdağ şubesinde mevduatımız arttığı için 102 Bankalar hesabına borç kayıt yapılmıştır.

4. Er Ticaret işletmesi 25.000 TL karşılığı Cevdet Arıdan depo yapmak üzere arazi satın almıştır. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Arazi ve arsalar da maddi duran varlık olduğu için aktif hesap olup arazi alınması arazilerde artış yarattığı için 250 arazi ve arsalar hesabına arazinin bedeli olan 25.000 TL borç kayıt verilmiştir. Buna karşılık arazi bedeli Cevdet Arı'ya nakit ödenmiştir. Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılınca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılınca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için alacak kayıt yapılmıştır.
5. Dağ ticarete arazinin etrafını telle çevrilmesi Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabında takip edilir. Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabı maddi duran varlıktır. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Arazinin telle çevrilmesi Yer altı ve yer üstü düzenleri hesabında artış yarattığı için yapılan işin bedeli olan 1.000. TL borç kayıt verilmiştir. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 100 TL borç kayıt verilmiştir. Ödeme nakit olarak yapılmıştır. Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılınca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılınca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için alacak kayıt yapılmıştır.
6. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Binalarda maddi duran varlık olduğu için aktif hesap olup bina alınması binalarda artış yarattığı için 252binalar hesabına binanın bedeli olan 30.000 TL borç kayıt verilmiştir. Bina karşılığı işletme Tayfun Irmak'a kendi çekini vermiştir. İşletme kendi keşide ettiği (Düzenlediği) çekleri 103 Verilen çekler ve ödeme emişleri hesabında takip eder. Bu çekler işletmenin bankadaki hesapları üzerinden ödeme yapmayı sağlayan çeklerdir. Bankalar tarafından hesabı olanlara verilen çek karneleri ile hazırlanır. 103 Verilen çekler ve ödeme emişleri hesabı pasif karakterli aktif hesaptır. Bu hesaplarda artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt olur. Burada işletme binanın bedeli olan 30.000 TL tutarında çek verdiği için artış olmuştur ve alacak kayıt yapılmıştır.
7. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Taşıtlarda maddi duran varlık olduğu için aktif hesap olup taşıt alınması taşıtlarda artış yarattığı için 254 Taşıtlar hesabına 17.500 TL borç kayıt verilmiştir. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 1.750 TL borç kayıt verilmiştir. Ödeme nakit olarak yapılmıştır. Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılınca)yevmiye defterine borç kayıt

giriş olur. Azalış olunca (Ödeme yapılırca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için 19.250 TL alacak kayıt yapılmıştır.

8. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Fork lift üretimde kullanılacaktır. Üretimde kullanılan maddi duran varlıklar tesis makine ve cihazlar hesabında takip edilir. maddi duran varlık olduğu için aktif hesap olup fork lift alınması tesis makine ve cihazlarda artış yarattığı için 253 Tesis makine ve cihazlar hesabına 8.000 TL borç kayıt verilmiştir. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 800 TL borç kayıt verilmiştir. Fork Liftin bedeli için Kılıç Ticarete senet verilmiştir. Borcumuza karşılık verdiğimiz senetler bizim borcumuzu göstermektedir. 321 Borç senetleri hesabında takip edilir. Ve pasif hesaptır. Artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt yapılır. Burada borcumuz artmış olduğu için 321 Borç senetleri hesabına 8.800 TL alacak kayıt verilmiştir.
9. Çetin ticaretten alınan Masa ve koltuklar büroda kullanılmaktadır. Büroda kullanılan maddi duran varlıklar 255 Demirbaşlar hesabında takip edilir. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Masa ve büro koltukları demirbaşlarda artış yarattığı için 900 TL borç kayıt yapılır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 90 TL borç kayıt verilmiştir. ödemeyi 18.12.2006 tarihinde yapmak üzere borçlanmıştır. Ancak borçla ilgili her hangi bir belge vermemiştir. Bu tip borçlanmalara açık hesap cari hesap kredili borçlanma değişimleri kullanılmaktadır. Bu tip borçlar 320 satıcılar hesabında takip edilir. 320 satıcılar hesabı işletmenin borçlarını temsil ettiği için pasif hesaptır. Artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt olur. Burada artış olduğu için 990 TL alacak kayıt verilmiştir.
10. İşletmelerde maddi duran varlıkların imali için yapılan harcamalar 258 yapılamakta olan yatırımlar hesabında takip edilir. Telefon santralı için 5.000 TL tutarındaki harcama ilgili hesabın borcuna kayıt edilmiştir. Çünkü yapılmakta olan yatırımlar hesabı aktif hesaptır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 500 TL borç kayıt verilmiştir. . Ödeme nakit olarak yapılmıştır. Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılırca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılırca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için 5.500 TL alacak kayıt yapılmıştır.
11. Yapılmakta olan yatırımlar tamamlanınca ilgili maddi duran varlık hesabına borç kayıt olarak aktarılır. Telefon santralı tesis makine ve cihazlar hesabına ait olduğu için bu hesabın borcuna telefon santralı için yapılan harcamaların toplamı olan 5.000 TL borç kayıt yapılmıştır. Çünkü aktif hesaptır. Buna karşılık yapılmakta olan yatırım tamamlandığı için yapılmakta olan yatırımlar hesabına alacak verilerek çıkışı sağlanmıştır. Yapılmakta olan yatırımlar da aktif hesaptır.

- 12.** Er ticaret işletmesi Çağla ticaretten ticari mal almıştır. Ticari mallar aktif hesap olduğu için bu mallara giriş olunca ticari mallar hesabının borcuna kayıt yapılır. Burada da 153 ticari mallar hesabının borcuna mal bedeli olan 10.000 TL kayıt yapılmıştır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 1.000 TL borç kayıt verilmiştir. Ödeme için bankadaki hesaptan 11.000 TL havale yapılmıştır. Bankadaki mevduatımız azaldığı için bu hesaba alacak verilmiştir. Çünkü bankalar hesabı aktif hesaptır. Azalma olunca alacak kayıt yapılır.
- 13.** Satın alınan malın işletmeye intikaline kadar yapılan bütün masraflar malın maliyetine eklenmesi için 153 ticari mallar hesabının borcuna kayıt edilir. Burada da taşıma masrafı 500 TL 153 ticari mallar hesabının borcuna kayıt yapılmıştır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 50 TL borç kayıt verilmiştir. ödeme 550 TL nakit yapıldığı için kasadan çıkış yapılmıştır. Ve kasa hesabının alacağına kayıt yapılmıştır. Çünkü . Ödeme Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılanca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılanca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için alacak kayıt yapılmıştır.
- 14.** Er ticaret Çağla ticaretten aldığı mallardan bir kısmını iade etmiştir. İade edilen mal ticari mallardan çıktığı için ticari mallar hesabına 400 TL alacak verilmiştir. Çünkü aktif hesaplarda çıkış olunca çıkış işlemi alacak kayıtlarla yapılır. Çıkan mala ait olunca KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 Hesaplanan KDV hesabına 40 TL alacak verdik. Çünkü vergi dairesine ödemesi yapılacak bütün KDV 'ler 391 hesaplanan KDV hesabında takip edilir. Borcumuzu gösteren pasif hesap olduğu için bu hesaplardaki artışlar 391 Hesaplanan KDV hesabına alacak verilerek kayıt yapılır. Malın iadesine karşılık Çağla ticaret çekle ödeme yapmıştır.Müşterilerden alınan bütün çekler alınan çekler hesabında takip edilir. 101 alınan çekler hesabı aktif bir hesap olup artış olunca borç kayıt yapılır. Burada da alınan çekler hesabına 440 TL borç kayıt verilmiştir.
- 15.** Alınan bütün mallar için satıcıların yaptığı iskontoda Ticari mallar hesabına alacak kayıt verilerek yapılır. Çünkü ticari malların değeri düştüğü için ticari mallardan çıkış gibi düşünülür. Burada da Ticari mallar hesabına 200 TL alacak kayıt verilmiştir. İskontoya ait KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 Hesaplanan KDV hesabına 20 TL alacak verdik. Çünkü vergi dairesine ödemesi yapılacak bütün KDV 'ler 391 hesaplanan KDV hesabında takip edilir. Bahar giyim iskonto bedelini 220 TL nakit ödediği için kasa nakit girişi olmuştur. Çünkü Nakit tahsilat ve ödemeler kasa hesabında takip edilir. Kasa hesabı aktif hesaptır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılanca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılanca) alacak kayıt olur. Burada nakit girişi olduğu için borç kayıt yapılmıştır.

- 16.** Bahar giyime ticari mal satılmıştır. Satılan her türlü ticari mal Dönem içinde yurt içine satılmışsa 600 Yurt içi satışlar hesabının alacağında Yurt dışına satılmışsa 601 Yurt Dışı Satışlar hesabının alacağında takip edilir. Burada da yurt içine 1.000 TL tutarında mal satıldığı için 600 Yurt içi satışlar hesabının alacağına 1.000 TL kayıt yapılmıştır. Satılan ticari malla birlikte tahsil edilen KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 hesaplanan KDV hesabının alacağında takip edilir. Çünkü borçlarımız pasif hesaptır. Artış olunca ilgili hesabın alacağına kayıt yapılır. Buna dayanarak 391 Hesaplanan KDV hesabının alacağına 100 TL kayıt yapılmıştır. Bahar ticaret borcuna karşılık senet vermiştir. Alınan senet alacağımızı temsil ettiği için alacak senetlerinde takip edilir. Alacak senetleri aktif hesap olduğundan giriş olunca (artış olunca) ilgili hesaba borç kayıt verilir. Buna dayanarak 121 Alacak Senetleri Hesabına 1.100 TL Borç kayıt verilmiştir.
- 17.** Satılan her türlü mal alıcıya intikaline kadar yapılan bütün masraflar 760 Pazarlama satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcunda takip edilir. Bu hesap bir gider hesabıdır. Yapılan giderler ilgili gider hesabının borcunda takip edilir. Burada da 760 Pazarlama satış ve Dağıtım Giderleri hesabına 20 TL borç kayıt yapılmıştır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 2 TL borç kayıt verilmiştir. Ödeme nakit yapıldığı için kasa hesabının alacağına 22 TL kayıt yapılmıştır. Aktif hesaplarda artış olunca (Tahsilat yapılanca)yevmiye defterine borç kayıt girişi olur. Azalış olunca (Ödeme yapılanca) alacak kayıt olur. Burada nakit çıkışı olduğu için alacak kayıt yapılmıştır.
- 18.** Bahar giyime sattığımız malların bir kısmını bahar giyim iade etmiştir. Satılan mallardan alınan iadeler 610 satıştan iadeler hesabının borcunda takip edilir. Bahar Giyimin iade ettiği mallar 100 TL olduğu için 610 satıştan iadeler hesabının borcuna 100 TL kayıt yapılmıştır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için 191 İndirilecek KDV hesabına 10 TL borç kayıt verilmiştir. malı iade edenlere borcumuzu 20.12.2006 tarihinde ödemek üzere anlaşılmıştır. Borca karşılık herhangi bir belge verilmemiştir. Belgesiz güvene dayalı açık hesap cari hesap kredili hesap gibi isimlerle adlandırılan borçlarımızı 320 satıcılar hesabında takip ederiz. Satıcılar hesabı pasif hesap olduğu için artış olduğundan alacak kayıt yapılır azalış olunca borç kayıt yapılır. Burada borcumuz arttığı için 320 satıcılar hesabına 110 TL alacak kayıt yapılmıştır.
- 19.** Bahar giyime sattığımız mallara ıskonto yapılmıştır. Yapılan ıskontolar 611 Satıştan ıskontolar hesabının borcunda takip edilir. Çünkü ıskonto işletme için bir gider hesabıdır. Giderler yapıldığında ilgili hesaba borç kayıt yapılır. 50 TL ıskonto yapıldığı için 611 Satıştan ıskontolar hesabına 50 TL borç kayıt yapılmıştır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba 5 TL borç kayıt verilmiştir. İşletme kendi keşide ettiği çekleri 103 Verilen çekler ve ödeme emişleri hesabında takip eder. İşletme kendi keşide ettiği (Düzenlediği) çekleri 103 Verilen çekler ve ödeme emişleri hesabında takip eder. Bu çekler işletmenin bankadaki hesapları üzerinden ödeme yapmayı sağlayan çeklerdir. Bankalar tarafından hesabı olanlara verilen çek karneleri ile hazırlanır. 103 Verilen

çekler ve ödeme emişleri hesabı pasif karakterli aktif hesaptır. Bu hesaplarda artış olursa alacak kayıt azalış olursa borç kayıt olur. Burada işletme binanın bedeli olan 30.000 TL tutarında çek verdiği için artış olmuştur ve alacak kayıt yapılmıştır. Burada işletme çek verdiği için artış olmuştur ve 55 TL alacak kayıt yapılmıştır.

20. İşletmeler ellerindeki nakit fazlalarını (Likitlide Fazlalarını) değerlendirmek amacı ile hisse senedi tahvil gibi finansal araçlar satın alırlar. Bu araçlar aktif hesaptır. Alındığında artış olduğu için borç kayıt yapılır. İşletmemizde elindeki nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile özel kesime ait Gök AŞ tahvillerinden 5.000 TL tutarında ve kamu kesimine ait 10.000TL tutarında tahvil almıştır. Alınan tahviller ilgili hesaplara borç kayıt edilmiştir. Çünkü aktif hesaplarda artış olunca ilgili hesaba borç kayıt yapılır. Bunun karşılığı nakit ödendiği için kasa hesabına alacak verilmiştir. çünkü nakit çıkışında kasa hesabına alacak kayıt yapılır.
21. İşletmeler ellerindeki nakit fazlalarını değerlendirmek amacı ile hisse senedi tahvil gibi finansal araçlar satın alırlar. Bu araçlar aktif hesaptır. Alındığında artış olduğu için borç kayıt yapılır. İşletmemizde elindeki nakit fazlasını değerlendirmek amacı ile hisse senedi almıştır. Alınan hisse senedi ilgili hesaplara borç kayıt edilmiştir. Çünkü aktif hesaplarda artış olunca ilgili hesaba borç kayıt yapılır. Bunun karşılığı nakit ödendiği için kasa hesabına alacak verilmiştir. çünkü nakit çıkışında kasa hesabına alacak kayıt yapılır.
22. İlkten ticarete ticari mal satılmıştır. Satılan her türlü ticari mal Dönem içinde 600 Yurt içi satışlar hesabının alacağında takip edilir. Satılan ticari malla birlikte tahsil edilen KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 hesaplanan KDV hesabının alacağında takip edilir. Çünkü borçlarımız pasif hesaptır. Artış olunca ilgili hesabın alacağına kayıt yapılır. Satılan mallar karşılığında döviz alınmıştır. Alınan dövizler TL karşılığı cinsinden Kasa hesabında ana hesap olarak takip edilir. Döviz karşılığı ise kasa hesabının altında yardımcı hesap olarak veya 900 lüp nazım hesaplarda takip edilir. Biz burada yardımcı hesap bazında takip ediyoruz. Burada kasa hesabına giriş olduğu için (Kasada artış olduğu için) kasa hesabına borç kayıt verilmiştir.
23. 1300 Dolar tutarında bankada Döviz Tevdiat Hesabı açılmıştır. Bankadaki hesaba giriş olduğu için Bankalar hesabına TL tutarı karşılığı borç kayıt Döviz cinsinden de Bankalar hesabının altında yardımcı hesap olarak takip edilmiştir. Çıkış ise kasa hesabından nakit çıkışı olduğu için alacak kayıt yapılmıştır. TL bazında ana hesap Döviz bazında yardımcı hesap açılmıştır.
24. Mikro Ticaretten Bilgisayar alınmıştır. Büroda kullanılan maddi duran varlıklar 255 Demirbaşlar hesabında takip edilir. Maddi Duran varlıklar varlıkları temsil ettiği için aktif hesaptır. Bu hesaplara giriş olursa veya artış olursa yevmiye defterinde borç kayıt azalış olursa alacak kayıt yapılır. Bilgisayar demirbaşlarda artış yarattığı için borç kayıt yapılır. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba borç kayıt verilmiştir. karşılığı döviz olarak ödenmiştir. Ödediğimiz her türlü nakit kasa hesabından TL bazında alacak kayıt

yapılarak çıkışı sağlanır. Aynı mantıkla kasa hesabının altında yardımcı hesapla da döviz tutarı cinsinden çıkışı yapılır.

25. Kamyonet satılmıştır. Her türlü maddi duran varlık çıkışında aktif hesaplarda azalış olduğu için ilgili hesaba alacak verilir. Burada da taşıtlar hesabına alacak verilerek taşıtın çıkışı sağlanmıştır. tahsil edilen KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 hesaplanan KDV hesabının alacağında takip edilir. Çünkü borçlarımız pasif hesaptır. Artış olunca ilgili hesabın alacağına kayıt yapılır. Taşıtın satışından elde edilen gelir 679 diğer olağan dışı gelir ve karlar hesabının alacağında takip edilir. Çünkü her türlü gelir hesabı ilgili gelir hesabına alacak kaydedilerek girişi sağlanır. Bedeli için Cem Temel borçlandığı için ve her hangi bir belge vermediği için açık hesap kredili hesap cari hesap gibi belgesiz alacaklarımızı 120 Alıcılar hesabının borcunda takip ederiz. Çünkü aktif hesaptır. Artış olunca alıcılar hesabının borcuna kayıt yapılır.
26. Fork lift satılmıştır. Her türlü maddi duran varlık çıkışında aktif hesaplarda azalış olduğu için ilgili hesaba alacak verilir. Burada da fork lift hesabına alacak verilerek fork liftin çıkışı sağlanmıştır. tahsil edilen KDV vergi dairesine karşı borcumuz olduğu için 391 hesaplanan KDV hesabının alacağında takip edilir. Çünkü borçlarımız pasif hesaptır. Artış olunca ilgili hesabın alacağına kayıt yapılır. Fork liftin satışından zarar edilmiştir. Oluşan zarar 689 Diğer olağan dışı gider ve zararlar hesabında takip edilir. Bu hesabın borcuna kayıt edilir. Çünkü yapılan her türlü gider ilgili gider hesabının borcuna kayıt edilir.
27. Telefon gideri ödenmiştir. Yapılan giderlerde ilgili gider hesabına borç kayıt ödeme hesabına alacak kayıt verilir. Telefon giderleri yönetime ait gider olduğu için 770 Genel Yönetim Giderleri hesabına borç verilmiştir. Ödeme nakit yapıldığı için kasa hesabına alacak verilmiştir.
28. Hisse senetleri satılmıştır. Hisse senedi satıldığı için ilgili hesaba alacak verilmiştir. bedeli nakit alındığı için kasa hesabına borç verilmiştir. Hisse senedinin satışından kar elde ettiği için menkul kıymet satış karı hesabına alacak verilmiştir. her türlü gelir ve kar hesabı alacak kayıt yapılarak artışı sağlanır.
29. Tayfun Irmak'a verilen çeki Tayfun Irmak bankadan tahsil edilmiştir. Bankadaki mevduatımız azaldığı için Bankalar hesabına alacak verilmiştir. verilen çek ödendiği için çeki ait borcumuz ödenmiştir. Bu yüzden verilen çekler ve ödeme emirleri hesabına borç kayıt yapılmıştır.
30. Kılıç Ticarete verilen borç senedimizi ödedik. Borç senedine ait borcumuz ödendiği için borcumuz azalmıştır. Borçlar pasif hesap olduğundan azalma olunca borç kayıt yapılır. Ödeme nakit yapıldığı için kasa hesabına alacak verilmiştir.
31. Çetin Ticarete olan borcumuzu ödedik. Borcumuz ödenince borç kayıt yaparız. Çünkü borçlarımız pasif hesaptır. Azalma olunca (Çıkış olunca) borç kayıt yapılır. Nakit ödediğimiz için kasa hesabına alacak verdik.

32. Çağla ticaretten alınan çek nakit tahsil edilmiştir. Nakit girişi olduğu için kasa hesabına borç verilmiştir. buna karşılık çek çıkışı olduğu için alına çekler hesabına alacak verilmiştir.
33. Çağla ticaretten alacaklı olduğumuz senedi tahsil ettik. Nakit girişi olduğu için kasa hesabına borç verdik senet tahsil edildiği için çıkış olmuştur. Aktif hesaplarda çıkış olunca alacak kayıt verilir.
34. Bahar giyime olan borcumuzu ödedik. Borcumuz belgesiz olduğu için satıcılar hesabında takip ediyoruz. Borcumuz ödendiği için satıcılar hesabına borç kayıt verdik. Çünkü borçlarda azalma olunca (Çıkış olunca) borç kayıt yapılır. Ödemeyi nakit yaptığımız için kasa hesabına alacak verdik.
35. Bahar giyime verdiğimiz çeki bahar giyim bankadan tahsil etmiştir. Bankadaki mevduatımız azaldığı için bankalar hesabına alacak verdik buna karşılık verilen çek ödendiği için verilen çekler ve ödeme emirleri hesabına borç verdik.
36. Çalışkan Döviz Büfesine döviz satılmıştır. Satılan döviz karşılığında TL olarak kasa hesabına giriş olmuştur. Ve kasa hesabına borç kayıt yapılmıştır. Buna karşılık satılan döviz kasa dan çıkmıştır. Kasa hesabına dövizin TL karşılığı olarak alacak verilmiştir. Alt hesap açılarak döviz karşılığı alacalandırılmıştır.
37. Cem temel cari borcunu bankadaki hesabımıza yatırmıştır. Cem Temel borcunu ödediği için alacağımızı tahsil ettik alacağımız aktif hesap olduğu için Çıkış olduğundan(Azalma olduğundan) alacağımızı takip ettiğimiz alıcılar hesabımıza alacak kayıt yaptık. Cem Temel borcunu Bankadaki hesabımıza yatırdığı için bankadaki mevduatımız artmıştır.(Giriş olmuştur) 102 Bankalar hesabına borç kayıt yaptık.
38. Kırtasiye gideri ödenmiştir. Kırtasiye giderleri yönetime ait gider olduğu için genel yönetim giderlerine borç verilmiştir. Ödediğimiz KDV vergi dairesine ödeyeceğimiz KDV den mahsup edileceği için işletmenin alacağıdır. 191 İndirilecek KDV hesabı alacağımızı temsil ettiği için aktif hesaptır. Artış olduğu için bu hesaba borç kayıt verilmiştir.Ödeme nakit yapıldığı için kasa hesabına alacak verilmiştir.
39. Hisse senetleri ve tahvillere kar payı ve faiz tahakkuk etmiştir. Tahakkuk eden kar payı ve faiz tahsil edilene kadar 108 Diğer hazır değerler hesabının borcuna kayıt edilerek tahsil edilmesine kadar bu hesapta tutulur. Faizler faiz gelirleri hesabına alacak verilerek kayıt yapılmıştır. Kar payı ise diğer olağan gelir ve karlar hesabına alacak verilerek kayıt yapılmıştır. Çünkü her türlü gelir hesabına artış olduğunda (Giriş olduğunda) alacak kayıt yapılır.
40. Tahakkuk eden kar payı ve faizler tahsil edilmiştir. Nakit olarak tahsil edildiği için kasa hesabına borç kayıt yapılmıştır. Buna karşılık 108 diğer hazır değerler hesabının borcunda bekletildiği için bu hesabın borcundan çıkış yapılarak bu hesaba alacak kayıt yapılmıştır.

41. Hisse senetleri satılmıştır. Hisse senetleri aktif hesap olduğu için satılınca çıkış olmuştur.(Azalma olmuştur) bu yüzden hisse senetleri hesabına alacak kayıt verilmiştir. buna karşılık bedeli nakit alındığı için kasa hesabına giriş olmuştur. Kasa hesabına borç kayıt yapılmıştır. Hisse senedi satışından zarar yapılmıştır. Her türlü zarar dönem içinde borç kayıt yapıldığı için zarar 655 menkul kıymet satış zararları hesabının borcunda gözükmiştir.
42. Çalışan personele ücret tahakkuku yapılmıştır. Ücretlerden yapılan kesintiler vergi dairesine ve sosyal güvenlik kuruluşlarına karşı olan borcumuzdur.ve personele ödenecek tutar ise personele olan borcumuzdur. Borcumuz olduğu için pasif hesaptır. Pasif hesaplarda artış olunca (giriş olunca) alacak kayıt verilir. Bu yüzden vergileri 360 ödenecek vergi ve borçlar hesabının alacağında sosyal güvenlik kesintilerini 361 Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri hesabının alacağında personele olan borcumuzu 335 Personele olan borçlar hesabının alacağında takip ederiz. Hesap planında 7 A seçeneğini kullandığımız için yönetimde çalışanların brüt ücret tahakkuklarını 770 genel yönetim giderlerinin borcuna kaydederiz. Alt hesapta da personel giderlerini takip ederiz. Diğer personelimiz pazarlamada çalıştığı için bu personelin brüt maaşlarını 760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri hesabının borcunda takip ederiz alt hesap açarak personel giderlerini takip ederiz.
43. Personele borçlar nakit olarak ödenmiştir. Nakit ödendiği için kasadan çıkış (Kasa da azalma) olmuştur. Bu yüzden kasa hesabına alacak verdik. Buna karşılık personel yaptığımız ödeme ile personele olan borçlarımız azalmıştır. Borçlar pasif hesap olduğundan bu hesaplardaki azalma borç kayıt olarak işlenir. Bu yüzden personele borçlar hesabına borç kayıt verilmiştir.
44. Bankada mevduat faiz geliri oluşmuştur. Bankadaki hesaba yatmıştır. Her türlü gelir dönem içinde oluşunca alacak kayıt yapılır. Burada da faiz gelirlerine alacak kayıt verilmiştir. tahsilat bankadaki hesaba olduğu için bankadaki hesabımızdan mevduat artması (girişi) olmuştur. Bu yüzden bankalar hesabına borç kayıt verdik.
45. Bankaya kredi faiz gideri bankadaki hesaptan ödenmiştir. Her türlü gider dönem içinde oluşunca borç kayıt yapılır. Burada da finansman giderlerine borç kayıt verilmiştir. ödeme bankadaki hesaptan olduğu için bankadaki hesabımızdan mevduat azalması(çıkışı) olmuştur. Bu yüzden bankalar hesabına alacak kayıt verdik.
46. Her ay sonunda ve dönem somumda KDV hesapları karşılıklı olarak kapatılır. Bunun içinde 391 Hesaplanan KDV hesabına Borç Kayıt 191 İndirilecek KDV hesabına alacak kayıt verilir. Burada da aynı işlem yapılmıştır. İndirilecek KDV fazla olduğu için aradaki fark 190 devreden KDV hesabının borcuna kayıt edilmiştir. Şayet 391 hesaplanan KDV fazla olsa idi aradaki fark 360 Ödenecek Vergi ve Borçlar Hesabının alacağına kayıt edilir.
47. Dönem sonunda ayrılan amortismanlar Birikmiş Amortismanlar hesabının alacağına kayıt edilir. Burada da birikmiş amortismanlar hesabının alacağına kayıt yapılmıştır.

Maddi duran varlıkların kullanıldığı bölüme göre gider hesapları borçlandırılır. Burada pazarlama da kullanılan maddi duran varlıklar için pazarlama satış ve dağıtım giderleri hesabına borç kayıt verilmiştir. yönetimde kullanılan maddi duran varlıklar için Genel yönetim giderleri hesabına borç kayıt verilmiştir.

48. Aralık envanter yöntemi kullanıldığı için dönem sonunda satılan bütün malların maliyeti toplu olarak hesaplanarak 621 Satılan ticari mallar hesabına borç kayıt 153 ticari mallar hesabına alacak kayıt verilerek dönem sonu maliyet kaydı yapılır.
49. Dönem sonunda her türlü gider yansıtma hesabının alacağı ile ilgili gider hesabının borcu karşılaştırılarak giderler ilgili gider hesaplarına aktarılır.
50. Yansıtma hesaplarının borcu ile 700 lüp gider hesaplarının alacağı karşılıklı olarak kaydedilerek bu hesaplar kapatılır.
51. Dönem içinde oluşan bütün gelir hesaplarına borç kayıt verilerek kapatılır. Bu hesapların karşılığında da 690 Dönem kar zarar hesabına alacak kayıt verilir.
52. Dönem içinde oluşan bütün gider hesapları alacak kayıt verilerek kapatılır. Karşılığında 690 dönem kar ve zarar hesabı borçlandırılır.
53. 690 Dönem kar zarar hesabının bakiyesi (Kalan ı) ile gerekli vergi ve mali yükümlülükler düşülerek 692 Dönem net kar zarar hesabı karşılıklı çalıştırılarak 690 dönem kar zarar hesabı kapatılır. Burada 17.278 TL zarar olduğu için 690 dönem kar zarar hesabına alacak verilerek kapatılmıştır. Eğer kar olsaydı borç kayıt verilecekti.
54. 692 Dönem net kar ve zarar hesabı burada zarar olduğu için 591 Dönem Net zararına Borç 692 Dönem net karı veya zararı hesabına alacak verilerek kapatılmıştır. Şayet kar olsaydı 590Dönem net kar hesabına alacak 692 Dönem Net karı veya zararı hesabına borç kayıt verilecekti.
55. Dönem sonunda bütün aktif hesap bakiyelerine (Kalanlarına) alacak bütün pasif hesap bakiyelerine (kalanlarına) borç verilerek dönemin kapanış kaydı yapılır.

KAYNAKÇA

- Abdioğlu H. (2012). *Maliyet Muhasebesi*, (Birinci Basım), Bursa: Dora Basım
- Akış B, Türkkân M. (2005) *Türkçe Sözlük*, (Birinci Baskı) İstanbul: Gendaş A.Ş.
- Alkan G.İ.(2019) *Güncel Uygulamalarla Dış Ticaret Muhasebesi*, (Birinci basım) Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Ticaret LTD
- Çanakçıoğlu M. (2019). *Finansal Muhasebe Yeterlilik ve Staj Sınavlarına Hazırlık Kitabı*, İstanbul İSMMMO Yayınları
- Çetin B. Tipi T. (2016). *Tarım Muhasebesi Uygulamalı Örneklerle*, (Üçüncü Basım), Ankara: Nobel Akademik yayın
- Ergin E. (2015). 21. *Yüzyılda Finansal Muhasebe Teoriden Uygulamaya Genel Muhasebe* (ikinci baskı) İstanbul Beta Yayınevi
- Ertaş F.Ç. (2015). *Yönetim Muhasebesi*, (İkinci Basım), İstanbul: Beta Basım AŞ
- Gökçen G. (2013). *Genel Muhasebe*, (Dördüncü baskı), İstanbul: Beta Basım AŞ
- Kayıhan Ş, Karaca N, Çetiner A.E. (2014). *Şirketler Muhasebesi*, (Birinci Basım), Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Kesimli İ.G. (2014). *Genel Muhasebe Muhasebeye Giriş ve Dönem Sonu İşlemleri*, 1. Baskı Kocaeli: Umut tepe Yayınları
- Koç Yalkın Y. (2013). *Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar*, 19. Basım Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Lazol İ. (2012). *Genel Muhasebe* 18. Baskı Bursa Ekin Yayınevi
- Seyidoğlu H. (1992) *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük*, Ankara Güzem Yayınları
- Seyidoğlu H. (2009). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*, 10. Baskı İstanbul Güzem Can Yayınları
- Sevilengül O. (2020) *Genel Muhasebe* 19. Baskı Ankara Gazi Kitapevi
- Yalvaç E.F. (2016). *Muhasebenin Temel İlkeleri*, 1. Baskı İstanbul Beta Yayın Dağıtım A.Ş.
- Yılmaz M. A. (2012) *Abaküs Muhasebe Sınav seti* İstanbul Kariyer Merkezi
- Yükçü S. (2013). *Yeni TTK Uyumlu TMS ve UFRS Örneklili Genel Muhasebe*, 7. Baskı İzmir: Altın Nokta Basım Yayın

Yükçü S.(2020). Muhasebeye Giriş, 2. Baskı İzmir: Kitapana yayınevi

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf>

¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a798e7df1f9c6.12560738
06.02.2018